

ACTA HISTORICA HUNGARICA TURICIENSIA **XXIX. évfolyam 1. szám**

Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata
2014/A.

A ZÜRICH MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET 68. SZ. KIADVÁNYA

Zürich, Budapest, Adelaide, Athén, Bangkok, Beijing, Beregszász, Boulogne
Sur Mer, Brno, Carrigmore, Csikszereda, Felsőőr, Heidelberg, Helsingborg,
Honolulu, Koppenhága, Lendva, London, Pozsony, Szabadka, Vancouver

Szerkeszti **a ZMTE Tudományos Tanácsa**

BÉRCZI Szaniszló C. Sc., csillagász, fizikus, bercziszani@ludens.elte.hu

CSÁMPAI Ottó C. Sc., etnoszociológus, hab. egy. docens,
csottoster@gmail.com

CSIHÁK György dr. u., közgazdász, történész, ZMTE elnök,
zmte@freemail.hu

DARAI Lajos C. Sc., filozófia történész, prof. emeritus (főszerkesztő),
zmtehu@gmail.com

FRISNYÁK Sándor D. Sc., a földrajztudomány doktora, kokai@zeus.nyf.hu

GEDAI István C. Sc., történész, numizmatikus, Magyar Nemzeti Múzeum ny.
főigazgató gedart@gmail.com

HARAI Dénes C. Sc., egyetemi tanár, int. igazgató, harai.denes@zmne.hu

JÁVOR Miklós történész, javormiklos1@gmail.com

J. ÚJVÁRY Zsuzsanna Ph. D. történész, egy. docens, zsujvary@gmail.com

KÖLTŐ László C. Sc. régész, mérnök, ny. megyei múzeumigazgató,
kolto@smmi.hu

NYÁRI Gábor történész, doktorandusz, nyari.gabor1986@gmail.com

PANDULA Attila D. Sc. történész, bojar@enternet.hu

SZABÓ A. Ferenc C. Sc., politológus, egyetemi tanár,
szabo.a.ferenc@zmne.hu

SZABÓ István Mihály D. Sc., mikro-, ill. környezet biológus, az MTA rendes tagja, ny. tanszékvezető egyetemi tanár szabo.istvan18@chello.hu

SZEDERKÉNYI Tibor D. Sc., a földtudomány doktora, ny. egy. tanár,
szedertib@vnet.hu

SZEKERES István írástörténet kutató, szekeres_istvan@t-online.hu

vitéz RIHMER Aurél könyvtáros, történész, granasztói@yahoo.com

VIZI László Tamás Ph. D. történész, rektorhelyettes főiskolai tanár, KJF,
vizilt@externet.hu.

Kapcsolat elektronikus levelezéssel.
Szerk. cím: zmtehu@gmail.com

TARTALOM

A NYELVTUDOMÁNY ÉS A MAGYAR ŐSTÖRTÉNET (II/11.)	5
Csihák György: Népnevekről	5
Nógrády Mihály: Megfigyelések René Labat akkád szótárával kapcsolatban	13
AZ ŐSI VILÁGKÉP ÖRÖKSÉGE (VI/38.)	17
Huszárik László: Zodiákus a kelták földjén	17
ÍRÁSTÖRTÉNET. MAGYAR NYELVEMLÉKEK (I/10/c.)	24
Záhonyi András: A Nagyszentmiklósi Kincs feliratai – magyarul.	24
Záhonyi András: Írástörténeti tanulmányok	35
Záhonyi András: Vitaindító összefoglaló írástörténet kutatók munkájáról, módszeréről – Mandics György stílusában	44
AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS MAGYAR TÖRTÉNELMI KÖVETKEZMÉNYEI (III/33, 35.)	62
Zakar András: A magyar honvédség kifosztása Ausztriában az első nagy háború után	62
AZ ELSŐ ÉS A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ÉS MAGYAR TÖRTÉNELMI KÖVETKEZMÉNYEI (III/33, 35.)	68
Csihák György: Trianonról – tárgyilagosan	68
Csihák György: Burgenland – körül-belül	84
TUDOMÁNYUNK. TÁRSADALOMTUDOMÁNY, EMBERISÉGTUDOMÁNY (XII/67, 68.)	131
Darai Lajos: Hiányos, eltorzult társadalomtudományi fogalmak rendbetétele a nemzetkapcsolatban. Egynyelvű fogalomszótár szükségessége és jogossága	131
Záhonyi András: A tudományos igazságról – egy régész szemszögéből. „Az igazságot is meg lehet szokni!” – Makkay János gondolatai a tudósok bakijairól	153
MŰVÉSZETÜNK. IRODALOM (XIII/72.)	158
Kósa Géza Attila: Domahidi András	158
JELENÜNK. SORSUNK, HIVATÁSUNK (X/57.)	166
Darai Lajos: A magyar tudatot építő tények történelmi sorsa és igazsága	166

JELENÜNK (X.).....	192
Záhonyi András: Könyvbemutató a 2014-es könyvhéten	192
Csihák György: A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története XXVIII.	193
E SZÁMUNK SZERZŐI	210

A NYELVTUDOMÁNY ÉS A MAGYAR ŐSTÖRTÉNET (II/11.)

Csihák György (Zürich):

Népnevekről

Úgy gondolom, hogy minden nép joga, hogy megnevezze önmagát és a többi általa ismert népet. Nem változtat ezen a meggyőződésen az sem, hogy a történelemben gyakori jelenség, hogy népek más népnek valami megszégyenítő nevet adnak, és fordítva: némely nép sértve érzi magát valamely más nép által nekik adott népnév miatt. Nem hozok egyikre sem példát, hiszen mindenki tud valamennyire eleget. Ha én itt emlegetem valamelyik gúnynevet, már az is megbánthat valakit – amit biztosan szeretnék elkerülni. Ezért is írom ezt a dolgozatom is. Mit tudok én a népnevekről?

Ez a gondolatsor természetesen több oldalról kezdhető és folytatható. Amit itt követek az önkényes, s mint ilyen, többfelé forgatható. Kezdem saját népem nevével.

MAGYAR

Népnevünk tárgyában eddig több magyarázkodást megismertem, de egyik sem bizonyít. Van elképzelésük a finnugor nyelvészeknek arról, hogy hogyan képződött a „magyar” szó – de nem tudják megmondani, hogy hol és mikor? Hallottam, olvastam elképzelését több embernek, egyik sem meggyőző – főleg pedig senki nem tudja, hogy mióta, és még inkább: hogy miért - nevezzük magunkat magyarnak? Mondta valaki, hogy Ázsiában több rokonnép országunkat Magyarisztán-nak mondja – de ez a valaki nem tudja megmondani, hogy mióta? Felteszem azóta, amióta mi nevezzük országunkat magyar-nak. Az európai országok nyelvén országunk és népünk neve: HUN (Hungary, Ungarn, Hongrie, ungherese, ungeresk stb.). Az újabb nyelvű szlávoknál előfordul a magyar-magyarszkij szóváltozat és a venger – ami viszont szintén ungár-hungár.

A magyarok sokat hivatkoznak írott görög forrásokra. Nem tudom mennyire ismert, hogy azok a bizonyos görög források, igazából bizánci források. Bizáncban pedig nem görögül beszéltek, hanem részint latinul, részint pedig az akkori

görögül – ami nem azonos a mai görög nyelvvel. A bizánci görögöt tanulni kell ahhoz, hogy az akkori írásokat jól lehessen fordítani. Mivel a bizánci görög sok évszázadot jelent, ezért azt is alaposan tudni kell, hogy azt a bizonyos leírt szót akkor hogyan mondták és valójában mit jelentett – akkor. Vegyük hozzá, hogy az úgynevezett bizánci források többnyire hallomásra épültek: valaki, valamilyen nyelven mondott nekik, mondjuk egy népnevet. A hallott szó többsége akkori görög és nem latin betűvel van írva. Ezek után lehet megkísérelni az adott szöveg mai magyarba való átültetését.

A görögök is ismerhették a magyar népnevet, de az akkori görögben a szó elejei mássalhangzót nem ejtették – és így lett az ő ajkukon Hellász-ból – Ellász. És ennek megfelelően hungár-ból ungár. Ez utóbb átment a többi európai nyelvbe, elsőként a latinba, hiszen a rómaiak a görögöket ugyan csatákban legyőzték, de kultúrájukat nagyban átvették. Az újabb kutatási eredmények ismeretében a korábbi magyarra történt fordítást pedig rendre ellenőrizni kell – kellene. Például annak még senki bizonyítékát nem adta, hogy Anonymus írt volna *Gesta Hungarorum* című munkát. Csak ráírják könyvére. A mű igazi címe: *Gesta Hungarum*. Aki nem hiszi, járjon utána. Ez viszont a magyarba való átültetésnél további bonyodalom, amit a szakember nem szeret.

Mit lehet tudni az igazságról? Eleget. A Kr. utáni 15. században Sztephanosról Istvánra átkeresztelt igen derék magyar királyunk parancsára alakult az udvari kamara, vagy kancellária. Történelemtudományunk nagyobb dicsőségére – nem tudni mikor. Ugyancsak az ő – igen bölcs – parancsára a kamara nyelve, az akkor már régen kihalt latin nyelv lett. Így minden lényeges irat Magyarországon ettől kezdve latinul íródott 1844-ig, amikor ezt a szokást törvénnyel eltöröltük. A *Corpus Juris Hungarici* – a Magyar Törvénytár – így latinul íródott. Sztephanosz első dekrétumával kezdődik – aminek dátuma, a fentiek szerint – szintén ismeretlen, de úgy 1008-ra teszik. Ebben található történelmi alkotmányunk, s minden idetartozó dolog latinul értendő. Ebben a szövegben nincs egyetlen olyan szó se, amit akár a legnyakatekertebb nyelvészeti trükkkel lehetne esetleg magyarnak elemezni. De nincs magyar, az írott történelmi emlékeinkben sem – noha belefördítják a kiadók, a fordítók, a lektorok. De még más népek írott történelmi emlékeiben sincs magyar.

Árpád népének honfoglalása korából való a Szent Gállen apátsági kolostorban írott, korabeli forrás. A könyvtár igazgatója ezen iratok nemzetközileg elismert legjelentősebb szakembere. Levelében közli, hogy ha azt gondolják, hogy a forrásokban eleinkről van szó, akkor milyen népneveket talál és mennyiszer? Leír egy sor nevet, mint *agareni*, *ungar*, *hungar*, *venger* stb., de ott sincs magyar. Megírja melyik hányszor fordul elő. A különféle egyéb és korabeli iratokban vagyunk *hunok*, *szkíták*, *turkok*, előfordul az *avar* is – de sehol egy magyar. Hol vagy árva magyar?

A válasz történelmi alkotmányunkban található. Bővebb kifejtésétől most eltekintek, megtalálható több írásomban, most csak röviden az idetartozó lényeg.

Latinul, mondjuk 1008-tól 1844-ig, ha teljesen kiírták, akkor a magyar király: rex hungarorum. Államunkat jelképező koronánk neve: Sacra Regni Hungarici Corona. A hungar-orum és a hungar-ici két szó latin végződése –orum és -ici. Ha elhagyjuk, mindkét esetben marad a hun-gar. Itt van a két kulcsszó népnevünkhöz. Nézzük. Csak a –gar szót, mert a hun egy egész új fejezetet igényel. A –gar azért is fontos – mert tapasztalatom szerint, igen fontos a népnevek esetében. Megtalálható Labat szumér lekszikonjában mint szumér szó – kétszer is, kétféle ékírásos formában (333. és 376. sz. jel). Az egyik esetben jelent valami lánc-félét, a másik esetben valami vízvédő töltést, ami körülölelő, körülfogó. Tehát esetünkben jelenthet népet és országot. Amint mindmáig tapasztalhatjuk, hiszen itt van a hungár, a bulgár, de a Kashgár és a Dzsungár is. Kézenfekvő, hogy egyik sem lehet latin eredetű.

HUN

Sokak képzelőerejét izgató szó. Mi maradjunk a tényeknél. Nem kétséges: történelmi alkotmányunkban hunok vagyunk. A magyar királyok jó négyszáz éven keresztül – csak tudták, hogy kicsodák. Igenám, csakhogyan ugyanabban az iratban áll az is, hogy Szkítiából jöttünk, tehát szkíták, régiesen szittyák is vagyunk. A székelyekről még az is áll ugyanott, hogy régi nevükön hunok. A szkítákról azt tanuljuk, hogy iráni nép, legalábbis nyelvük iráni – ami elveszett. Ezzel szemben, Rawlinson és Lenormant – az emberiség legjelentősebb nyelvkatatói közül ketten is - állítják, hogy az évszázadokig elveszettnek hirdetett szumér nyelv, amit ma a világ minden rendesebb egyetemén tanítanak, nem más, mint a szkíták nyelve. A szumér az egyik Folyamköz népe és nyelve. László Gyula szerint, a középkori magyar királyi udvar műveltsége nem más, mint a két Folyamköz kultúrájának a folytatása (László: Számadás népünkről. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1986. 103. old.). Magyarázatul: a másik Folyamköz a Turáni-medence – ahonnan a turáni népek, így a mi népanyagunk nagy része is – származik.

A bolgárok, királylistájukat Atiláig vezetik vissza (mint a mi Árpádunk családja is), miáltal önmagukat is hunnak tartják. Eredeti nyelvük ragozó volt – mint a többi hun népé is, akár a szumér, a régi egyiptomi és többek közt a magyar is. Egyesületünk egyik tagja néhány évtizede felkereste a Himalája oldalán a makarok királyát, aki igen megörült magyar látogatójának mondván, hogy együtt voltunk a hun birodalomban, tehát rokonok is vagyunk. Az ma már közismert, hogy a főleg Eurázsia területén élő lovasműveltségű népek utódai, mind hirdetik, hogy elődeik a hunok, hogy együtt voltak a hun birodalomban. Amikor Lázár János magyar miniszterelnök Japánban járt, a császár, aki igen nagy tudású ember volt, bőven érdeklődött afelől, hogy a magyarok mit tudnak arról, hogy mindkét nép elődei a Bajkál-tó környékén éltek. A japánok korai története a KO-DZSI-KI ezt így írja, magyar fordításban is (egyesületem tagja, Kazár Lajos

munkája). A japánok kezdték a génkutatási eredmények felhasználását az emberi történelem kutatásában – ez a kutatás is mutatott ilyen eredményt – akkoriban. Lázárék ilyenekről akkor nem tudtak.

Azóta a génkutatás és eredményei felhasználása a történelemtudományban óriásiakat lépett előre. Ma már tudomány, hogy a legrégebb európai gén délkelet irányból jött, 40-35 ezer éve. Legnagyobb arányban a mai magyar népességben található, 60 %-ban, és kisebb arányban a környékünkön, de távolabb nyugat felé alig fordul elő. Ezzel szemben hamarosan átment Ázsiába és onnan Amerikába. Ezért azt sem kell tudománytalannak gondolni, amit sokan, más adatok alapján feltételeztek, hogy ezek között a népek között is van genetikai kapcsolat. Így persze egyesületünk tagja, Henkey Gyula népfelmérési eredménye is újabb megvilágításba került. A tudatosan kiválasztott, több mint negyvenezer magyar ember felmérése alapján megállapította, hogy a magyar emberek 54,9 %-a a törökös típusokba sorolható. Henkey már nem élt, amikor a genetikusok ezt megállapították. Itt jegyezzük meg, hogy a genetikusok azt is megállapították, hogy a nyelvészek által finnugornak nevezett népekhez a magyar népnek genetikailag semmi köze. Ettől még lehetnek valaha egy birodalomban. Itt kezdődik egy másik dolog.

A HUN ugyanis egy birodalmi név. Eddig még senki nem bizonyította, hogy lett volna valaha egy nép, amelyik önmagát csak HUN-nak nevezte. Pontosabban: sok nép nevezte magát hunnak – miközben volt saját népeve is. Ezért van az, hogy hiába keresik a hunok őshazáját, nyelvét – mert az tényleg nincs és nem is volt. Ezzel szemben, a bármikori hun birodalom minden népének lehetett olyan nyelve, ami nagyon hasonlatos lehetett. Talán egyik-másiknak volt valami őshazája is. Ez olyan, mint a mai német nyelv. Mind német, de a déli bajor alig ért egy-egy szót az északi brémai beszédéből. Ez egy magyar számára szinte érthetetlen, mert a Kárpát-medence és környékén élő magyarok nyelvében nem lehet kimutatni semmi lényeges elkülönülést. Nem így a mai franciában, olaszban, angolban – és még sorolhatnám. Shakespeare (1564-1616) nyelvét a mai angol számára lefordítják. G. B. Shaw híres színdarabjában – amit persze szatírának írt! – Indiából jön egy úr Londonba, mert hallotta, hogy ott van egy angol, aki pont úgy beszél az angolt, mint ő. Ketten tanítják aztán a londoni Elizát angolra – akinek az angolját meg ők ketten nem értik.

A hun igen régi szó. Fordítják sokféleképpen, lehet, hogy annyit tesz, mint „A Nap Fia”, aminek köze lehet egy igen ősi valláshoz. Rengeteg nép nevezte magát a nap fiának. A legrégebb egyiptomi épületnek a neve ma Szfinksz – ami görög és titokzatosat jelent – tehát nem lehet a valódi neve. A helyi arabok szerint a neve Hunapa, hosszú szakállát Londonban őrzik. Szima Csien a kínai történetírás atyja Kr. előtt 100 körül - szerint az első kínai császárok hunok voltak. Az egyik császár agyagseregét napjainkban tárják fel. Henkey szerint a katonák 80,4 %-a turanid típusú, tehát több mint a mai magyar népességben, és ezen belül a nagy-magyar-alföldi típus 34.8 %. Valamennyi dús szőrzetű, hatalmas ba-

jusszal, esetleg oldalszakállal. Nincs ebben semmi csodálni való, hiszen a mai kínai főváros alapítói a tatárok, akik szintén Atilát tartják legnagyobb királyuknak. A kínai birodalom minden nagyobb helytartója ujjur volt – feltalálói a papírnak, a táblás nyomtatásnak, a puskapornak, az iránytűnek – szintén hun birodalombeli rokonaink. Szerintük. A mongol birodalom diplomáciai nyelve hosszú időn keresztül az ujjur volt.

Kínában nagyobb szabású embertani felmérés a múlt század harmincas éveiben volt – először, és azóta utoljára. Akkori kijelentésük szerint a legrégebbi kínai a Sárga-folyó nagy kanyarjából, Ordosz-pusztáról származik – és kb. harmincezer éves, erősen szőrös. Mint a fent említett agyagkatonák. A dél-kínainak, ha két szál szőr lóg az álláról – akkor szakállas. Tehát: ez az északi „kínai”, aki hun, annyi idős, mint a legrégebbi európai gén kárpát-medencei hordozója.

Hunokról a legtöbb írásos emlék a kínai iratokban található. A kínaiak őket is mindenféle gúnynévvel illették, de ha valamely hun uralkodót idézik, akkor többnyire pontosak. Szívesen idézek egy hun kánt Kr.e. 200-tájáról, aki ezt írta egy kínai császárnak: „Meghódítottam minden íjfeszítő népet az Úráltól Kóreáig és ezek most mind hunok.” Nyilvánvaló: sem nem egynyelvű, sem nem rokon, sőt vérszerinti rokon népek – de mind hun! Volt ott egy hun nevű nép is? – ki tudja. A 12. századból fennmaradt írás szerint a tatárok is megparancsolták minden meghódított népnek, hogy magát tatárnak nevezze. De máig van nép, amely magát tatárnak nevezi. Igen szép emberek, kinézetre erősen hasonlítanak a magyarokhoz. Mind ott voltak a hun birodalomban. De: melyikben? Mikor? A mai Kínában is csak kínaiak vannak. Ez tehát lovasműveltségbeli szokás. A mai Romániában sincsenek magyarok, csak magyarul beszélő románok...

Hitler tudatosan ragaszkodott a német nép szkíta őseihez. Minden nagyobb felvonuláson ott lovagoltak a hegyes süvegű szkíták, hosszú lándzsával. Egyesülnem egy tagja, bejárta Németország hun emlékeit és egy kis könyvecskében beszámolt útjáról. Németország tele van hun településekkel, hun műemlékekkel, falakkal, dombokkal. A múzeumok rengeteg ősgermán leletet mutatnak – ezek között igen sok lehet hun is. A gótok – ugyanis – sokáig együtt éltek a hunokkal az Azovi-tenger térségében – és eltanulták a hunoktól az írást – ez lett a runa – és még sok mindent. Használtak díszítő elemeket, amelyeket sokan hunnak mondanak. A catalaunumi csatában is együtt harcoltak Atila népével, akik ugye hunok. De csak a keleti gótok – az osztrogótok. A nyugati gótok, a vizigótok Aetiusszal tartottak.

Jegyezzük meg, hogy nincs bizánci nép, csak bizánci állam, amint római nép sincs, csak birodalom. Mindkettőben a népek tömegei keringtek és sodródtak – az évszázadok során. Persze mind bizánci, illetve római...

SZKÍTA

Amíg a hunokról van írás, hogy önmagukat – talán birodalmukat? – hun-nak nevezték, addig azt még senki nem tudta megmutatni, hogy a szkíták önmagukat, vagy akár birodalmukat – mint a hunok! – nevezték volna szkítának. A szküt- egy görög szógyök és számos görög szóban megtalálható: van ilyen fegyver, hajviselet és még több minden. A görögök a tőlük északra élő lovasműveltségű népeket nevezték szkítának. Mint a kínaiak ugyanezen népeket nevezték hunnak. Tehát a hun és a szkíta a lovasműveltségű népek birodalmi neve, a birodalom jó harmincezer éves és terjedt a mai Dániától a mai Japánig. Priszkosz rétor feljegyezte Atila címeit és szerepel közte Dánia királya. A hun inkább kínai, a szkíta inkább görög - forrás. Több görög tudós volt, akiről feljegyezték már életében, hogy „a szíkta”. A rómaiak találkoztak mindkét névvel és mindazon népekkel, amelyek idetartoznak.

Valaki küldött nekem egy mostani iráni történelemkönyvet. Abban áll, hogy Iránban is voltak igen régi népek, a többi mind északról jött – és felsorolják: kimmerek, szkíták, pártusok, médek, perzsák. Irán felett északra a Turáni-alföld, vagyis a Folyamköz van, a Szirdarja és az Amudarja, régi nevén az Oxus és a Jaxartes folyóval. Itt jegyezzük meg, hogy a mai Irán lakói nem arabok.

Így érthető, hogy mi magyarok vagyunk hunok is meg szkíták is. Aszerint, hogy kit olvasunk. Kijöttünk Szkítiából – de azt senki nem találja, legfeljebb egyik folyóját (Togora, vagy Ottogorra), de azon már összevesznek a kutatók, hogy hol folyt az a nevezetes folyó? Mert abba már Györffy György is belekavarodott, hogy nem találta a magyart. Mert van itt hun, szkíta, avar, kabar, kun, besenyő, szarmata, székely, herény, csécsény, jász, palóc stb. Itt van a görög császár honfoglaló hét vezére és a megtalált 108 nemzetség. Van itt továbbá szláv, német, román, cigány, zsidó, szerb, sokác, bunyevác és az ég tudja még hányféle nép, de hol a magyar? Ki az a magyar? Talán ez is csak egy birodalom neve?

Itt merül fel a gondolat, hogy akkor kik azok a kelták? Mert léteztek, az biztos, ugyanis a rómaiak évszázadokon át harcoltak ellenük. A Brit-szigetek néhány népe őseinek tartja őket. Két népnek van Európában honfoglalás története: az írnek (kelták!) meg a magyarnak. A kelta – lovasműveltségű nép. Akkor a görögök miért nem nevezték őket mégis keltának és gal-nak? Sőt: a rómaiak is. Csak azért, mert görög átvétel? Lovas nép a kelta is, és a Kaukázusból származik. A kérdésre a választ még nem tudom. De van itt egy másik nép is, amelyik a keltával, mondjuk keveredett – és ez a germán. Kik ezek?

GERMAN

A german nagy nép – csakhogy ilyen sincs. Csak a római irodalom szerint volt. A római vezéreknek írásban kellett jelenteniök, a latin jól ismert nyelv, számos irat máig hozzáférhető. Sok római sokat hadakozott a germánokkal, ezért voltak – és vannak. Van germanológia, german mitológia, germanisztika. Éppen csak germánok nincsenek. Hová lettek?

Mert ma van magyarul: német. Hát ez meg mi? Van Deutschland. Ez ma Németország. De hol vannak a germánok? Mert Németországban van egy sor szövetséges köztársaság, többnyire nemzeti alapon. Így van Bajorország, Türingia, Szászország, Svábsország, Poroszország és még van ott egy sor ország. Van Franciaország – szintén a german frank népé. Vannak angolszászok is. De se germán törzs, se germán ország nincs. Bizony, ez is csak egy név – volt.

A Duden szerint a german egy kelta-latin szó. Tehát ők nevezték így őket. Strabón (könyvét írta Kr. után kb. 18-23 között) térképén a kelták fölött volt Germania, könyvében legalább húsz alkalommal említi. Kemény harcosok voltak, – erről a rómaiak eleget panaszkodtak, – de még Kr. után egy-két száz évvel is maguk húzta kétkerekű kocsival jártak – amikor a keltáknak már négykerekű és elől forduló tengelyű kocsijaik voltak. A kínai császár agyagkatonáinak harc-kocsija kerekén 38 küllőt számoltam – ez volt Kr. előtt úgy 200 évvel. A többféle germán államocskának Európa földjén először a Kr. utáni 19. század végén sikerült egységes és tartósan fennálló államot alapítaniuk.

A german szóban felfedezhetjük a „man” szócskát, ami nyelvükben férfi, de általános alanyként „ember” értelemben is használja a mai nyelvük. Marad a ger- szócska, amire, ha alkalmazzuk a nyelvtudomány azon megállapítását, hogy a magánhangzó változhat, akkor rokoníthatjuk a fent elemzett gar- szóval. A magyarban is van ló-lu, ember-embör stb. változat. Ezzel az elemzéssel lehet a german egy olyan kelta szó, ami embercsoportot jelent. Tehát ismét egy népcsoport neve, amelyben nincs egy germán nevű népcsoport, de van számos saját népnévvel rendelkező több embercsoport – amelynek az összefoglaló neve a german.

SZLÁV

Ezzel a népnévvel több baj van – de mindjárt az elején megállapíthatjuk, ami köztudott, hogy nincs ilyen nevű nép. Hívjuk ismét segítségül a történelmet.

Helmold von Bosau a 12. században írt könyvének címe: „Chronica Sclavorum” (A rabszolgák története). Kiadták németül a 19. század elején. Az előszóban írják, hogy a történelmi népneveket nem illik változtatni, de a fordítók annak idején zavarta a népnévben a „c” betű - és elhagyták – miáltal megszülettek a szláv népek. Tehát szláv nép sincs, csak orosz, ukrán, cseh, lengyel

stb. van. A morvák részéről többen tiltakoztak, hogy ők nem szlávok – de ma már kis nép, ki törődik az ilyesmivel?

Még a Kr. utáni 16. századi térképeken és leírásokban létezik Sclavonia – ma Szlovénia. A Balkán közepén létezett egy ország Rascia – lakói nekünk a rácok. A rómaiak telepítettek oda servus-okat – azaz szolgákat. Ez nem rabszolga, csak szolga – a történelemben kiváló katonák. Van egy elképzelésem, de annyi elég, hogy ebből lett a Szerbia. Itt jegyzem meg, hogy a bosnyák is igen kiváló katona, de szintén nem szláv.

A szláv tehát bizonyítottan egy műszó, amivel összefogják egy sor olyan nép nevét, amely népek nyelvét a nyelvészek egymással rokonítják. Ezen az alapon ide sorolják a bolgárokat is, akiknek a népanyaga turáni.

KÖVETKEZTETÉS

A fentiek alapján az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy a magyar is egy birodalom és nem egy nép neve. Ma össze-vissza beszélnek, és keverik az ország- a nép- és a nemzet-kifejezést, mintha nem lenne köztük különbség. A fenti egyes részletek bő kifejtése található írásaimban, amit az Acta Historica Hungarica Turiciensia egyes kötetekben szükséges és elégséges módon és formában mind kifejtettem, ezért itt csak összevontan hivatkozom rájuk. Ez nem más, mint a lovasműveltségű népek gyakorlata, amire itt néhány példát felhoztam.

Talán nem árt, történelmi alkotmányuk alapvetését is ismertetnem itt – noha már többször és részletesen ezt is előadtam. „Sacra Corona radix omnium bonitum et iurium” – A Megszentelt Korona minden jog és tulajdon forrása. A korona feje „caput” a király „Caput Sacrae Regni Hungarici Coronae” és vannak a tagjai, a „membra” – ezek az egyes népek – az alkotmányban a nemzetiségek (magyarul), s a kettő együtt a „Totum Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae” a Megszentelt Korona Egész Teste. Vagyis: a magyar nép – ami a „natio Hungarorum”. Ez egy közösség, egy társaság és nem egy vérszerinti, még kevésbé egy egynyelvű közösség. Ez a Megszentelt Korona egész népe. A vérszerinti közösség az a „gens hungarorum”. Ha a közösséget biztosan vérszerintivé is akarták tenni, akkor kötötték a „Vérszerződés”-t. Így áll ez a mi történelmi alkotmányunkban.

Zürich, 1914. Újév napján.

Nógrády Mihály (Ottawa):

Megfigyelések René Labat akkád szótárával kapcsolatban

Az első megfigyelés az, hogy ez a szótár tulajdonképpen a szemita akkád nyelv szótára, de ki lett terjesztve a sumér nyelvre is, mert az akkád írás alapjául a sumér képjegyekből képzett ékírás szolgált.

A szemita beszivárgás kezdete a sumér területre nincs pontosan meghatározva, de minden jel arra mutat, hogy kb. 2500 évvel a keresztény időszámítás kezdete előtt már átvették a sumér írásrendszert és alkalmazták a saját akkád nyelvük írására. Körülbelül 500 évvel később az akkád nyelv két részre szakadt: asszír és babiloni ágazatra. Ezekután az ékírás használata elterjedt az ókori kelet, minden szemita és indoeurópai nyelvet beszélő népe között. [Idevonatkozó bővebb felvilágosítást találunk Dominique Charpin *Reading and writing in Babylon* c. könyvében, Harvard University Press, 2010, 8-16 oldalakon. Franciából fordította Jane Marie Todd.]

Az ékírás széleskörű használata egymástól teljesen különböző népek által megnehezítette a kutatást az írott nyelv meghatározásában. Ugyanis ugyanaz a helyzet állt fenn akkor az ókori keleten, mint a mai Nyugat-Európában, ahol minden nemzet a latin ABC-t használja. Ez a kívülállóknak, mint pl. egy kínainak úgy tűnik, hogy ugyanazon nyelvről van szó, nem tudnak különbséget tenni például olasz, német vagy magyar között addig, míg valaki fel nem hívja rá a figyelmét.

Hosszú időt vett igénybe, míg a nyelvészek rájöttek, hogy nem minden ékírási szöveg íródott ugyanazon a nyelven. Az első nyelv, amit felismertek a szemita volt. Ezt azonosítani tudták a babiloni s az asszír nyelvvel, majd az akkáddal.

Labat 602 sumér képjegyből fejlődött ékjel hangértékét és értelmét közli szótárában. Ezek mindegyike eredetileg csak egy jelentést tartalmazott. Ilyen kevés szóval nem lehet értelmesen írásba foglalni a beszélt nyelvet. Ezt a hiányosságot úgy oldották meg a kutatók, hogy feltételezték a homofóniát, vagyis azonos hangzású, de különböző jelentésű ékjeleket. Mivel a kép és ékjelek szűk száma a sumér korban kezdődött, a homofóniának is ott kellett elkezdődnie és nem az akkád korban amint azt egyes kutatók állítják.

Ezzel egyidőben a jelentés nélküli hangérték használatának a szóképzésben szintén már a sumér korban kellett elkezdődnie.

A képírást nem nehéz megfejteni, akármilyen nyelvet beszél az olvasó, mindegyiken van jelentése. Például a madár rajza a franciának *oiseau*, az angolnak *bird*, a magyarnak természetesen *madár*. De eredeti sumér kiejtését senki

sem tudja ránézésre megmondani. Hosszas hangtani kísérletezés után határozat születik, de feltételes módját a nagybetűvel való írás jelzi. A madár esetében a képjegy és az abból kifejlődött ékjel sumér hangértéke Labat szerint MUŠEN (L-78) [az š kiejtése azonos a magyar s-el] de lehet BUR₅ vagy BURU₅ is (L-79*). Viszont Deimel ugyanezt a képjegyet és ékjel változatát MU-UDnak olvassa.

A képjegy ‘madár’ jelentését nem lehet kétségbe vonni, de ide kellene tartozni a ‘száll’ igének is, ami a repülő állatok tulajdonsága. Ezt a jelentést Malbran-Labat adja hozzá.

René Labat Akkád kéziratát, amit tanítványainak írt és 1948-ban fejezett be, lánya a szintén asszirológus Florence Malbran-Labat átnézte majd javított változatát apja kéziratához hasonlóan kézzel írott formában 1988-ban kiadta. [Librarie Orientaliste Paul Geuthner. S. A., Paris].

A képjegy viszonya az ékjelhez sem minden esetben meggyőző. Ugyanis Labat, mint minden más jelnél, itt is az akkád ékjelből indul ki, aminek hangértéke iššûru és jelentése ‘madár, szárnyas állat’. Ebből visszafelé követi a szerinte idetartozó különféle ékjeleket, amelyek változtak az idő folyamán, de neki úgy néznek ki, mintha a madár képjegyből származnának. Szerinte ezek olvasata MUŠEN, amivel nem lehet sem ellenkezni sem egyetérteni, mert nem tudjuk a hangtani következtetést, amit Labat alkalmazott.

Labat szerint a MUŠEN ékjelének másik hangértéke PAG, amely jelentése egyezik a következő akkád szavakkal: esêru ‘bezár, becsuk, kalitkába tesz’. Mêsiru ‘kötélék, póráz, kötél, lánc, béklyó, bilincs’. Ezek a rokonértelmű szavak a magyar ‘fog, megfog’ igére emlékeztetnek, amihez a sumér PAG hangtanilag közel áll. Ha Labat beszélt volna magyarul ezt bizonyára észrevette volna. A p>f és a>o hangcsere gyakori minden nyelvben vö. latin *pater* > angol *father* ‘apa’, angol *ball* > svéd *boll* ‘labda’.

Sajnos a számottevő sumérológusok közül egy sem tanult meg magyarul, mégcsak meg sem említik a hasonlóságot egy kivételével. S. N. Kramer kétszer is megemlíti “Opert even went on to say in his lecture that an analysis of the structure of the Sumerian language had let him to conclude that it had close affinities with Turkish, Finnish, and Hungarian”. [Magyarul: Előadásában Opert még arra is felhívta a figyelmet, hogy a sumér nyelv felépítésének átvizsgálása arra a megállapításra vezetett, hogy közeli rokonságban áll a török, finn és magyar nyelvvel.] Majd ezt megismétli “In structure, therefore, Sumerian resembles no little such agglutinative languages as Turkish, Hungarian, and some of the Caucasian languages. In vocabulary, grammar, and syntax, however, Sumerian still stands alone and seems to be unrelated to any other language, living or dead”. [Magyarul: Felépítésében, tehát, a sumér nem kevésbé hasonlít olyan ragozó nyelvekhez, mint a török és magyar meg néhány más kaukázusi nyelv. Szókészletben, nyelvtanilag és mondattanban azonban a sumér még mindig egyedül áll és rokontalannak tűnik más élő vagy holt nyelvvel.] [Samuel Noah

Kramer. *The Sumerians, their history, culture, and character*. The University of Chicago Press, 1971. Chicago & London. (21 és 306 oldalakon)].

Furcsa kijelentés ez, mert előzőleg azt írja, hogy a sumér, *ha* jelentése ‘hal’ de a *ha* jelét a sumér írástudók a feltételes mód kifejezésére is használták [vagyis amint a magyar mondja ‘ha elmennék...’].

Kramer sem beszélt magyarul, ha beszélt volna azonnal észrevette volna a hasonlóságot a magyar ‘hal’ és ‘ha’ között. A sumér írástudó ugyanazt az ékjelet használta mindkét esetben, mert a szűkös ékjel állomány miatt rá volt kényszerülve. A teljes szöveg értelméből azonban kiderült volna, hogy az ékjel melyik értelmét igyekszik ábrázolni.

Az előszóban Labat világosan kifejezi, hogy szótára nem sumér, hanem akkád értelmező szótár.

“De l’évolution des signes il ne donne que les étapes essentielles et seuls, ont été retenus les idéogrammes qu’emploient communément les scribes akkadiens”. [Magyarul: Mert ez a jelek fejlődésének csak lényeges lépéseit adja és csak azokat a fogalomjegyeket (szó- vagy szótagjeleket) tartalmazza, melyeket az akkád írnokok legtöbbje használt.]

A szótár használatával kapcsolatban, tudóshoz méltóan megjegyzi, hogy megállapításait csak, mint irányadó elgondolásokat lehet elfogadni, nem pedig határozott adatokat. A *purement indicatif* kifejezés nehezen fordítható magyarra, szószerint ‘tisztán jelzői’ de ha értelemszerűen ültetjük át magyarra, akkor úgy hangzik, mint ‘kizárólag útbaigazítás’ vagy ‘teljesen következtetni engedő’.

“Quant aux précisions que j’ai cru devoir ajouter concernant la date d’emploi des valeurs phonétiques ou la spécialisation des idéogrammes, elles ne doivent être utilisées qu’à titre purement indicatif: à savoir que telle valeur est plus particulièrement employée à telle époque et que idéogramme se trouve de préférence dans tel genre de texte”. [Magyarul: Azokat a pontosabb meghatározásokat, melyeket kötelességemnek tartottam lejegyezni, a hangértékek alkalmazási adatait vagy fogalomjegyek sajátosságait illetően, csak kizárólag útbaigazításként szabad felhasználni: vagyis ez az érték kerül legsajátosabban felhasználásra ebben a korban és ilyen fogalomjegy részesül előnyben az ilyenfajta szövegekben.]

Úgy Labat mint Malbran-Labat felhasználja a sumér MUŠEN ékjelét más szavak etimológiájának meghatározásában.

Az U₅ (L-78*) ékjele a *madár* MUŠEN és a *szarv* SI ékjeleinek összekapcsolásából áll [az s kiejtése azonos a magyar sz-szel]. Az ide tartozó akkád rakabu jelentése ‘lovagol, felszáll a kocsira, hajón, felszökik, meghág, járás, menés.’ Továbbá ritkubu ‘üzekedik, hág, pázrik’; rikbu ‘járás, menés, megter-mékenyülés’; rukûbu ‘jármű, közlekedési eszköz’; rikibtu ‘magömlés’ Labat szerint.

Malbran-Labat (ML-78*) egyetért apja legtöbb jelentésével azonban kihagyja a rukûbu és rikibtu jelentéseit de hozzáadja a rikbu ‘emelet’ és rikibtu ‘sarkantyú’ jelentéseket.

Deimel szerint (D-54) ‘lovagol, visz, elszállít, fuvaroz, megtermékenyít’.

Igen sok eltérő jelentéssel van megterhelve az U₅ hangalak melyek mind akkád szavakból származnak. Mi nem kételkedünk az akkád jelentések helyességében, de ezek összekapcsolása a sumér ékjellel kérdéses. De mivel a jelentések fő része utazással, szállítással, szállító eszközökkel és felemelkedéssel kapcsolatos, a madár ékjel túlnyomó értelmének a *száll* igének kellene lenni. Erre a szóra van felépítve a magyar ‘szállít, felszáll’ [a lóra, hajóra, kocsira]. Ide tartozik még a ‘szálloda’ is ahova az úton levő ember betér, vagyis oda száll.

Az ékjel hangértéke tehát a logika és a magyar nyelv szerint nem MUŠEN hanem *száll* és *hág* kell hogy legyen. Vagyis mindent, ami a felemelkedéssel, mozgással kapcsolatos. E jelentések közötti szoros kapcsolatot csak a magyar nyelvben találjuk meg.

Ezenkívül a magyarban a kocsira való felszállást úgy is mondják, hogy *felhágott* a kocsira. A létra egyik neve is *hágcsó*, amin magasba lehet hágni.

A *hág* szavunk viszont üzekedést, pázrást jelent meg lépést is: rálép, ráhág. Tehát az ékjel jelentései szerintünk a következők: ‘száll, szállít, szállítóeszköz, utazik, hág’ lép, üzekedik, hágcsó, hágó’.

Azonban vannak olyan ékjel olvasatok is melyeket könnyebben le tudunk ellenőrizni a magyar nyelv segítségével. Egyike ezeknek a sumér KI ‘föld, hely’ jelentéssel (L-461).

Az akkád ersetu és az asszír irsitu ugyanolyan ékjellel van írva, mint a kikövetkeztetett sumér KI. Mivel az akkád és az asszír szavak jelentése ‘föld, hely’ Labat feltételezte, hogy a sumér KI is ugyanazt jelenti. A magyar nyelv azonban inkább a ‘hely’ jelentést igazolja, mert két azonos jelentésű szavunk a ‘helyes’ és ‘kies’ a ‘hely’ és ‘ki’ töből lett képezve az –es melléknévképző hozzáadásával.

Mindkét magyar szó, úgy a ‘helyes’ mint a ‘kies’ jelentése ugyanaz: tetszetős, kellemes, bájos, vonzó. Tehát ezek szerint a sumér KI ‘hely’ jelentéssel a magyar szókészlet része volt már 5000 évvel ezelőtt is.

Vizsgálódásunk eredménye az, hogy annyi kiejtés és jelentés létezik, ahányan foglalkoznak a sumér nyelvvel. A sumér hangalak meghatározásának műveletét minden asszirológus eltítkolja, csak a végeredményt árulják el. A magyar nyelv használata viszont elengedhetetlen a sumér szavak vizsgálatában Labat szótárának segítségével.

AZ ŐSI VILÁGKÉP ÖRÖKSÉGE (VI/38.)

Huszárik László (Székesfehérvár):

Zodiákus a kelták földjén

1927-ben *Katherine Maltwood* fedezte fel Somerset tartomány Glastonbury városának szomszédságában a dombok között fekvő, gigantikus földmunkákkal, utakkal, ösvényekkel, földsáncokkal, mesterséges dombokkal és vízfolyásokkal alakított, több kilométeres figurák alkotta 'tájszobrászati' zodiákust. A 12 jegy közül 10 egyezik az eddig megismert jegyekkel, kettő más alakkal van ábrázolva, illetve a körön kívül kettő óriási kutya alak őrzi az égövi jegyek tájképeit. A külső 'kutyák' megfelelhetnek a Procyon és Szíriusz csillagok jelképeinek, ezek ma is a Kutya csillagképekben találhatóak meg.

Jelen ismereteink szerint nem adható ésszerű válasz arra, hogy ki készíthetett el egy több száz km²-en elterülő, több alakos földképet. A tájképi alakok a földről nem láthatók, csak a levegőből. Kik készítették, milyen tervek alapján? Vajon építetői tudtak repülni? Írásos emlékek hiányában csak tradíciókhoz és mitikus emlékekbe kapaszkodhatunk, szerencsére a térség bővelkedik ezekben. A walesiek kelta népe úgy tartja, hogy civilizációjuk megteremtői keletről származnak és tudásukat Kis Ázsiából hozták magukkal.¹ Maltwood és dr. L. A. Waddel továbbment, és sumer eredettel kapcsolta össze Cymry népét, kiknek elődei sumer kolonizálóként jelentek meg i. e. 2700 körül. A sumer és Somerset népe egyaránt a Nap gyermekei. Druida papjaik napjainkig ápolják a Naphoz kapcsolódó kultuszaikat. Írország kelta mítoszai is keleti származásukra emlékeztetnek, őseik között tisztelték Noé és Magóg leszármazottait, eredettörténetük szerint Nemed ősök Szkítiából vándorolt a brit szigetre.² Mesterházi magyarázata szerint a kelta népek közép-európai letelepedésük előtt ugyanarról a földrajzi térségből, a termékeny félhold tájairól és Kis Ázsiából jöttek. Nevük a keletről származó népek gyűjtőneve volt. A kelta szó – keltai, keltoi – a 'kel'

¹ K. E. Maltwood: „The discovery of a prehistoric zodiac in England.” *Journal of the Royal Astronomical Society of Canada* /1943/09.

² Michael Foss: *Kelta mítoszok és legendák. Kik vagyunk?* Gold Book.

gyökből származik, kelni, felemelkedni jelentésű, eredetileg „azonos a magyar keleti szóval, amely kelet alakjában azt a tájat jelenti, ahol a nap felkel.”³

Az égövi jegyek ábrázolását megfigyelve megállapíthatjuk, hogy többségük a ma ismert jegyeket mutatja, de vannak eltérések. Láthatjuk a Szűzt, akinek boszorkányos az alakja. Az Ikrek hajóban ülve hadakoznak a Bikával, a hajó helyettesíti a Rák jegyét. Megtaláljuk az Oroszlánt, Ikreket, Bikát, Skorpiót, Nyilast, a Bakot és a Halakat is óriási bálnával kiegészítve.

Eltérés van a Bika megjelenítésében, melyet levágott fejjel jelölnek. Ábrázolásának értelme, üzenete egyezik a jegyhez kapcsolható korábbi értelmezésünkkel, a „győzedelmes–elvesztett háború” tradíciójához. Itt meg kell még emlétenünk, hogy az Akitu fesztivál eszmeiségét őrizték a druida papok is. A szent nász – a szakrális király és főpapnő–Istennő között – után válhatott országuk termékennyé. Ez összekapcsolódott a papok bikaáldozatával, mely a királyság szentesítésének része volt.

Másik eltérés a Mérleg jegynél található, amelyet Galamb-ként jelenítettek meg. A megoldás kreatív: a mérleg karjait a galamb szárnyai alkották újra, de míg a többi jegy sorrendben jelenik meg, ez helyileg beljebb található a zodiákus körétől.

A Bak jegyet Egyszarvúként mutatták és az azt követő jegy Főnix madarat, nem Vízöntőt ábrázol. Miért alkothattak más szimbólumokat?

Az eltérés azt a korábbi megállapításunkat támaszthatja alá, miszerint a Vízöntő jegy az Özönvíz jele és nem az őszi esőzéseké. Anglia egész évben csapadékos, ez a hagyományos magyarázat itt nem alkalmazható. Az ábrázolt Főnix madár a feltámadás és az újrakezdett élet szimbólumaként azonban illeszkedik a túlélő Noé és az emberiség újrakezdéséhez. Kapcsolódhat a kelta ősökre való emlékezés, a 'Samhain' naphoz, október 31-ről november 1-re tartották az Ősök ünnepét, melyből mára Mindenszentek és Halloween lett. Így valóban az elpusztult ősökre emlékezünk évezredek óta.

Azonban ezeknél egyszerűbb, de nem kevésbé meglepő magyarázata is lehet a Főnix madár jelének. Wales bárdjai és druidái egy jól ismert mitológiakört ápoltak, Arthur (Arthus) mondakörét. Ebben az esetben a zodiákus és az Arthur történet között közvetlen kapcsolat van, ugyanis a Főnix földképének központjában, szemnél, található meg Arthur legendás vára, Glastonbury Thor. A kialakított madár csőrénél a néphit szerint az élet titkát rejtő kút helyezkedik el. Mindezenre nem gondolhatjuk véletlennek ezt az egybeesést.

³ Mesterházy Zsolt: „A keletiek (kelták). A keletiek (kelták) kialakulása.” *A Magyar Ókor. A nagy ókori világháború és a 'Róma-szindróma' (avagy az indoeurópai történetírás cáfolata. Keletiek [kelták] és társhoniak [etruszkok])* 1/4.

<http://www.angelfire.com/realms/hmult1/konyv3/mokoraa.htm#r007>. Módosítva: 2014. július 1. 13:13:29.

Gilgamesnél konkrétan összekapcsolhattuk az eposzt a sumerek rekonstruált zodiákusával.⁴ Glastonburyben nyilvánvaló fizikai kapcsolat van a mítosz helyszíne és a csillagok földön ábrázolt köre között. Ez mindenesetre több mint különös. Vajon az itt fekvő zodiákushoz kapcsolódik legendakör? Ha igen, miért?

Arthur Pendragon mondáival nehezebb dolgunk van, mint Gilgamesével. Gilgames története évezredekig változtatás nélkül pihenhetett a föld alatt, azonban Arthur legendájánál nem találhatunk olyan forrást, ahol ne lettek volna változtatások. Az átírásban döntő volt az egyház szerepe, a szájhagyomány útján terjedő történeteket ciszterci szerzetesek gyűjtötték össze és írták át a XII. században, így keresztény és a divatos lovag eszmények hatása is érezhető, s a történet 'bestselleré' vált. Vajon mi az eredeti Arthur történet, hol keletkezett és milyen mértékűek a mesés elemek? Nem csupa hazugság, nem tisztán igaz, nem csupa oktondiság, nem tiszta értelem, a mesemondók oly sokszor elmondták, s oly mesésen felcicomázták történetünket, hogy már az egészset mesének érezzük, mondta a történetről Wace már a XII. században.⁵ Littleton és Malcor elemzései alapján jogosan gondoljuk, hogy Arthur-legendakör „iráni eredetű magra, a nártregékhez hasonló alapokra épül, amire aztán kelta legendarétegek rakódtak, s a római birodalom kultúrája is hatással volt”⁶

Glastonbury temploma a néphit szerint a csillagok temploma. William of Malmesbury szerint a tizenkét titok helye, mely őrzi az égi szentséget itt a földön.

Arthur mondakörében az átírások után is nyilvánvaló utalások vannak a csillagokra és az égi egyenlítőre. Például Merlin megalkotta Arthur atyjának Uther Pendragonnak a kerekasztalt a „világ hasonlatosságára”, mely a mennyek kör alakját tükrözi. A szövegekben állandóan ismétlődik a tizenkettes szám: tizenkét hónapja hajszolom, tizenkét lovag érkezett, tizenkét nap múlva meg is érkeztek, tizenkét nagy ütközet, tizenkét király, tizenkét szoboralak, tizenkét hónap múltán, tizenkét hónapon keresztül misét mondott. Miért? Mert jól hangzó szám, vagy talán rá akarják irányítani figyelmünket valamire. Természetesen a zodiákus 12 jegyére gondolunk. Még különösebb, hogy az események között hasonló elemeket fedezhetünk fel a Gilgames eposzában találhatóéhoz.

⁴ Huszárik László: „A csillagképek nevének eredete.” *Acta Historica Hungarica Turiciensia* XXVII. évfolyam 1. szám, 9-18.

⁵ Wace of Jersey: *Roman de Brut*. 1154 körül. C. Scott Littleton–Linda A. Malcor: *Szkitiától Camelotig. Az Arthur királyról, a Kerekasztal Lovagjairól és a Szent Grálról szóló legendák eredetének radikális újraértelmezése*. Fordította: Bihari Gábor és Varga Ferenc. Szkíta Szarvas Könyvkiadó. Nyíregyháza, 2005.

http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0CEwQFjAI&url=http%3A%2F%2Fddl4.data.hu%2Fget%2F0%2F4695034%2FScottLittleton-SzkitiatolCamelotig.pdf&ei=paWyU9afJoGxywO6loH4AQ&usg=AFQjCNEVaIXeQJ_t6VQOzRa91ecBcFqvQw&bvm=bv.69837884,d.bGQ&cad=rja Módosítva: 2007.09.16. 18:36:03.

⁶ Uo. 22.

Anyja tradíciók szerint Atlantiszból származó nő, Igraine hercegnő. Atyja Uther Pendragon, akit Merlinnek kellett átváltoztatnia Igraine férjének képmására, hogy beteljesüljön Pendragon vágya. Ha úgy tetszik, két faj találkozása történt a nászban. Arthur fogantatása varázslat útján jöhetett létre, életét is végigkísérte a varázslat.

Hűséges társa Myrddin Wyllt, vagyis Merlin a Vad, miképp Gilgamesnek az állatvilágból származó Enkidu. A barátok életük során segítették a hétköznapiakban és csatáikban uralkodóikat, elvesztésük után mindketten megkeseredtek.

Arthurt a korai krónikák zsarnoknak ábrázolták, jelzői között 'A Rettenetes' és a 'Vörös Pusztító' szerepelt, amint Gilgames is városa zsarnoka volt. A gyermek Merlin Arthurt Cornwall vad disznajaként jósolta.⁷

Arthurt összekapcsolták a régibb mítoszok az isteni minőséggel koronázás után. Gilgames 2/3 rész isten 1/3 részben emberi származású volt.

Arthurnak unokaöccse Ewilog sasként mesél a Túlvilágról, Gilgamesnek Enkidu.

Arthur sebesülése után – Preiddeu Anwun költemény szerint – csónakkal kel át a túlvilágra. Ez a motívum szintén megtalálható Gilgames történetében.

Arthur megszerzi és felhossa a csodálatos üstöt, mellyel a holtakat életre lehet kelteni. Gilgames sem másért ment hajón a alvilágba, mint az élet titkáért, melyet megszerez, de el is veszít.

A kelták cauldronja az a varázslatos üst, mely a keresztény átírás költészetében az élet kelyhévé, Sangraállá vált. A szent kehelyről sokan tartják úgy, hogy az Glastonbury Thor vára előtti kútban van elrejtve. Ez a kút található a Főnix madár csőrénél. A madár így képletesen az élet vízből meríthet. Arthur sírját 1191-ben fedezték fel Glastonbury apátságában, csontjai azonban a XVI. században eltűntek. Mondája szerint szigeten temették el, és Glastonbury mellett vaskori tavi falut tártak fel. A néphit pedig úgy tartja, kardját a város melletti, mára kiszáradt tóban dobta el Bedivere lovag. A Főnix ábráját az a város alkotja, melynek neve is tartalmazza a temetkezést. A kivájt fatörzs koporsójában talált ólomkereszt szövege szerint: "Itt nyugszik a híres Arthur király Avalon szigeten", ahol az Alvó Úr Jövendő Király lehet.⁸

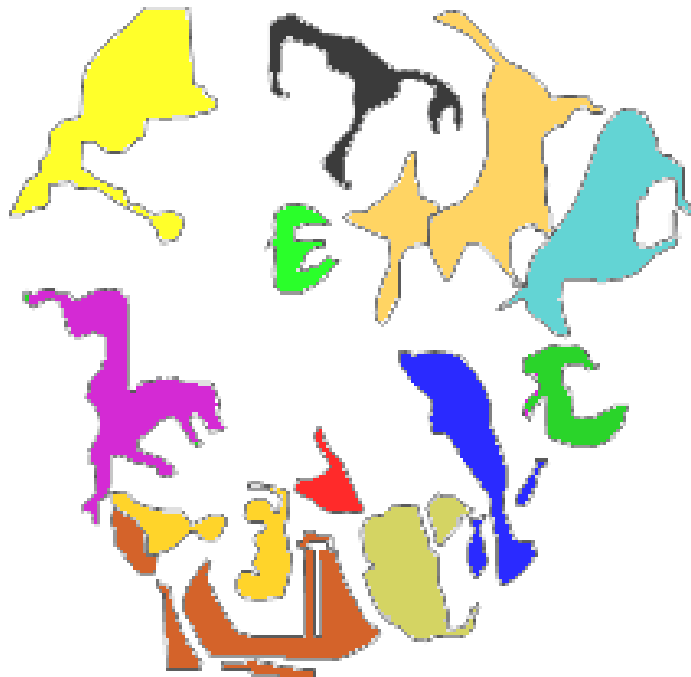
Természetesen vannak különbözőségek a történetek között, például Arthur történetében nem jelenik meg a barát felett ítélkező isteni ítélőszék, viszont a zodiákus Mérleg jegye Galamb lett! A túlvilágról nem kapjuk meg a Vízözön leírását Arthurnál, mint Gilgamesnél, azonban a Vízöntő jegye Főnix madárrá változott! A mítoszok különbözőségeit tükrözi a zodiákus változtatása! Ez a tény közvetetten erősíti meg azt, hogy az alkotások tudatosan történtek, és amint Gilgamesnél megállapítottuk nem az égbolt csillagainak hasonlóságai döntöttek elsősorban az égövi jegyek elnevezésénél.

⁷ John Matthews: *Arthur király*. Egmont Hungary Kft., Budapest, 2004. 44.

⁸ Uo. 107.

1. ábra. A földképek körvonalai. A Glastonbury körül fekvő „földképek” tükörképként mutatják az égövi jegyeket.

2. ábra. A földképek körvonalait megfordítottuk és színeztük.

Vajon használható a zodiákus a Gilgames eposz előadásához hasonlóan? Igen. Feltehető, hogy a történet kelta, vagy annak iráni-kaukázusi elődje, illeszkedett az ábrákhoz. A módszer azonos, olvasási módunk kiindulópontja, a Szűz

jegye a Teremtés. Innen 180 fokot haladunk az óramutató járásával ellentétesen, ezután megegyezőleg.

Szűz — Boszorkányos megjelenítésű. Arthur (Arthus) varázslattal született, a „boszorkánymester” Merlin segítségével.

Oroszlán — A felnövekvő király szimbóluma, ő az, aki majd „oroszlánmód” harcol.

Ikrek — Két szereplő is alkalmas a hűséges társ jegyéhez. Arthur életét csaták kísérik, kitartó társa Merlin. A másik lehetőség sir Kay (Cei), Arthur „tejtestvére.” Mindketten hűségesek Arthurhoz.

Bika — Az északiakkal való nagy háborúság története, a tizenkét nagy ütközet megvívása. – Arthur háborúi során szembeszáll a Szt. Michell hegy borzalmas óriásával, melynek nemző szervét metszi le, majd a fejét. Amiért ez említésre érdemes, az, hogy Arthur is álmot látott harca előtt, miképpen Gilgames. A győzelem után nem Gilgames, hanem Enkidu vágta le a Cédruserdő őrének fejét, amint Arthur is társára, sir Kay-ra ruházta ezt a feladatot. Ez a harc azonban időrendben később következik, legalábbis Thomas Malory feldolgozásában.

Galamb (Mérleg helyett) — A béke jelképe. Jelentheti a házasságát, mely az országával való egybeforrását jelezte. – Elvette kelták által istennőként tisztelt „Virágos Menyasszonyt”, Guinevert (Gwenhywfart).⁹ A történetek szerint a szent nász útján szent királlyá válik és béke lesz birodalmában.

Skorpió — Merlin, a hűséges barát halála.

Nyilas — Arthur a nagy király, Róma császára lesz. Őseire emlékezik, akik ama föld urai voltak.

Bak — Az élet titkának, a szent Gralnak a keresése. Arthur a Prydwen nevű hajón a másvilágra indul.¹⁰ – Másik költemény is utal Arthur utazására: *El fogok menni Avalunba, valamennyi leány közül a legszebbhez, Argentéhez, a királynőhöz, a legcsodálatosabb manóhoz, s ő begyógyítja majd minden sebemet, felépülök varázstialokat kortyolva.*¹¹

Főnix (Vízöntő helyett) — Megtalálják az Üstöt a Szent Grált, Arthur eljut Avalonba. – *Arthur király nem halt meg ... újra el fog jönni ... itt, ebben a világban megváltoztatta életét.* (Feljegyzések szerint: Itt nyugszik a híres Arthur király Avalon szigetén.)

Halak — Sir Lancelot, a Tó Lovagjának halála.

Kos — Az áldozat. Talán a Kard visszaadása.

– Argante, a Tó titokzatos istennője, Arthur nagy segítője volt. Éppúgy fohászkodtak hozzá, mint Szűz Máriához: *Úrnőm, úrnőm segíts meg, Istenem,*

⁹ Uo. 77.

¹⁰ Preiddeu Annwn. A másik világ kifosztása.

¹¹ Layamon: „The Brut in Arthurian Chronicles.” Idézi: John Matthews: *Arthur király.* 29, 87.

*nagy szükségem van arra, hogy eljöjj és segítségemre légy.*¹² Arthur hatalma tőle eredt, és hozzá tért vissza.

¹² Nora K. Chadwick: „The Celtic Realms.” Idézi: John Matthews: *Arthur király*. Uo. 71.. Matthews elemzése szerint Arthur fegyverének a neve, Excalibur, szarmata eredetre utal. Régebben Caliburn volt, fehér acél a chalybus (acél) és eburnus (fehér) szavakból származtatva. Matthews azt is érdekesnek találta, hogy a Kaukázus területéről származó szarmata kovácsok egy törzsét Kalybesnek nevezték. Littleton és Malcor munkája szerint: „Batraznak, az oszét hősök, a nártok vezérének Arthurhoz hasonlóan varázserejű kardja van. Miután apja haláláért bosszút áll a nártokon, a bűnbánó Batraz megparancsolja az életben maradt nártoknak, hogy a kardját dobják a tengerbe. A csodafegyver méretétől megdöbbennt nártok elrejtik a kardot, majd azt mondják vezérüknek, hogy teljesítették utolsó kívánságát. Ám csak Batraz tudja, mi történik, ha a kard vízbe merül, és könyörög a nártoknak, hogy valóban teljesítsék a parancsát. Amikor végre sikerül a tengerbe dobniuk a kardot, csoda történik: a víz hirtelen erősen felkavarodik, majd vérvörössé változik. Amint Batraz értesül erről, meghal, és a nártok eltemetik.”

ÍRÁSTÖRTÉNET. MAGYAR NYELVEMLÉKEK (I/10/c.)

Záhonyi András (Budapest):

A Nagyszentmiklósi Kincs feliratai – magyarul.

A Nagyszentmiklósi Kincs (1. ábra) 1799-es bánsági megtalálása óta az akkori magyar királyi székhelyen, Bécsben előbb a Császári és Királyi Régiségtárban, utóbb a Kunsthistorisches Museumban lett kiállítva, manapság „óbolgár kincs”, majd „avar kincs” cím alatt. Ezen a helyzeten szeretnénk változtatni a következő írással, hogy legalább mi tudjunk a feliratos korsók, edények magyar vonatkozásairól, **olvasatairól**. És ezért úgy gondoljuk, **a 23 darabból álló aranykincsnek Budapesten, a magyar fővárosban lenne a helye**. Azért van Bécsben, mert a nemzetközi döntőbíróság határozatát tartalmazó 1932-es velenicei egyezményt, amely Ausztriának ítélte, alá kellett írunk. 1920 után ugyanis a két ország közötti tárgyalások éveken át nem vezettek eredményre, amikor a magyar kormány kísérletet tett a Bécsbe került magyar műkincsek, kulturális örökségünk visszaszerzésére, aminek így csak töredéke került haza.

1. ábra. A Nagyszentmiklósi Kincs.

Történeti áttekintés

A leleteket 1799-ben találták meg az Aran(y)ka patak partján, Nagyszentmiklóson, Bartók Béla szülőhelyén. A kincs történetéről Fischer Károly Antal, László Gyula és Forrai Sándor könyveiben, a 2002-es budapesti vendégkiállítás katalógusában és a Wikipédián részletesen is olvashatunk.

Hampel József a leleteket „**Atila kincsnek**” nevezi 1884-ben írt munkájában, amelyet az 1884. febr. 17 – jún. 16. között Budapesten megrendezett országos ötvösmű-kiállításra készített.

Hasonló megmunkálású és stílusú kincsek kerültek elő Közép- és Dél-Oroszországból, az egykori **Szkítia** területéről.

2. ábra. Az égberagadási jelenet a Nagyszentmiklósi Kincs 2. számú korsóján.¹³

A 2. számú korsó keretelt képekkel díszített részletei mesterien kidolgozottak. Az ábrázolt jelenetek (Győztes fejedelem, Égi vadász, Állatküzdelem, Egberagadás) **ősi mitológiai** történeteket idéznek (2-4. ábra). Művészettörténeti elemzésére most nem térünk ki.

13

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyszentmikl%C3%B3si_kincs#mediaviewer/F%C3%A1jl:Emesdreemhungary.JPG.

3. ábra. A győztes fejedelem a Nagyszentmiklósi Kincs 2. sz. korszakán.¹⁴

Éppen ideje, hogy – magyar – érveinket eljuttassuk a nagyvilágba! **Odobescu** már 1868-ban, a Párizsi Kiállításon is szereplő „román régiségek” jegyzékében megemlíti a nagyszentmiklósi leletet (arra hivatkozva tartja románnak, hogy egy román parasztasszony, *Ikonía Vuin* találta meg).¹⁵ Arról persze megfélemedezik, hogy *Torontál* megye (így Nagyszentmiklós is) sokáig **Magyarországhoz** tartozott.

¹⁴

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyszentmikl%C3%B3si_kincs#mediaviewer/F%C3%A1jl:Bulgar_warrior.jpg és

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyszentmikl%C3%B3si_kincs#mediaviewer/F%C3%A1jl:Nagyszentmiklos_2a_korso_-_Hampel_1894.jpg.

¹⁵ Egy érdekesség a kincs történetéből: a román asszony és férje elvesztette igényét a kincs egyharmadára, mivel néhány darabot kereskedőknek eladott. Végül nemhiába járt gyalogosan, mezítláb többször is Bécsben: a kiharcolt kárpótlás eredményeként kb. 1000 Ft jutalomban részesült. Erről az „igen lassan meghozott döntésről” azonban nem szerzett tudomást, mivel több hét várakozás után haza kellett utaznia... (A pénz értéke az akkori háborúk miatt már sokat inflálódott, mire végre az uralkodó a földesúrnak kiutalta a jutalmat. Az időközben elhunyt földesúr örököse, Nákó Kristóf két jobbágyteleknyi földdel és négy ökörrel jutalmazta meg a megtaláló családját. Nákó Sándor földbirtokost pedig kárpótlásképpen bárói ranggal jutalmazták.)

2. SZ. KORSÓ A NAGYSZENTMIKLÓSI KINCSBEN $\frac{1}{4}$ N.

2. SZ. KORSÓ A NAGYSZENTMIKLÓSI KINCSBEN $\frac{1}{4}$ N.

4. ábra. Égi vadász és állatküzdelem a Nagyszentmiklósi Kincs 2. korszóján.¹⁶

Pataky László mérnök teljes mértékben besenyőül–magyarul, Vékony Gábor régész pedig **részben magyarul** olvasta el a Kincs feliratait. Az ő nyomdokukon induló 'mérnökből lett bölcsész', Záhonyi András – jelen sorok írója – a feliratok hasonlósága, rokon vonásai alapján arra jutott, hogy a rovásfeliratok kisebb egyszerűsítéssel (a meglévő hasonlóság alapján) öt csoportba sorolhatók. Ezek a **székely-magyar rovásírás segítségével és magyarul** is könnyen értelmezhetők. (A görög betűs feliratok nagyobbik része is magyarul olvasható – az eredmény azonban itt még nem teljes.)

Mindezek reményét adnak, hogy az „Attila kincseként” is megnevezett értékes aranytárgyakat a jövőben ne csak Bécsben, hanem a leletekhez sokkal inkább kötődő mai magyar fővárosban, Budapesten vándorkiállításon rendszeresen, illetve Temesvárott vagy Nagyszentmiklóson is láthassuk.

A Kincs feliratainak eddigi olvasatai

Vékony Gábor régész arra a következtetésre jutott, hogy a lakomákon, vigasságokon használt tárgyakon a szertartásszerűen felszolgált **kumis, méhsör, bor, pálinka (és víz)** neve és a hozzájuk kapcsolódó cselekvések (ivója, ízlel, izzad, hevítmény, üdít, ürít, vad étel, stb.) szerepelhetnek, még hozzá több nyelven is (török, szláv, alán, magyar).

Forrai Sándor kritikai megjegyzése: 1,5-2 dl „vosa” (vagy „vosu”) nevű italtól (feltehetően pálinkától) nehezen lehetett „felhevülni”...

Ide kapcsolódik, hogy a **Szarvas** határában, 1983-ban megtalált tűtartó feliratát (melyet a magyar kutatók „varázsszövegnek” tekintenek) a nagyszentmiklósival nagyrészt egyező ábécé segítségével sikerült elolvasni – még hozzá magyarul. – *Megjegyzés:* Harmatta János szerint félig magyarul, félig türkül írták.

Pataky László mérnök¹⁷ olvasatai szerint a valamennyi felirat népnevet, fejedelmi személynevet és méltóságnevet takar – még hozzá besenyőül–magyarul.

Patakynak mindegyik „különleges jelet” sikerült a székely–magyar rovásábécé valamelyik elemének megfeleltetni. Ez azt jelenti, hogy a kincs rovásjeles feliratai a székely–magyar rovásírás segítségével minden nehézség nélkül olvashatók!

1961-ben a Magyar Rádió be is számolt Pataky ’szenzációs felfedezéséről’. A mérnök úr nagy önbizalommal így nyilatkozott: „néhány perc alatt elolvastam mind a 14 feliratot”.

A besenyőket Pataky „felismeréséig” mindenki török népnek tartotta. Pataky feltételezte, hogy a **Nagyszentmiklósi Kincs** elosztását 6 besenyő fejedelem végezte. A neveket és a rangokat besenyőül–**magyarul** olvasta el. Nevük és a testvéries osztozkodás története sok olvasót magával ragadott. (Lásd Pataky L.: *Atilla kincse* I., Két Hollós, Bp., é. n.). A könyv utószava szerint „Pataky a nem mindennapi módon létrejött Arvisurának a jelenleg elfogadott vagy legalábbis megtűrt történelemképhez való igazítását vállalta magára”.

Két fontos kérdésre azonban nem tér ki **Pataky**:

1. A **fejedelemasszony** tulajdonának tekintett, 9 darabból álló asztali **készleten miért nincsenek feliratok**, ha azokat is felosztották egymás között a ’besenyő fejedelmek’? (A feliratok kivétel nélkül a férfi fejedelmi készlet elemein találhatóak.)

2. A **bevert** és a **karcolt** rovásfeliratok stílusa eltérő (felmerült, hogy azokat nem egyidőben készítették) – Pataky azonban ezt nem veszi figyelembe olvasataiban.

¹⁷ Pataky László unokatestvére a kiváló régésznek, László Gyulának. Jó barátja volt többek között Paál Zoltán, az **Arvisura** lejegyzője és Forrai Sándor, a kiváló rovásírás-kutató. Így módjában állt, hogy közismert és kevésbé ismert ősi feliratokat ’első kézből’ tanulmányozzon.

Pataky másik „zseniális felismerése” a **margitszigeti rovásemlék** feliratából kiolvasott eseménydús „story” a kun Kötöny kapitányról. A történet hitelességét gyengíti, hogy felfedte magát az a két egyetemista, aki az 1920-as évek elején „diákcsínyből” odavéste a nevét¹⁸ a kőre. Mivel nem voltak járatosak a rovásban, hibákat vétettek a jelhasználatban és az írásirányban is. (Pataky tehát a diákok nevét „olvasta el” történelmi feljegyzésként...)

Patakyt „szerencséje” nem hagyta cserben a rovásírást „betiltó” **Szent István-rendelet** ’megtalálása’ során sem: házsomszédja (sic!) ugyanis átadta neki a Szilassy-család régi iratait, melyek között István király rendeletének fordítása is ott rejtőzött (?). Ebből is igen szép történet kerekedett ki Pataky tollából: Domonkos esztergomi érsek (aki Botond fia!) tett jelentést a pogány írás tiltásáról Szilveszter pápának. Pataky a rendelet kiadásának pontos napját is megadja: 1000. szeptember 23.¹⁹

Többen feltételezik, hogy Patakynak benne lehet a keze a „szenzációs” somogyi rovásírásos palatábla (Tanító tábla) és a táltos kövek váratlan felbukknásában is. A Kaposvár környékén élő Csepregi Ferenc „találta” meg a leleteket nagyapja faládájában. A táblák csak a becsületes presbiter, Forrai Sándor (Pataky barátja) megvakulása után kerültek elő. Régészeti – műszeres – vizsgálat a táblák kormeghatározására még nem történt, de az állítólagos török kori (1576) készítés ellen szól, hogy a rovásírásos szövegben új (19-20. századi) jelformák is felbukkannak.

A *Magyar Őstörténeti Minilexikona*, amelyet Erdélyi István szerkesztett (Napkút Könyvkiadó, 2012.) nem tartalmazza **Erdélyi I.-Pataky L.: A nagyszentmiklósi „Attila-kincs” lelet körülményei** (Móra F. Múzeum évkönyve, 1968.) című tanulmányát. Talán azért, mert már nem vállalható az akadémiai körökben, hogy valaki korábban együtt dolgozott Patakyval.

Mindezek a sikert eredményező, de nem eléggé alapos megállapítások arra intettek, hogy Pataky nagyszentmiklósi kincsekkel kapcsolatos remek ötleteit (jelpárhuzam-felismeréseit, magyar nyelvű olvasatait) további vizsgálatnak vessük alá. A rengeteg név és rang²⁰ ugyanis azt sejtette, hogy egyszerűbb, a mindennapi élethez szorosabban kapcsolódó olvasat is ott rejlik a Kincs felirataiban.

¹⁸ Az ábécét Palik Attila: „*Attila kincse*” c. sikerkönyvéből (1921) vették, mely Tar Mihály 1902-es rovásábécéjét használta.

¹⁹ **Mandics** György megállapította, hogy a rovásírásos feljegyzéseket elsősorban azért semmisítették meg, mert azok a **régi birtokviszonyokat rögzítették**, így akadályozták, hogy István király szabadon adományozhasson birtokokat új híveinek. István „rovásírást tiltó rendeletének” eredeti példánya eddig nem került elő. A középkori erdélyi templomokban meglévő számos rovásfelirat jelzi, hogy sok esetben maga az egyház őrizte meg rovásírásos emlékeinket. A székely-magyar rovásírás egyházi üldözésének súlyosságát ez a tény gyengíti.

²⁰ Az **egyiptomi és mezopotámiai** írások kutatói ugyanis akkor szoktak „kínjukban” (akár máshol elő nem forduló) neveket kiolvasni, ha nincs jobb ötletük... Hosszas és kitartó munkával persze jobban megközelíthető az írást készítő üzenete. Mi most erre teszünk kísérletet.

Rovásfeliratok

Örömmel számolunk be róla, hogy kísérletünk eredményesnek bizonyult: sikerült a sokféle feliratot egységesíteni. **Kétféle** módon is megközelítettük a jel-sorokat. Az egyik út Patakyé:²¹ az általa felismert **személyneveket**, címeket-rangokat kíséreltük meg kiegészíteni, egyszerűsíteni.

5. ábra. *Ma is szokás, hogy ráírjuk a tartóedényekre, mit is tárolunk benne!*

A másik megközelítés során Vékony Gábor ötletét alkalmaztuk. Tőle eltérően nem többnyelvű, hanem kizárólag magyar nyelvű feliratokat kerestünk, melyek a korsók, edények tartalmára-használatára utalnak (vö. 5. ábra).

Mind a kiolvasott magyar ital- és **ételnevek**, mind a Pataky által megtalált (és most pontosításra kerülő) személynevek, rangmegjelölések megerősítik, hogy a feliratok nyelve a **MAGYAR!**

²¹ Pataky olvasatainak '**gyenge pontjai**' (ezek miatt „mertünk belefogni” a rovásfeliratok újraértékelésébe, melynek során természetesen felhasználtuk Pataky számos kiváló meglátását). Pataky ugyanazt a jelet hol így, hol úgy hangzósítja. Pl. a 9. sz. tálkán záró „N” jelet Z-nek olvassa (pecsenyég kenéz), a 8. sz. tálon azonban már az „N”-t K-nak (kenész). A kezdő „G”-t és a szóhatár után álló „P”-t pedig felcseréli a 10. sz. tál feliratánál (pecsenyeg kenez). E csere nélkül a „kocsonyak pesenyek” (kocsonyák, pecsenyék) **ételnév**-olvasat adódna. A 'k(ené)z' helyett az 5. sz. korsón, a 22. és 23. sz. kelyhen (és a 17. sz. ivókürtön is) a 'k(umi)sz' olvasat is szóba jöhet.

Az előforduló 14 rovásfeliratot rendszerezve sikerült megállapítanunk, hogy azok tulajdonképpen 5 jelsor változatai.²² Ez 5 jelsor olvasata (a Debreczeni Miklós 1914-es megfejtéséből építkező) Pataky szerint a következő volt:

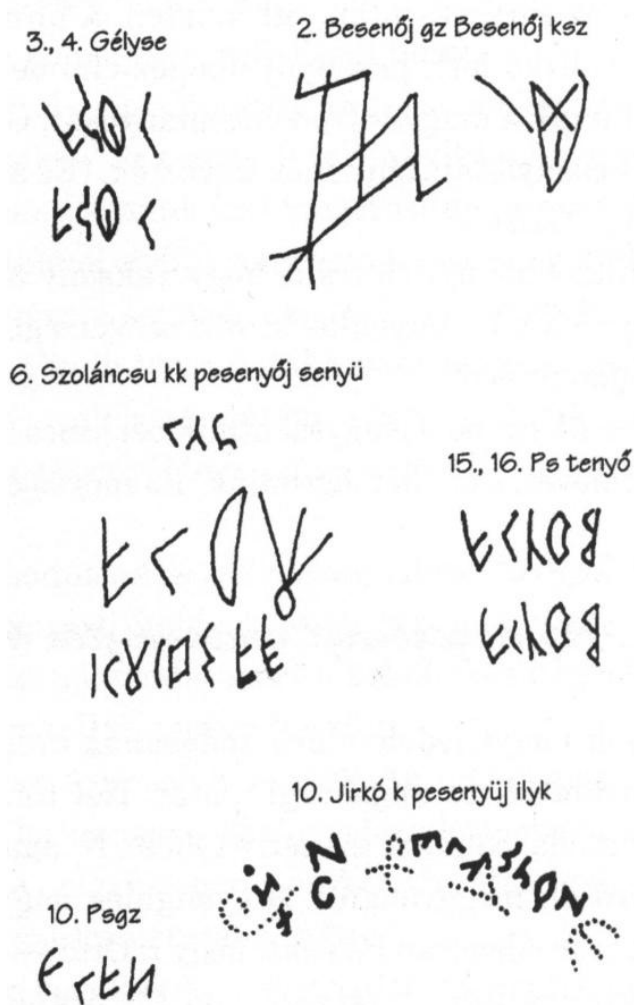
besenyőj (pecsenyűj)

k(ené)sz (genész);

Gélyse(e) (lásd pl. **Gélyse kiskán pesenyűj kenész**);

pesenyő (vagy besenyők);

„ps tenyő”.

6. ábra. A Nagyszentmiklósi Kincs feliratainak olvasatai – Pataky László **Gélyse kiskán** c. könyve (Tevan K., Békéscsaba, 1996.) szerint.

²² Az 5 jelsor olvasatának hangalakja hasonló, részben átfed. Ennek alapján feltételezhető, hogy végülis egy személy (a feltételezett tulajdonos) nevééről és rangjáról van szó.

Az új megközelítés: ételek, italok nevei – magyarul

Mi az öt rovásírásos jelsorhoz **étkezéssel** kapcsolatos elnevezéseket is társítani tudtunk:

Gélyse-Géza (a tulajdonos neve) ~ **golyás** = **gulyás**;
(Pataky László „u”-nak hangzósítja a 6. számú korszak „90⁰-kal elforgatott w” jelét. Mi úgy látjuk, hogy az előbbi jel félkörös változatát is „o”-nak olvashatjuk. A Kárpát-medencei rovás jelei közt „nyitott o (o/u)” megjelöléssel szerepel [*Rovásatlász*, Milani K., Bpest, 2013, 7, 28, 47. o.])

pesenyőj, pesenyűj, pesenyő = **pecsenye**; (perzselt~sült hús),
kenész (mivel az „aK” és az „NY” jelről van szó (Pataky ez utóbbit bontotta fel N+SZ-re), Pataky „kiskán” olvasatánál ételnévként (a „P” helyett álló G”, vagyis jeltévesztés feltételezésével) ismét a „pe(c)seknye” (azaz pecsenye) szó egyik változata áll előttünk.

A ’kenéz’ esetében (váza: G-Z) az eddig Z-nek „olvasott” jel valójában R! Ezért a „k-(ny-)r” vázra épülő **kenyér** olvasat is szóba jöhet.

Pataky: „Ps tenyő” (15. és 16. felirat a nyeles csészén): ZA: *g-s-t-ny-(ő / em* → olvasata étekként lehet **ges(z)tenye(m)**, azaz *gesztenyém* is – de a **pesinye** (azaz *pecsenye*) olvasat is szóba jöhet.

A **P** és a **G** (vagy **K**) rovásjel olvasatait a bölcsészszakutatók többször is önkényesen **felcserélték** (lásd 10. sz. tábla). Egy lehetséges ok: így jobban „**egybecsengenek**” az egyes „besenyős” feliratok.

Az említett ételnevek eredete, első előfordulása a **TESZ** és egyéb lexikonok szerint későbbi, mint a 9. század. Meglátásunk szerint éppen a nagyszentmiklósi kincs rovásfeliratai támasztják alá, hogy az említett szavakat már korábban is ismerték a Kárpát-medencében. – *Megjegyzés:* A 8. sz. gyümölcsöstál (vagy szilke) felirata a „teljes menüt” tartalmazza: gulyás, pecsenye, kocsonya, kenyér, gesztenye. Itt mindenképpen érdemes figyelembe venni a másik megközelítési lehetőséget is: azt, hogy a felirat a tulajdonos nevét és rangjait mutatja be.

Görög ábécével írt feliratok

A 21. sz. csésze (tál) feliratát sokáig görög ábécével írtak tekintették. Pataky szerint azonban magyarul olvasható, méghozzá így:

„Dicső dákgéta *Buila* nagyvezér *Butaul* dicső Tagor jász vezér”.

Mi ezt étkezésre, ivásra buzdító felhívásnak értelmeztük (hiszen edényről van szó) – és természetesen magyarul:

„Falj zsupán étke(t); idogál(j) itóká(t)

Böjtölj zsupán, éteket rágj, egyél éteket.”

vagy neveket is feltételezve:

Béla zsupán étke; idogál itóká(t)

Botol/ó/ zsupán étke(t) rágj, eszik étke(t)

vagy Buda alzsupán étke(t) rágj, eszik étke(t)

A 9. és 10. sz. csésze görög ábécés, eddig görög nyelvűnek „tekintett” felirata **Pataky** László szerint **magyarul** olvasható: „Isten ydgia Yduát mig aniámut Ylona Gillió” = Isten áldja Id(u)át meg anyámat; (a Gyula nemzetséghez tartozó) Ilona. – *Megjegyzés:* a keresztet tartalmazó Isten-szimbólum rovásligatúraként is „Isten” olvasatot ad.

Pataky (Arvisurára utaló) értelmezésében ismét sok a név. A kiolvasott szöveg nem kapcsolódik szorosan a többi felirat „Pataky-féle” olvasatához.

Nekünk egyelőre csak a felirat egyes részleteit sikerült magyarul értelmezni. Ennek során a következő magyar szavak felbukkanását figyeltük meg:

Isten, id(j)átok (=igyátok), Nap (a Pataky által kiolvasott „M” inkább görög Π-nek tűnik, ezért olvassuk *n-a-p-nak*),

iszok-eszok (=iszok-eszek, azaz iszom-eszem).

Összefoglalás

Pataky László mérnök szerint a feliratrészek többségében a Gélyse (Gese, azaz Géza), kenéz (kenész, kenézs), pesenyej (azaz besenyő) és a zsupán (ispán) szavak fordulnak elő, vagy azok részei. Vagyis szinte mindenhol a feltételezett tulajdonos nevét és rangját érhetjük tetten.

Írásunkban már jeleztük, hogy Pataky különféle címeket-rangokat értelmezett (pl. senyü, tenyő, kiskán) – ám az olvasat ott is leszűkíthető az előbb ismertetett 5 változatra.

Pataky a székely-magyar rovásírás „kiterjesztett jelkészletével” dolgozott, és a „különleges jeleket” is sikerült besorolnia a klasszikus rovásábécé elemei közé. Ezt az ígéretes eljárását most sikerrel továbbfejlesztettük.

Pataky László „besenyőül-magyarul” olvasta a nagyszentmiklósi feliratok jeleit. A feliratok magyar voltát egy másik megközelítés segítségével is sikerült megerősíteni. Ennek révén (a görög ábécével írt felirat egy részének kivételével) **már** mindegyik feliratrészhez tudtunk egy újabb egységes, magyar nyelvű olvasati lehetőséget kínálni.

Vékony Gábor ötletét felhasználva (többnyelvű feliratokról van szó, amelyben ételek-italok nevei bukkannak fel) az aranytárgyak feliratait **sikerült tisztán magyar nyelvű szöveg**ként (a lakomák, étkezések, ivászatok során gyakran használt ételek-italok magyar nyelvű megnevezéseként) értelmezni.²³

A bemutatott magyar nyelvű olvasatok (Pataky László, (részben) Vékony Gábor és Záhonyi András magyar értelmezései) lehetővé teszik, hogy még inkább magyarnak tekintsük a **Nagyszentmiklósi Kincset** és igyekezzünk minél többször kiállítani Magyarországon, ill. a megtaláláshoz közel, például Temesváron.

²³ Rövid szövegrészek esetén nem meglepő, hogy többféle olvasat is lehetséges. Az is elképzelhető, hogy a feltehetően művelt és játékos kedvű tervező úgy „készítette el” a rovásfeliratokat, hogy azokból a név és a rang, illetve étel- és italnevek is „kiolvashatók” legyenek.

Függelék

Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* (1994) c. könyve 282. oldalán lévő ábraszámok alapján a feliratok újracsoportosítása:

1a ~ 1b

2 = 3 = 6a része

4a = 10 része

4b = 7a részlete + 2 részlete

5a = 7a + 5b részlete

5b ~ 9 (része)

5c ~ 10 (részlete)

6a = 6b

7a = 7b = 11 = 12 = 13a

7c = 7a része

8 = 4a része

10 = 9

13b = 5b + 2

Záhonyi András (Budapest):

Írástörténeti tanulmányok

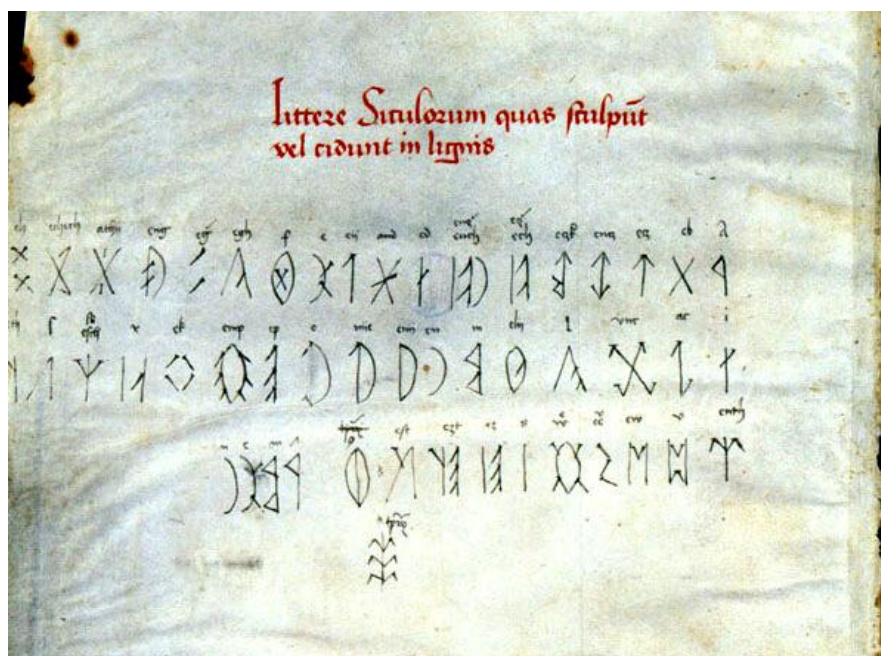
Tartalom

1. A NIKOLSBURGI ÁBÉCÉ záró jeleinek többszintű üzenete
2. A Campagnai feliratos baltatok
3. A Szigetszentmiklósi agyagtáblák

1. A NIKOLSBURGI ÁBÉCÉ záró jeleinek többszintű üzenete

Záhonyi András – Szekeres István és Mandics György munkái²⁴ alapján – új olvasati lehetőségekre jutott. Az eddig elfogadott hangzósításokkal kapcsolatban felismerte, hogy az „US” jel olvasata „usz”, a „TPRUS”-é pedig „tprusz” is lehet.

A „TPRUS” azonban (ligatúraként) $P+N+N+N = \text{Pannon(ius)}$, az „US” pedig $J+N+SZ = \text{Janus}$ módon is olvasható. Így a Nikolsburgi ábécé záró mondata a következő üzenetet is hordozza: **Pannon(ius) Janus. Amen.**

1. ábra. A Nikolsburgi ábécé – az eredeti.²⁵

²⁴ Szekeres István: *A székely és az ótörök írás feltörténete*. Mundus MEK, Budapest, 2008.

Mandics György: *Róvott múltunk I-III*. Irodalmi Jelen, Arad, 2010-2012.

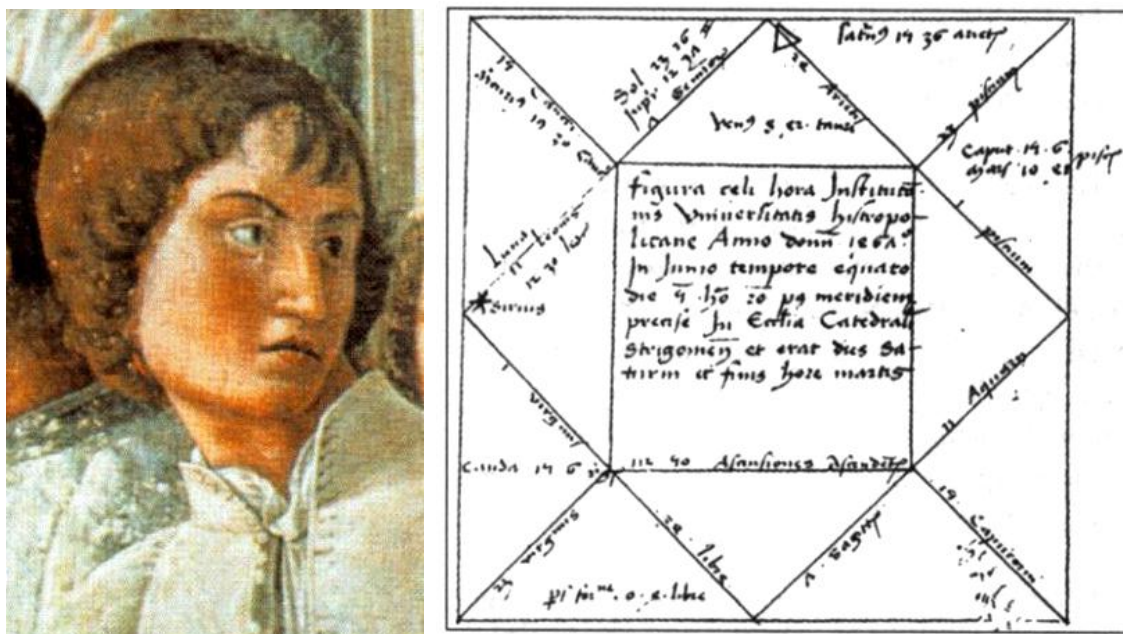
²⁵ http://www.rovasirasforrai.hu/Letoltes/ABC_Nikolsburgi%20.htm.

Janus Pannonius (1434-1472) rovásírás-pártoló lázadó katolikus főpap fel-tételezett szerepe a Nikolsburgi ábécé „megszületésében”

A reneszánsz tudós katolikus papjai, *Janus Pannonius* és társai a hatalom (*Mátyás király*) ellen fordultak, az összeesküvés azonban elbukott. Ők *Mátyás király* támogatóiként, a kisenemesség megnyerőiként értek a csúcsra, ám elsőként ismerték fel a pillanatot, amikor *Mátyás* öntörvényűvé vált, s már nem követte az össznépi érdekeket.

A magyar könyvtárakból ekkor már külföldre vándoroltak a könyvek. Az *Ősgeszta* és társai Firenzébe kerültek. Egy itteni pap írta meg ismeretlen magyar forrásokra hivatkozva azt a művet, amely a magyar királyok családfáját (*Atillán* át) *Noéig* vezeti vissza.²⁶

Mandics megjegyzése: Ez a megtisztított családfa a Biblia mintájára készült, és elfogadható volt a korabeli keresztény normák számára. A hagyományos po-gány családfák legalább 20 generációra visszamenőleg, meglehetősen pontos történelmet adtak. De elvesztek – s igaz múltunk helyett megkaptuk *Noét*.²⁷

3. ábra. Mantegna (1430-1506) portréja Janus Pannoniusról²⁸ és az új egyetem reneszánsz horoszkópja.²⁹

²⁶ In: Pecze L.: *Fejezetek a székely-magyar rovásírás rejtélyes történetéből*. Főnix Könyvkiadó, Debrecen, 2006, 106.

²⁷ Lásd: Mandics: *Róvott múltunk* I. 15. fejezet, 356-363.

²⁸ <http://mek.oszk.hu/01900/01918/html/cd4m/kepek/tortenelem/to116lap26.jpg>.

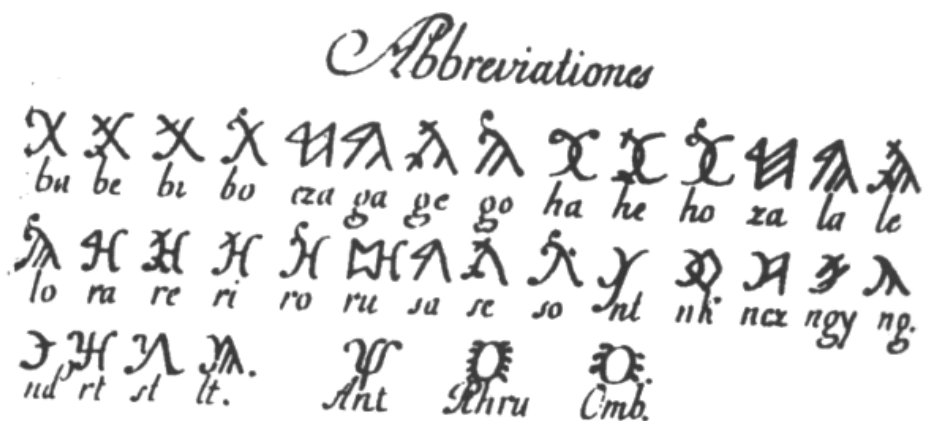
²⁹ Mandics i. m. 357. V. ö.: Szathmáry László: „Az asztrológia, alkémia és misztika Mátyás király udvarában.” *Ponticulus Hungaricus* VI. évfolyam 5. szám · 2002. május.

<http://members.iif.hu/visontay/ponticulus/rovatok/hidverok/matyas-01.html>. Módosítva:

Mandics nyomozásának eredménye: A három püspökjelölt, *Nyujtódi M., J. Pannonius* és *B. Protazius*, Padovában tanult együtt.

A „TPRUS” jel olvasata pedig (*Friedrich Klára* véleményét elfogadva):
SzeNT, SzeNT, SzeNT = ezek ők hárman...

De illik ez a megjelölés *Kájoni* szentjeire is: ANT/us/ vagy ANTonius/,
PeTR/us/, OMB/rus/.³⁰

4. ábra. *Kájoni* II. ábécéjének utolsó 3 jele: „ant”, „pthru” és „omb”.

5. ábra. *Telegdi* „bogárjelei”

³⁰ A névrövidítés takarhatja az *Ambrosius* (magyarul Ambrus) nevet is!

A három naptári szent névünnepe³¹ az **évkezdés** idejére esik:

Szt. Antal remete jan. 17.

Iszkes Szt. Péter febr. 22.

Szt. Amborus doktor ápr. 4. (Halála átkerült XII. 7-re.)

A **3 szent időszaka** tehát egybeesik a **3 püspökjelölt padovai tartózkodásával**. *Mandics* ennek alapján (is) feltételezi, hogy DÁTUMról és ALÁÍRÁSról van szó a Nikolsburgi ábécé végén (a záró jelek pontos értelmezését lásd később).

Záhonyi megjegyzése: *Nyujtodi* kivételével mindegyik latin név „us”-ra végződik – csoda-e hát hogy a szilvamag formájú jelhez az „US” hangértéket kapcsolták? Ám *Nyujtodi* keresztnéve Miklós – azaz Nicolaus, *Pannoniusé* pedig Janus, a *Boskovič* morva név latin megfelelője pedig lehet *Pedibus* vagy *Nudus*.³² Így már minden szóba jöhető latinos név kiejtve **-us**ra végződik!

Záhonyi további megjegyzése: A latin „s” ejtése magyarul: „sz” – így már minden rendben van.

Ezért tisztelettel javasoljuk, hogy a kutatók és a rovásszövegeket olvasók a Nikolsburgi ábécé két záró jeléhez ezentúl a „tprusz” és az „usz” hangértéket (s ne a „tprus”-t és az „us”-t) **társítsák!**

Mandics megjegyzése: A „tprusz” hangérték kialakulásának indoklására **több magyarázat** is adódik:

1. a TiBeRiUS, TiBuRtiUS (ápr. 13, magyarul: Tibor) név;
2. a hangugratás vagy rontott másolás miatt (a PTRU” jelhez hasonlóan) „PTRUS”-ról van szó, s ez a PeTruS név jelölésére szolgált;
3. a latin T(em)P(o)RUS szó rövidítése, s az **időt** jelzi.

Az „**idő**” szó kapcsán érdemes néhány szót ejteni a **naptárakról!** A **naptár-reformer Janus Pannonius** szeretett volna megszabadulni a latin hónapnevek nyűgétől, s a **népi hónapnevekre** építkezni. A zsidó naptár hónapnevei (melyek babiloni eredetűek) ezért kerülhettek – mintaként – a *Nikolsburgi ábécé* alatti részbe. Az ettől eltérő ősi héber hónapnevek a **természettel** voltak kapcsolatban (a kalász, a virág, az őszi esők, a magtárba hordás, a vetés, a második sarjadás, a lenaratás, a zabkaszálás, az aratás, a szőlőmetszés, a gyümölcsszedés stb. hónapja).

Mandics megjegyzése: A lengyel papság is hasonló módszert választott még a reformáció előtt a keresztény kultusz mély beolvasztására: csak 2 hónapot vett át a római naptárból (március, május), a többinél megőrizte a paraszt naptárat! A Nagy Francia Forradalom népi (forradalmi) naptára ősszel kezdődött: szept.-okt.

³¹ A névünnepeket az egyes zsinatok gyakran helyezték át máshová, és fokozatosan iktattak be új szenteket. A *Bolognai rovásnaptár* pontos készítésének idejét úgy lehetne meghatározni, hogy összevetjük a zsinati határozatokkal. Ha egy adott zsinaton beiktatott új szent még nem szerepel a botnaptáron, akkor biztos, hogy a naptár régebbi, mint az adott zsinat időpontja!

³² A boszikóm (orosz) = mezítláb.

= szüret hava: Vendémiaire; okt.-nov. = ködös hó: Brumaire; nov.-dec. = fagyos hó: Frimaire, stb. (További hónapnevek: havas, esős, szeles, sarjadás, virágzás, mezei munkák, aratás, hőség, gyümölcserés és kiegészítő napok hava.)

Sylvester (Erdősi) János (szinte biztosan *Janus Pannonius* művéből merítő) hónapnevei: szőlő érlelő, szőlőszedő, borvető, borlátogató, vígan lakó, tél harmad, tavasz elő, tavasz másod, tavasz harmad.

Mandics megjegyzése: Erdősi magát **Johannes Sylvester Pannonicus**nak írja. Talán nem véletlen, hogy ez a név „hajaz” Sylvester forrásának, Janus Pannoniusnak a nevére!

A (köznemességet pártoló) *Janus Pannonius* fellázadt a „zsarnok, a háborúk miatt adót növelő *Mátyás király*” ellen. A király megfosztja őt és *Vitéz Jánost* a hatalmától, de magasan díjazott állást kapnak...

Mandics megjegyzése: Jobb, mint egy kivégzés! A kivégzés ugyanis új özszeesküvésre sarkall, a megvásárolt lázadó viszont elkedvetlenít! A kisnemesség számára ez: az értelmiség árulása!

Janus Pannonius menekültében, fiatalon halt meg – lehet, hogy méregtől?

Mátyás király kijelenti: legjobb embere fog foglalkozni *Janus Pannonius* összes művének kiadásával. *Janus Pannonius* barátai lelkesen adják oda minden példányukat. Ám az összkiadás helyett következik a cenzúra: kortársai csak mint *Mátyás* dicsérőjét emlegethetik, a lázadó versek „megsemmisülnek”...

Janus Pannonius hagyatékát a „magyar papság”, a pálosok, a ferencesek rejtegették celláikban. *Janus Pannonius* sorsa a rovásíró sorsa lett. Nem röstellt magyar nyelvtant írni – ám ez sajnos „elveszett”...

Janus Pannonius tudta, hogy új magyar egyetem lesz, s erre új tankönyvek írandók! Ezért héber köteteket hozott magával Olaszországból.

Horvát Iván állítása (hogy ’egy kései hamisítvány, s utólag kötötték be az Angelicus-kötetbe’) nélkülöz bármiféle alapot! **Vékony Gábor** ugyanis kinyomozta, hogy a *Nikolsburgi lap* *Janus Pannonius* kézírása!

Végezetül egy kérdés tisztázása marad hátra: **hogyan jutott a Nikolsburgi ábécé Mikulovóba** (azaz **Nikolsburgba**, mivel a morva városnak ez a német neve)?

Megjegyzés: Erre a kalandos történetre most nem térünk ki – akit érdekel, megtalálja *Mandics: Róvott múltunk I.* 437-438. oldalain. Annyit azért elárulunk, hogy **Vékony Gábor** detektívregénybe illő nyomozása szinte minden részletet tisztázott. A „TPRUS” jel értelmét úgy magyarázta, hogy az a latin T(em)P(o)RUS szó rövidítése, s az időt jelzi.

De **kinek az idejét?** **Mandics szenzációs felismerésre jutott:** a rovásnaptár első három szentjéét, akik neve egyfajta naptárjelzőként szerepelt!

T(em)P(o)RUS tertium Sanctis = a „Három szent” időszaka.

A *Telegdi-ábécében* három jel áll hasonló(an) kiemelt helyzetben az ábécé után. *Mandics* kiderítette, hogy a rovásnaptár első három szentjéről van szó! Ők Szent Antal, Szent Péter, Szent Ambrus – ahogy előbb már említettük.

Mandics megjegyzése: Telegdi már egy „rontott *Kájoni* II.”-ábécét használt. *Kájoni* és *Marsigli* rovásainak **kapcsolata** egy képzett kutatónak rögtön szemet szúr.

A ferencesek erdélyi tevékenységének lényege, hogy – *Szent Ferenc* misztikus kereszténységét követve, tehát szakítva a nyugati kereszténység hatalom- és pénzorientált, férfi-centrikus gondolkodásával – mindkét nemet egyformán szólítja meg (részletesebben lásd *Mandics* i. m. I. 142.)

Az „**NT**” jel olvasata = SzeNT, a „**TPRUS**” jel olvasata = SzeNT, SzeNT, SzeNT!

Friedrich Klára 2003-ban rájött, hogy az „**NT**” rovásjel tkp. egy angyal stilizálása, így olvasata nem csupán „eNT”, hanem „SZeNT”.

Friedrich szerint a „**TPRUS**” jel nyilvánvalóan külön áll a *Nikolsburgi ábécé* alatt, úgy, mint egy aláírás. Ezért nem helyes, ha valaki ezt a jelet felemeli (és beilleszti) a többi jel közé!³³

6. ábra. Az „átrajzolt” Nikolsburgi ábécé (a „**TPRUS**” jel bekerült a 3. sorba)

Mandics is egyetért azzal, hogy a „**TPRUS**” nem véletlenül áll külön sorban (1. ábra): szerinte ugyanis (utalásként) aláírásról és dátumról van szó: *PADOVA, 1565 áprilisa*.

Záhonyi megjegyzése: Pontosabban a január eleje–április vége közti időszakról lehet szó!

Ez visszautal a mi három naptárszentünkre, a keresztény rovásírás kezdetére, a rovásírás tartalmi újjászületésére!

Ne feledjük: *Vékony Gábor* is a „**TPRUS**” jelhez a „tprusz” hangértéket tár-sítja! Ezzel **más úton is megerősítette a Nikolsburgi ábécé két záró jelére tett új hangzósítási javaslatunkat** („tprusz”, „usz”)!

A záró három jel Záhonyi kutatásai alapján egy másik üzenetet is hordoz, s a készítő nevét rejti:

„Pannon(ius) Janus, Ámen”.

³³ *Mandics* i. m. I. 438.

2. A Campagnai feliratos baltatok

Záhonyi András – e sorok írója – új, latin nyelvű olvasati lehetőségre bukkant. A Campan(j)a” olvasat egyrészt a megtalálás helyére, másrészt az olaszországi baltamúzeum tulajdonosának nevére (Campana) is utal.

7. ábra. A Campagnai feliratos baltatok (Római Jezsuita Múzeum).

Lubbock angol régész szerint a baltatok kb. **3000** éves (1865).

Kérdéseink, megjegyzéseink a felirattal kapcsolatban:

1. Vajon **milyen** írással írták? Lehet, hogy székely-magyar rovásírással?

2. **Mikor**, hol és ki készítette? **Pl. etruszk-latin – vagy Kárpát-medencei?**

Esetleg szkíta eredetű? *Mandics megjegyzi*: a szkíták ideje már a vaskorba tartozik!

3. Az **Arvisura** „közli” a baltatok *Pataky*-féle **olvasatát** is – kérdés, hogyan kerülhetett bele, ki továbbította *Paál Zoltáné*knak?

4. A **két szélső jel** miért van **elforgatva**?

A baltatok eddigi magyar nyelvű olvasatai:³⁴

„Sebesít is üt is ró is” (Varga Csaba),

„Ékesít és üt és ró is” (Pataky László).

Záhonyi András új olvasata: A latin ábécé segítségével a következő olvasat adódik: **C an p a n(j) a**. Az 'AN' és a fordított 'E' „összehúzza”: **AN+P**. Az olvasat: **campagna** (jelentése: vidék, határ, /szántó/föld hadjárat) = a megtalálás **helyének** (**Campagna**-i mező) neve **olaszul-latinul**.

Mandics szerint³⁵ (a baltagyűjteményéről híres) 19. századi magánmúzeum tulajdonosa, **Campana úr** neve is szóba jöhet, és az innen származó baltát jelöli. **Új olvasatunk (Campan(j)a)** ezt a lehetőséget is alátámasztja!

³⁴ Lásd Forrai S.: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig*. 252. o.

³⁵ Mandics Gy.: *Róvott múltunk I.* (Irodalmi J., Arad, 2010-2012, 428-429.)

3. A Szigetszentmiklósi agyagtáblák

Egy rövid tanulmány Mandics György: *Révott múltunk II.* 172. oldalán a következő címmel szerepel: „**Sumer-perzsák**” Szigetszentmiklóson, i. e. 2000?

Szigetszentmiklóson, a Városháza udvarán 2001. szeptember 28-án vízcső-fektetés közben „találták” a következő két agyagtábla-töredékeket:

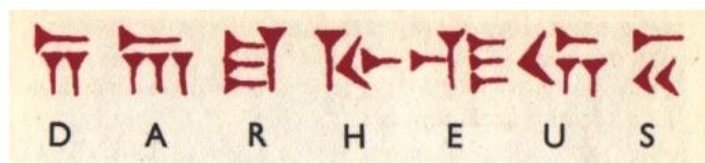
8. ábra. A szigetszentmiklósi „agyagtáblák”.

A gondnok szedte össze az árok betemetése után, s adta át az arra járó nyugalmazott múzeumigazgatónak, *Vöő Imrének*. Felvetődött a gondolat, hogy gyűjtést indítsanak a tudományos vizsgálatra, melynek célja a táblák korának pontos meghatározása.

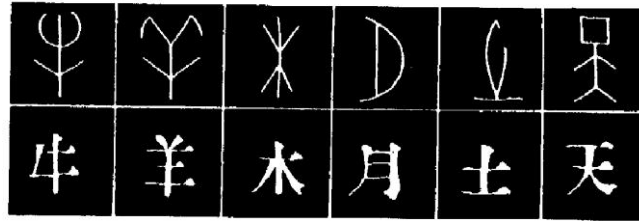
Záhonyi felfedezte, hogy **a feliratok perzsa ékírást, kora kínai proto-rovást, s ausztráliai hírnökpálca-jeleket tartalmaznak**, s mind egy közismert írástörténeti könyvből – Kéki Béla: *Az írás története*. Gondolat, Budapest, 1975. – valók.

Mivel az egyik táblára különböző típusú jeleket rakott a hamisító, ez alaposan bekevert a kutatóknak, akik nyilvános szakmai fórumokon vitatták meg, mikor lehetnek a táblák, és hogy milyen írásjelek szerepelnek rajtuk. Már azt fontolgatták, hogy el kellene vinni a táblákat egy radiokarbonos kormeghatározásra...

Záhonyi a következőképpen azonosította a jeleket:

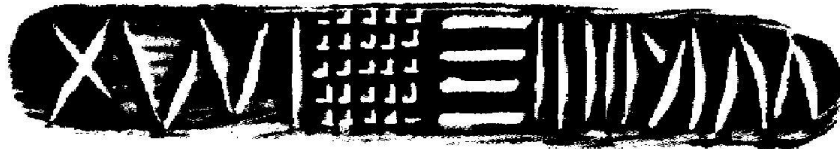

9. ábra. Dárius király neve óperzsául. (Kéki i. m. 31. o.)

bika kecske fa Hold Föld Ég

10. ábra. Ókínai írásjelek és mai megfelelőik. (Kéki *i. m.* 64. o.)

11. ábra. Egy feliratos ausztráliai hírnökből. (Kéki *i. m.* 14. o.)

Ez egy biztos csalás. A cél: nyilván tréfa.

A nem igazán tudós kutató vagy gyanakvó, és mindent elvet, vagy hiszékeny, és mindent elhisz.

Záhonyi viszont – mondhatjuk – kitűnőre vizsgázott.

Záhonyi András (Budapest):

**Vitaindító összefoglaló írástörténet kutatók munkájáról, módszeréről –
Mandics György alapján**³⁶

Tartalom

1. A Nikolsburgi ábécéről
2. Fejes Pál szólétra-módszeréről
3. Radics Géza az anyaistennő „feliratáról”
4. A somogyi rovásírásos kövekről
5. Az „Enúma elis” akkád Teremtésmítoszról
6. Összeesküvés-elmélet – vagy valóság?
7. Mandics György gondolkísérlete a mássalhangzó-váz értelmezhetőségéről
8. Fabó-izmusok
9. Miért nincs Magyarországon külön írástörténeti képzés?!
10. Kísérlet a székely-magyar rovásírás lejárására.

1. A Nikolsburgi ábécéről

Szekeres István könyvében (*A székely és az ótörük írás jeltörténete*. Mundus MEK, Budapest, 2008.) megfogalmazza írástörténeti alaptéziseit:

1. A **Nikolsburgi ábécé** jeleit és a szarvasi–nagyszentmiklósi feliratok betűit a Kárpát-medencében képezték kínai piktogramokból.

2. Az avar kori lakosság döntő többsége már (magyar) nyelvünket beszélte.

3. Az Európába érkező hunok régészeti leletein megfigyelhető kínai piktogramok ázsiai hun múltjuk bizonyítékai.

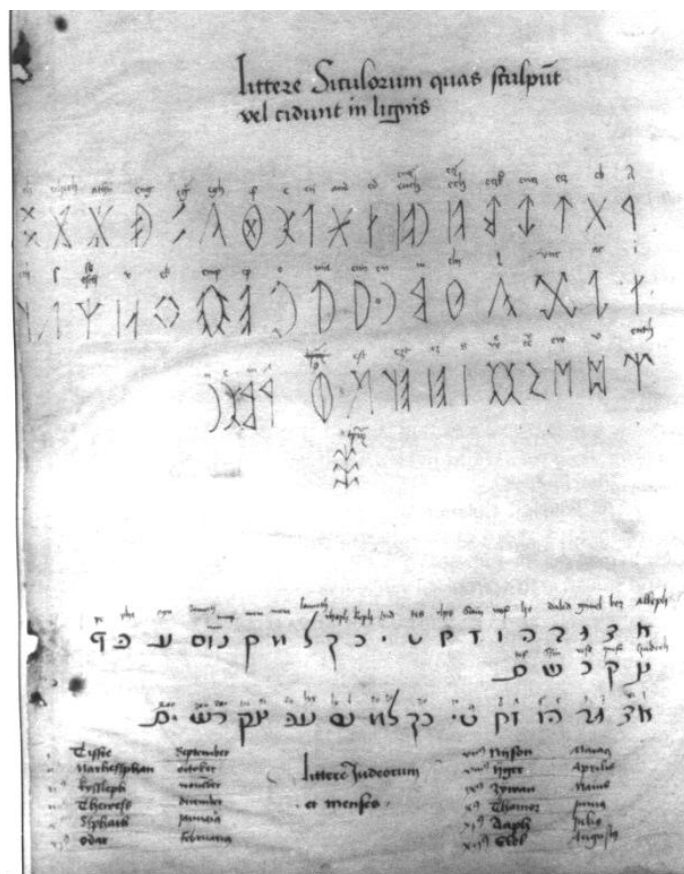
4. Népalkotó eleink a Kárpát-medencébe jóval nagyobb számú piktogram ismeretével érkeztek (a hun kor kezdete óta), mint amennyiből betűket alkottak.

5. A székely betűírás ismerete sem lehetett általános a székelyek körében, mert a legrégebbi „nikolsburgi” néven fennmaradt eredeti ábécé-másolatnál későbbi, romlott (rontott) ábécék más feltevését nem engednek meg. A rontás (romlás) okai az általánosan el nem terjedt (tömeges, népi) használat hiánya, a meg-

³⁶ Lásd: Mandics Gy.: *Róvott múltunk I-III*. Irodalmi Jelen Könyvkiadó, Arad, 2010-2012.

kopott ismeretekből az újra és újra „felfedezett” székely ábécé-felújítások voltak.

Mandics György könyve³ hosszasan foglalkozik *Szekeres István* elméletével, írástörténeti állításaival. Mivel értékelése még nem jutott el nemhogy a nagyközönség, de az e tanulmányt megjelentető tudományos folyóiratot kiadó Zürichi Magyar Történelmi Egyesület minden tagjához sem, fontosnak tartjuk, hogy tájékoztatást adjunk róla. Köszönjük *Mandics* hozzájárulását könyve képeinek közléséhez.

1. ábra. A **Nikolsburgi ábécé** két olyan jelet („us” és „tprus”) is tartalmaz, amely csak itt szerepel (az más írásemlékben nem bukkan elő).

Tisztázandó kérdés: vajon a „tprus” jel kimaradt-e és végül külön sorba került – vagy (pl. aláírásként) tényleg külön sorban van a helye? (Lásd erről előző tanulmányunkat a 35-40. oldalon.)

A 15. sz. második feléből való nikolsburgi ábécénél korábban, a 12. században készült

- a vargyasi (keresztelőmedence- vagy kereszttartó) felirat,
- a homoródkarácsonyfalvi unitárius templom köfelirata (13. század k.),
- az énlakai és a dálnoki templom felirata,
- a Bolognai (/forrását tekintve: gyergyói) botnaptár,
- *Telegdi* Rudimentája, stb.,

és ezek készítői a nikolsburgi ábécétől eltérő jelkészletet használtak.

Akkor ezek az ábécék mind „rontottak”? Vagy inkább a nikolsburgi ábécé „lóg ki” a sorból? Az előbb felsorolt írásemlékek ez utóbbit támasztják alá!

Mandics a következőket írja ezzel kapcsolatban: „A székely rovásírás jeleinek java részét egy kínai teknősbéka-formából származtatja Szekeres István”, aki viszont „a teljes ábécét nem tudja így generálni.” Továbbá „a kínai írás eredete a mitikus homályba vész. Az egyik mítosz szerint a sárkányló oldalán látta meg *Fu hi* az első mágikus ideogrammákat. A mágikus teknősbékáról készült rajzok szerint a teknőspáncél mintái szintén az első jelek modelljei voltak.”³⁷

Kritika Szekeres István fordított teknőc tudománya (i. e. 2. sz.) elméletéről

Szekeres új elmélete a Nikolsburgi ábécé furcsa jeleinek eredetére próbál magyarázatot adni. Szakértői szinten elmélyedt a kínai piktografikus írás és az ótürk írásbeliség teljes anyagában. Igyekezett kidolgozni vizsgálatának írástörténeti összehasonlító háttérét is. A szakma által is elismert műve: Szekeres István: *A székely és az ótürk írás jeltörténete*. Mundus Egyetemi Könyvkiadó, Budapest, 2008. Ahol az *V. A Teknős piktogramja* c. fejezetben tárgyalja ezt a kérdést.³⁸ Arra jut, hogy „a jelformák egyezése és a hangalakok, jelek piktografikus előképének jelentésbeli egyezése egymást erősítő bizonyosságával igazolja, hogy a kínai ősforma és a székely rovásrendszer (a Nikolsburgi ábécé) között tökéletes az átvételi rend harmóniája.”³⁹

Az ezzel kapcsolatos problémák elsősorban kronológiai jellegűek. Szekeres folyamatosan oszcillál az egyes jelek eredete és kora kérdésében. E jelek (pl. ló, jég, íj, üst, vas, magas, zsenge) a kínai írásba igen korán kerülhettek a nomádokkal való együttlét következményeként. Nem logikus azonban azt feltételezni, mint ő teszi, hogy a kínaiak az „uráliaktól” vették át az „anya” jelét, míg az atya jelünk (fordítva) a kínai gyökerekre (fu) mutat.

Gyenge lábon áll a *csap*, a *pihe* (pehely), a *zúg* jel magyarázata is. Az általa közölt (36-46. old.) táblázat záró jeleinek zöme pedig önkényes értelmezés. Pl. az „Ö” későn jelenik meg a magyar nyelvben, ezért az „Ö” jelét összehozni a kínai átvétellel több mint hazard. Az Ö-Ü kérdésről *Mandics* azt írja,⁴⁰ hogy a Nikolsburgi ábécé és *Marsigli* **Ö** és **Ü** jelölései **felcserélve** szerepelnek. Mindez *Sólyom Ferenc* szerint a nagytekintélyű *Németh Gyula* műve (aki *Sebestyén Gyula* fejére olvasta 1917-ben, hogy hibázott).

Nagy nyelvészeink (Vásáry, Sándor K., Róna-Tas, sőt Vékony G.) is csúszattak, amikor a középkori átírás félremagyarázására alapoztak és **nem szóltak** a szabálytalan feloldások miatt. Az ok roppant egyszerű: a magyar írás türk írásból származtatásának tézise mindezt elkendőzte előlük. (Így ők mindkét betűt

³⁷ Mandics i. m. I. 131.

³⁸ Szekeres i. m. 48-55.

³⁹ Mandics i. m. III.

⁴⁰ Mandics i. m. III. 679.

kihagyták.) Ugyanis a türk rovásrendszerben csak 4 magánhangzót jelölnek (az a-e, i-i₂, o-u, s egy – horribile dictu – az ö-ű párt, vö. *Németh* 1934).

Tehát ha a székely–magyar rovásírás a türk írás leszármazottja lenne, akkor ez az ingadozás a türk eredet igen erős bizonyítéka lenne! Mi a teendő? Revideálni kell(ene) az Ő és az Ű jeleit, helyesen.

A szabványosítás terén pedig már az UNICODE vezetőinél a labda...

Több jel (pl. a *tprus* jele) is ligatúra (összerovás) Szekeres szerint.

Ugyanakkor a betűk formáját a teknős-formából származtatni nemcsak fortélyos, hanem mesterséges túlbonyolítás is. Mi történik? Egy kínai módra gondolkodó tanult ember „kozmosz renddé” akar szervezni egy zavaros jelkészletet. A teknős ugyanis a páncélján lévő jelekkel a kozmosz egységét írja le: has páncélja a Föld, hátpáncélja az Ég.

A valószínűtlen esemény időnként mégis megtörténhet. Pl. a kínai írnokok rövid idő alatt befolyásolták a Han-korban a hun írást. *Zonghang Yue* eunuch (*Sima Qian* krónikája szerint) i. e. 175-ben bosszúból a hunok oldalára áll és kidolgozza a hun királyi adminisztrációs rendszert, az írást és a számvitelt, a levelezési rendszert. Egy ilyen művelt fickóról elképzelhető, hogy a hun betűket a világteknősből származtatott jelekből és a nomád nép fő kulturális elemeiből állítja össze.

Viszont vajon képes lehetett-e arra, hogy az általa megszokott kínai ideográfikus (fogalomíró) írásról áttérjen egy alfabetikus rendszerre? Ugyanis a legtöbb ilyen áttérés – pl. a kínaiból létrejött koreai, japán stb. – egy szótagíró rendszer eredményez, mivel az egyszótagos kínai nyelv jeleit egy hosszabb szavakkal operáló nyelvre szótagjelek sorával lehet gyorsan átvezetni.

Ez az írásfejlesztési út csak úgy kerülhető el, ha feltételezzük, hogy az eunuch ismerte az arameus alfabetikus írásokat, melyek az i. e. IV-III. században léteztek Közép-Ázsiában, s eljuthattak a császári udvarba is. (Lásd *Györffy-Harmatta Rovásírásunk az eurázsiai írásfejlődés tükrében*. Budapest., 1997, 155.) Ez a jelrendszer vándorolt aztán nyugat felé a hunokkal.

Ha az előbbiek igazak, akkor a hsziungnu-hunokkal zajló császári levelezés i. e. 175 előtt kínai jelekkel zajlott, 175 után viszont a székely-hun jelekkel összerakott szövegek is megjelennek.

A jelenleg feltárt hsziung-nu síranyagból (Dzsungária, i. e. 4-3. sz.) látjuk, hogy a xiung-nu főnök sírjában a kincsek, bronzveretek hátoldalán ősi kínai jelek találhatók. Ez azt jelenti, hogy a hun vezetők, előkelők luxuscikkeiket a kínaiaktól rendelték, s így volt az elszámolás is.

Vajon mi történt 175 után? Ha semmi, akkor Szekeres véleménye alapján kérdésessé válik. Zavaró, hogy szerinte a Kínában talált feliratok mind piktográfiák, ideográfiák, s nem betűírások. Hiszen nem maradhat meg egy teljes rendszer, ha nincs élő funkciója!

Mandics megjegyzése: Ha viszont igen, akkor Szekeres új modellje teljes győzelmet arat.

A kulcs a fatáblákon megmaradt, s ma olvashatatlanak tartott hun írásban van elrejtve. Ez dönt: volt-e hun–magyar nyelv, vagy pedig ez hun–türk, vagy valami teljesen ismeretlen?

Mandics azt mondja, hogy „a magyar *betű* szó visszavezethető a hun Pi-teh írásjeléig. Ez a fogalom innen terjedt el a tu-küe néphez, az ujgurokhoz, a mandzsukhoz, majd az ótörökökhöz is. A türk származás erőltetői ezt a szót a magyar nyelvben türk hatás igazolásának vélik, tudatosan **kizárva a kínai források bizonyosságát**, mivel az **nem egyezik az akadémiailag elfogadott magyar származáselmélettel.**”⁴¹

Mandics szerint viszont **ez a hun-magyar folytonosság-elmélet új nyelvi alapköve!**

Vagy ótürk átvétel – a kínaiból? „Szekeres István... bemutatja, hogy a kínai forrásból sarjadt az ótürk írásrendszer is, ám e rendszer később alakult ki, s más volt a rendszere. A történelemből tudjuk, hogy a türkök a hiung-nuk helyére jöttek, s ugyanazt a folyamatot élték meg, mint a hunok, de csak az i. sz. V-IV. századtól kezdve. Betörések, csaták sora után a türkök birodalomalkotó erővé léptek elő, s akkor már jöttek a kínai feleségek, csere eunuchok, írástudók.

Az új írás a VI. században jelenik meg, s láthatjuk, hogy bizonyos elemek azonosak, ám a nyelv eltérő jellege miatt a megoldások mások. Az ősi alapfeliratok, az Orchon mentiek, kétnyelvűek (kínai és türk), jelezve az összefonódás hunoknál mélyebb jellegét... *Harmatta János* szerint nem kizárt **több rovás-írás-rendszer párhuzamos jelenléte** a magyar őstörténetben.”⁴²

A mongóliai Noin Ula hsziung-nu fejedelem sírja az i. sz. 13-ból való, melyet *C. Traver* ásott ki 1924-1925-ben. Egy edény peremén rovásírással felíratot találtak. A kísérő rajzon egy jakon 8 jeltől álló jelsor áll. *Harmatta J.* türk rovásírással azonosította. Olvasata: *Wuchu-liu shan-jü* (egy kínai név és egy méltóságnév).

Mandics megállapítása eldönti az előző fontos kérdést: „Szekeres István állítja, hogy ez csak török lehet. A hunok csak piktográfiával és ideográfiával rendelkeztek. Sajnos, ha a dátum igaz, az írás **ótürk sem lehet, mivel túl korai.** Vagy pedig, ha a dátum a kínai kronológia szerinti, akkor felborul a türk írás kronológiája, s már az i. sz. I. századtól kell számolnunk vele. Ennél sokkal egyszerűbb megoldás, ha igazat adunk a kínai krónikásoknak, s levonjuk a következményeket.”⁴³

Megj.: Mandics ez utóbbit véli valószínűbbnek.

Megj.: Záhonyi célja ezen összeállítással kettős.

1. Szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy az egyes „végleges megoldást” sejtető tanulmányok párhuzamba állításával kiderül: sok még a tisztázatlan kérdés a hunok írásával, a nikolsburgi ábécével kapcsolatban.

⁴¹ Mandics i. m. II. 131.

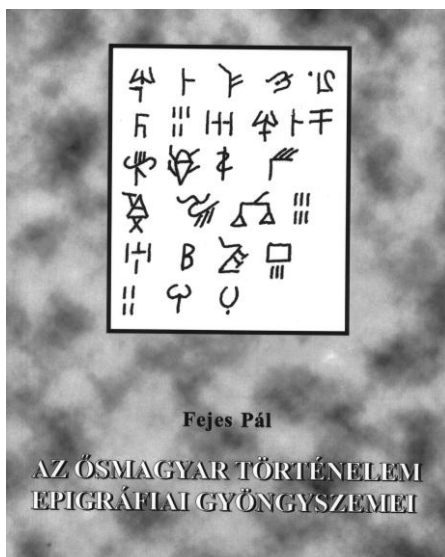
⁴² Mandics i. m. II. 264-268.

⁴³ Mandics i. m. II. 275.

2. A kínainál régebbi mezopotámiai és egyiptomi írásrendszerek tanulmányozása, a szkíták, a Kárpát-medencénél végződő eurázsiai sztyeppe lakóinak írásával való összevetés nélkül nem lehet a hun írás kérdéskörét véglegesen tisztázni.

2. Fejes Pál szólétra-módszeréről

Fejes Pál könyvéről túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a kiváló kémikus átírta az emberiség őstörténetét, valamint nyelv- és írástörténetét. **Szólétra**-módszerének az a lényege, hogy nyelvi eszközökkel elővarázsol, ha nem is a semmiből, de igen kevés jelből hosszú-hosszú bonyolult mondatokat és egy eddig ismeretlen világot. Ennek a módszernek a célja a *Grimm*-törvények (az indoeurópai gyökökre építkező fonéma-átalakulási szabályok) lecserélése a hagyományos nyelvészetben.

2. ábra. Fejes Pál: *Az ősmagyar történelem epigráfiai gyöngyszemei*. (Heraldika Kiadó Budapest, 2013.)

Fejes az egyes szavak betűit rövidített mondatoknak tekinti, s a feltételezett ősmagyarból igyekszik eljutni a mai magyar nyelv(hez közeli) hangalakokhoz.

Szerinte az Észak-Indiai Lineáris Írás (NILW) ábécét i. e. 44 600-ban vitték magukkal a tűz- és vízár túlélői. (Lhote egyik Tassili rajzán a lények fején lévő jeleket pl. *Fejes* 32 000 évesnek tekinti, és „Nepál, édeni magar ház...”-nak olvassa. A modern Nepál országnév és a berberék, tuaregek által adott „Tassili” földrajzi név „ősi felbukkanására” *Fejes* nem is keresi a magyarázatot.)

Fejes az Indus-völgyi hieroglif írásról is „szokatlan” véleményt alkot.⁴⁴

⁴⁴ Mandics i. m. II. 173.

Fejes Pál szerint LALUNKA: a tatárlakai leletek előfordulási helye. (?) Mandics megjegyzése: La Lunca (románul): „az ártéren” (és mint terület Tordoson található). A tatárlakai lelőhely neve románul: Gura Luncii („az ártér torka”).⁴⁵

Fejes J. Oppert és *Badiny Jós F.* munkái alapján leírja, hogy az ősmagyar nép az EME.KU és az EME.SAL nyelvjárást⁴⁶ beszélte. Ez azonban csak alaposabb utánajárással deríthető ki.

Fejes olvasatai azonban nem mások, mint mintegy tudatalattijának kivetítései a mesterséges „ősnyelvi” gyökrendszerbe. Az informatikusoknak van valami hasonlóra egy klasszikus mondásuk: „Garbage in – garbage out” (magyarul: Szemét be, szemét ki).⁴⁷

Mandics szerint „*Fejes Pál* módszertana a **szólétra-elv**, vagyis a **Scientific American** (1980/10) elemző módszere, mely elemi szavakból álló, nyelvtan nélküli nyelvekre alkalmazható. Ez egy bábeli zűrzavar, hiszen... önkényesen változtatja a megnevezés nyelveit: az angolt, a hindit, a németet, a magyart – mikor mi jön ki számára jobban. Pl. bear /angol/ = bee har = b+ee.har = babel.”⁴⁸ (Mandics kitalált rá egy „párhuzamot”: (ott áll a) der Medve (Bär) – megdermedve.⁴⁹)

Fejes a Penszék nevét is „megfejtí”: PINSEC = (HA)B.ENNSSEEG = egy Hatti hazából származó nép. (?) A penszéki gerendafeliratot 9 mondatnak véli. Olvasatának egy részlete: „Hág(ja) hősi MAGAR.I széke(t a) nép(nek) ördög(i) KÁIN alvilági HAR.HABA., BABEL bosszú(ja)...”⁵⁰

Fejes számítógépes programként működő gyökrendszere (a gyököt jelölő jelek tkp. rövidített mondatok) alapján pl. a következő olvasatra jut: RINOCÉ-ROSZ = (HA)R.EEN.HUSS.ERUSS = (HA)R.EEN.BYSS.SE.BED = Legyőz(tem) én (az) alvilág(i) HAR.HABU.HUN.Ha had(át). ???⁵¹

Erre Mandics: „... a monográfiáról szomorúan regisztrálja, hogy jobbra érdemes energiák miként pazaroltatnak el hiábavalóan.”⁵²

Mandics összegző megállapítása *Fejes* ’eredményeiről’: „szövegei csak azt igazolják, hogy ez a rendszer nem közvetít semmiféle üzenetet a 44 600 éves múltból, hanem csak ugyanazt a néhány szót darálja (imamalom-szerűen), amit a rendszerbe betáplált a szerző. Nem csoda, hogy a Zürichi (Magyar Történelmi) Egyesületben sem értették.”⁵³

⁴⁵ Mandics i. m. II. 121.

⁴⁶ Záhonyi megjegyzése: Ezek valójában a sumer nyelv nyelvjárásai.

⁴⁷ Mandics i. m. II. 305.

⁴⁸ Mandics i. m. II. 274.

⁴⁹ Mandics i. m. II. 304.

⁵⁰ Mandics i. m. II. 305.

⁵¹ Mandics i. m. II. 11.

⁵² Mandics i. m. II. 123.

⁵³ Mandics i. m. II. 306.

3. Radics Géza az anyaistennő „feliratáról”

3. ábra. Az anyaistennő szobra (Çatal Hüyük, Anatólia, i. e. 8000.)⁵⁴

Chicagói honfitársunk köteteit legtöbbször a Magyar Szabadságharcos Szövetség jelentette meg.

Radics a „hármass halmot” és a női hason az „M” jelet⁵⁵ olvassa le (s ez szerint Magyarországnak jele) a szoborról. A három halmot összeolvassa, képlete: „föld” + „szülő nő” = „szülőföld”.

Megjegyzés: Radics Géza azt is közli, hogy Rawlinson (az ékírás egyik megfejtője) szerint a sumér és a szkíta nyelv azonos.

A világhálón: www.rovas.info/index.php/hu/kozelet/1865-szentes-istenn és www.magtudin.org.

Mandics észrevételei: ⁵⁶ 1. A „hármass halom” csak a középkori heraldikában ’Magyarország’ jelentésű (a jel más jelkép- vagy írásrendszerben „ország” jelentéssel szerepel). 2. Rovásírásunkban az „M” jel ’v’ hangértékű.

Záhonyi megjegyzése: A jelből tehát legfeljebb a (Magna) Mater kiolvasása kísérelhető meg.

⁵⁴ <http://eranistis.net/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/thea.jpg>.

⁵⁵ Varga G. szerint a Radics által látni vélt „M” betű nincs is ott.

⁵⁶ Mandics II. 34, III. 273.

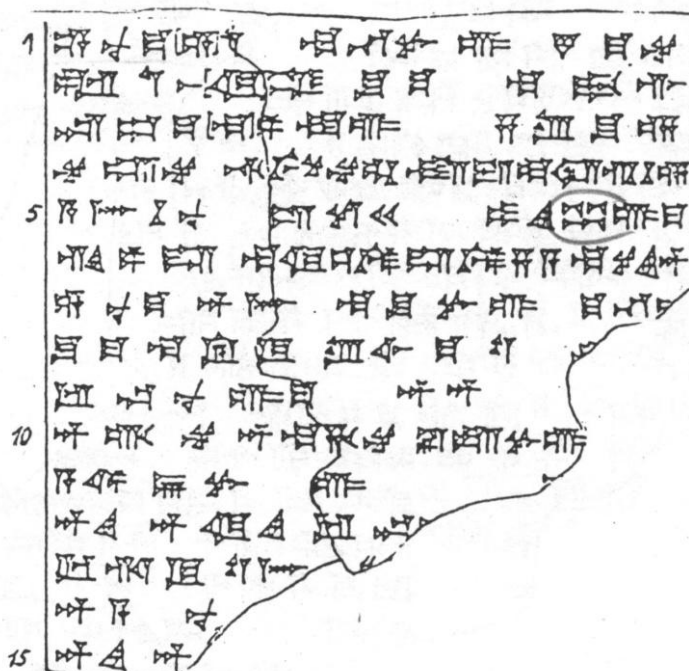
4. Az „Enúma elis” akkád Teremtésmítoszról

Marton Veronika az akkád Teremtésmítosz első tábláját próbálta meg sumerül értelmezni.⁵⁷ A többi 6 táblát (melyeket akkád nyelvről fordítottak le németre) változatlan formában ültette át (németből) magyarra.

Eredmény: az 1. tábla fordítása **háromszor olyan hosszú** lett, mint a többi hat szövege. Ennek oka, hogy egy fogalomírással rögzített szöveg esetén egy jel egy szót, míg egy szótagírási rendszerben⁵⁸ egy jel csupán egy szótagot jelöl.

K 5419

Előlap

4. ábra. *Enúma elis* I. tábla

Az akkád címet (Enúma elis – jelentése: *Midőn fönn...* – lásd az 1. tábla 1. sorát, balról jobbra olvasva) Marton Veronika pl. így értelmezi át: „A beszéd nem szóval mondatott el.” A L.377 LIS (falat, darab) és DI.LI(M) tál(ka) **sumer** olvasatokból úgy varázsol „elbeszél” (elmond) jelentést, hogy felhasználja a **magyar** „tál” szó szóbokráit:⁵⁹ TÁL = tálal, kitálal, elbeszél, kibeszél.

⁵⁷ Marton V.: *A káldeai teremtés-mítosz*. Magánkiadás, Győr, 2000.

⁵⁸ „40 körüli elemből álló jelrendszer csak alfabetikus lehet, ha működőképes” (Mandics György). *Megj.:* az akkád szótagírás kb. 450 jelvariánssal dolgozik. Az óperzsa ékírás jellemzően ’egy mássalhangzóból és egy magánhangzóból álló’ hangértéket jelölő 36 jele már egy szűkített rendszert alkot.

⁵⁹ Lásd: Marton i. m. 13. o.

Marton tehát egy gyök magyar nyelvű szóbokrából vett jelentését „csempészi vissza” a sumer nyelvbe. Ez pedig módszertanilag megengedhetetlen!

Megjegyzés: Ráadásul a mítosz nevének elemzése során Marton a D.308 jelnél az E^{ki} = Bábel neve rövidítve (újbabiloni nyelven) olvasatot adja. Ezzel a megállapítással kapcsolatban **alapvető kérdések** merülnek fel: 1. Mit keres egy újbabiloni városnév egy (jóval korábbi) sumer szövegben (Enúma)? 2. Miért nem szerepel a jelek között a „ki” szócsoporthatározó (determinatívum)? A cím jelei közt csak az „E” olvasat, s nem az „E^{ki}” áll! 3. A D.308 jel az **elis** szóban is szerepel. Marton itt miért tulajdonít már egészen más jelentést („szól, beszél, nyelv”) ugyanennek a jelnek?

A „sumernak vélt” első táblán a jóval **későbbi (babiloni) istenek** (pl. **Marduk, Anu**) is felbukkannak, így az újrafordítási kísérlet nyilvánvaló **anakronizmust** tartalmaz.

Így érdemesnek tartjuk a könyv lektorának a figyelmét nyilvánosan felhívni erre, mivel a szerző mintha ellenérvek felsorolása nélkül, csupán az ő tekintélye mögé bújva próbálna kitérni a probléma megvitatása elől.

Magyar nyelvű példa Marton Veronika tudománytalan módszerének

„szemléltetésére”: A „**Fekete Péter**” név értelmezése – ‘**Marton Veronika-módra**’.

Marton módszere: a szótagjeleket önkényesen, szavakként „értelmezi”, ugyanazon „jelhez” szubjektív módon társít (akár többféle) értelmet-jelentést is:

Fe (hér)	
Ke (nyér)	
Te (gnap a)	
Pé (k)	vagy: Pé(nteken)
Te₂ (tte)	vagy: Te ₂ (tték)
R (á)	– pl. az asztalra....

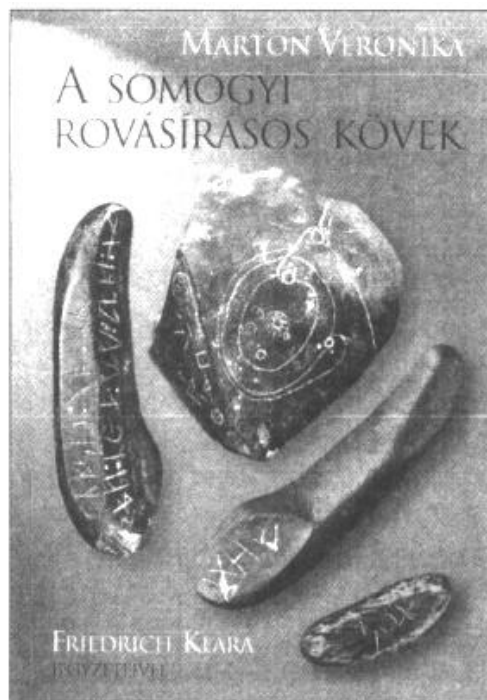
Vajon van-e köze Fekete Péternek (a névnek, a kártyajátéknak stb.) az előbbi mondathoz: „Fehér kenyér tegnap a pék tette rá /az asztalra/”?

A válasz: SEMMI.

5. A somogyi rovásírásos kövekről

A palatábláról és Csepregi Ferenc úr rovásírásos „**táltos köveiről**” is Marton Veronika írt szenzációkeltő könyvet.⁶⁰ Természetesen lektora is ugyanaz a nagy tudású kutató, mint az előbb (és akinek feltehetően ismét nem volt módja alaposan elolvasni a művet, de – bizalma jeléül – nevét azért újra adta hozzá).

⁶⁰ Marton Veronika: *A Somogyi Rovástábla és a táltos kövek*. Matrona Kiadó, Győr, 2001. (A 2. kiadás új címe: *A Somogyi rovásírásos kövek*. Matrona, Győr, 2008)

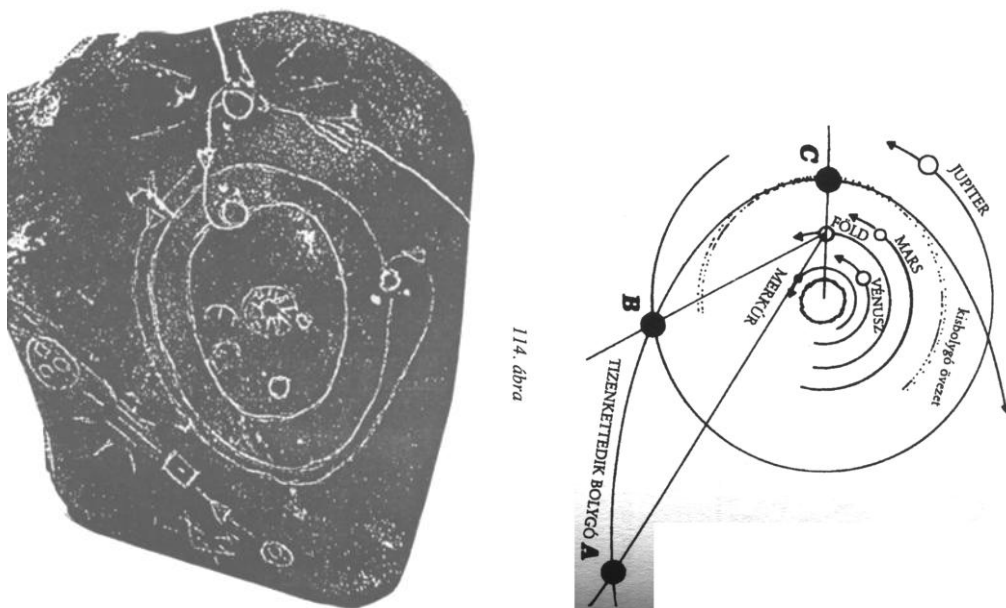

5. ábra. Könyv a somogyi rovásírasos kövekről.

A csillagászati jellegű ábrák speciális (a fizika alapvető törvényeit időnként „sértő”) értelmezése, a sumernak nevezett (ám jóval későbbi, babiloni) **megközelítés**⁶¹ sem az égitestek valódi mozgásához, sem a magyar gondolkodásmódhoz nem igazán kapcsolható.

A Naprendszer bolygóinak azonosítása során sikerült egy Z. *Sitchinnél* logikátlanabb rendszert választani. Az olvasók persze nem akadnak fel ezen az apróságon: *Sitchin* ékjeles bűvészkedéseit (egészen más fordítást ír oda, mint amit azok jelentenek) és bolygó-megfeleltetéseit se értették... Eggyel több vagy kevesebb követhetetlen érvelés ilyenkor már nem számít – manapság úgylis az a „divat”, hogy elég a szenzációs végkövetkeztetést elhinni, és máris meg vagyunk váltva...

⁶¹ A könyv **Zacharia Sitchin** műve (*A tizenkettedik bolygó*. Édesvíz Kiadó, Budapest, 1996.) alapján készült, mely akkád (asszír-babiloni) ékjeles írásemlékekre hivatkozik, a 12. bolygó (akkád nevén Nibiru) megjelenését várja, és tárgyalja a „kettős nap” modelljét is.

6. ábra. A somogyi májkő hátsó oldala és feltételezett forrása: a 114. ábra Z. Sitchin könyvéből (Megj.: lehet a két ábrának egy egyelőre ismeretlen közös forrása is.)

Ráadásul a felkért rovásírás-szakértő az esetek többségében eltérő olvasatot ad meg, mint a könyv szerzője. Szegény olvasó a könyvből nem kap semmilyen segítséget, hogy eldönthesse: a kettő közül melyik értelmezést tekintse irányadónak... Pl. a 31. oldalon Marton balról jobbra ReSZiP-et (rézsíp-ot) olvas, a rovás-szakértő pedig jobbról balra PiR-t.

A rovásírástól táltos kövek megadott (mélyebb összefüggést nem mutató) olvasatai helyett mi ismét az Arvisura Férán névtárából ajánlunk neveket. (Ez se biztos, de legalább egységes, és egy könnyen ellenőrizhető forrásban fordul elő...)

A táltos kövek feliratai
(Marton V. olvasatai)

éGI(e)K

A kő a Csepregi-hagyatékban mint vésett mag XIII??? szerepel.⁶²

BORFi

DORDA (TORDA)

SABaDULUNA (szabadulna)

JaSBeReG (Jászbereg)

(a rovás-szakértő olvasata: SaBRaG, azaz a Csepregi név régi változata.)

Mádar (madár, magyar)

GAL

KaDaR ÍRT (DeR)

→ nevek az Arvisura Férán névtárából (a Palóc Beavatottak Névadó Naptárából származó nevek)

→ Elíke (VII. 20.)

→ Borsa (II. 11., IV. 2.)

= Torda (III. 1.)

→ Samas (VI. 7., X. 5.) + Dun/a/ (I. 2.)

→ Bereg (VI. 22.)

→ Madar (VII. 7., IX. 7.)

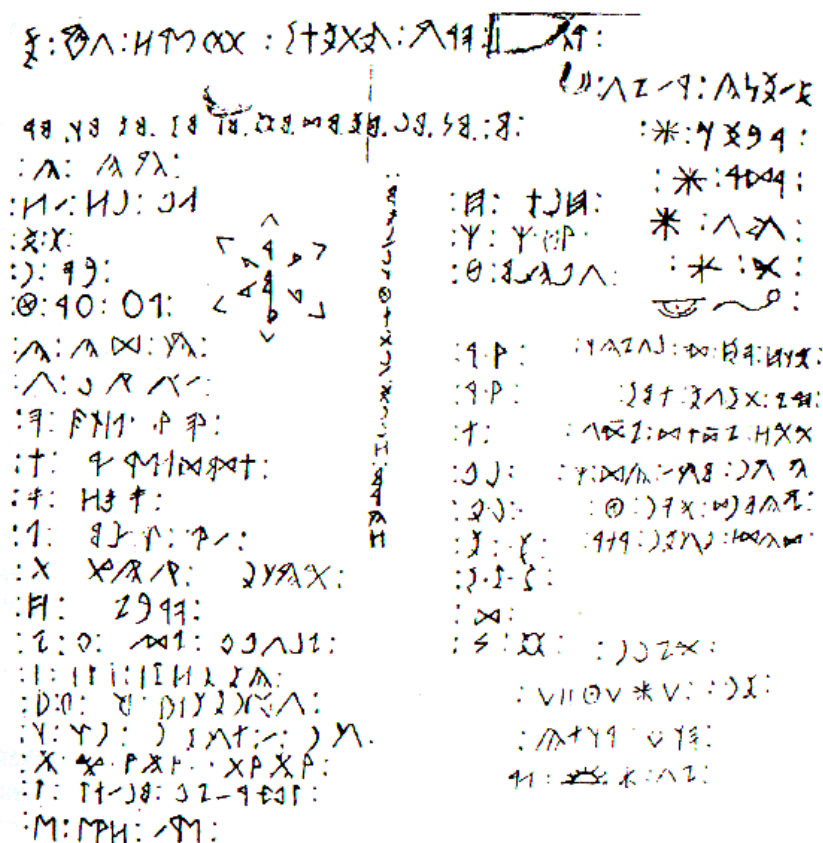
= Gál (II. 1., III. 20.)

→ KaDaRTa (X. 1.)

⁶² Mandics i. m. II. 564.

Megjegyzés: A TüMüZ (=Tammuz) – aTYA (=aBA) – aHaNYA (aNYA?, BaNYA?) sort a rossz minőségű ábra miatt nem lehet megbízhatóan értékelni.

6. Összeesküvés-elmélet – vagy valóság?

7. ábra. A rovásjeleinkkel teleírt somogyi Tanító tábla (Csepregi Ferenc tulajdona, Kaposvár).

Lehet, hogy a somogyi Tanító tábla létrejöttében is szerepe volt *Pataky Lászlónak* és barátainak?

‘Gyanús’ jelek: A **Tanító tábla** egyes jelformái **csak a 20. században** jelentek meg, végleges formában pl. **Forrai Sándor** gyorsírás ábécéjében – lásd az A-Á, E-É, Ö-Ő, Ü-Ű (rövid-hosszú) magánhangzópárokat – fordulnak elő. (**Sólyom F.** rováskutató tanár meglátása).

A jelek bevésése „fúrásra” emlékeztet. Egy palatáblára jellemzően krétával írnak, s nem vésnek (*Sólyom F.*, *Rumi T.* szóbeli közlése).

A táblán felbukkanó nevek nem ugyanarra a kultúrkörre utalnak (*Záhonyi*).

A táblákat és a köveket nem vizsgálták meg a régészeti kormeghatározás módszereivel. A „**kiolvashatatlan nevű pasa**” alapján bátorság kell hozzá, hogy „**török korinak**” tekintsük. (*Költő László* régész, ZMTE személyes közlése, 2013 ápr., MTA Östörténeti Konferencián.)

A somogyi kövek és Tanító tábla **csak Forrai megvakulása után „kerültek elő”**, így **Forrai nem láthatta** a azokat. A felbukkanás helye igen messze van **Békéscsabától és Budapesttől** is. **Könyvet** pedig egy ugyancsak messze élő szerző írt róla. Így megvalósulhatott egy újabb szenzációkeltő együttműködés...

Megjegyzés: A somogyi Tanító palatábla (1576?) Koricsánszky A. péceli rováskutató (2007) szerint XX. századi csalás.

Véleményünk szerint a táblát (korától és tartalmától függetlenül) érdemes **rovásemléknek** tekinteni, hiszen a rovás technikájáról, az összerovásokról átfogó képet ad, és összefoglalásként mindegyik rovásjelünkre kitér!

Mi is gyanítjuk, hogy a *Tanító tábla* 20. századi „alkotás”, melynek elkészítésében a székely góbé, **Pataky L.**, a tréfás kedvű **Forrai** tanár úr és **Paál Z.** is szerepet játszhatott. A „nagy baráti hármas” (*Forrai-Paál-Pataky*) már több „szenzációs” felismeréssel gazdagította múltunkat.

A tábla őrzője, **Csepregi Ferenc** (lakatos és gazdálkodó, meghalt: 2013. májusában) „úgy tudja”, hogy **egyik őse Koppány főpapja** volt, s **Pataknak** hívták. Lám, ő is keresi a lehetőséget, hogy családjá valahogy „belekeveredjen” a történetbe, melyről részletesen a **Magyar Demokrata** 2000. jan. 6-i számában olvashattunk...

A megfejtők többsége szerint a „**Patak Atil**” név olvasható ki a (szemből nézve) jobboldali utolsó előtti sorból. A név kapcsán felmerült, hogy a „tábla” **Pataky László** mérnök (1897-1983), a Fiafalván született székely góbé *közreműködésével* „jött létre”.

A **feltűnési viszketegségben** szenvedő „**feliratgyártók**” ugyanis szeretik elrejteni a **névjegyüket** „alkotásaikon”. Pl. ebben az esetben

a név: **PATAK**y (László),

akinek **legfőbb műve**: **ATIL**la kincse!

7. Mandics György gondolat kísérlete a mássalhangzó-váz értelmezhetőségéről

Egy szöveg mássalhangzó-váza önmagában TÖBBFÉLE nyelvű és tartalmú OLVASATot is lehetővé tesz!⁶³ 1. példa:

SNSSVNSM**X**LHSTRDSTMLMLNSTRVRNS**X**RGNSDTTSINNVTNNGRD**N**TLLGNC

Rajta, tessék megpróbálni elolvasni!

Egy próbálkozás magyarul: Oson ősi sávon sem/ásó ma kész (**X**) élő históriád este emel-emeli nő este rá várna /sátorvár és kész (**X**) régen ősd tettes/itt is elején nevetne (h)ungár éden égi áradó intő illő gönc/**intelligencia**

⁶³ Mandics i. m. III. 281-283.

Franciául (ez volt az eredeti szöveg): „Si nous savions mieux l’Histoire, disait Émile Male, nous trouverions aux origines de toutes innovations une grande intelligence.”

2. példa: BNNKT ZTTL LGNKBB RDKLHT Z HGY = **Bennünket ezúttal leginkább érdekelhet az, hogy**

RP	SZKRSZN	S KLT	SZBRBN LK RKNKTL
Európa	északi részén	és kelet	Szibériában rokonaink
répa/árpa	szekér szán/szín	sok élő	szoborban élőkre kinn kitől

2. példa: **JD****N****JGYK**⁶⁴ **HSZNLTT** **SZNTN** **SMRK**
a tulajdonjegyek használatát szintén ismerik.
Ijed neje ágyéka / Hús nő előtt szent nő sumerok

A magyar nyelvű **félkövér** szöveg az „eredeti”, melyből a magánhangzók elhagyásával kaptuk a mássalhangzózóvázat. Egy-két lehetséges (értelmetlenebb) próbálkozást is bemutatunk (normál karakterekkel szedve).

A bemutatott (normál karakterrel írt) magyar „megfejtési kísérleteink” **Borbola János** magyar–egyiptomi, **Baráth Tibor** egyiptomi–magyar és sumer–magyar, **Fabó László** etruszk–magyar olvasataira emlékeztetnek.

Tanulság: magánhangzók nélkül az indoeurópai és a finnugor nyelvű írások (és a keleti szövegek) is rémesen hasonlóan néznek ki (latin átírásban).

Ezért van az, hogy megfelelően hangzósítva annyi különféle szláv, magyar, román, német szöveg „gyártható” ugyanazon alapból. A nyelvi szabadoság és a semmiféle szabályt nem követő olvasási magatartás miatt szinte MINDENből MINDEN lehet! Pl.: tele + fon = telefon; ebéd + Elek = ebédelek; sás kacsá patkó vályog = sáska csapat kóvályog (*Arany J.* szövege a rajzok a lapján – és „másképpen” összeolvasva)

Baráth Tibor még az E-t kiírja, ha csak úgy lesz értelmes a szöveg! **Megjegyzés:** Nem illik a mássalhangzók után kiírni a magánhangzót, csak a szó végén.

8. Fabó-izmusok⁶⁵

Ezután nézzünk néhány példát egy nemrég megjelent etruszk témájú könyvből. Az előbb már láttuk: a mássalhangzózóváz feltöltése magánhangzókakkal akkora

⁶⁴ Megjegyzés: A **kék „N”** kimaradt Mandics i. m. III.-ból.

⁶⁵ Fabó L. P.: *Etruszk jelvarázs* (Bölcsesség, humor, szex a közeli ókorban. Magánkiad. 2007)

szabadságot biztosít, hogy szinte azt olvashatunk ki a váz alapján, amit fantáziánk megenged!⁶⁶

A feltételezhetően az ezoterika iránt vonzódó mérnök szerint „...az **etruszk** írott emlékekben magyar nyelvű elemeket, szerkezeteket kell feltételeznünk, keresnünk.” „*Remek játék! Nem? De! Legalább 2800 éves...*”

Természetesen saját ábécé szerint hangzósít – dicséretet érdemel viszont, hogy ábécéjét minden oldalon tartalmazza a fejléc.

Nézzünk néhány példát *Fabó* „módszertanára!”

A 8. felirat nemzetközi átírása: „trna” = **Turan** (etruszk) istennő. Mandics szerint ezt a nevet kár átírni – *Fabó* mégis megteszi: eTeReNE (Eterna, Te erén[y]é!) Könyve 110. oldalán *Fabó* már másképp olvas: turan; atunis (Adonis) = Pór a’! Ne!; E tün(y)a ő esz? A 91. bronztükrő felirata: Tvran, **Hercle...** Tinia = eTÓeREeN **eHAeRe(k)HeLA...** eTÚeNÚE. *Fabó* szerint: Túr(j)a en(n)e! **Here kel(l)-é?**... Tün(j) (h)ű(ly)e! A 84. feliratnál (119. o.) *Fabó* már másképp olvas: „**Ha érek elé!**” Megjegyzés: ő feltehetően **Hercules** isten etruszk megfelelője.

Az 57. felirat nemzetközi átírása: atina (ő feltehetően **Athéné** istennő [etruszk] megfelelője!) *Fabó* olvasata: E(l)tün a’!

A 13. felirat nemzetközi átírása: „unial” = **Uni** ... (etruszk) istennő. *Fabó* olvasata: Ó eNÚ Eel (Ó, e nő él!)

A 17. felirat nemzetközi átírása: „m/enerva” = **Minerva** istennő. *Fabó* olvasata: eM AeNAeR eJó E (Eme én! Ér! Jó a’!)

A 19. felirat nemzetközi átírása: „velathri” = **Velathri** város neve. *Fabó* olvasata: eVaeL E eJó eRÚ (Véle a jó erő!)⁶⁷

8. ábra. Egy etruszk városjelző tábla – jobbról balra olvasva: **VELAT(h)RI**

⁶⁶ Javasoljuk, hogy az egyiptológia, valamint a lineáris A és B írások szakértői hasonló módon elemezzék végig *Borbola János* és *Mellár Mihály* szenzációs magyar olvasatait (és próbáljanak tudományosan is elfogadható megoldásokat találni).

⁶⁷ *Fabó* i. m. 42. o.

9. Magyarországon nincs külön írástörténeti képzés!

Ezért *Hunfalvynak, Erdélyinek, Vásárynak, Róna-Tasnak, Sándor Klárának* stb. nincs ilyen „szakirányú” akadémiai végzettsége! Mégis **ők DÖNT(het)IK EL**: ki a „hivatalos” és ki a „dilettáns”... *Megjegyzés*: A pályázatokkal támogatott **Ókor** és az **ELEINK** c. folyóirat pl. az ő döntésük alapján „utasít vissza vagy fogad el” közlésre cikkeket. Mások munkáját *Erdélyi* az *Eleink* c. folyóiratában pl. úgy értékeli hibákkal telinek, hogy egy példát se hoz fel.

Mi ezen összeállításunkban úgy „kritizálunk”, hogy legalább **BEMUTATJUK az „önjelölt írástörténeti szakértők”** – nyomtatásban megjelent – **bakizásait**! Elvárjuk, hogy (abban az esetben, ha a független szakértők is egyetértenek megállapításainkkal), ők maguk javítsák ki a pillanatnyi hatalmi viszonyok kiszolgálása végett kialakított, tudományosan tarthatatlan álláspontjaikat!

Ezzel kezdődhetne el az eddig elmaradt „**tudományos rendszerváltás**”!

10. Kísérlet a székely-magyar rovásírás lejárataására

A Pesti Hírlap 1902. okt. 19-i számának egyik címe:⁶⁸

? Λ4M5HAK 3Θ4M Y4X 5Θ

A „latin jelkészletre átírt rovásírásra” sokan felfigyeltek. Szövege jobbról balra olvasva: „no hát van-e ősvovás?”

A szellemes tárca célja az volt, hogy aláássa a rovásírás hitelét. Hol van itt ázsiai örökség? – kérdezi a cikkíró.

Megjegyzés: A csupán formai hasonlóságra építő jelmegfeleltetés tipikus példa arra, hogy néhány kiragadott elem alapján nem szabad általános érvényű végkövetkeztetéseket leszűrni. (Az eljárás burkolt célja „természetesen” a cikkíró prekoncepciójának alátámasztása volt!)

Formailag elfogadható 10 jel:

B = rovás „M”,	M = rovás „V”,
Y = rovás „T”,	4 = rovás „A”,
Λ (lambda) = rovás „S”,	Φ (fi) = rovás „F”,
K = rovás Ö,	H = rovás „R”,
l = rovás „J”,	I = rovás „SZ”.

Formailag sem passzol 4 jel:

X = rovás „B” (nem pedig a példánkban szereplő „H”),
Θ = rovás N ??? (inkább N+D!)
5 = rovás O ???
3 = rovás E ???

⁶⁸ Mandics Gy.: *Róvott múltunk* I. 35.

A 14 jelből csupán **egyetlen** esetben („F”) figyelhető meg **formai ÉS hangalaki párhuzam**! Ebből leszűrni azt a következtetést, hogy rovásjeleinket a latin és a görög ábécékből kell eredeztetni, igen nagy **csúsztatás**!

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS MAGYAR TÖRTÉ- NELMI KÖVETKEZMÉ- NYEI (III/33, 35.)

Zakar András (Budapest):

A magyar honvédség kifosztása Auszt- riában az első nagy háború után

„Nem akarok katonát látni”! – mondtak sok akkori „kiváló vezetője” orszá-
gunknak, de kevesen tudják, hogy ugyanezen az elven volt az akkori osztrák ve-
zérkar is.

A magyar hadosztályoknak az olasz frontról való hazahívásának rövid törté-
nete a következő.

Az 1918. október 21-én tartott országgyűlésen gróf Károlyi Mihály képviselő követelte, hogy a háború azonnal szüntessék meg, a magyar katonák az or-
szágba hozassanak, a kormány azonnal mondjon le és az új kormány haladéktal-
anul indítson béketárgyalásokat, a német szövetség bontassék föl, az új kor-
mány jelentse ki, hogy nem kíván a délszláv nemzet függetlenségének útjában
állni és végül követelte, az általános és titkos, a nőkre is kiterjedő választójogot.

Huszár Károly képviselő ugyanazon az országgyűlésen azt követelte, fe-
lette nyugtalanító az, hogy magyar csapatoknak idegnek parancsolnak, akik nem
tettek esküt a magyar alkotmányra. Erre Wekerle Sándor miniszterelnök kijelen-
tette, hogy a magyar csapatok hazahozatalának, illetve hazahozatásának kérdé-
sével foglalkozott és, hogy ez nem csak törekvése a kormánynak, hanem e tekin-
tetben cselekedett is már. Tényleg, a magyar kormány az országgyűlésben el-
hangzott kívánságra, 1918. október havában a hadsereg főparancsnokságnál fel-
lépett azért, hogy a magyar déli határ védelmére kellő számú magyar csapatot
mielőbb szállítsanak haza. A hadsereg főparancsnokságnál meg is ígérték, hogy
a kívánságot teljesíteni fogják.

A balkáni front összeomlása után a bolgárok Szalonikiben az antant had-
erő ottani főparancsnokával Franchet d'Esperey francia tábornokkal 1918.
szeptember 30-án különbékét kötöttek. Kétségtelen volt, hogy a szövetségesek

által támogatott szerb haderő sietve előre fog törni és ez által Magyarországot dél felől közvetlenül veszélyezteti. Mivel a bukaresti béke még nem volt törvénybe iktatva, azzal is számolni kellett, hogy a Balkánon megváltozott helyzet miatt, Románia újból hadat üzen a Monarchiának. Tehát Erdélyt is veszély fenyegette.

Báró Kövess Hermann tábornagy Károly királytól parancsot kapott, hogy a déli (új) front védelmét megszervezze. A tábornagy főhadiszállása 1918. október 8-án Belgrádban megalakult. Az osztrák-magyar hadsereg főparancsnoksága két hadosztályt (a cseh nemzetiségű 9. és a lengyel 30.) a német legfelsőbb hadvezetőség pedig 5 hadosztályt (bajor alpesi hadtest, 6. tartalékos, 2017. és a 2019.) irányított Magyarország déli határára.

Feltűnő jelenség az, hogy a hadsereg főparancsnokság törvényes rendelkezésük dacára nem a honvéd hadosztályokat állította Magyarország közvetlen védelmére. Az olasz fronton levő 59 hadosztályból bár 18 és fél hadosztály volt tartalék viszonylatban, azok között is csakis egy honvédhadosztály volt (74.), a többi 9 honvédhadosztály mind az első vonalban állott (20., 38., 39., 40., 41., 51., 64., 70. és a 11. lovas hadosztály).

Mivel a 18 és fél hadosztály a front mögött tartalékban állott, a főparancsnokságnak módjában volt azokkal a honvédhadosztályokat felváltani és az eként fölszabaduló honvédhadosztályoknak legalább egy részét Magyarország közvetlen védelmére a Duna-vonalra irányítani.

A magyar kormány 1918. október hónapban báró Bornemissza Jánost Háromszék vármegyébe küldte, hogy tegyen jelentést Erdély megvédésére tett gondoskodásról. Báró Bornemissza 1918. október 21-én Brassóból a következő távirati jelentést küldte a miniszterelnökhöz: „7415. belügyminiszteri szám alatt nyert megbízatásom alapján Háromszék vármegye esetleg szükségessé való kiürítésének előmunkálatait befejeztem. A határszáron a helyzet komolyra fordult és nyolc nap óta katonai csapatszállítások teljesen szünetelnek. Az itt lévő katonai erők még az első előnyomulás fenntartására sem elégségesek, tüzérség pedig majdnem teljesen hiányzik. Mértékadó körökben az a meggyőződés gyökerezett meg, hogy az erdélyi keleti részek szándékosan áldoztatnak fel. Részletes, alapos előterjesztésem megtétele céljából e hó 22-én délután személyesen jelentkezem. Báró Bornemissza János s.k.”

Hasonló jelentést küldött Brassó vármegye alispánja a vármegye közönsége nevében 1918. október 21-én.

Wekerle Sándor a főparancsnokságot szemrehányással illette, amiért a honvédcsapatok hazaszállítására nehézségeket támaszt. Szurmay Sándor gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter, 1918 októberben Dormándy Henrik tábornokot Bádenba küldte, lelkére kötve azt, hogy minél előbb és minél több magyar csapatnak Magyarországra való visszaszállítását a hadsereg főparancsnokságtól kieszközölni iparkodjék. Dormándy tábornok 1918. október hó végén már

Bádenben volt, ott jogot adtak neki, hogy ügyiratba tekintsen, de a magyar (honvéd) csapatok alkalmazásának kérdésébe beleszólni nem engedték.

IV. Károly király 1918. október 22-én Magyarország védelmére József királyi herceget bízta meg, ezért Reichenauban kihallgatásra rendelte a részletek megbeszélésére. A főherceg Gloggnitz állomáson a vezérkar főnökével, báró Arz vezérezredessel a sürgősen megteendő intézkedéseket megbeszélte és utasításokat adott a magyar hadosztályok olasz frontról sürgősen a Duna-vonalra áthelyezésére. A főherceg jelentette a királynak az Arzcal történt megállapodását. A császár és király válasza: „Ezennel kinevezlek tábornaggyá. Utazz mielőbb a magyar határra, meg fogod kapni mindazon csapatokat, amelyeket kértél. Mond meg nevemben a Tirolban lévő csapatoknak, hogy leggyorsabban követni fognak Téged Magyarországra. Ezt ezennel megígérem.”

Miután elbúcsúztak, József főherceg az udvari vonatból kiszállt és Bozenbe utazott, hogy a királyi parancsot azonnal teljesítse. József főherceg egy búcsúparancs fogalmazványát a hadsereg arcvonal parancsnokság vezérkari osztályának átadta azon parancssal, hogy azt közölje a magyar csapatokkal. A szabadságon lévő vezérkari főnököt helyettesítő Schattel ezredes aggodalmát fejezte ki a búcsúparancs azon része felett, amelyben a király a magyar csapatokkal tudatni akarta, hogy a király Magyarország védelmével megbízta és szavát adta, hogy valamennyi magyar csapat Magyarország védelmére sürgősen el lesz szállítva. József főherceg hangsúlyozta, hogy ez a császár kívánságára történik.

A búcsúparancs kihirdetésére és a magyar csapatok elszállítására intézkedés nem történt.

József főherceg ezután most már, mint Magyarország védelmére szervezendő új front kinevezett parancsnoka, 1918. október 25-én délután 1:40-kor Bozenben a gyorsvonatra szállva Újvidékre utazott a király parancsát teljesíteni. A horvát nemzetiségű 36. hadosztályt az AOK időközben nem a déli magyar határra, hanem a Piaven álló 6. hadsereg megerősítésére irányította. A tiroli hadseregarcvonal ideiglenes parancsnoka akkor már Krobatin tábornagy volt. A vitéz magyarokra szüksége volt, nem akarta kiadni őket. Hiszen a 38. honvéd hadosztály azon időben a XIII. hadtest keretében az első vonalban állott. Éspedig a 27. hadosztály Asiagonál, a 38. pedig a Monte Sisemolon. A Thaly Károly ezredes dandárnok parancsnoksága alatt a 21. és a 23. honvéd gyalogezred az első vonalat tartotta. A 24. ezred tartalék volt. A székely 22. (marosvásárhelyi) honvéd gyalogezred, mint hadtesttartalék a Brenta völgyében Borgonál laktáborozott. Parancsnokok: Molnár Dezső altábornagy, Csanády Frigyes gyalogsági tábornok, Karleusa Fülöp tábornok. A 22. losonci gyalogezred szintén tartalékban. Ez az ezred és a 22. székely ezred fellázadt, hogy otthonuk védelmére hazamehessenek. József főherceg válasza, hogy az arcvonal helyzetén segíteni már nem lehet, a király parancsát teljesítsék mihamarább (magyarok hazaszállítása).

József főherceg Say Viktor vezérkari ezredes szárnysegéde kíséretében a 22. honvéd gyalogezred fölkeresésére Borgora kocsizott, a honvédeket megnyugtató-

ni. Boroevic tábornagy is lázadásokat jelentett 1918. október 27-én. Azt jelentette, hogy ha a bomlás tovább terjedne, úgy a védelem most már erélyesen nem lesz folytatható. Ennek okait nem abban a legfelsőbb határozatban látta, hogy a 27. és a 38. honvéd hadosztályt a tiroli frontról ki kell vonni, hanem az uralkodó manifesztumában, a hátország izgatásában és a legénység dekorum ellenes fölszerelésében. Ez okozta a legnagyobb nehézséget, például a 24. hadtestnél is, amely a Piaven az olaszok minden támadásával dacolt az összeomlásig. (A 24. hadtestet a 41. honvéd és az 51. gyaloghadosztály alkotta.) A bomlást a nemzetfrakciókra való szakadása okozta. A főparancsnokság érthetetlenül a front hátrábbhelyezését kívánta, a lehetetlent, ami demoralizálta az amúgy is hazavágyó nemzetiségi katonákat. Ez a hadvezetés hibája, mivel a Monarchia védelmére szorítókövető visszavonulást nem korábban, a hadsereg bomlása előtt hajtotta végre, és most az összeomláshoz vezető, 1918 őszi átcsoportosítást, illetve hátrábbvonulást rendelte el.

A 10. és a 11. hadseregünk frontja mögött mindenféle öblű, összesen 2215 darab ágyú volt, amelynek nagy részét szétszedett állapotban kötélpályákon, gépkocsikon, taligákon, szántalpakon, málhásállatokon, teherosztatok segítségével, fokozatosan, nagy fáradtsággal és hosszú idő alatt vitték a magas hegyek közé tüzelőállásba. Tehát elképzelhetetlen volt a helyéből kimozdítani a tüzérséget, ami akkor a védelem gerincét jelentette.

A második császári manifesztum alapján a harcoló csapatok 1918. november elsején nyíltan kimondták, állami hovatartozásukra való tekintettel, a rájuk nézve már idegen nemzeti és állami érdekekért tovább nem harcolnak és így, máról holnapra, már ott kint a lövészárokból ellenségekké váltak azok, akik egy történelmen át egyek voltak. Végre, november 1-én a magyar kormány elrendelte, hogy a magyar csapatok tegyék le a fegyvert és térjenek Magyarországra. Ezen rendeletet az AOK 1918. november 2-án 10 óra 5 perckor a tiroli hadsereg arcvonálnak kiadta. A front fölbomlott, a nemzetiségek hazai gyülekeztek. A katonák olyannyira lerongyolódtak, hogy például a bakancsuk nem bírta a menetelést. Amikor viszont a Heeresfrontkommando engedélyezte a vételezést, akkor tárult elő a döbbenetes látvány: bakancsok és egyéb fölszerelések végtelen tömege hevert a raktárakban, amiket azután a tiroli civil lakosság kifosztott. A hazatérő honvédeket végig fosztogatták. Például Sterzingben elvették élelmüket, vágómarháikat, a honvédeket szállító vagonok után akasztott élelmüket, fölszerelésüket és tízezernyi lovukat szállító pótvagonokat az osztrákok leakasztották. Az innsdorfi állomás parancsnoka volt olyan becsületes, hogy visszaadott néhány tisztit lovat.

A hazafelé menet egyik állomása, vagy lépcsője Raasdorf volt, ahol az osztrák katonai hatóságok a magyar katonákat fegyverüktől és kincstáruktól megfosztották. Kivétel nélkül. Mindezen osztrák polgári és katonai fosztogatás az osztrák nemzeti tanács parancsára történt. A 11. hadsereg parancsnokság parancsa értelmében az Innsbruckig érkezett honvédek csak fegyverük letétele után

mehtek tovább Magyarországra. Sünderman tábornok jelentette, hogy az Etsch völgyében a visszavonulás lehetetlen, ott már minden ki van rabolva. Ugyanakkor a magyar hadügyminiszter megüzente, hogy a magyar csapatok fegyvereztessenek le. A 40. hadosztály parancsnoka kijelentette, hogy a fegyvert nem teszi le. Ez a Brenner szoros előtt rekedt hadosztály azt jelentette, ha nem küldenek vagonokat, akkor harácsolni kezdenek. Kaptak vagont. Ez, a leszereléssel dacoló 40. hadosztály 269 tiszttel, 8390 fegyveres fő legénységgel, 101 géppuskával, 1479 lóval, 41 konyha kocsival, 524 szekérrel érkezett Magyarországra.

A 21., a 23. és a 24. honvéd gyalogezredet az októberi harcok nagyon megviselték. Midőn a csapatok Franzesfestebe érkeztek, azokat a 11. hadsereg parancsnokság által kiküldött bizottság teljesen lefegyverezte és kifosztotta. Megmentettek néhány eldugott fegyvert. A 75. dandártörzs és a 24. ezred 1918. november 24 érkezett Innsbruckba. Az osztrák hatóságok követelték, hogy a még megmaradt fegyvereiket és ingóságait adják le, majd a szerelvényt osztrák katonák és civilek átvizsgálták. Ez alkalommal a 75. dandárparancsnok és a Volkswehr parancsnoka között éles szóváltás keletkezett. A 24. honvédezrednek csodával határos módon sikerült fegyverekkel, sőt géppuskákkal Brassóba érkeznie.

Tehát valaki(k) nem akarták, hogy a magyarok Brassóban fegyveresen védekezessenek. A hírhedt Raasdorf (Bécs és Marchegg között) vasúti állomáson osztrák hivatalos emberek és katonák kifosztották a honvédeket. A 24. honvédezred pénztárát, a tiszti étkezde felszerelését, a tiszti tulajdont képező lovakat is erőszakkal elvitték. Panasznak helye nem volt. Az innsbrucki Heeresfrontkommando nem működött. Az egész visszavonulás alatt egyetlen hadtáp állomásparancsnokságot sem lehetett találni. A raktárházakat és az élelmiszer tartalékokat a lakosság kifosztotta. A császári és királyi 16. hadosztály október végén Pergine és Custofora környékén volt elhelyezve. Kötelékébe a 2., 31., 52. és 138. magyar ezred tartozott. Ezt Innsbruck-Hall állomáson teljesen kifosztották, csak egy-egy géppuskás szakaszt hagytak meg minden ezredre, az esetleges föllázadásuk megfékezésére.

Nagyon komoly történelmi tény, sőt bűn volt a magyar haderő lefegyverzése. Ott nem kunbélák tették ezt, hanem a germánok, akikért vérünket ontottuk. Ilyenek voltak ők 1918-ban, mint azelőtt és lesznek ezután.

A fegyverszüneti szerződés a csapatok lefegyverzését a fegyverszüneti szerződéshez függesztett végrehajtási határozványban nem írta elő. Ott a 2/a pontban ez áll: „Die österr-ung. Armeen sind ermächtigt nur das mitzunehmen, was zur persönlichen Ausrüstung und Befaffung der Soldaten gehört.” (Az osztrák-magyar katonáknak csak azt szabad magukkal vinniük, ami a katonák felszereléséhez és fegyverzetéhez tartozik.)

E határozmánnyal ellentétben a hadsereg főparancsnokság az 1918. november 6-án kelt Op. Nr. 149.043. rendeletének 8. pontjában az összes fegyver és lőszer leadását parancsolja, ami így szól: „Sämtlichen Formationen, Transporten

und einzelnreisende Mannschafspersonen sind nördlich, bzw. östlich der in Punkt 3 der Waffenstillstandsbedingungen angegebenen Linien vor dem Abtransport (Abmarsch) Waffen und Munition abzunehmen.” (El kell venni elszállításuk (elvonulásuk) előtt minden fegyvert és lőszert minden alakulattól, szállítmánytól és egyes utazó csapattagtól, akik a fegyverszüneti egyezmény 3. pontja szerinti vonaltól északra, vagy keletre vannak.)

A tiroli osztrák és délszláv nemzeti tanácsok így jutottak ahhoz a fölbecsülhetetlen mennyiségű és erejű hadianyaghoz, aminek birtokában majd merészen elfoglalják a magyarságtól az elrabolandó területeket. Az igazság megköveteli, hogy amikor az ellenségünk általi gaztetteket értékeljük, alkalmazzuk az objektív kiértékelést volt bajtársainkra, az osztrákokra is. Viselkedésük ezer éve változatlan. Ezután gondoljuk meg jobban, a velük való társulást.

Franchet d’Esperey francia tábornok, a szövetséges és társult hatalmak balkáni hadseregének főparancsnoka 1918. november 7-én Belgrádban, gróf Károlyi Mihály miniszterelnök által vezetett bizottság előtt beszédet mondott, amelynek lényege – egy szem és fültanú szerint – a következő volt: „Franciaország 1867-ig szerette a magyarokat, de amikor a magyarok a németekhez csatlakoztak, elvesztették Franciaország szimpátiáját, ezért most épp úgy kell lakolniuk, mint a németeknek.”

Csihák György jegyzete

Zakar András fenti írását Szatmári István adta ki Garfield/USA-ban 1987-ben. A szerzőre nem jellemzően hiányoznak a forrásra való hivatkozások. Mégis megjelentetése mellett döntöttem, mert bizonyára tartalmaz értékes adatokat és a mondanivaló az én tapasztalataimmal is egyezik.

Tapasztalataim sorából kiemelkedik Szolanovszky Zsigmond Szatmár megyei kisnemes közlése Sydney-ben. Angol nyelvű források tanulmányozása során a következő tapasztalatot szerezte. Az első és a második nagy háború során, valamint a kettő között, a magyarok sokfelé tájékozódtak, de a nyugatiak nem tudták megállapítani, hogy az érdeklődés mögött milyen szándék és a szándék mögött milyen erő áll? Az viszont elég nyilvánvaló volt, hogy a németek melletti elkötelezettségnek nálunk erős hívei voltak. Szolanovszky szerint Trianont is emiatt kaptuk.

Juba Ferencz amíg élt, a magyarságnak a tengerrel való kapcsolata tárgyában az egyik legjelentősebb szakírónk volt. Több dolgozatában mindmáig egyeduralkodó módon bizonyította az Adria vidék magyar kapcsolatait. Bemutatta azt is, hogy császári és királyi parancsra miként adtuk át egész tengerpartunkat és hajóinkat az első nagy háború végén a délszlávoknak és az olaszoknak (lásd: kiadványainkban). Mindez – Árpád népének honfoglalása óta – a Szent (Megszentelt) Koronánk tulajdona volt. A germán, szláv és magyarországi lakójai történelemírásában ezek a tények elvesznek.

AZ ELSŐ ÉS A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ÉS MA- GYAR TÖRTÉNELMI KÖVETKEZMÉNYEI (III/33, 35.)

Csihák György (Zürich):

Trianonról – tárgyilagosan

Úgy gondolom, hogy minden nép joga, hogy megnevezze önmagát és a töb

Trianon két francia királyi palota, a versaillesi parkban, Priztól 15 kilométerre. Épült 1678-1688-ban. Falai közt, ágyain háborúk, államok, népek történetét alakították. A mienkét is.

Az első nagy háború után itt írták alá a 'Trianoni Békeszerződést'. A mienkét is.

Vannak történelemkönyvek, amelyek az emberiség történetét úgy írják le, mint háborúk és békekötések sorát. A háborúk mind borzalmasak, a békekötések – majdnem mind – egyformák. Az emberiség írásos emlékezetében, az asszírokkal jelent meg, mint új dolog a legyőzöttek tömeges legyilkolása, lakhelyükről való tömeges elhurcolása, a koncentrációs tábor, a hadifoglyok eleven megnyúzása. Azóta ez a történelemben gyakorta megismétlődik és jellemez számos 'békekötést'. A mienkét is.

Ormos Mária történész szerint – aki a magyar bolsevista párt legutolsó politikai bizottságának tagja volt – Trianont az 1919-es magyar 'Tanácsköztársaság' miatt kaptuk (Ormos Mária: *Pádovától Trianonig*. Budapest, 1983. 204. és 210. oldal).

Az első világháborút lezáró 'Trianoni Békeszerződést' a magyar küldöttek 1920. június 4-edikén írták alá a trianoni kis palotában. Mint törvényt, az 1920. évi XXXIII. tc.-t a Magyar Királyságban 1920. november 13-án a Magyar Nemzetgyűlés becikkelyezte és 1921. július 26-án életbelépett. Ennek értelmében 232.448 km² területet és vele 13.271.370 magyar lakost, megkérdezésük nélkül, a szomszédságunkban, többségében akkor alakított államokhoz csatolták. Az egyes országok részesedése a hadizsákmányból a következő:

	Terület (km ²) (1914)	lakos (fő) (1910)
Magyar Királyság	325.411	20.886.487
Elcsatolva összesen	232.448	13.271.370
az összes százalékában	71,4%	63,5%
ebből		
Ausztria	4.020	292.031
Cseh-Szlovákország	61.633	3.515.351
ebből a Szovjetunió kapott a II. nagy háború után	12.656	604.593
Lengyelország	589	24.880
Olaszország	21	49.806
Románia	103.093	5.256.451
Szerbia	20.551	1.510.897
Horvátország	25.879	1.670.018
Szlovénország	16.662	951.936
Maradt Magyar Királyság 1920-ban	92.963	7.615.117

Az elcsatolt területeken, a mintegy 13 millió lakosból legalább 4 millió magyar nemzetiségű volt, de senkit nem kérdeztek, hogy hová kíván tartozni. Egyedül Sopron térségében engedélyezték a nép megkérdezését, ahol a főleg német ajkú lakosság többsége Magyarország mellett szavazott. Áltörténészek itt is, ott is hazudják, hogy *a szavazásnál csalás történt. Teszik ezt annak ellenére, hogy a népszavazás nemzetközi ellenőrzés mellett történt és eredményét akkor valamennyi érdekelt fél elismerte.* Hovatartozásáról szavazhatott a későbbiekben még ebben a térségben néhány, főleg horvátok által lakott falu – mind a maradás mellett döntött.

A két békeparancs (1920 és 1947) végrehajtása után, a 'kedvezményezettek' étvágya tovább nőtt: elüldöztek, kitelepítettek, legyilkoltak több mint kétmillió, általuk magyarnak meghatározott embert. Ebben a bűntényben osztozik mindegyik 'békecsináló' és mindegyik megszálló – ha nem is egyenlő arányban.

A tettesek bűntényüket megismételték a második nagy háború után. Tetézték továbbá azzal, hogy „Pozsony természetes növekedéséhez” a Dunán innen elvettek tőlünk újabb 62 km² területet.

Így büntettek tehát minket, akiknek a két világháború kirobbantásához semmi közünk. Az első esetben – az 1849-től 1867-ig tartó idegen diktatúra után – a külügyek és a hadügyek vonatkozásában nemzeti önrendelkezésünk továbbra is erősen korlátozott volt. A második esetben pedig, egy minden tekintetben megnyomorított, számottevő katonai erő nélküli ország volt a miénk. Tegyük hozzá, hogy mi a kényszerhelyzetben se a megszállóink ellen, hanem a bolsevizmus ellen léptünk harcba. Akik viszont bennünket ismét térdre kényszerítettek, megaláztak, kifosztottak, azok (Ausztria kivételével) a második világháború győztes hatalmai, a bolsevisták szövetségesei. A Canterbury érsek megáldotta azt a kardot, amit az angol királynő Sztálin marsallnak ajándékozott.

Egész biztosan nincs olyan józanul gondolkodó és érző magyar ember, aki nek mindez ne fájna. Nem önmagában az elcsatolás. Volt már ilyen, lesz még ilyen, és ezen tényleg lehet változtatni. Hanem mindaz, ami ekörül és ezután történt és történik, kivétel nélkül, valamennyi érintett területen. Az ma már hiteles történelem, hogy ezekkel a bennünket megrabló népekkel a magyarság, a biztosan jóval több, mit ezeregyszáz éves Kárpát-medencei történelmében mindig lovagiasan viselkedett, ezek a népek, amióta tehetik, úgy bánnak velünk, ahogyan biztosan nem érdemeljük. Befogadtuk őket, Megszentelt Koronánk népei lettek. Hazát adtunk nekik Európa legrégibb jogállamában. Védjük őket nemcsak ellenségeink, de saját vérengző uraik ellen is, akik elől hozzánk menekültek. Amit ellenünk fölhoznak, az mindehhez képest semmiség. Mi nem telepítettünk ki százezreket, szalagfűrészszel nem fűrészeltünk ketté senkit, nem kergettünk minden jogtól és vagyontól megfosztva embereket a világba. Nem. Amit felhánytorgatnak nekünk, attól jószerével mi is szenvedtünk, biztosan többet is mint ők, azoktól, akik akkor bennünket is, őket is gyötörtek. Egyszer felelni fognak ezért, akár hiszik, hogy van Isten, akár nem.

Itt jegyzem meg, hogy mindezek után, a magyarság körében, ezekkel a népekkel szembeni gyűlöletet sehol soha nem tapasztaltam.

Ám idézzünk fel Kárpát-medencei közös történelmünkéből néhány idevágó példát és tegyük fel a kérdést: akik ma bennünket oly fennhéjázón leckéztetnek, ugyan miben mutatnak ma nekünk példát?

Nálunk jogszerint a magyar nemzet minden része Megszentelt Koronánk egyenjogú tagja. A mi jogrendszerünk kisebbséget soha nem ismert, csak a magyar nemzet egyes részeit, ezek a nemzetiségek. Így van magyar, cigány, oláh, szász, szerb, tót, zsidó, stb. tagja a Megszentelt Koronánknak, és ez így együtt a magyar nemzet. Például az oláhok felett első fokon saját boérjaik ítélkeztek. A magyar király önmagát nevezte meg a zsidók legfőbb bírójául. Ilyen jogokat hiába keresnénk Európa újkori történelmében. Vagy gondoljunk Mikszáth Kálmán híres regényére, *A fekete városra*. Lőcse városának német polgárai, akik Magyarországon a magukkal hozott jogrendjük szerint élhettek, lefejeztették – hangsúlyozzuk: minden következmény nélkül! – 1699-ben az alispánt, azt a magyar főnemest, aki a vármegyében a magyar királyt képviselte. Megtehetette a vá-

ros, mert a Magyar Királyság a betelepülő idegeneknek ilyen jogokat adott és biztosított.

Azt máig senki nem számolta össze, hogy Habsburg királyaink Ferenc Józsefиг mennyi magyart gyilkoltattak le az idegenből idehozott katonáikkal? Példaként említsük meg, hogy Habsburg Mária Terézia, magyar királynő, 1764. január 7-edikén ágyúval, fegyverekkel lemészároltatott mintegy 400, az alkotmányos jogairól tárgyaló fegyvertelen székelyt Madéfalván. Ki tudna arra példát, hogy mi, valami ilyent tettünk volna saját nemzetiségeinkkel?

Nem foglalkozom a trianoni bűntény részleteivel – ennek bő irodalma van. Az mindenesetre megállapítható, hogy az újkori Európa írásos emlékezetében nem található még egy, akárcsak hasonlítható eset. Ezért nem csodálkozunk azon, hogy a bűnösök tettükről hallgatnak, vagy hazudoznak, az áldozat pedig azóta is síránkozik. Sőt, azóta már 'hivatásos síránkozóink' is vannak.

Egyik előadásom alkalmával valaki elmondta, hogy nemrégiben egy előadászon azt hallotta, hogy „eljött az ideje Trianon revíziójának” és kérdezi erről az én véleményem. Egy másik előadásomon valaki megkérdezte ezzel összefüggésben, hogy van-e innen kiút? Van, – válaszoltam – akár hiszik, hogy van Is-ten, akár nem.

Mivel engem közgazdászként is és történészként is csak az ellenőrzött való-ságos adat érdekel – hinni csak a templomba járok – ezért elhatároztam, a vo-natkozó tények összegyűjtését.

Történelem

Jelenünk a múltunk következménye, jövőnk pedig nagyban függ attól, hogy múltunk ismeretében mennyire tudjuk a jelen folyamatait megérteni és a múlt tapasztalatai alapján úgy befolyásolni, hogy abból a kívánatos jövő alakuljon. Így függ össze a két tudomány: a közgazdaságtan és a történelemtudomány.

Trianon jobb megértéséhez induljunk ki a történelemből: elsősorban saját történelmünk-ből, másodsorban a mai szomszéd államok történelméből. Nézzük csak azt röviden, ami a folyamat végén álló eredményhez vezet.

Határ

Ma a határ nekünk sorompót jelent és egy csomó goromba embert, akik önfeledten turkálnak testünkben, iratainkban, magánéletünkben és csomagjainkban. Budapest és Kispest határán van a Határ út. Gyermekkoromban ott még állt a vámhivatal épülete. A villamosra felszálltak a vámosok és átvizsgálták a Bu-dapest belterületére igyekvő kofák csomagjait. A nyilas hatalomátvétel után egyenruhás 'testvérek' is fölszálltak és izgatottan keresgéltek. Nem volt ez mindég így.

Amit ma határként tisztelünk, Mária Terézia korában jött komolyabban 'divatba'. Nem volt szöges drót meg aknazár, de a sok békekötés alkalmával vonalakat húztak Európában és azt határnak nevezték. A vonal két oldalán más és más hatalmi világ volt, de ritkán vitték túlzásba. Az útvonalon rendszeresen közlekedő postakocsi például megállt a határnál. A dolognak leginkább az őseredeti jellege erősödött: ki hová fizet adót és ki kinek kell a katonája legyen. Például az angol király a továbbiakban *fizetett némely uralkodónak* azért, hogy embert kapott a területéről, akiket a tengerpartra szállított. Ott angol hajóra tették, valamely angol gyarmaton kiengedték és angol katonai ruhába öltöztették. Szegény ember nem tehetett mást, mint harcolt az angol érdekekért – máskülömben megölték, esetleg meg is ették a helybeliek.

Miként az emberi műveltség legtöbb ésszerű szervezeti megjelenési formája, így a határ is a lovasműveltségű népek találománya. Nem ezek a népek tehetnek találománjuk eldurvulásáról. Nagyállat tartók voltak, a nagy állat könnyedén és hamar bejár nagy területet. Ha elkalandozik, könnyen kárt okoz, esetleg a szomszédban, ami a szomszédok között hamar halálos gyűlölködést eredményezhet. Ezért kitalálták a *gyepűt*. A gyepű két birtok közötti senkiföldje, amit műveletlenül hagynak. Ahol van elég föld, ott a gyepű, ebben a szerepében igen jól bevált.

Amikor Árpád lovasműveltségű honvisszafoglalói, Európa földjén, azon a területen ahol most is állnak, legrégebbi egységes majd keresztény államunkat létrehozták, országunkat széles gyepűvel vették körül. A 'határ' soha nem húzódott, mondjuk a Kárpátok gerincén. Az ő gondolatmenetük szerint az értelmetlen lett volna, hatalmi helyzetükben meg sem engedték, hogy valaki odáig merészkedjen.

Magyar gyepű

A gyepű tehát a szomszédok közötti lehetséges ellenségeskedés megelőzésére szolgáló terület. Nagyobb birodalmak esetén ez a terület nem lakatlan. Ilyen helyzetben a gyepű azt a célt is szolgálja, hogy lelassítsa, megnehezítse ellenséges hadak mozgását. Az ilyen gyepű mélységben tagolt, jól kiépített védelmi rendszer is. Területére a lovasnépek történelmi szokásainak megfelelően – csatlakozott népeket telepítettek. Ezek egy része szolgaként, megélhetőségük biztosítása mellett, víztárolókat, gátakat, erősségeket stb. építettek. Gondoskodtak ezen műtárgyak működőképességéről, ellátásáról. Ellenség közeledtével működésbe hozták: például elárasztottak területeket vízzel. Az odatelepített segédnép másik része kiváló harcos segédnép volt. Ezek figyelték, majd követték és nyugtalanították a betörő ellenséget.

Így jöttek létre a néhol máig fennálló -őr, -lövő stb. nevű települések, mesze a Kárpát-medencén kívül is. Vizsgáljuk ezt a magyar gyepűt egyenként, a

területén később kialakult államok rendjében, elsősorban a korabali, néhol egymásnak is ellentmondó *írott források* alapján.

Kárpát-medence

Az európai népek és műveltség egyik bölcsője. A legrégebb európai gén (Eu19) ma itt található a legnagyobb arányban: 60 %. A Homo Sapiens Sapiens első betelepülői hozták dél-kelet irányból, úgy 40-35 ezer éve. Főleg angol és részben francia szakemberek szerint, innen indult az európai földművelés és ipar. Ebben fő szerepe lehet legnagyobb folyójának, a Dunának. A szárazföldek belsejében az első, fontos útvonal mindenütt a folyó volt. Európában a Volga, a Don, a Duna, a Pó, a Loire, a Rajna és a többi és a többi.

A Dunát a folyamköziek Isternek, a görögök Istrosnak nevezték. A fáraók sírjaiban erdélyi aranyat is találnak. A Kárpát-medence Európa legrégebb obszi-dán- és só-lelőhelye. Az új világ fölfedezéséig innen származott Európa aranyának és ezüstjének 80-90 %-a, a legutóbbi időig szinte minden igazán jó mezőgazdasági termék: állat, gabona, gyümölcs stb.

Ausztria

Gyepűterület a Bizánci és a Német-római Birodalom között. Írott forrásban először Kr. után 1100 körül szerepel egy birtokadományozási iraton, valami bizonytalan területen: 'osterichi' (österreich = keleti terület). Része a szkíta-hun birodalomnak, majd avar birtok, északon legalább az Enns folyóig. Területén számos hun, avar és székely település máig fennmaradt Passauig és Triesztig. A 907-es pozsonyi hadi diadalunk után Árpád lovasai Ennsburg-ig űzték a birodalmi hadakat – valahol ott lehetett akkor a magyar gyepű nyugati széle.

Melk (Bécestől 60 km-re nyugatra) egyik terén áll egy kőtábla, rajta a város főbb történelmi adataival, közte: 975 Grenzburg der Ungarn (magyar határvár). Az 1385-ös térképen mint Habsburg birtok szerepel, nagyjából a mai Alsóausztria, Stájerország, Karintia, valamint Tirol nagy része – a mai Ausztria mintegy fele.

Mariazell katedrálisát a mi I. Nagy Lajos királyunk (1342-1382) építtette, egy török feletti győzelme emlékére. Mindszenty, a bujdosó magyar bíboros azért temettette ide magát, mert magyar földben akart megpihenni – amíg Magyarország fel nem szabadul.

Noha könyvtárnyi irodalma van, tisztességesen megindokolni még senki nem tudta: miért kapott Ausztria is belőlünk egy darabot Trianonban? Ezúttal nem kívánok a dologban állást foglalni, de vannak történészek, akik Ausztriát, megint mások a Habsburgokat okolják az első nagy háború kirobbantásáért. Minden esetre tény, hogy mindkét háborúban azonos oldalon harcoltunk, mindketten együtt veszítettünk, – minket soha nem látott módon, Európa történelmé-

ben egyedülálló módon tönkretettek, Ausztria mindmáig gyarapodik, sőt: főleg Közép-Európa, első helyen Magyarország terhére. Az is tény, hogy a második világháborúban, minket a németek nyomorgattak, kényszerítettek – Ausztria emelt karral ünnepelte nagy szülőtte bevonulását és az egyesülést.

Cseh-Szlovákország

Alakult egy darabka Csehországból, Lengyelországból és Bajorországból, valamint az egész Morvaországból. Trianonban megkapta a mai Szlovákiát és a mai Kárpát-Ukrajnát. Ez utóbbit 'elvették tőlük' a szovjetek a második világháború után.

Árpád apánk tyumenjei elfoglalták egész Moráviát és a gyepűt kiterjesztették a Prágai medencéig, ahol ma Tábor városa áll.

Prága a Habsburgok kedvelt városa volt. 'Hű cseheink' szépen gyarapodtak. Mária Terézia idejére déli határunk a Kárpátok gerincén véglegesült. Az 1867-ben alakult 'Osztrák-Magyar Monarchia' ipara 60 %-ban cseh területen volt.

A második nagy háború alatt hivatalos cseh delegáció kérte Hitlertől, hogy lehessenek német protektorátus – lettek is. Szlovákiában, ami 1938-tól autonóm államként működött, az államfő, Jozef Tiso, gárdistáival nyíltan nemzeti szocialista államot hozott létre és a zsidókat likvidálta. A magyar belügyminisztérium adatai szerint, akkor több mint negyvenezer szlovákiai zsidó ember menekült hozzánk.

A 'fordulat' után, az akkori csehszlovák államfő Vaclav Havel figyelmeztette a tótokat, hogy a trianoni szerződést a magyarok Csehszlovákiával kötötték – nem velük!

A 'tót' népnévnek a magyarok körében lekicsinylő jelentése soha nem volt (például Mikszáth Kálmán: *A tót atyafiak*. Az atyafi testvért jelent. Mikor nevezték a tótok mostanában a magyarokat testvérüknek?)

Jegyezzük meg, hogy a Kárpát-medencében Árpád honvisszafoglalása idején nagyobb szláv népesség, pláne államféleség biztosan nem volt. Legfeljebb az avar gyepűn lehettek.

Lengyelország

Krakkó körül alakult szarmata-kun-avar népességű királyság, nagyjából a Kr. utáni ezer táján, majd elszlávosodott. Legszebb éveit Báthory István erdélyi fejedelem lengyelhoni királysága idején élte (1575-1586). Bizonyítéka mindmáig a krakkói királyi vár, a Wawel minden szobája. Sokat harcolt minden irányban és szépen gyarapodott is – minden irányban. Mára igazi közép-európai nagyhatalom. Az 1945 augusztusában kötött egyezmény értelmében 179.740 km² területet átadott a Szovjetuniónak. Viszont megkapta a korábbi Danzing Szabad Államot (1893 km²), valamint 100.943 km² korábbi német területet.

Az ukránokat-oroszokat, mint jó szomszédot – gyűlölik. A németekkel kutyamacska barátságban élnek. A második nagy háborúban tisztán lengyel Waffen SS alakulatok is harcoltak. Amikor a két szomszéd megfojtotta őket (1939), akkor hazánk – a mindkét irányból ránk nehezedő nagy nyomás ellenére! – befogadott mintegy 120-130 ezer lengyel menekültet, elsősorban katonát. Ezzel lehetővé tettük, hogy komolynak számító lengyel katonai erő kerüljön a szövetségesek oldalára. Miután ezen személyek többsége nyugatra való vonulását nemcsak megengedtük, de segítettük is, a Londonban székelő lengyel emigráns kormány nagy segítséget kapott, s így Lengyelország a második világháborút is mint győztes hatalom fejezhette be. Természetesen megtarthatta a tőlünk rabolt területet.

Főleg a lengyel, de a magyar oldalon is sokan emlékeznek valami lengyel-magyar fegyverbarátságra – ami szép dolog. Mi magyarok, tényleg sokat segítettünk lengyel testvéreinknek, népanyagunkban is sok a közös. Arról viszont senki sem tud semmit, hogy a lengyel, mint nagy nép, történelme során minket bárhogyan segített volna.

Ukrajna

A Kr. utáni 9. században, a vikingek által szervezett kijevi fejedelemség elszlávosodott állama. A Magyar Királysággal évszázadokon át baráti kapcsolatokat ápolt. Szerepe lehetett ennek abban, hogy midőn Árpád hada a Kárpát-medence felé vonult, a vezér éppen özvegy volt. Feleségül vett egy kijevi hercegnőt, ebből a házasságból származott Zolta, kinek ágán virágoztak tovább a család sarjai.

Ukrajna soha sem volt közvetlenül határos a Magyar Királysággal. Közöttünk volt Lodoméria és Halics – ez utóbbi később Gácsország néven, délebbre pedig Moldva – Kumánia, illetve Tatárország részeként. Ezek a területek évszázadokig élvezték a Magyar Királyság védelmét, mint 'igényterületek' és részei Magyarország Megszentelt Koronája területének.

A mi Gácsországunkat Mária Terézia csatolta birtokaihoz, az 'örökös tartományokhoz', Galicia néven 1772-ben.

Románia

Eredetileg Havas-alföld és Moldva – Cumania részeként. A magát 'románnak' nevező népesség az Adria vidékéről pásztorként vándorolt erre a területre, ahol keveredett bolgár és szláv, valamint régi és új bizánci származású, kevert etnikumú népességgel. A várnai csatáig (1444) szintén magyar igényterület, a magyar király által kinevezett vezetők alatt. A Fekete-tenger neve hosszú időn át Magyar-tenger volt, ahol az avarok idején is csak az ő engedélyükkel lehetett hajózni.

A Kárpátok övezte területre az oláhok, mint állataikat békésen terelő pásztrok kerültek a lakatlan hegyekre. Ennek első hiteles oklevéli említése 1202 és 1209 közötti időre tehető. A román állam egységes királysággá 1859-ben, majd 1861-ben alakult, közös kormánya 1862-ben lett.

A magyarban az oláh népnév pásztort jelent, biztosan nem valami leértékelő megnevezés, tehát ma is használható. Máig használatos családi név is. A legmagasabb magyar állami és egyházi hivatalok viselői, főrendi-házi tagok között is előfordul. Biztosan megváltoztatták volna, ha szégyelniük kellett volna.

A második világháború alatt az ország igazi uralkodója Antonescu és vasgárdája volt. Romániából gyakorlatilag teljesen eltűntették a zsidókat. Mindkét háború végére a győztesek oldalára kerültek.

Szerb-Horvát-Szlovén Állam (a Trianoni Szerződésben)

Az írott források tanúsága szerint, az illír-trák őslakos Adria-mente (Dalmácia) Árpád honfoglalása előtt már avar birtok volt. Kadocsa és Zoárd árpádi parancsra bevonult oda és birtokba vette ezt a területet Durazzo (Durasul – Dures) és Filippopolis vonaláig. A többi balkáni terület eddig a vonalig, a Várnai csata idejéig, már a Levente-hadtest honfoglaló harca eredményeként a miénk volt és maradt is, amíg a török fokozatosan el nem vette.

A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság 1918-ban alakult, 1929-ben a hivatalos neve Jugoszlávia lett. Szintén a két világháború győztes hatalma – noha utóbb a kommunisták hatalma alá került, nem utolsósorban Nagy Péter orosz cár álma megvalósulásaként: az oroszok igyekeztek kijáratot találni a 'meleg tengerek' felé.

Jegyezzük meg, hogy a szlovák nemzeti értelmiség magyar pénzen, magyar iskolákban nőtt fel. A román és a szerb nyelvű első irodalmi termékek, az első ortodox biblia magyar nyomdában, magyar pénzen készült.

Említésre méltó az is, hogy míg a két világháború között nálunk a nyilasok – amíg urai voltunk saját helyzetünknek – börtönben ültek. Ezzel szemben Szerbiában a csetnikek, Horvátországban az ustasák az államhatalmat gyakorolták.

Tárgyunk szempontjából a királyság három része külön érdemel nagyobb figyelmet.

A. Horvátország

A horvátok eleit Heraklios császár (575-641) telepítette ide az Észak-keleti Kárpátok előteréből (tehát nem a medencéből!), akik avar vezetőkkel érkeztek (hiszen avar területről jöttek). A tengermente (Dalmácia) a 7. században egyesült Horvátországgal Croatia néven. Kihalt a horvát uralkodó ház 1091-ben, s akkor a horvátok a mi Szent László királyunk védelmét kérték, majd 1102-ben a mi Kálmán királyunkat királyukká választották. Velence is lemondott 'örökre' a

partvidékről I. Nagy Lajos királyunk (1358) idején. A magyar királyt a horvát bán képviselte. Az ország népe a Magyar Királyságban különleges jogokkal és jussal élt.

Dalmáciát I. Ferenc a campoformioi békében (1797) a magyar király jogán kapta vissza, de magyar királyi esküjét megszegve, a területet családi birtokához, az 'örökös tartományokhoz' csatolta. Az osztrák utazási irodák máig, mint 'ősi osztrák tengerpartot' hirdetik. Mária Terézia csak Fiumét csatolta vissza hozzánk 1779-ben.

Sorsuk Tito Jugoszláviájába vitte őket, ahonnan csak nemrég szabadultak.

Számomra meglepő tapasztalat volt, hogy a dalmátoknak van egy ősi mondájuk, ami szinte szó szerint egyezik a székelyek *Kőműves Kelemenné* c. balladájával. Az én Csihák családnevemet is először dalmátként igazolták. Utóbb bizonyították, hogy cseh, majd román. Azonos nevű ősmnek adott székely nemesseget Bethlen Gábor (Székely Oklevéltár). Bobula Ida és Cyrill Gad (Oxford University Press 1924) szerint szumir szó, és végül székely rokonaim szerint is, nevem jelentése: csalán. ('Csihán királyfi'. Kriza János gyűjtése. Debrecen környékén: Csóhány, Csollán stb.) Igen ősi dolog lehet.

B. Szlovénia

Nagyjából a mai területén Alsó- és Felső-Szlavonia volt és a horvátországi bántól függött. Szintén a Megszentelt Korona területe 1083-tól. Lakói a tisztázatlan eredetű vendek is, akiknek mai nyelve biztosan szláv.

C. Szerbia

Valahol a Balkán közepén volt az ó-korban Rascia. Lakói a rácok a mi emlékezetünkben. A rómaiak telepítettek erre a vidékre népeket, akiket a maguk nyelvén szolgálknak, servusoknak neveztek. A történelemben igen jó katonáknak bizonyultak. Az előre nyomuló törökök elől egyre északabbra szorultak. Így kerültek mai hazájukba és nyertek befogadást a Magyar Királyság területére. Ma is szép számmal élnek – miként a horvátok is – a mai magyar állam területén is.

Olaszország

A 19. század végén alakult egységes királysággá. Az egyesüléséhez vezető harcokban Garibaldi oldalán számos magyar katona, 1848-as magyar honvéd vítezkedett. Mivel ez a háború jórészt a Habsburgok ellen folyt, természetesen ellenük voltak az első nagy háborúban is. A másodikban már Ausztriával egy oldalon harcoltak – de azért a tőlünk rablott holmit mindkettő megtarthatta.

Körülmények

A gyepű után vizsgáljunk meg néhány körülményt, amelyek *Trianonhoz vezettek és amik Trianonból következtek*. Nem mind, mert akkor le kellene írni szinte az egész történelmünket. Csak kiemelek négy tény, amit fontosnak tartok.

1. *Elvesztítettünk egymásután két világháborút.* Következményeit tekintve, visszatekintve a mából, megállapíthatjuk, hogy *mindkettőt egyedül mi veszítettük el*. Az elsőt úgy, hogy befejezésekor honvédségünket senki nem győzte le, katonáink mind idegen területen álltak, országunk területén egyetlen idegen katona sem volt. A hazatérő katonáinkat leszerelték, mire az ellenség még a fővárosunkat is elfoglalta. Az ellenállást a Tanácsköztársaság bolsevista vezetői szervezték – nem csekély eredménnyel. Az idegen katonákat végül a nagyhatalmak ki-parancsolták, de vittek, amit tudtak, végül megtarthatták hazánk kétharmadát. A románok nagyobb darabot szakítottak ki belőlünk, mint amennyi sajátjuk volt. Körülöttünk létrejött egy sor olyan ország, amely korábban sohasem létezett, ahol az 'államalkotó nép' lett az ország legnagyobb kisebbsége. A háború győztes országai lettek, noha kitörésekor nem is léteztek.

2. *Királynélküli királyság lettünk.* Volt erre már példa, Európa legrégebb írott alkotmánya, a miénk, erről is intézkedett: kormányzót választottunk.

Nemrégiben még a római pápa is kijelentette, hogy mi akadályoztuk az utolsó magyar király visszatértét, ami valótlanosság, mert azt legyőzőink tették.

Odaveszett így országunk kétharmadával a király is. De eltűnt és a ránk szabadított kommunizmussal (senki ne állítsa, hogy ezért is mi vagyunk a felelősök!) *kipusztult nemzeti vezető rétegünk*. Ellenségeink nekünk két adagban a bolsevizmust juttaták, s elpusztították nemzeti alkotmányunkat, kiölik nemzet-tudatunkat és mára elvették tőlünk maradék vagyunkánkat, s mindezzel a *jövőnket* is.

Ugyanezt tervezték Trianonban a törökök államával is, de ők fegyverrel megvédték a magukét és szétverve is, ma már ismét komoly tényezőt jelentenek Európában.

A két nagy háborúban ugyan elveszett egész hazánk, de az igazi veszteséget a bolsevista megszállónk hozta: elvesztítettük sokezer éves élő kapcsolatunkat a világgal. Ezt a kapcsolatot nem biztosítják a fejformák, a haplotípus, a vércsoport. Ezt a kapcsolatot csak élő emberek tartják. Ezt a kapcsolatrendszer-t zúzta szét Kárpát-medencei történelmünk egyedülálló eseménye: az ország egész területe tartósan idegen megszállás alá került. Árpád népének honfoglalása után röviddel megkezdődött nemzeti vezető rétegünk kicserélése, kiirtása, ami a huszadik század végére befejeződött. Maradt a fejforma és a haplotípus. Ha van istenünk, ezekből még újjászülethetünk – újabb párezer év alatt.

3. *Az első nagy háború után, két nagy diktatórikus állam között, mindkettő nagy nyomása ellenére, semlegesek maradtunk 1941. június 28-áig.* Eddig az időpontig mintegy kétszázezer, elsősorban a szomszédos országokból származó, sokféle nemzetiségű embernek menedéket nyújtottunk. Vegyük hozzá, hogy közvetlenül a trianoni tragédia után – tehát akkor alig 22 éve! – legkevesebb egymillió menekültet kellett a megnyomorított ország befogadjon. Közben – 1929 és 1933 között – megszenvedtük az addigi történelem, talán legsúlyosabb gazdasági válságát – ami után megszületett a Pengő, az akkori világ egyik legszilárdabb valutája.

4. *Nincs Európában még egy nép, amely annyi és oly szép forradalmat hajtott végre, mint a magyar.* Háborúban egyedül mi is (mint előtte a finnek) legyőztük a Szovjetunió Vörös Hadseregét 1956-ban, miáltal megindult a kommunizmus összeomlása egész Európában. Az úgynevezett 'szocialista táborban' egyedül mi végrehajtottunk egy sikeres gazdasági reformot 1968. január 1-jén. Végül forradalmunk társadalmi, befejező része után – jelképesen mondva – mi vittük a kulcsot Berlinbe a Brandenburgi kapuhoz. Kivívtuk az egész világ csodálatát – és mára itt állunk nyomorultul, mindenünkből kifosztva.

A Trianoni Békeszerződésről

Amely országnak van írott alkotmánya és abban az országban működnek a demokratikusnak elismert intézmény-rendszerek, abban az országban csak az a törvény, arra az országra csak az kötelező, amit az adott, saját rendszerében elismer. Esetünkben ez mind megtörtént és abban a rendszerben a szerződést alkotmányosan becikkelyeztük, tehát – emiatt! – érvényes.

A nemzetközi jog, ugynezen észjárása szerint, egy éppilyen alkotmányos országgyűlés kizárólagos joga, az általa becikkelyezett jogszabályt *érvényteleníteni*. Ezzel választ adtunk mindazoknak, akik azon tűnődnek, hogy miként kellene csinálni? A válasz egyszerű: amilyen alkotmányos keretek között becikkelyeztük, éppolyan alkotmányos keretek között érvényteleníthetjük – *jogilag!* Ily módon a *tényeket* megváltoztatni nincs erőnk, de a *jogi helyzetet* megváltoztathatjuk. Meg kell jegyezni, hogy ebbe az irányba – esetünkben – kizárólag egy helyes út vezet: helyre kell állítani Magyarországon *a történelmi jogfolytonosságot*. Ennek is csak egy helyes útja van: *ismét a történelmi alkotmányunk kell érvényesülni*. Óvni kell mindenkit minden más megoldástól – már ebből a szempontból is! Ha valaki új alkotmányt akar nekünk írni, vegye észbe: fölöttebb kérdéses, hogy a nemzetek közössége elismeri-e egy új alkotmány visszamenőleges hatályát? *Tehát egy új alkotmány segítségével nem biztos, hogy érvényteleníthetjük saját korábbi alkotmányos döntésünket.* Ezzel nagyon kell vigyázzon min-

denki, aki szívesen írna nekünk megint valami alkotmányfélét.⁶⁹ *Még a jogunkat is elveszíthetjük arra, ami történelmileg a miénk.* A mostani magyar országgyűlések is alkotmány-ellenesen működnek, hiszen tevékenységük nem a *magyar történelmi jogfolytonosságon*, hanem a bolsevisták új alkotmányán alapul (1946. évi első törvény), amit magyar soha el nem fogadott, következésképpen *nincs se alkotmány teremtő, se alkotmány módosító erejük.*

A tényhelyzet megváltoztatásához szükséges erőnk csak akkor lenne, ha lennének hozzá *szövetségeseink, akik érdeke azonos a mienkével.* Akik ebből a szempontból számításba jöhetnének, azok mind a rablókat segítették, tehát rájuk számítani kétséges vállalkozás lenne. Azt hazudták nekünk, hogy majd megoldja ezt a bajunkat az európai egység előrehaladása – a mai embereknek a valóságot leírni felesleges.

Más kérdés tehát, a *jog.* Jelenleg nincs módunk az alkotmányjogi rendezésre, *mert államunk ma alkotmányjogi hiátusban él.* Nincs közjogilag érvényes alkotmányunk, tehát egy valamilyen érvénytelenítő határozatnak nem lenne még saját, belső alkotmányos ereje se.

A több mint ezer éves történelmi alkotmányunkat, külső katonai erőre támaszkodva érvénytelennek nyilvánították, s helyette a bolsevisták új alkotmányt írtak, s ez van máig ránkényszerítve (a Magyar Köztársaság Alkotmánya, 1946). Mivel a magyart soha senki nem kérdezte, hogy akarja-e a régi alkotmány kiiktatását és az új alkotmányt? – *ezért közjogilag mindkét lépés érvénytelen.* Államunkat egy jogilag érvénytelen 'alkotmány' szerint vezetik, következésképpen a trianoni szerződés alkotmányos megszüntetéséhez – egyelőre – *nincs mód.* Ellenségeink tehát ügyesek. De nem eléggé. Tiszteletre méltó és bölcs eleink – nem tudom, hogy erre az esetre gondoltak-e, de – történelmileg olyan rendet alkottak, ami a mai helyzetünkben is segít. *A trianoni szerződést úgy ratifikálták, hogy az, már beiktatása percétől kezdve – jogilag ! – érvénytelen.* Tehát, nem szükséges érvényteleníteni – *jogilag.* Elég lenne a magyar közjogi rendezés (tehát : helyreállítani a történelmi jogfolytonosságunkat), miáltal a trianoni szerződés önmagától érvényét veszítené – *miután közjogi értelemben érvényes soha nem volt.* Miről van szó?

A trianoni szerződés több újkeletű kiadása volt a kezemben – *mind hamisítvány.* Mindenekelőtt azért, mert nem teljes. Amikor 1999-ben a magyar történelmi iskolánk⁷⁰ tárgya „Az első világháború és magyar történelmi következményei (1914-1921)” volt, egyik védnökünk az akkori külügyminiszter helyettese volt. Levélben kértük, hogy adjon 200 példányt a trianoni szerződésből. Ennyi vendégre számítunk, elsősorban fiatal emberre, főleg a szomszédos országokból. Tudják meg az igazságot, ne csak a meséket. A miniszter helyettese nevében egy főosztályvezető visszaírta, hogy „...a Trianoni Békeszerződés szövege egyetlen

⁶⁹ Szerencsére az előző kétharmados felhatalmazású kormány és országgyűlés is csak alaptörvényi módosítást szorgalmazott és készített. (A szerkesztő jegyzete.)

⁷⁰ A Zürichi Magyar Történelmi Egyesületben. (A szerkesztő jegyzete.)

magyarnyelvű kiadásban, 1921-ben az Ordo Törvénytárban jelent meg 331 oldalon. Ez a kiadás ma már magyar közgyűjteményben is ritkaság számba megy. A külügyminisztérium könyvtárában a szerződés egy példányban megvan ugyan, de rendkívül rossz fizikai állapota miatt fénymásolása végképpen tönkretenné. Kikölcsönzése természetesen nem lehetséges.” Újabb kiadásáról nem tudnak, de ajánlanak ’feldolgozásokat’ és mellékelnek egy jegyzéket kilenc kiadványról – elsőrangú bolsevista szerzőktől. Az ügyet ehelyt tovább nem méltatom.

Azért sem méltatom, mert könyvespolcomon az eredeti kiadvány két példányban áll („A magyar békekötés és a becikkelyező törvény szövege. Ordo Törvény- és Rendeletár kiadása. Budapest, 1921. Dr. Alkér Kálmán és tsai). Ennek is van méltó története – akkor is, ha a magyar külügyminisztériumban ezt nem tudják.

Luzernban Balogh Józsefnek volt egy eredeti példánya. Elküldtük Malmöbe Kovárczy Istvánhoz, egyesületünk tagjához, aki 34 éven keresztül kiadta az „Északi Vártán“ című magyar történelmi szakfolyóiratot, összesen 112 alkalommal és mi tagjaink vásárolták az egész világon. A folyóirat terjedelme egy-egy alkalommal száz oldal körüli volt. A Trianoni Békeszerződés az „Északi Vártán” 96, 97 és 98. számaként megjelent 1983 márciusában, 170 oldalon. Kovárczy minden számot maga gépelt, sokszorosított és postázott. Bevétele ebből bizonytalan volt. A posta akkor is posta, az ember akkor is, ott is ember volt. A magyar emigráció legalább tucatnyi ilyen igen kiváló magyar történelmi szakfolyóiratot fönntartott, jó harminc éven keresztül. Például egyesületünk tagjai: Arady Erik Sydney-ben (Magyar Múlt), Jánshkyné Papp Éva, halála után Barczikay Klára (A nap fiai) Buenos Aires-ben stb. Ezen folyóiratok európai terjesztője egyesületünk tagja, Nyeső József volt Konstanzban.

Akinek tehát ez a ritkaság, a Trianoni Békeszerződés nem-hamisított, teljes kiadása kezébe jut, az megismerheti – és kerülje a ’feldolgozásokat’, a ’társaságokat’, a magyarság kéretlen megmentőit.

A szerződés szövege ismert lehet talán az egyes kiadványokból – ezek vannak, akkor is, ha a magyar külügyminisztériumban erről talán (?) nem tudnak. Viszont a lényegét én a többi kiadványban, feldolgozásban nem leltem. Csak a külügyminisztérium által említett eredetiben. Ez pedig a következő.

A becikkelyező törvény szövegét a nemzetgyűlés több bizottsága megvizsgálta. A közgazdasági, a külügyi és a közjogi – tehát három – bizottság jelentésben megírta, hogy *ez nem egy érvényes szerződés, mert valótlan adatokra épül, s ami jogilag érvénytelenné teszi: kényszer hatására írtuk alá. „...semminemű kötelező erővel nem bírhatnak...”* Nemcsak a ’szerződés’ létrejötté és aláíratásának módja, de egy sor másegyéb körülmény is kényszerítő volt. Jó szomszédaink már a ’szerződés’ hírére katonáikkal elfoglalták egész Magyarországot. Máig terjesztik térképeiket az egész világon, mondván, hogy még az is az övék, amit nekünk meghagytak, és eközben nem szűnnek meg bizony-

gatni, hogy mi revizionisták vagyunk és szüntelenül az ő megtámadásukra készülünk.

A jelentés alapján került a becikkelyező törvény szövege elé 'A Magyar Nemzetgyűlés Ünnepélyes Nyilatkozata' (*Acta Historica Hungarica Turiciensia* XIV/1, 13, 14. old.), aminek lényege, hogy a Magyar Nemzetgyűlés *ratifikálja, de ez nem egy egyezmény, hanem „...egyoldalú idegen akaratnak reánk való erőszakolása;...” soha el nem fogadja.* Ez egy demokratikusan választott nemzetgyűlés volt, amelyben utoljára jelen volt az egyetemes magyar nemzet. (Forrás: *Országos Törvénytár*, 1921. évi július hó 31. napján kiadott 14. szám, 81-84. oldal.)

Ez a 'szerződés' a becikkelyezése pillanatától jogilag érvénytelen. Tudták ezt nyilván azok is, akik kényszerítettek bennünket – a két nagy háború győztes hatalmai. Ezért nem véletlen, hogy a rablók is, meg a segítők is, azóta is egyre másra szorítanak bennünket, hogy az új határokat újra és újra elismerjük, s eközben a maradék hazából kiszorított magyarok végleges eltüntetésén munkálkodnak. A bűntársaknak eközben eszük agában sincs pusztuló vérink védelme.

„Segíts magadon, s az Isten is megsegít!”

Tanulság

Miközben büszkék vagyunk egyiptomiakhoz, szumérokhhoz, szkítákhoz, hunokhoz stb. való rokonságunkra, az emberiség történelmében egyedülálló apostoli királyságunkra, több mint ezer éves, tehát Európában legrégebb írott alkotmányunkra, akkor körülöttünk, szemünk láttára alakuló fiatal népek hazánk egy-egy darabján megteremtik saját országukat, s elveszik népanyagunk, műveltségünk, nyelvünk, vagyunk nagy részét és mi tétlenül szemléljük, miközben fogunk és magunk elveszejtjük királyságunkat apostoliságával egyetemben, élünk jogilag érvénytelen alkotmánnyal, s boldogan feloldódunk abban az Európában, ahová bennünket soha be nem fogadtak, mert nem vagyunk 'indoeurópaiak', s állandóan csak leigázni, elpusztítani akarnak. Ez Trianon tanulsága, és ha valaki afölött elmélkedik, hogy minek jött el az ideje, akkor errefelé keresgéljen.

Megjegyzés

Ebben a rövid ismertetésben – a cél gyorsabb elérése érdekében – kénytelen voltam sokszor rövidíteni (például az egyes országok történelme esetében), másrészt kevésbé, vagy alig ismert tudásanyagot kifejtése nélkül egyszerűen csak a szövegbe helyezni. Kérem az olvasó megértését. Akit a pontos részletek, indoklás stb. is érdekel, az szíveskedjék honlapunkon az alább felsorolt irodalomban megkeresni. Eltekintek a közlemények és a részletek bő kifejtésétől is,

mert akkor elvész a fő mondanivaló. A részletekre sokféle, sokféle irodalom található.

Kelt Zürichben, a Trianoni Békeszerződés aláírása 89. évfordulója napján

A pontosabb megértéshez szükséges irodalom (Acta = Acta Historica Hungarica Turiciensia = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület kiadványa, www.zmte.org). Megtalálható PDF ingyen letölthető formában honlapunkon, a magyar és az európai digitális könyvtárban, továbbá papíron 70 ország 156 könyvtárában.

1. Magyar történelem. Acta XIV/4, 7-18. old., XVIII/1, 521-570. old., és VII/2 harmadik kiadás
2. A gyepű. Acta XV/2, 28-32. old.
3. Kárpát-medence. Acta XVIII/1, 195-224. old., VII/2 2007. évi kiadása, VIII/3., 37-40. old.
4. Ausztria. Acta IV/1, 40-43. old.
5. Csehszlovákia. Ukrajna. Szerb-Horvát-Szlovén Állam. Románia. Acta XIV/4, 7-18. old., X/1, 84-171. old., XII/1, 251-262. old., XVI/1, 320-330. old.
6. Az első világháború (nagy háború). Acta XIV/1, 11-16. old., 17-30. old., 61-96. old.
7. A második világháború (nagy háború). Acta XIV/1, 181-194. old., 213-220. old., 265-289. old., 307-315. old., 341-344. old.
8. Közjogi helyzet. XVI/1, 286-299. old., XVIII/1, 417-434. old., 473-504. old., X/3, 190-199. old.

Csihák György (Zürich):

Burgenland – körül-belül

**Soha nem hazudnak annyit, mint választás előtt,
háború idején és vadászat után.**

Otto von Bismarck

Az Első Nagy Háború után, Ausztriában, ha valaki egy viccet így kezd, hogy: „Der Burgenländer...” (a burgenlandi) – akkor azonnal lenéző mosolyra savanyodik minden arc. Soha nem hallottam még, hogy valaki tiltakozott volna a vicc ellen. Okának története van.

1. Ausztria ma

Ausztria ma kilenc állam parlamentáris szövetségi köztársasága: Alsó-Ausztria, Burgenland, Felső-Ausztria, Karintia és Kelet-Tirol, Salzburgerland, Stájerország, Tirol, Voralberg, és egy város: Wien – magyaroknak Bécs. Minden állam élén választott népképviselő, amit Landtagnak neveznek (nekünk országgyűlés). Az egyes országok (és nem tartományok, amint azt Magyarországon nevezik) országgyűlésében a pártok egyezkednek és kormányt állítanak, többnyire a legerősebb pártok részvételével. A kormány feje a „Landeshauptmann” (államfő, vagy kormányfő, akinek feladatköre miniszterelnöki, aki tehát nem tartományfőnök, amint Magyarországon nevezik), aki – többnyire – az ottani Landtag legerősebb párt vezetője. Bécs élén áll a választópolgárok által választott városi tanács (Stadtsenat), amit a polgármester vezet, akit szintén, a választáson szereplő legerősebb párt állít. A választott testület egyes további vezetőit a pártok egyezkedése alapján állítják. Mindezek élén van az országos népszavazással választott szövetségi parlament (Nationalrat, itt alkotják az ország törvényeit), ahol a kormány, hasonló módon alakul, mint az egyes szövetségi államokban. Az országos választáson legtöbb szavazatot kapott párt elnökét az államfő (Bundespräsident) megbízza kormányalakítással – és a dolog megy tovább, amint a tagállamok országgyűlésében. Ausztria szövetségi kormányát (Bundesregierung) a kancellár (Bundeskanzler) vezeti (a mi fogalmaink szerint a miniszterelnök). A szövetséges államok küldötteiből alakul a Szövetségi Tanács

(Bundesrat), amely vizsgálja a parlament törvényalkotó munkáját. A parlament és a Szövetségi Tanács együttes ülése a Bundesversammlung, amelynek főként ünnepélyes feladatai vannak, mint például, a választópolgárok által közvetlenül választott államfő beiktatása.

A mai osztrák állam Kr. után 1955. július 27-én született, amikor megszűnt négyhatalmi megszállása, és mint önálló, független és semleges köztársaság újjá született. Vannak ennek magyar vonatkozásai is.

Amikor a második világháború végén Németország négyhatalmi megszállás alá került (angol, amerikai, francia, szovjet), a szövetségesek Berlin ugyancsak négyhatalmi megszállására szövetkeztek. Mivel Berlin az ország szovjet megszállási övezetében volt, a nyugati szövetségesek az általuk megszállva tartott berlini részekkel való kapcsolat tartására az ország szovjet megszállási területén átvezető egy szárazföldi utat, egy vasútvonalat és egy légi folyosót használhattak korlátlanul. Ausztria esetében hasonló megállapodás született. A Szovjetunió ragaszkodott ahhoz, hogy mindenkor legyen a négy megszállási övezet alatt álló Bécshez vezető szabad útja, ezért a szövetségesek hozzájárultak a háború után egész Magyarország további szovjet megszállásához. Így Magyarország lett az összekötő út. Amikor megszűnt Bécs négyhatalmi megszállása és kikiáltották a semleges Osztrák Köztársaság megszületését – elfelejtették elrendelni Magyarország megszállásának a megszüntetését. Így, a magyaroknak meg kellett várniuk egy újabb világrendezés elkövetkeztét – hiába volt 1956 is – és a Szovjetunió csak 1991. június 19-én hagyta el Magyarországot (ha igaz).

Érdemes itt közbevetni, hogy Németországgal mindmáig senki nem kötött békét a második nagy háború után, így Németország megszállott ország, jogilag nem rendelkezik önmagával, és az ENSZ alapszabálya 151. pontja szerint mindmáig „hadban álló fél”. Ezért, mint ilyen országnak – a nemzetközi jog szerint – alkotmánya sem lehet, csak „Alaptörvénye” (Grundgesetz).

A nyugatra menekült magyarok némely rendezvényén sikertelenül tiltakoztam az ellen, hogy rendre a „rab népekről” beszéltek. Rab nép csak a miénk volt. A többi – Németország kivételével – mind a saját akaratából lett kommunista és tartotta azt az államrendet, mint a második – sőt: az első is! – világháború győztes hatalma.

Nem árt emlékeztetni arra sem, hogy az első nagy háború után Ausztriát is tönkretették a békecsinálók. Ausztria-Magyarország a többi nagyhatalom útjában állt – lehetett ez a fő oka az első nagy háború kirobbantásának, amit a szlávokra bíztek. A közösségről leválasztották Magyarországot – így Ausztria mezőgazdaság, tehát élelem nélkül maradt. Leválasztották Csehországot – ahová előzőleg a birodalom iparának mintegy hetven százaléka összpontosult. Mivel a békekötés a népek önrendelkezésének a biztosítását szolgálta, Ausztriának megtiltották, hogy egyesüljön Németországgal, amit Ausztria parlamentje akkor elhatározott. Ennyit a népek önrendelkezéséről.

Egy német barátom mondta, hogy az osztrákok igen ügyesek: elhitették a világgal, hogy Beethoven osztrák, Hitler pedig német volt (ugyanezért hiszi a világ, hogy osztrák volt Lehár Ferenc és Kálmán Imre is). Simon Perez izraeli államfő, Fischer osztrák államfővel a napokban emlékezett Bécsben a második világháború 65'000 ausztriai zsidó áldozatára – az ilyen magyarországi áldozatok száma 600'000, noha Magyarországon koncentrációs tábor nem volt és a magyarok soha egyetlen embert el nem gázosítottak. Ottó von Habsburg mondta halála előtt nem sokkal az osztrák szövetségi parlamentben, miközben a képviselők állva tapsolták, hogy nincs még egy ország, amely annyit szenvedett, mint Ausztria – a náciaktól. Egy helyi lapban (Bezirks Blätter Oberwart, 2014. június 10. szám 11. oldal) találtam a következő cikket: „Jüdische Lebensspuren. Grenzüberschreitendes Schulprojekt des Zweisprachigen Gymnasiums” (fordításomban): „Zsidó életnyomok. A kétnyelvű gimnázium határon átvándorló munkaterve. A 2014-ik évben Magyarországon megemlékeznek a holocaust hetven évvel ezelőtti kezdetéről. Ez az esemény nemcsak a magyarországi zsidók számára volt szörnyű következményekkel, hanem sok, Ausztriából Magyarországra menekült zsidó is üldözés és gyilkosság áldozata lett.” (Részlet az írásból.) König, Bécs bíboros érseke – aki Mindszentyt nyugatra csalta és ezt megpróbálta Márton Áronnal is – egy igen előkelő európai rendezvényen mondta, hogy Európát a germánok és a szlávok törzsei építették.

2. Kárpát-medence

A Kárpát-medence földrészünk egyik legjelentősebb földrajzilag egységes, kivételes „képességekkel” megáldott tájegysége. A Kárpátok koszorúja mindég védte észak felől, délről pedig nyitott a melegebb légáramlatok számára, így még a különböző jégkorszakok idején is az európai ember egyik menedéke volt. Nem véletlenül találták itt a „vértesszőlősi embert”.

Az USA-ban megjelenő és a tudományos világban mértékadónak tekintett Science folyóirat 2000. évi november 10-i számában (Vol. 290, 1155-1159. old.) a genetikai szakterület nemzetközi élvonalának 17 elismert képviselője az USA-tól Ukrajnáig az európai népek származásának és őseik európai betelepődése idejének felderítésére indított közös kormányközi genetikai kutatásaik első eredményeit ismertette (eredeti angol szöveg, magyar fordítás, részletek a ZMTE 43. sz. Kiadványában. Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII/2). Közleményük a magyar nép eredetének és korai történetének megismeréséhez is döntő fontosságú új adatokkal és teljesen új szempontokkal járul hozzá. A mai európai népek, ma is a rájuk jellemző (genetikai önazonosságukat igazoló, és a nyugat-európai népekben legfeljebb alacsony gyakorisággal, ha egyáltalán előforduló) ősi genetikai markert (EU19 jelzésű haplotípus) hordozzák. Ennek a magyar minta tagjaiban 60%, a lengyelekben 56,4%, az ukránokban 54%, az udmurtokban 37,2%, míg a horvátokban 29,3%-os gyakorisággal előforduló

markernek a létezése mintegy 40-35 ezer éves múltra becsülhető. A legrégebb európai gén tehát (az M45 leszármazási vonalból eredő Eu19 haplotípus) 40-35 ezer éves – mint az Istállóskő–Szeleta műveltség. A régészek már régen megállapították, hogy ezzel kezdődött a Kárpát-medence rendszeres emberi betelepülése. Ezzel szinte egy időben megjelent az ugyancsak M45-ből eredő M3-as egyes helyeken Szibériában és később Amerikában is. A tétel igazoláshoz segítségül hívnak még további 35 tudományos dolgozatot. A mai magyarság ember-tani felmérése (Henkey 2002) szerint 54.9%-a a törökös típusokba sorolható. Így a természettudomány két ága (embertan és genetika) szükséges és elégséges egybehangzó megállapítása – továbbá tehát a régészet eredménye, valamint a Tarih-i Üngürüş mint írott forrás (a szkíták, a hunok, az avarok és a magyarok, tehát az üngürüşök története – a mai nyugati forrásokban a lovasműveltség népei) – ügyefogyottá teszi a 150 éves vitát. Ezek a biológiai jellemzők évtizedek során alig változnak. (További részletek: Csihák György: Újra kell írni a történelmet? Forog a történelem kereke... ISBN 963 9349 04 06.)

Az írásos források kutatói – Árpád népének honfoglalásáig – 30-40 nagyobb emberi ki- és beáramlást igazolnak a Kárpát-medence vonatkozásában. Elsősorban a nyugati tudományos értekezésekben találhatunk bőséges adatot a dunai földműves műveltség eredményeire. Innen indult és terjedt Európában a magasabb szintű földművelés. Itt találták a régészek az őstulok legrégebbi maradványait – az őstulokból szelídítették a szarvasmarhát. A Tatárlaka közelében talált írásos táblákon kutatók az írást régebbinek találják, mint a folyamközi írás. A Tokaj környéki obszidián volt földrészünkön a legfontosabb vágószerszám alapanyag. Amikor Európában egyetlen ételízesítő volt a só, akkor Erdély sóbányái adták egész Európának a sót. Régi egyiptomi királysírokban is találtak erdélyi aranyból készült tárgyakat. A bronz-kor a Kárpát-medencében évszázadokkal előbb kezdődött, mint a világ más tájain. Az Új Világ fölfedezéséig (1492) a Kárpát-medencéből származott Európa aranytermelésének 80-90%-a. László Gyula szerint, a középkori magyar királyi udvar művészete a két Folyamköz kultúrájának egyenes folytatása.

A medence egészen különleges adottságokkal rendelkezik a mezőgazdaság vonatkozásában. Íme, néhány adat: „Reginában (Kanada) megállapították, hogy a magyar Bánkúti, valamint a Székács-féle búzafajta minőségileg egyenértékű a világhírű Manitoba I. búzával. Ugyanezt bizonyítják a M. Kir. Gabona és Liszt-kísérleti Állomáson folytatott vizsgálatok adatai.

Elovson svéd kísérleti eredményei szerint, a magyar és a podoliai lucerna mag hozama 20-30%-kal haladta meg a francia és az olasz lucernamag hozamát. A giesseni 1908-1911, a dahelmi 1907-1914-iki, továbbá dr. F. Wagner nürnbergi, dr. F. G. Staebler több helyen közzé tett svájci, Lochner erbanschofeni bajor, végül W. Hernfrie 1911-1914-iki svalöfi kísérletei igazolták a magyar lucernamag fölényét, télállóságát, hosszú élettartam és hozam tekintetében. Ezen felül a magyar lucerna jól tűri a szárazságot. Gazdag tápanyagtartalma által nagy

csírázó aránya van, a betegségeknek ellent áll. Sarjadzó képessége kitűnő. Különösen Észak-Európában keresik, mert -20, -30 fok Celsiust hótakaró nélkül is kibír. Állami ólomzárolás igazolja magyar származását és aranka mentességét, éppúgy, mint a magyar vörös herét, amely viszonylag szintén jól tűri a szárazságot, fagyálló, gyorsan és erőteljesen bokrosodik. A magyar bíborhere, a magyar szösös bükköny a magyar homoktalajok egyik legbiztosabb őszi takarmánya. A Magyarországon kitenyésztett pannonbükköny mind Nyugat-Európa, mind pedig különösen Észak-Amerika elismert és kedvelt takarmány magvai közé tartozik.

A paprikát tulajdonképpen gyógynövényeink között lehetne említeni, mert hiszen a növekedést előmozdító A-vitaminon kívül jelentős mennyiségű C-vitaminnal is rendelkezik (a Nobel-díjas Szentgyörgyi professzor felfedezése), de még a vérzékenységre kiváló hatású P-vitamin is van benne. A magyar zöldpaprika, a narancs és a citrom C-vitamin tartalmának és árának hozzávetőleges összehasonlítását a következő táblázat mutatja (1941-es adat):

vitamin arány narancs, vagy a citrom vitamintartalma 1-nek véve		árárány a paprika árát 1-nek véve
magyar zöldpaprika	4	1
narancs, citrom	1	4

A magyar hagyma zamatosabb, mint az elterjedtebb külföldi hagymák, minthogy sokkal gazdagabb zamatanyagokban. A makói hagyma már kétszáz évvel ezelőtt is keresett cikk volt. Kisebb víztartalma, magasabb illóolaj, fehérje és magas C-vitamin tartalma értékben a zittai és más külföldi hagymák fölé emeli. A szállítást jól bírja, még -8 Celsius fokon sem fagy meg. A világ kamillavirág szükséglete 1939-1940-ben mintegy 100 vagon volt, s ebből Magyarország exportált 60-65 vagon évente. Hazánk az úgynevezett vitamin sávba esik, s ezért például gyógynövényeink alkaloidokban jóval gazdagabbak, mint máshol.” (Magyar tájékoztató zsebkönyv. Budapest, 1941. Societas Carpatho-Danubiana.)

Ehhez még csak annyit, hogy aki valaha evett igazi kecskeméti kajszi barackot, gerberszordfi cseresznyét, budaörsi őszibarackot, Kálmán-körtét, szatmári szilvát, kiskőrösi dinnyét, vagy Nagyboldogasszony szőlőt, annak a szájából a világ minden más gyümölcse ízetlenül kifordul. A magyar főurak még a török időkben is azzal kedveskedtek a királynak, hogy küldtek a család asztalára egy kosár gyümölcsöt. Még a töröktől is lehetett egy évi békét venni – egy hordócska igazi tokaji borral.

Magyarországon 1940-ben 60 ezer darab tehén állott tejellenőrzés alatt. Ezek átlagosan 3'200-3'400 kg tejet szolgáltattak évente. A rekordtejelőink az évi 15'000 kg-ot is meghaladták. A magyar exportvaj 1941-ben a legjobb minőséget jelentette a világon. A magyar akácméz illata, zamata világszerte versenytárs nélkül áll.

A lovasműveltségű népek – de sajnos mások is! – mindig keményen harcoltak a Kárpát-medence birtokáért. Ugyan miért?

Ausztriában iható, jó bort csak Burgenlandban termelnek.

3. Magyarnak Pécs – németnek Bécs

Ez egy ősrégi magyar mondás, mi lehet az alapja? Wien nekünk miért Bécs? Ismert több magyarázat, álljon itt az, ami nekem tetszik.

A legősibb nyelvek hangutánzó szavakat használtak, így a víz neve csö, csu satöbbi. Svájcban több folyó neve mai is ár, áre. Valami ősi nép a mai Bécs környékén jó vizet talált, s így lett ott egy helység neve jó víz, azaz bo csu. A bo lett később a latin nyelven bonus, bona, bonum = jó. A kelták ott már jó bort termeltek, s így lett a hely neve jó bor, azaz vina bona, s a víz helyett végül csak bor – azaz Wein, németül utóbb a hely neve Wien. A mi nyelvünkön maradt a Bocsu. Lehet, hogy így igaz.

A város minden esetre Pannoniában van. Azt, amit mi határnak ismerünk, senki ne keresse Európában egy-két ezer évvel ezelőtt. Mária Terézia (Kr. után 1717-1780) idején jött divatba – de akkor inkább azt jelezte, hogy az egy-egy területen élő emberek kinek fizessenek adót. Volt valami határféle korábban is, de innentől kezdve a dolog egyre szigorodott – egészen a vasfüggönyig, amit azóta lebontottak és más rendszerek helyettesítettek.

A hunok Pannoniát Hunniának nevezték, de a pannon név máig fennmaradt, köszönhetően egy népnek, amely ezen a területen élt és magát pannonnak nevezte. Nyelvükről egyetlen szó maradt fenn írásban: a „marha”. Többben is hivatkoznak rá (például Edward Gibbon: The history of the Decline and Fall of the Roman Empire. XIX. fejezet) és van, aki a szót iráni eredetűnek tartja. Ám a szkíta népet és nyelvét is iráni eredetűnek tanítják. Nem a magyar ma az egyetlen nép, amelynek írásban fennmaradt emlékezetében él, hogy Szkítiából jött, de hun is. Az minden esetre biztos, hogy a „marha” szó a mi nyelvünk szilárd eleme, hiszen eleink emberemlékezet óta nagyállat tartók, viszont ez nem mondható el a germán népekről.

A szláv szóról is van bő irodalom (eredetileg Helmold von Bosau: Chronica Slavorum. A 12. századból. Német kiadása Lothar Greil: Slawenlegende. 3. kiadás, Wiernsheim 1982, pp. 40, 41). A Chronikon német nyelvű kiadása előszavában írják, hogy a „sclav” szóban zavarta őket a „c” és ezért elhagyták – miáltal megszületett a latin sclavus (rabszolga) szó helyett a „szláv” kifejezés. Ezt azért is emlitem, mert Hajós Ferenc, Szlovénia budapesti nagykövetétől kaptam egy könyvet: „Discover Slovenia” („Fedezzük fel Szlovéniát” – Ljubjana, 1995, ISBN 86-361-0944-2). A könyv 19. oldalán olvashatjuk, hogy 869-től 874-ig uralkodott Kocelj, akinek székhelye a Balatonnál (talán Fenékpusztán?) volt és uralta a területet úgy Salzburtól és Bécestől az Adria partjáig, beleértve a mai Ausztria szinte egész területét.

Decsi Sámuel Históriája (Bétsben 1792) az országot „Sclavonia” néven említi, ahol látható az ország színes zászlaja is, ráírva nagy fekete betűkkel: „SCI AVONIA”. Az ország akkor a Sacra Regni Hungarici Corona (pontos fordításban: Hunok Országának Megszentelt Országkoronája) területe.

Megemlítem még, hogy a svájci középiskolák számára kiadott „Historischer Atlas” (Verlag Sauerländer, Arau, 8. kiadás 1969) III. oldalán 1385-ben mutatja egész Európában a Habsburgok tulajdonait (Habsurgischer Besitz), feltüntetvén a mai Ausztria mintegy felét – is. A mai Ausztria többi része – akkor nem az övék, nem is Ausztria.

Volt egyszer, hogy a magyar légitársaság gépén repültem Zürichből Budapestre. Egyszer mondja a pilóta, hogy ha jobbra lenézünk, látható Bécs. Kis idő múltán azt mondja ugyanaz a hang, hogy balra lenézve látszik Bratiszlava. Akkoriban még lehetett a pilóta fülkébe menni és kérdeztem, hogy miért Bécs és most miért Bratiszlava? Mérgesen rám néztek és kiharangsoltak a fülkéből. Pedig ez akkor történt, amikor az utasszállító repülőgépeken a személyzet még udvarias volt.

4. Kiegyezés

Történelemkönyveink szerint 1867-ben a magyar kiegyezett Ferenc József osztrák császárral, aki később magyar király is lett. Hogy jól megértsük: egy természetes személyben egyesült két különálló jogi személy – és a kiegyezéssel (1867:12. tc.) megszületett az „Osztrák–Magyar Monarchia”, amit a magyar történelemírásban dualizmusnak (1867-1918) neveznek. Új külsővel, de változatlan tartalommal tovább élt az a Magyar Királyság, amelyet Árpád népe alapított és jogilag soha nem szűnt meg önálló királyságként. Mivel az iratok többsége ismert, ezért (is) a kiegyezést többen „értékelték”. Az egyezés atyjának Deák Ferencet tartják, akit ezért igen szép jelzőkkel illettek: „a nemzet prókátor”, „a haza bölcse” – egyes székelyek szerint viszont „Erdély elárulója”. Legkeményebb bírálója Kossuth Lajos, aki a híres „Kasszandra levelében” írta: „Tudom, hogy a Kasszandrák szerepe hálátlan szerep. De Te fontold meg, hogy Kasszandrának igaza volt.” Kossuth a kiegyezést nagy hibának vélte.

Történelmi tény, hogy Deákot Ferenc császár Bécsbe hívatta és kettesben tárgyalt vele. Az is tény, hogy Deák megmondta a császárnak, hogy Magyarországgal csak az ország alkotmánya alapján lehet megegyezni. Nem csekély bátorság kellett hozzá. Később Deák mondta egy beszédében: „Gondoljuk meg: alkotmányunkhoz való töretlen ragaszkodásunk hányszor szerezte vissza szabadságunkat!”

Minden esetre, a „kiegyezéstől” egyenes az út Trianonig, sőt odáig, hogy Magyarország egyedül elveszítette a két nagy háborút Európában. És innen indul Burgenland története.

Miért nevet ma Ausztriában mindenki azon a „viccen”, hogy: „Der Burgenländer...?” Jó vicc?

5. Burgenland

A német szó nagyjából annyit tesz, mint „várország”. Land = földterület, ország – Burg = vár, város. Egyes írók szerint az osztrákok azért adták legfiatalabb szövetségi államuknak ezt a nevet, mert azt remélték, hogy kapnak vele egy sor egyéb várat és várost is. Egyes magyarok is szeretik őrségnek, örvidéknek nevezni, határ megvonása nélkül, miáltal lehet a határ mindkét oldalán lévő terület is. Napjainkban, ha elszakított területeinkről van szó, Magyarországon ez a Burgenland mintha nem is tartozna azokhoz. Például, Magyarországon újabban divat az időjárás jelentést mondani az egész Kárpát-medencére. Van például Felvidék, Erdély, Délvidék – de nincs Burgenland, még Nyugat-Magyarország sem, csak Dunántúl. Így állunk a trianoni rablókkal is: felsorolnak mindenkit – de Ausztriáról többnyire elegánsan hallgatnak. Amint Lengyelországról is. Meg Olaszországról is, pedig az olaszok akkor nemcsak Fiumét vitték el, hanem osztottak a délszláv állammal egész hajóhadunkon, ami értéke száz vagon színaranyat tett ki. Így hálálván meg azt a véráldozatot, amit hoztunk Garibaldi katonáiként a szabadságukért. A közös magyar–osztrák haditengerészet Európában a hatodik, a világon a nyolcadik helyet foglalta el. Kereskedelmi tengerészetünk a 16. helyen állt. Amikor, nemrégiben Magyarországot egy nagy tengerészeti rendezvényre meghívták, a meghívót a Magyar Tudományos Akadémián a szemétkébe dobták – osztrákok és csehek bezzeg elmentek, hiszen az a tengerpart az övék is volt.

Minden esetre: a mai Burgenland a hajdanvolt nyugati magyar, előzőleg avar gyepű keleti szélé. Még bécsi németek is tudják ezt a magyar szót, a mai napig, hogy „gyepű”. Miként az egész mai ausztriai terület az avar és a magyar gyepű területe (részletesen: „A történelem szórt fényei.” 75-80. old. Nemzeti Közzolgálati Egyetem kiadványa. Budapest, 2013. ISBN 978-615-5305-14-6). Érdemes megjegyezni, hogy ez a terület, a magyar állam megalakulása óta soha nem volt egyetlen más állam területe sem. Középkori szokás szerint, előfordult, hogy valamely szomszédos nagyúr kölcsöne fejében királyaink elzálogosították, de az soha nem jelentett más állami főhatóságot azon a területen, és a kölcsön visszafizetése után rendre visszakerült jogos tulajdonosához: hozzánk.

Mindezidáig sikertelen maradt arra irányuló kísérletem, hogy megtudjam: miért osztozhatott a farkasok és a keselyűk lakomájában, a magyarokat ebbe a minden magyar érdeket nélkülöző első világháborúba kényszerítő Ausztria is? Miért kaphatott egy darab Magyarországot? Érthetetlen ez a többi ragadozó esetén is, de azok legalább elmondhatják magukról, hogy saját akaratukból lettek ellenségeink és ezért őket a győztesek megjutalmazták. No de Ausztria? – a szövetségeseink? – a korábbi többszörös leigázónk? – amely állammal és uralkodó-

jával, sőt birtokosával szemben szabadságunkat évszázadokon át harcban kellett védjük? Hogyan is volt? Nem árt röviden emlékeznünk.

6. Ausztria történelme röviden

Valaki talált egy iratot Kr.u. ezervalahányból, amiben szó van egy birtokról valahol az „Osterrichi”-ben. Az akkori német nyelven „oster” – keleti, a „richi” ma „Reich” – azaz birodalom. Tehát a „Keleti Birodalom”-ban – amit ma Österreich-nek, azaz Ausztriának mondanak. Miszerint akkor már kellett legyen – Austria.

Egy firenzei bankár be akart vonulni a Szent Német-Római Birodalomba, ezért megvette az akkor romokban lévő, ma rendezett Habsburg váracsát a mai Svájcban (Kanton Aarau, Badentől úgy húsz kilométerre) és felvette a „Habsburg” nevet. Később egy Habsburg elvett feleségül egy burgund hercegnőt – innen van a család burgundi ága. Egy Habsburg utóbb megvette az akkor jelentéktelen Wien városát, s így választófejedelem lett a Reich-ben – mert a Reich-et védte Kelet felől (Meyers Conversations Lexicon, 1875). Hogy mit választottak a „választók”? – erre nehéz válaszolni. Ma viszont már több mint ezeröttszáz családtag viseli a Habsburg nevet.

A többtucatnyi, mindenféle ranggal önmagát felruházó uraságot – vagy néhányat közülük – időnként összefogott egy-egy megerősödő uraság. Az összefogók közül egyesek magukat császárnak (Kaiser) nevezték – a Szent Német-Római Birodalom császára. Néhány ilyen császár elment Rómába és a pápával megkoronáztatta magát. Seregüket nem felejtették otthon, s így némelyek egyúttal kirabolták a pápa birtokait, egyesek rendszeres adót követeltek a pápától, néha meg is ölték a szent atyát, s valaki mást segítettek a trónjára. Néha megölték a császárt is és ritkán derült ki, hogy ki keverte a mérget és ki kinek a megbízásából forgatta a gyilkot? Így ment ez az egész középkoron át.

„...882 és 992 között, a honfoglalás ideje és a magyar királyság megalapítása közötti időszakban...nyolc pápát gyilkoltak meg, többnyire vetélytársaik részéről, vagy bosszúból.” (Tüttő György pápai prelátus, Acta X/1, 11. old.).

Közben császár lett egy Habsburg, míg egy másik Habsburg 1806-ban letette a birodalmi császári címét – ami amúgy is csak egy üres cím volt - s fia, Ferenc József, a későbbi magyar király, már Ausztria császárának nevezte önmagát, aki, ugye, saját birtokainak korlátlan ura volt. Egyébként a birodalmi császári címet nem csupán az tette üressé, amit fentebb a határokról írtam. Sok más összetevője is van a dolognak, ami itt most nem annyira fontos.

„Mi volt az a római birodalom?... Területileg időlegesen magában foglalta a mai Németország, Ausztria, Hollandia, Belgium, Luxemburg, Franciaország egy részét, Svájc, Dél-Tirol, Savoya, Piemont, Lombardia, Toskana, Csehország, egyes mai lengyel területeket és Szlovénia területét. Nem volt ez egy 'biroda-

lom' egy teljes jogú uralkodó alatt, hanem valami összefogott társasága egy sor független hercegségnek, püspökségnek, városnak satöbbi, akik a császárt néha, de igen sokszor nem követték. Alapítása I. Nagy Ottó királyra megy vissza, aki 962-ben a pápával felkenette magát római császárrá („caesar”)... Napoleon, aki maga akart ceasar lenni, 1806 végén kényszerítette a birodalom feloszlását és II. Habsburg Ferencet, hogy letegye a koronát, aki aztán felvette, mint I. Ferenc az osztrák császárkoronát.” (Hans Rauscher: Was bitte war das Römische Reich? Der Standard, 8. August 2006. fordításomban).

Minden esetre, Árpád népének kárpát-medencei honfoglalása idején még nem volt Habsburg Bécsben. Az első Habsburgot Rudolf néven IV. Kun László magyar király erősítette meg bécsi hatalmában, (1278. augusztus, a második morvamezei csata), miután Rudolfot 1272. október 1-én német királlyá választották.

Évszázadok múltán, amikor a Habsburg trónt az összeomlás fenyegette, ismét a mi „életünk és vérünk” mentette meg (1741. szeptember 11, „vitam et sanguinem”), amikor a magyar huszártábornok, Hadik András, még a veszedelmes ellenség fővárosát, Berlint is elfoglalta (1757. október 16). Így ment ez az egész történelmünk során, miközben egyetlen olyan eseményre sem emlékszünk, amikor Ausztria, vagy a Habsburg dinasztia magyaroknak, vagy Magyarországnak önzetlenül segített volna. Ami nem nagy újság, hiszen ez jellemező valamennyi szomszédunkra. Különösen a lengyelekre, akiknek bizonyítottan megmaradásukhoz is sokat segítettünk, de ők bennünket soha, semmiben.

A Kr. utáni első évezred végén alapított Nagy Magyar Birodalom a következő évszázadok során - természetesen változó módon – a Duna fekete-tengeri torkolatától az Enns folyóig terjedt, magában foglalva az egész közbeeső területet. Északon a krakkói- és a prágai-medencéig, délen Várnától a mai Albán fővárosig, beleértve az egész Dalmáciát. Ez volt nagyjából előtte az avar és az előtt a nyugati hun-szkíta birodalom területe is. Amikor Árpád serege először szétverte a híres Reich teljes seregét 907-ben, az ellenséget Ravensburg városáig kergettük. Kicsalván a város őrségét, ők is halálukat lelték abban a csatában. A magyar gyepű nyugati szélei akkor nagyjából ezeken a határokon nyugodtak.

A magyar állam belső megszilárdulása és a nyugati birodalom akkori erősödése során, nyugaton a gyepűt fokozatosan visszahúztuk. Melk, ma Bécsből nyugatra, mintegy száz kilométerre van. A város vasútállomása mellett egy kőtábla hirdeti a város rövid történetét. Ott áll, hogy „970 ungarische Grenzfestung” (magyar határvár). Onnan délfelé, úgy száz kilométerre van Mariazell (ma Stájerország) – katedrális híres búcsújáró hely. A bujdosó magyar hercegprímás Mindszenty József azért temettette oda magát, mert magyar földben akart nyugodni mindaddig, amíg a bolsevista megszálló ki nem takarodik a Hazából. Mariazell templomát ugyanis a mi derék I. (nagy) Lajos királyunk (1342-1382) a magyar birodalom területén építette katedrálissá, egy török feletti győzelme (1366) emlékére.

Forog a történelem kereke. Miután a török birodalom elleni évszázados védelmi harcunkban elvéreztünk, elfogadtuk a Habsburgok kínálta szövetséget. Ezek az uralkodók és lakájaik évszázadokon át, nehezen birkóztak meg azzal a feladattal, hogy vezessenek egy olyan államot, ahol írott alkotmány van. Közös történelmünk jellemzője a magyar szabadságmozgalmak szakadatlan sora.

7. Régészet

Egyszer nekem valaki azt mondta, hogy a Kárpát-medence egy régész számára valóságos paradicsom. Ha egy régész itt bárhol ásni kezd, biztosan talál valami fontosat. Így lehet ez Burgenlandban is.

Az viszont már nem véletlen, hogy noha ezen a területen is van annyi avar régészeti anyag, mint néhány kilométerrel odébb bármely irányban, mégis Burgenlandban eddig egyetlen jelentősebb avar kiállítás volt néhány évvel ezelőtt, magyar segédlettel – se előtte, se azóta, szinte semmi. Viszont, az is igaz, hogy a 907-es pozsonyi hadi diadalunk évfordulóján, Magyarországon csak a mi egyesületünk rendezett jelentős tudományos rendezvényt, ezzel szemben az alsó-ausztriai levéltár Hainburg-ban erre az alkalomra egy nagyszabású kiállítást szervezett, amit hónapokig sokan látogattak. Megjelentettek egy szép kiállítású, 222 oldalas, nagyformátumú könyvet: „Schicksalsjahr 907. Die Schlacht bei Pressburg und das frühmittelalterliche Niederösterreich” (A sorsdöntő 907. év. A pozsonyi csata és a koraközépkori Alsó-Ausztria). A kötetben szerepel két magyarországi élvonalbeli szerző munkája is – írhatták volna ellenségeink is. Ha azonban valahol előkerül valami római, akkor azt nagy csindadrattával találják. Egy barátunk mondta: szereti a sógor, mert az a másik megszálló.

Nincs ezen, semmi csodálnivaló. Az egyik elcsatolt megyedarab hajdani székhelyén, Szombathelyen is így megy. Sikertelenül magyaráztam polgármesterüknek, hogy Európa szerte micsoda római rendezvények vannak, csináljanak ők inkább valami magyart. Az Istennek sem.

Adtak nevet Szombathelynek a rómaiak is – Savaria. A várost biztosan nem rómaiak alapították. Annak sincs egyetlen hiteles bizonyítéka se, hogy lakói valaha nagy részben rómaiak lettek volna, különben sincs római nép, csak római polgár. Szombathelyen mégis minden augusztusban, sisakban, vértben felvonulnak a római harcosok, külön erre a célra épített lelátók előtt – mindenkit kerülget a hóguta. A városban sokmillióért felépítettek egy római diadalkaput, a felvonulás után lebontják, mert különben akadályozza a város forgalmát, hogy aztán jövőre újra felépítsék. A város határára Isis szobrot állítottak. Salve! Nesze neked Nyugat-Magyarország!

Amikor a berlini fal leomlott, akkor Willy Brandt mondta, hogy nőjön össze, ami összetartozik. Amint Nyugat-Magyarországon leomlott és felépült egy új határ, kiderült, hogy a Burgenland felé szolgáló vasúti síneket magyar oldalon régen felszedték – azóta sincs. Az osztrákok számos, Magyarországról jövő útra

kitették a „behajtani tilos” táblát. A határról nemcsak az őrséget, de a katonáikat sem vonták vissza. A burgenlandi iskolákban ma már senki nem akar magyarul beszélni.

Ennyit a régészetről...

De miért is kell azon nevetni, hogy: „Der Burgenländer...?”

8. Trianon

A Magyarországtól Ausztria javára leszakított területet is, a világegést ki-robbantó szlávok szemelték ki – de maguknak. Öreg hazugságuk, hogy Árpád népe honalapításával, egy északi és egy déli részre szakította az addig egységes és hatalmas szláv tömböt, s hogy a kettőt ismét összekössék – egy darab magyar föld kellett. Egyesületünk irataiban ennek bő és szakszerű cáfolata található, most elégedjünk meg annyival, hogy Burgenland területét emiatt és így alakították. No de miért kapta Ausztria? Erre is van egy vérszegény magyarázat.

Az olaszok az előző évszázad végén sikeres harcot vívtak azért, hogy ne legyenek a továbbiakban Habsburg birtok. Így az első nagy háborúban könnyű volt őket a másik oldalra csábítani. Így, mint győztesek, nekik is megjött az étvágyuk és sikerült megszerezniük Tirol egy részét – ez ma Dél-Tirol. Mire a szövetségesek észbe kaptak és rájöttek arra, hogy nem lenne jó dolog a szlávokat annyira erősíteni, gondoltak egyet és Dél-Tirolért kárpótolták Ausztriát – Nyugat-Magyarország egy darabjával – amit a magyarok viszont nem nézhettek tétlenül. Erről később.

„Azt hiszed, ezt a háborút mi veszítettük el 1918-ban? Fenét. Ne hidd. A ki-egyeződéstől csinálták a forradalomig. Kivándorló irodákat állítottak fel állami segédlettel, nemzetrontó újságokat pénzeltek verejtékes adókból, megölték a kisipart és a céheket, pedig ezekből kellett volna a kivénhedt, földje vesztett középosztály helyett egy új, gerinces középosztályt kinövesztetni. Ehelyett csináltak egy hazátlan, vallástalan nemzetközi polgár munkásságot, amely az első alkalommal belemart az országba...” (Fekete István: „Zsellérek”. 220. old. Megjelent Bp. 1994 – de jóval előbb írta. ISBN 963 7523 3 4 0).

Napjainkban a hivatalosított magyar társadalmat láthatóan alig érdekli államunk történelmének ezen legnagyobb tragédiája. Van egy sor intézet, múzeum, akadémia, de Trianon igazából csak néhány, többé vagy kevésbé ügyes üzletember szabad vadászterülete. Ezek a kufárok találták ki, hogy most eljött Trianon felülvizsgálatának az ideje. Ugyan miért? A Magyar Tudományos Akadémia elnöke is csak siránkozik afelett, hogy a Hazában funkcionális analfabétákat képeznek (Magyar Nemzet, 2014. március 19, 4. old.). Van Habsburg intézet, de nincs Árpád intézet, Honfoglalás, Honalapítás, Apostoli Királyság. Van Terror Háza, de nincs „háza” a két világháború közötti új országépítésünknek. Hová lettek Árpád leányai és felesége? Hová lettek honfoglaló vezértársai? Árpádék bejövetele után, miért kellett párszáz év múltán világszerte keresgélni valakit a

magyar trónra? Mióta és hogyan lett a népnevünk magyar? Az MTA csak siránkozik, de túri, hogy ezek a funkcionális analfabéták tönkretegyék anyanyelvünket is. Ezt az Akadémiát, a magyar nyelv művelésére alapították, de a magyar nyelvészek, százötven éve mindennel foglalkoznak, csak saját dolgukkal nem és tétlenül szemlélik azt a szennyáradatot is, ami napjainkban előnti édes anyanyelvünket. Ki, hol és hogyan védi ezt a nyelvet – és ősi írásunkat? „Ezért tehát sohse kérdezd, kiért szól a harang: érted szól!” Burgenlandban is.

9. Európa

Európa, ahogyan ma az Európaiak fejében él – egy aránylag új, néhány évszázados valami. A világrész valóban Eurázsia, ahol a történelmet szétválasztani igen nehéz. Európa keleti szélén ma is lehetetlen.

Az utóbbi ezer évben, Európában három nagy hatalmi tömb alakult és élt. Keleten Oroszország terjeszkedett és erősödött. Nyugaton három nagyhatalom alakult és versengett: az angol, a francia és a spanyol. Középen az egyensúlyt a Magyar Királyság biztosította – mígnem a török előretörése ebben megakadályozta. Északon svédek, dánok és mások ebbe itt-ott beleszóltak, de utóbb elhaláltak (bővebben: Acta XXV/2. pp. 28-32).

Európa közepén a germánok nagy részét Otto von Bismarck vaskeze ötvözte erős állammá, de csak a 19. század végén. Addig Ausztria-Magyarország töltötte be a kiegyenlítő szerepét, ami a trianoni békecsinálóknak nem tetszett, tehát szétverték. Nem véletlen, hogy az újonnan alakult Szovjetunió elítélte a Párizs környéki békét, az USA küldöttsége pedig 1919. december 9-én elkészít Párizsban a szövetségesektől, mivel az amerikai kongresszus végleg elvetette a békemű ratifikálását (Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, 1919. The Paris Conference, vol. I-XIII. Washington 1942-1947. IX. kötet 547. old.).

10. A legfiatalabb osztrák szövetségi állam

Az oly nagyon semlegesnek hirdetett Neue Zürcher Zeitung 2004. március 20/21-i számának 22. oldalán – egyebek mellett - írja (fordításomban): „(Soprons Weg nach Brüssel führt über Eisenstadt) Sopron útja Brüsszelbe Kismartonon át vezet” – című cikkében, hogy „Az első világháború után összeomlott a (Donaumonarchie) dunai királyság és Burgenland-ot, Ausztria legkeletibb államát szétszaggatták. Az akkori főváros Ödenburg, a mai Sopron, valamint további nyolc község Magyarországhoz került. Német Nyugat-Magyarország (Deutsch-Westungarn) többi része Ausztriánál maradt. A kettészakított pannon terület keleti felén tervgazdálkodással kísérleteztek, nyugati felén, a mai Burgenlandban, amelynek 1925-ben Eisenstadt (Kismarton) új fővárosa lett, szegény ország, ahonnan kivándorolnak.” Így tanítják ezt ma az osztrák

iskolákban is. Mintha valaha lett volna egy ilyen nevű „Land”, aminek kellett legyen fővárosa is.

A térségre vonatkozóan összehasonlítható és megbízható népességi, pláne nemzeti létszámadatok nincsenek – sem Burgenland múltjára, ami némileg érthető, sem a jelenére.

Ez a megállapítás természetesen vonatkozik arra az egész területre, amit Trianon elszakított a Magyar Királyságtól. A Hazában, újabban sikkes dolog Trianon felett is siránkozni, de újabban komoly kutatómunkával még senki sem jelentkezett. Az elszakított területeket négyzetkilométerben megadni nem nagy dolog, noha a „Békeszerződés” is csak leírja az átadandó területet és határait, de négyzet kilométert nem ad. Viszont az elszakított *nép létszámát* egyszer meg kellene határoznunk. Megbízható adatokkal csak az utolsó népszámlálás során (1910) számolhatunk. Ismert a háborús embervesztesség összességében, de már az sem nemzetiségek szerint, és azt már senki még csak meg sem becsülte, hogy mennyi és milyen nemzetiségű ember menekült el az elszakított területekről, területenként – és mennyien tértek vissza? Tele van a magyar történelemkutatás ilyen fehér foltokkal. Is.

Igen érdekes, hogy a magyarok Sopront miért nevezték el a „leghűségesebb város”-nak „Civitas fidelissima”)? Amint körvonalazódott a nyugati magyar területekre váró sors képe, a magyar hivatalos védelem igyekezett a békeangyalokat a saját álláspontjukra emlékeztetni és hivatkozott a népek önrendelkezési jogára, ezért javasolták az érintett lakosság megkérdezését. Ide kívánczik egy kis kitérő.

A soknemzetiségű Magyar Királyságban a 19. században és a 20. század elején még a marha passzust is legalább három nyelven és kétféle betűvel nyomtatták. Amikor a törökök az ország középső részét elfoglalták, a Balkánról a menekültek országunk szabadon maradt keleti és nyugati részében kerestek és kaptak menedéket. Például így kerültek a horvátok hazánk nyugati felébe. Az utolsó magyar népszámlálás adatai szerint (1910), Burgenland átadásakor itt négy település volt színmagyar. Napjainkban, amikor az EU nyomására Ausztriában is megjelentek a kétnyelvű helységnévtáblák, ennek a négynek a határában van német és magyar nyelvű, viszont 47 település határában van német és horvát nyelvű helységnévtábla.

A magyarok, tehát mindezek tudatában követeltek népszavazást – amit az osztrákok hevesen elleneztek, noha a déli területeken ők kértek és kaptak! – népszavazást. Említsük meg, hogy noha a mi ez irányú követelésünket minden esetben elutasították, de például a frízek pártízezres csoportjának napjainkig van kötelezően előírt képviselője mind Dániában, mind Németországban az adott ország parlamentjében. Európában máig felsorolható sok ilyen példa.

A Sopronban tartott népszavazás eredménye az lett, hogy a város – akkor főleg német ajkú magyarjai, tehát a leghűségesebb város – Magyarország mellett szavazott. Minden történelemkönyvben olvashatjuk – a magyarokéiban is! –

hogy a magyarok csaltak a szavazásnál. Teszik ezt annak ellenére, hogy a népszavazás nemzetközi ellenőrzés mellett történt és eredményét akkor mindenki elismerte.

Arról viszont jóval kevesebb szó esik, hogy egyidejűleg a térségben megkérdezték – a fenti újságcikkben is emlegetett – nyolc település szinte teljesen horvát nemzetiségű lakóit is, akik mind Magyarország mellett döntöttek. Ezen települések mai lakói könnyes szemmel vehették át nemrégiben azt, az aránylag szerény kivitelű millecentenáriummi zászlót, amit a hálás Haza adományozott nekik. Rossz nyelvek szerint azért könnyeztek, mert azokra a testvéreikre gondoltak, akiket megkérdezésük nélkül elcsatoltak és már régen igen nagy jólétben élnek, míg az itt maradottak utódainak osztaniuk kell a mi sorsunkban.

Amikor az első nagy háború végén a frontok inogni kezdtek, IV. Károly magyar király elrendelte a magyar határok védelmét. Az 1867-es kiegyezés során összefoltozott soknemzetiségű birodalom népei mind elindultak valamilyen úton, viszont csak az osztrákok és a magyarok maradtak a „Donaumonarchie” oldalán. Fontos tény, hogy amikor minden front összeomlott, a K. und K. (Kaiserliche und Königliche – a császári – tehát osztrák stb. – és a királyi – tehát a magyar) katonák mindenütt idegen földön álltak, a birodalom területén nem volt egyetlen idegen katona sem. Sajátos összeomlás, máig feloldatlan kérdőjelekkel.

A király a déli magyar határ védelmére egy sor idegen nemzetiségű csapatot rendelt – ezek persze nem harcoltak a magyar hazáért, s végül egyedül a székelyek próbáltak, a maguk erejéből ellenállni, igen nehezen. Az északi határokon a rongyos gárda küzdött, nyugaton mindenféle szabadcsapatok. A német hadseregparancsnokság az előzőekben ragaszkodott ahhoz, hogy az igen nehéz olasz fronton az első vonalban a magyarok álljanak. Amint ezek a magyar csapatok engedélyt kaptak arra, hogy haza vonuljanak, a király egyéb parancsait nem volt, aki végrehajtsa, ugyanis az osztrákok a császárt megfosztották trónjától (1918. november) és kikiáltották a köztársaságot. Ők aztán minden magyar alakulatot megfosztottak fegyverétől, felszerelésétől, pénzétől. (KAPU, 2014. 2. szám, 26-28. oldal.) Ezekkel a fegyverekkel utóbb elvették tőlünk Nyugat-Magyarországot. (Ezt tették a románok is, akik miután magyar segédlettel! – lefegyverezték von Mackensen August tábornagy parancsnoksága alatt álló keleti német hadsereget, az ő fegyverükkel bevonultak még Budapestre is. (Ormos Mária: „Padovától Trianonig.” Kossuth Könyvkiadó, 1983. ISBN 963 09 2174 X). Az akkor már kommunista Magyarország hadügyminisztere sem akart katonát látni. Csak azok a magyar alakulatok maradtak harcképesek, amelyek megtagadva a parancsot nem engedték magukat kirabolni. És a szabadcsapatok. Úgy tűnik, hogy a magyarok akkor leginkább a nyugati országrész elvesztése ellen harcoltak a legnagyobb akarattal.

Az osztrákok császáruktól nemcsak trónját, de teljes vagyonát is elvették, sőt évtizedekig egyetlen Habsburgot se engedte az új köztársaságukba. Ez utóbbi ok

lett arra, hogy mindazt a magyar vagyont is megtartsák, ami mint királyi juss (például régészeti lelet) került Bécsbe a közös uralkodó idején. Ezt követően az antant nyomására a magyar nemzetgyűlés (1921. november 6. 1921:XLVII. törvénycikk) is megfosztotta trónjától IV. Károly magyar királyt – teljesen feleslegesen, mert a *sanctio pragmatica* értelmében a magyar trónt automatikusan elveszítette, miáltal már nem volt az úgynevezett örökös tartományok birtokosa. IV. Károly magyar király 1918. november 13-án egyoldalúan és ideiglenesen lemondott a magyarországi államügyek viteléről. Ezt követte a győztes hatalmak főmegbízottainak demarsa: nem fogják tűrni, hogy Magyarország trónjára egy Habsburg kerüljön (1920. február 2), amit április 3-án megismételtek.

Miközben a magyar félre kényszerített osztrák-magyar „tárgyaláson” „megállapodás” született (St.Germain 1919. szeptember 10. „Der Staatsvertrag von St.Germain.” Wien 1919), amiben van minden „mi szem-szájnak ingere”, a magyarok harcoltak hazájukért. Természetesen felvonult a rendes magyar katonai erő is, de a központi, éppen hatalmon lévő kormánytól össze-vissza parancsokat kaptak aszerint, hogy éppen akkor miféle kormány dirigált Budapestről.

Nincs abban semmi csodálnivaló, ha a helyiek segítettek magukon, ahogyan csak tudtak. Ősi magyar példára a területet elnevezték „Lajta Bánság”-nak és Felsőőrött (ma Oberwart) 1921. október 4-én 12 órakor kikiáltották a „Lajtabánság” függetlenségét. Még saját, „Lajtabánság posta” feliratú, 20 féle szép, színes bélyeget is nyomattak – Bécsben, a következő címletekben (fillér): 50, 100, 200, 500, 1000; (fillér szép képpel, színesen): 10 (kétféle), 20, 40 (kétféle), 50, 60; (korona színes, képpel): 1 (kétféle), 5 (kétféle), 2, 2,50, 10, 100.

Burgenland fővárosa az Esterházy hercegek egyik városa, Kismarton lett, Eisenstadt (Vasvár) elnevezéssel. Az ott található állami levéltár őrzi azokat a jegyzőkönyveket, amelyek akkor készültek, amikor az egyes települések lakói fegyvert fogtak hazájuk védelmére és felesküdték a magyar zászlóra. A nevek között alig található magyarul érthető név – a nagy többség német és horvát. Harcba szálltak magyar hazájukért, amint Sopron németajkú magyarjai is, amikor szavaztak.

A korabeli osztrák újságok sok ezer magyar harcosról tudósítanak. Egyik okozója lehetett egy ottani illetékességű magyar gróf, aki szellemesen szervezte a harcot. A területet jól ismerve, több helyen elrejtett fegyvereket. Kis létszámú, de lovas csapattal éjjelente gyorsan felkerestek több ilyen raktárt is, ahonnan célirányos és nagy tűzerejű támadást hajtottak végre, igen gyakran a bevonuló osztrákok hátában is. A csapat fegyvertelenül és rendszertelenül gyorsan odébbállt, s egy másik helyről támadott. Ha egyesek találkoztak is valami ellenséges alakulattal, gyanút nem kelthettek. Így folyt ez több éven keresztül, mígnem lezárult a harc és Nyugat-Magyarország egy része Ausztriáé lett 1920 augusztusában.

Első miniszterelnöknek (Landeswalter) kinevezték dr. Davy Robertet 1921. február 25-én. Megalakult Burgenland rendőrpáncsnoksága 1921. augusztus

21-én. Közölte a magyar kormány november 7-én, hogy a szabadcsapatok a térséget elhagyták és november 13-án bevonult az osztrák hadsereg. A Népszövetség Tanácsa 1922-ben szentesítette a végleges határt és Ausztria ezen a területen megalakította Burgenland szövetségi államát. Az első burgenlandi „Landtag”-ot (parlamentet) választották 1922. június 18-án és az első ülésén július 15-én, megválasztották az első, mai értelemben vett miniszterelnököt (Landeshauptmann) dr. Alfred Raussnitz személyében, továbbá megalakult az első kormány. A parlamentet azóta négyévenként újraválasztják. Eisenstadt 1925-ben lett a főváros és 1926-ban elfogadták az ország alkotmányát. Magyarországon is megtörtént a Habsburg-ház trónfosztása 1921. november 6-án (1921:XLVII. tc.).

Az ausztriai szakirodalomban a hazájukért harcoló magyarok rablók, zsidók, gyilkosok – mind a mai napig. Tízévenként ünnepségeket rendeznek, a beszédek, az írások hangja alig változik. Szerintük Burgenlandban azóta van demokrácia, amióta osztrák. Egy szó nem sok, annyi nem esik arról, hogy miközben Ausztria egy abszolutista Habsburg uralkodó magánbirtoka volt, addig a Magyar Királyságban Európa legrégebbi írott alkotmánya élt évszázadokon át.

Az osztrák történelemírásban a magyarok örökké lázadoztak törvényes (Habsburg) uralkodójuk ellen. Lázadó volt Rákóczi, Kossuth és a sok lefejezett magyar úr – akiknek vagyona, természetesen mindég Bécsbe vándorolt. Máig ott őrzik a nagyszentmiklósi kincset (ami mint régészeti lelet került a magyar királyhoz), Báthory koronáját és a Wesselényi „összeesküvés” lefejezett tagjai ingó vagyonát stb. Arról Ausztriában senki sem tud, hogy azon „összeesküvés” résztvevői az akkori magyar állam vezetői voltak, akiknek az alkotmányos joguk, mi több kötelességük volt az, amit, mint „összeesküvők” akkor tettek. Igaz – ezt a magyar történelemkönyvek sem így tudják.

A burgenlandi országos rendőrpáncsnokság szóvivője államalapításuk nyolcvanadik évfordulója alkalmából cikksorozatot helyezett el a helyi lapokban, ezekből idézek (fordításomban).

Burgenland Blick (BB), 2001. január 31, 6. old.: „Szabadcsapatok akadályozták a békés honfoglalást. Az osztrák biztonsági erőket a lakosság szinte mindenütt ünnepléssel fogadta... Magyar szabadcsapatok, amelyek valójában rendes katonai egységek voltak akadályozták a békés honfoglalást. ..ezek a banditák, amint a nép őket nevezte.... Rendőreinknek és vámosainknak szinte minden méternyi területet el kellett foglalniuk, miközben 15 rendőrünk életét veszítette... Tucatnyi partizán elfogott négy rendőrünket és Sopronba hurcolta. A szolgálati helyen lévő csomagokat és felszerelést elrabolták... Burgenland más részein is kiraboltak postákat és megöltek rendőröket.” BB. 2001. március 7, 14.old.: „A magyarok a dolgot nehezen tudták megemészteni, ezért a hivatalos átadás elhúzódott... és 1923. január 8-án... az átadásnak nem volt akadálya (ez egy település. Ford.). Burgenland hazatérését örömtánccal ünnepelték... 1926-ban elfogadták az ország alkotmányát... Az ország területét meghatározza az

1919. december 10-i St. Germain-i és az 1922. október 13-i Velence-i jegyzőkönyv.” BB. 2001. március 14, 14. old.: „Kérdéses szavazás.” „Eredményét 1921. december 18-én kihirdették. Az eredmény 65,2 % a magyarok javára. Ezzel elveszett a tulajdonképpeni főváros.” 2001. június 27, 7. old.: „1946 – egy évvel a háború után... Burgenlandban még mindig nem adták fel a reményt arra, hogy Sopron lesz a főváros.”

Burgenländischer Feierabend. Eine Serie von Prof. ÖKR Johann Erhardt. 2001. június, 13. old.: „Burgenland 80. éves?” „...Forduljunk az 1921. születési évhez, amikor a hajdani Német Nyugat-Magyarország (Deutsch-Westungarn) visszatért. Magyarok aláírták 1920. június 4-én a szerződést és ezzel hozzájárultak Burgenland átadásához... Szabadcsapatok előzőnlőtték az egész országot és az osztrákokkal szimpatizáló lakosságot gyakran brutálisan zsarolták... Át kellett volna adni az ország fővárosát Pozsonyt... A manipulálással befolyásolt szavazás eredményeként magyar többség született.” 2001. szeptember, 5. old.: „Sopron fővárossal elveszett az igazgatási központ, és Kőszeg, Szombathely valamint St. Gotthárd elvesztésével elvesztek a gimnáziumok is.”

A kismartoni (Eisenstadt) Esterházy hercegi palota előcsarnokában egy hosszú asztalon, főleg Burgenlandot érintő könyveket árulnak. Nagyméretű pazar kivitelű könyv – „Deutsch West-Ungarn” - mutatja be, hogy a magyarok még mindig megszállva tartanak kb. 37'000 négyzetkilométer ősi német földet, olyan városokkal, mint Győr, Kőszeg, Sopron, Mosonmagyaróvár, Szentgotthárd.

Ennyi Deutsch-Westungarn – mellé, kívánczik az igazság egy másik része: Dalmácia. Ugyanis az is West-Ungarn – Árpád népének honfoglalása óta. Koronánk területe – kisebb-nagyobb erőszakos megszakításokkal. Legutóbb a török szakította el tőlünk. Ausztriában – még az utazási kiadványokban is, ősi német terület, amit Ausztria elveszített az első világháború után. Dalmáciát Napoleon az 1797. évi campoformiói békében adta vissza a magyar királynak, de I. Ferenc, királyi esküjét megszegve, saját magánbirtokához csatolta. Azonban Fiumét (ma Rijeka) kerületével, Mária Terézia magyar királynő 1779-ben a Szent Koronához csatolt külön testté nyilvánított. Nagy Lajos idején már olyan hajóhaddal rendelkezünk, amely méltó ellenfele volt Velencének. Raguzában (ma Dubrovnik) születet 1377-ben a világ első vesztegzára. Raguzában 1322-ben alapított gyógyszerház csak öt évvel volt fiatalabb Európa első gyógyszerháznál, amely Pozsonyban alapított 1317-ben és még ma is működik. A 19. század végén a fiumei kikötő hullámgátjai 25'000 kilogramm színezüstbe, az összes kikötői létesítmény 30 tonna színaranyba került nekünk. A kikötőben 170 hajó kiköthetett és műveletezhetett egyszerre, vágányhálózatán 5'600 vagon közlekedhetett egy időben, raktárházaiban 1000 vagon árut lehetett elhelyezni. Kikötői forgalma 1871-ben 165'000 tonna volt, forgalma 1913-ig 1070 %-kal nőtt. 1914-ben már 123 hajónk járta a tengereket Ausztráliáig, 235'285 bruttoregisztertonna űrtartalommal. Az „Első Magyar Tengeralattjáró Gyár”

1915-ben kezdte meg működését, amelynek készítményeit még a dán haditengerészet is vásárolta. Ez is Deutsch-Westungarn történetének része. (Lásd Juba Ferenc dolgozatait az Acta-ban, többtucat forrással.)

Trianon után Ausztriában nem jöttek kitelepítő vonatok és akkor nem épültek koncentrációs táborok se. Hanem az állami tisztviselő helyekre Ausztria-szerte toboroztak önkénteseket, s velük töltötték be az elmenekült, vagy elűzött magyarok helyét. Akinek odahaza tisztos helyzete van, ugyan elmegy-e egy ilyen felperzselt földre, a világ végére, mindenféle gyilkos népség közé? Ugyan ki?

Az új emberek beültek a régiek helyére, állásába, birtokába. Természetesen hozzáfogtak az átépítéshez. Kinek adták az építési megbízást? Az új jövevényeknek, akik megvették a helyiek műhelyét, üzletét – a helyiek ugye eladták, mert nem kaptak megbízást a régiektől se, akiknek a megélhetés is nehéz volt, nemhogy építkeztek volna. Sok magyar mesterember, de tisztviselő is így keresett magának kenyeret – a többi osztrák államban. Feltéve, ha tudott németül. De tudott. Nyugat-Magyarország településeinek évszázadok óta minden ott élő ember megtanulta a többi ott élő ember nyelvét. Ha máshol nem, hát a kocsmában, ahol együtt énekelték egymás dalait. Az kétségtelen, hogy a hosszú közös történelmünk során mindig volt, aki egymás ellen igazított minket, de mindeddig eredménytelenül. A török háborúk évszázadaiban Dugonics Titusz rántotta a mélybe a törököt és Szibinyáni Jank védte azt a várat. Jurisics védte Kőszeg várát, Zrínyi Szigetét és ugyancsak egy Zrínyi szülte Rákóczi Ferencet. Egy Petrovicsból lett Petőfi írta, hogy „Ne bánts a magyart!” A tizenöt aradi vértanú közül csak hatnak volt magyar neve. A 20. század számos Nobel-díjas tudósa a „Horthy-fasizmus” idején élt magyar zsidó, aki abban a Magyarországon tanult, amely ország alkotmányába a világon először került a vallásszabadság, amely ország a történelem egyetlen apostoli királysága.

Amíg élt, Eszterházy Pál herceg volt Ausztria legnagyobb földbirtokosa. Egyes hírek szerint Ausztriában akkora földbirtoka volt, mint Burgenland egész területe. Senki nem tud arról, hogy egyetlen menekült magyaron segített volna. Halála után a megmaradt vagyonát többféle intézmény, alapítvány és egyéb társaság kezeli. Az ideszorult, ide menekült, itt élt magyar földesurak évszázadok óta keveredtek az itteniekkel. Például a Batthyányiak már régen felvették a „Strattmann” előnevet, s így az egyik utolsó Batthyány már mint osztrák „boldog” szerepel a római egyházban.

Nem volt ez mindég így. A XV-XVI. században törvényeink még nem engedték meg a lányoknak idegen országbéli urakhoz való adását. Például Balassa András mostohaleányát egy lengyel hercegnek jegyezte el s ezért hűtlenségi pörbe fogták! (1587). Széchy Margit lánya a cseh Lobkowitz-Popelhez ment nőül s ezért édesanyja kitagadta és kiátkozta. Batthyány Boldizsár, akkor egy igen kiváló magyar úr volt. Kitetszik ez a következő történetből is. Bejczy Gergely akkoriban Vas megye dicatora (rovója) volt. Ő vetette ki a rovásnak vagy

ravatalnak nevezett adót. Az 1575. év végén, amikor Bejczy már közel járt a végéhez, Batthyány Boldizsárt Bécsbe hívták. Valószínűnek látszott, hogy nemzetünk e kitűnő fiát s egyik legkiválóbb hadvezérünket letartóztatják. A beteg Bejczy megérezte a veszedelmet és így írt Batthyánynak: „Jól meg kell gondolni az németnek való jóakarátját az magyar nemzetséghez! Sokat hívtak szép szóval fel Bécsbe, kiket meg is fogtak bennök és sokáig tartották fogva. Az urak könyörgésére hét esztendőre bocsátották el bennök. Ugyanott meg is haltak az fogásban. Mostan pedig semmi tekintete, becsülete, tisztessége nincsen az magyar nemzetnek az németek előtt.” S a jó Bejczynek igaza volt! Pedig az időben jó katonára igen nagy szükség volt, s a magyar igen jó katona volt. Eszterházy Miklós egyik kiadatlan levelében olvassuk: „Az bécsiek szokásuk szerént vannak. Ha az ellenség megáll, ottan vigadnak, ha megindult megest megrezzennek. Most, hogy egy kevéssé megállott az ellenség, azt vélik, hogy ők állotak eleiben; ezért nem nehéz tovább vigadniok.”

Jámbor eleink azt tartották, hogy addig volt nálunk jó világ, amíg csak kártyán látták a német képét. De amikor nagyon is kellett ismerkedniök véle, a két szemük is kiapadt a sok sírás miatt. Ilyenkor sóhajtvá kiálták: „Adja Isten, hogy ausztriai bugyogót, stiriai joppont és csehországi sarut ne rakjanak előnkbe, hogy abban öltözködjünk.” (1663) (Ezeket a történeteket Takáts Sándor: „A régi Magyarország jókedve” című könyvéből vettem, az Atheneum kiadása Budapest).

Amióta Burgenlandban német az úr, azóta kereszt neve törvényesen mindenkinek csak német lehet. Itt nincsenek Csillák, Botondok és Rékák, mint Erdélyben. Burgenlandban az őshonos magyarok közül jószerével csak a földműves és a munkás maradt – s amint fentebb kiderült – értelmiségi és bármínemű szellemi vezető nélkül. A megmaradtak itt is követték az egyszerű túlélési mintát: gyermekeiket igyekeztek az új uralkodókkal házasítani abban a reményben, hogy nekik és utódaiknak majd jobb lesz. A magyar nyelvet üldözték, az iskolában összeverték azokat a gyermekeket, akik egymás között a rabló gyilkosok nyelvét használták. Napjainkban elmondtam egy volt magyar lelkész özvegyének, hogy férje egykori tanítványaitól hallom, hogy férje mindég megkövetelte tőlük a szép magyar beszédet, imádkozást. Az özvegy most letagadta.

A félelem máig mélyen ül a csontokban. Akik a térségből elköltöztek, nem gondoskodnak halottaikról, így egyre gyérülnek a magyar síremlékek. Egy-két évszázados múltra visszatekintő intézmények (énekkarok, zenekarok, színjátszó csoportok, önkéntes tűzoltók) legszívesebben az elmúlt évtizedekre emlékeznek. Ezek az emlékek sem mindég magyar nyelvűek – ez következik történelmükből.

Mekszikói történelemkönyvek leírják, hogyan született Mekszikó lakossága. Az őslakós maja és azték népeket jórészt kiirtották a spanyolok. Az első mekszikói úgy született, hogy Kolumbusz egy matrózát elfogták a maják és a matróz maradt, amikor Kolumbusz elhajózott. Ez a matróz megtanította a majá-

kat, hogyan kell a spanyolok ellen harcolni. Jutalmul kapott egy maja asszonyt és házasságukból születtek az első mekszikóiak, akik ma az állam lakóinak a többségét adják. Ezekről élesen elkülönülnek a spanyol leszármazottak – és akik megmaradtak majának meg aztéknak.

Burgenlandban is megszülettek az első burgenlandiak. Akinek ma még él a magyar nagymamája, ő próbál az unokával magyarul is beszélni, de az unokák többsége igen gyér magyar nyelvtudással és semmiféle magyar tudattal nem rendelkezik. A „vegyes” házasságok rendre tönkremennek. Kiderült, hogy nem a nyelvtudás a döntő, hanem az a művelődési kör, nevezzük tudatnak, amit a házasságba magukkal hoznak. A magyar hozza lovasműveltségbeli viselkedését, szokási, génjeit – az osztrák a nyugati gyalogos népek szokásvilágát, génjeit. Konrád Lorenz Nobel-díjas lett, mert kimutatta, hogy a magatartási formák öröklődnek. Igazi emberi nagyság, alkalmazkodó készség és akarat kell ahhoz, hogy a kettőből sikeres házasság kerekedjen. A képlet sikeres feloldása igen ritkán adódik.

Az utódok már jobban találják a helyüket. A burgenlandi diákok tanulmányi eredményei Ausztria szerte a legjobbak - de a társadalom gondjai itt a legnagyobbak. A fiatalok elvándorolnak, Burgenland öregszik. Burgenland a központi pénzekből mind összegében mind arányaiban a legkevesebbet kapja a központi elosztásnál. Burgenlandban nincs komoly beruházás, közlekedési viszonyai a legrosszabbak a szövetségben. Szombathelynek van jó vasúti összeköttetése Béccsel – Burgenlandnak semmilyen nincs. Jegyezzük itt meg, hogy amikor közelített a nagy európai összeölelkezés, akkor az osztrákok gyönyörűen, minden vonatkozásában felújították a régi vasútvonalat: Pinkafő-Felsőőr-Szentmihályfalva-Rohonc – a mai magyar határig. Akkor kiderült, hogy valamikor a magyarok Szombathelytől odáig felszedték a síneket – nehogy az ellenség használni tudja és most azt mondták, ha az osztrákok akarják, akkor építsék meg a vonalat magyar földön is – de az osztrákok nem akarják. Így a volt, egyes nyugati magyar megyékből a közlekedés Magyarhonba igen nehézkes.

A fordulat táján Burgenland boltjai, nagy üzletet csináltak a magyarokkal. Akkoriban minden nagyobb boltban kitették a táblát, hogy beszélnek magyarul, mára még a közhivatalokból is eltűnnek azok, akik tudnak magyarul. Van néhány magyar kulturális intézmény – csak ezek szerveznek dolgokat a többiek (németek, horvátok) nyelvén is. A magyar nyelvű könyvtárat senki nem látogatja.

A cigányok ügyesen kihasználják az újabban az ő vitorlájukat duzzasztó szelet és jószerével élik a maguk életét. Egy helyi lapban (Bezirks Blätter Oberwart, 2014. június 14-én, 11. oldalon) találtam a következő cikket: „25 Jahre Verein Roma in Oberwart” (fordításomban): A Felsőőri Roma Egyesület 25 éve. A Felsőőri Roma Egyesület a városháza dísztermében ünnepelte megalakulásának 25 éves évfordulóját. Az egyesület 1989. július 15-én alakult Felsőőrről, hogy javítson a romák nem kielégítő életkörülményein. Az elnökhelyettes Baranyai Jo-

hann üdvözölte többek között Sárközi Rudolfot, Wiegele Miriam alapító tagot, Horvath Horst és Rosner Georg polgármestert. Az ünnepségen jelen volt Baranyai Susanne is, aki sokáig az elnök volt.” Sárközi Rudolf gyakran szerepel az ausztriai sajtóban, mint „professzor”. Az alakulási időpont emlékeztet arra, hogy akkoriban nyaraltunk Kréta szigetén. Egy alkalommal kérdezte ott a pincér, hogy honnan jöttünk? Meghallván, hogy Oberwart-ról, mindjárt mondta, hogy ugye ott robbantották fel a cigányokat? Abban az időben ez a hír bejárta az egész világot.

A horvátok találták fel magukat a legjobban, az új helyzetben. Máig a „magyar” településeken a helynévtábla kivételével nemigen találni magyar szót, addig a horvátok a horvát többségű településeken mindenre kiírják horvátul a nevet és nyelvüket használják úton-útfélen. Megszállták a zöld pártot és azon keresztül minden parlamentben képvisellel rendelkeznek. Ausztriának volt miniszterelnöke horvát-, zsidó-, de magyar-származású soha. A köztársaság megalakulása után volt néhány közszereplő, akinek magyar hangzású neve volt. Főleg szocdemek, hiszen az első magyar szocdemeknek is olyan németes nevük volt. A horvátoknak van a mostani osztrák kormányban is és volt az előzőekben is emberük, olyan is volt, akinek magyarosnak látszó neve volt, mégis úton-útfélen hangoztatja, hogy ő horvát. A budapesti Központi Statisztikai Hivatal a NUTS rendszer (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) segítségével 2014-ben összehasonlította Magyarország legnyugatibb térségét a többi környező térséggel. Az eredményről beszámoló újságcikk címe: „A horvátok házasodnak, a magyarok válnak.” Az osztrák állami televízióban vannak nemzetiségi műsorok. A műsorvezetők rendre horvátok, az ő műsoridejük többszöröse a magyarok műsoridejének.

Természetesen vannak más magyar vonatkozású hírek is az állami televíziók műsorában. Amikor például szorgalmas magyarok szétverni igyekeztek a Dunán épülő közös vízi erőmű rendszert (aminek csehszlovákiai része megépült) szorgalmas osztrák természetvédők Magyarországra jártak az építés ellen tiltakozni – miközben Ausztria teleépítette folyóit vízi erőművekkel, miáltal csökkent az ország függősége a külföldi energia szállítóktól. Abban az időben, egy osztrák TV tudósító – aki mai napig tudósít Magyarországról – szövegét imígyen fejezte be: „Azért ne feledjük, hogy a magyar sovinizmus csak egy alvó óriás.” Mondta pont ő. Ez nem zavarja derék magyarjainkat, hogy éppúgy klacsoljanak, mint osztrák sógoraink annak a Radeczkynak a marschárá, aki 1848-ban rendre leverte a szabadságharcokat.

Ausztria életében leginkább a művelődés világában található máig magyaros nevek. A legismertebb ma Lendvai Pál. De ott vannak a színészek gyermekei, unokái, akikre viszont egész Ausztria szívesen gondol. Jakobi és leánya Gabi, akinek anyja Röck Marika. A Hörbiger testvérek – nevük legenda számba megy – szerettek volna legalább egyszer Magyarországon is szerepelni, de az „anyaország” nem engedte – gyermekeik máig az élvonalba tartozó művészek.

Mindenki tudja, hogy magyar származásúak. Az osztrák televíziók műsora ma pont olyan színtelen és unalmas, mint a magyarokéi. A magyarok is gyakran előveszik a régi magyar filmeket, hogy legyenek nézőik. Így az osztrákok is az övéiket. Akkor aztán van minden: Csárdás királynő, Marica grófnő, huszár, puszta, gatyá, fokosch, gulasch, feribacsi. Meg Sziszi – alias Erzsébet királyné. A róla készült háromrészes film a karácsonyi TV műsor kötelező része Ausztriában – évtizedek óta. A film legszebb részei megörökítik azt a történelmi tényt, hogy a nagyszerű bajor asszony, szeretetével miként oldotta meg azt, amit a szövetséges orosz cár kétszáz ezer katonája segítségével az egész Habsburg haderő és minden diplomatája, évtizedeken át csak elrontani tudott. A filmben a magyar himnusz valami rezesbanda húzza, olyan sváb mars-szerűen. Ezekben a filmekben természetesen ott van mindenki, aki akkor magyar művész volt – Bécsben: Eggerth Márta, Perczel Zita, Sima Oszkár, Tasnády Fekete Mária, Wessely Paula – na és Molnár Ferenc.

Amíg a Wiener Symphoniker karmester-igazgatója egy lengyel volt, Willy Boskovsky, addig minden újévi ünnepi hangversenyükön eljátszották Johann Strauss híres művét: „Éljen a magyar!” - amit a Bach-korszak idején írt. Már régen nem hallottuk.

Otto von Bismarck (1815-1898) mondta az osztrák nagykövetnek (fordításomban): „Ha engem az a szerencsétlenség érne, hogy osztrák császár lennék, holnap Pestre költöznék, huszárruhába vágnám magam és lovagolnék, megtanulnék magyarul, Magyarországhoz csatolnám mindazt, ami oda tartozik, a magyar országgyűlés elé állnék és tárgyalnék vele, megmondanám azt a kétségtelen tényt, hogy első címem a magyar királyi, a többi csak melléktartomány.” (Franz Ronneberger: Bismarck und Südosteuropa. Berlin 1941. 101. old.).

Mivel Ausztria kötelességének tekinti a Dél-Tirolban élő német nemzetiségű lakosság védelmét, ezért az úgynevezett „kisebbségi” ügyekben zsarolható. Ennek egyik következménye az 1976. évi népcsoport törvény (Volksgruppengesetz). Ebben a törvényben Ausztria elismeri a nemzetközi joggyakorlatnak megfelelően, hogy Burgenland magyarjai (jogilag!) őshonos nemzeti közösség (jogilag Volksgruppe! – azaz népcsoport, ami a nemzetközi jogban egy teljesen más dolog!) és nem kisebbség (jogilag Minderheit!). Van azonban itt is egy zavaró körülmény. A Hazából Ausztriába menekülő magyarok közül csak aránylag kevesen menekülnek Burgenlandba, a többség Bécsbe és Ausztria más vidékére menekült. A burgenlandi őshonos magyarok – a „népcsoport” jogi helyzetéből következő kedvezőbb jogi helyzetét irigylendő, a többi magyar nevében – az osztrákok legnagyobb örömére! – sikeres támadás indult annak érdekében, hogy a többi osztrák vidéken élő magyarokat se kezeljék kisebbségnek (amint azt a nemzetközi jog szabályozza), hanem – az 1976. évi Volksgruppengesetz értelmében – a többiek is lehessenek jogilag „népcsoport”, azaz „őshonos nemzeti közösség”. A dolog ránézésre is nevetséges, a támadás mégis sikeres volt – mert, ugye tetszik a sógornak. Miért? – mert lényegileg ar-

ról van szó, hogy akkor „őshonos nemzeti közösség” nemcsak a burgenlandi magyar, hanem a Kärntner Straße-n grasszáló, kelet-európai nőket futtató magyarországi strici (ha van ilyen?) is. Miért tetszik ez a sógornak? – hát azért, mert akkor mérheti mindkettőt azonos mércével.

Mit szól mindehhez a burgenlandi magyar? – ugyanazt, mint a magyarországi és az Ausztriában élő legtöbb magyar is: semmit. Egyiket sem érdekli. Hogy a dolog világos legyen: a „kisebbség” ma, mint nemzetközi jogi fogalom, mindég a bevándorló, akinek a befogadó országban lehet sokféle joga, de biztosan soha nem lehet területi önállósága, vagy önigazgatása (területi autonómiája).

Az a körülmény, hogy valahogyan Burgenland kiesik a magyarországi látószögből, egyetlen előnnyel is jár Burgenland számára: itt nem osztódik tovább a magyar. A fordulat óta ugyanis alapvetően változott a külföldön élő magyarok észjárása. Amíg a Hazában kommunizmus volt, addig annak megítélése ezeket a magyarokat legfeljebb kétfelé irányította. A kép további valamelyes finomítása is igaz volt, de a fordulatig alapvetően ez volt a helyzet világszerte. A fordulat összezavarta ezt a képet is. A hazai pártok kezdettől fogva igyekeztek a magyariak körében pártfogókat keresni, ami szerte a világban meghozta a maga, egyáltalán nem csak örömteli eredményét. Mindenütt – kivéve Burgenlandban. A valóban őshonos burgenlandi magyart ugyanis ez sem érdekli – még ha a menekültek körében van is a dolognak valami hatása. Nyugat-Magyarország szétválasztott részei eddig is - éltek, ahogy lehet. A magyarországiak segítettek néha a szökésben, igyekeztek valami kenyeret találni a másik oldalon. A sógoréktól szívesen jártak és jártak át fürödni, fogorvoshoz, vásárolni, ebédelni, lovat venni, de a magyarországi eseményeket továbbra is annyira méltatják – mint a madarak vándorlását.

Újabban nagy a kormány által is gerjesztett hű-hó sógoréknál a magyarok ellen. Forr a harag, mert a mai maradék Nyugat-Magyarország földterülete a fordulat után nagy részben osztrák kézbe került. A felvásárlás, vagy egy része talán szabálytalanul történt, mert amikor történt, a magyar kormányok ugyan szüntelenül hangoztatták, hogy a föld eladása külföldieknek szabálytalanul történik, valami „zsebszerződéssel”, amit a zsebből majd akkor vesznek elő, ha lehet, addig titokban tartják. Ugyanekkor viszont a határ magyar oldalán mindenütt német nyelven csalogatták a vevőket. Így igen sokan még házat is vásároltak Magyarországon és egy cseppet sem fáj a fejük emiatt. A határ mindkét oldalán irodák alakultak a viruló üzlet bonyolítására. Annak idején magam is láttam és hallottam az osztrák TV-ben, a burgenlandi parasztszövetség jogászát, aki segítséget ajánlotta annak, aki földet akar venni Magyarországon. Minek ahhoz ilyen segítség, ha megy az a rendes úton is?

A másik hangoskodás a bankok körül van. Annak idején sokan nem értették, hogy miért és milyen feltételek mellett adták el a magyar pénzből feltöltött magyar bankokat főleg osztrák pénzintézeteknek? Magam is hallottam az osztrák televízióban az osztrák nemzeti bank elnökét, aki szerint a keleti bővítés siker-

történet az osztrák bankok esetén. Azóta csak egy-egy újságcikkben lehet arról olvasni Magyarországon, hogy az idegen bankok évente és adózatlanul mennyi pénzt visznek ki az országból. Az osztrák néppárt volt alkancellárja pedig azt mondta, hogy a keleti bővítés legfőbb nyertesei az osztrákok.

Hogy tudjon győzni az igazság, ha nem derül ki?

Csak azt tudnám, hogy miért kell nevetni Ausztriában, ha valaki egy viccet így kezd: „Der Burgenländer...”

11. Három a magyar igazság

ami Burgenlandban – négy. A Trianonban elcsatolt négy színmagyar település: Alsóőr (Unterwart), Felsőőr (Oberwart), Sziget (Siget in der Wart) – egy bokorban, egymástól úgy két-három kilométer távolságban van és innen, úgy harminc kilométerre észak felé Felsőpulya (Oberpullendorf).

Alsóőr, a maga, úgy háromezer főnyi lakosságával máig megmaradt, szinte tisztán magyar nyelvűnek. Alig él ott néhány olyan ember, aki nem tud magyarul. Az egyetlen település Burgenlandban, ahol az iskolára, a tűzoltók épületére, a polgármesteri hivatalra kiírják magyarul is a nevét – akár a horvátok, minden horvát többségű településen. Alsóőr az egyetlen település, ahol az első nagy háború halottainak emlékművét szépen ápolják, a többi helyen legfeljebb megtűrik.

Alsóőr plébániája a pannonhalmi apátságé, onnan jön a pap, akinek itt állandó tartózkodási helye van. Felsőbb nyomásra újabban az istentiszteletek részben, vagy néha egészben is németül folynak. A régi egyházi iskola épületében működik a több oldalról, anyagilag is támogatott „Magyar Média- és Információs Központ” (így írják és szép magyar neve van). Évente több rendezvényt szerveznek egy és két nyelven, kiadnak egy-két-háromnyelvű kiadványokat, szerükön jelennek meg a térség magyar kulturális intézményei honlapja: énekkar, népi táncsoport, nyelvkutatók, betlehemes játékok stb. Alsóőrről van egy székely helytörténeti múzeum. A település temetőjében sok régi szép magyar nyelvű síremlék van. A község katolikus. Polgármesterük jól beszél magyarul.

A Bezirksrundschau Oberwart című, tisztán német nyelvű újság 2014. április 16/17. számában olvashatjuk a címlapon a következőt, csupa nagy betűvel: „Unterwart erneut ohne Ortstafel. Diesmal wurde jene bei der Industriegebiet gestolen.” (Fordításomban:) „Alsóőr ismét települést jelző tábla nélkül. Ezúttal az ipari települési rész bejáratától lopták el.” A polgármester a lapban tanakodik, hogy kinek lehet ez érdeke? Nyilván ez lehet Burgenlandban a legérdekesebb szöveg – véli. Az illető polgármester egyszer a jelenlétemben panaszolta, hogy milyen felesleges ez a kétnyelvű tábla, annyi gondja van vele. Kerestem a szótárban, nem találtam az „Ortstafel” szót magyarul. Magyarországon mennyit lehet elmélkedni ezen táblák helyzetéről a szomszédos országokban. A nyelv-

szeknek még nem jutott eszükbe, hogy magyarul rendes neve legyen. Németül van.

Sziget, a mintegy háromszáz főnyi lakosságával a másik szinte teljesen magyar nyelvű település. Főleg evangélikusok, papjuk az istentiszteleteket egy hónapban háromszor magyarul, és egyszer német nyelven tartja – de máshol is teljesít német nyelvű szolgálatot. Kis kultúrházukban főleg helyi jellegű rendezvényeket tartanak, szinte csak magyarul.

Felsőpulya aránylag nagy település, hat-nyolcezer lakóssal. Magyar nyelvű lakossága úgy tűnik, teljesen felszívódott. Mivel közel van a főváros, Kismarton (Eisenstadt), sokan oda járnak dolgozni. Ketten-hárman, akik magyar nyelvű istentiszteletre vágnak, Felsőőrbe utaznak. A nemrég kinevezett burgenlandi katolikus püspök elrendelte, hogy időnként legyen Kismartonban magyar nyelvű istentisztelet – hiszen magyarul tudó pap lenne néhány. A püspök horvát gyökerű. Amikor Burgenland önálló egyházkerület lett, a pápa három nyelven jól beszélő püspököt nevezett ki elsőül.

Felsőőrről a régi templom katolikus, ettől valamivel fiatalabb a református (1771-1773-ban épült az első kőtemplom) és az evangélikus. Alszeg lakói reformátusok, ott áll a templomuk is, Felszegé katolikusok. Köztük áll az evangélikus templom. Az evangélikus temető oldalán van a régi zsidó temető néhány emlékköve.

Alszegeen még gyakori a magyar szó, van saját protestáló papjuk, az istentisztelet – újabban, felső nyomásra – egyszer magyar, egyszer német nyelvű. Kultúrházukban szerény, de magyar élet folyik, főleg régi szindarabokat adnak elő helyi szereplőkkel. Egyszer egy évben operett estet rendeznek, rangos magyarországi szereplőkkel, akkor megtelik, az úgy kétszáz főt befogadó kultúrház – a négy településről. A legtöbb magyar rendezvény (magyar bál, havonta egyszer magyar nótázás stb.) a legnagyobb magyar vendéglőben, a Drobitsnál van, Felszegeen. Itt még ultiznak is. Az öreg tulajdonos házaspár és az új is kitűnően beszél magyarul.

A települések létszámadatai elég bizonytalanok. Mivel kevés a helyi munkahely, sokan „ingáznak” még Bécsig is. Ők hetente egy-két napra jönnek „haza”, ami pénzügyi bonyodalmat okoz, mert a központi elosztásból járó pénzt lakó létszám szerint állapítják meg. De aki Bécsen használja a villamost egész héten, és oda megy orvoshoz is stb., akkor az ő utána járó ilyen célú állami hozzájáruláspénz is Bécsbe kell menjen – ami megy is és ez sok újhúzásra ad okot.

Oberwart-Felszegeen a katolikus templom mellé épült egy beton bunker. Van benne templom és egy „Kulturzentrum”. A „Zentrum”-ban nemigen történik valami. Az új osztrák pap a bunker pincéjében lévő kápolnába parancsolt a magyarokat, ahol vásár- és ünnepnapon magyar nyelvű misét mond az Alsóőrről oda-rendelt magyar pap, nyolc-tíz embernek, többségük menekült. A magyar pap éppen csak befejezi a misét és eltűnik. A misén van Mózes, van szent Pál, de nincs haza, nincsenek magyar szentek, nincs magyar himnusz – mert be van tilt-

va. A felsőőri katolikusok a felső bunkerba járnak, ahol német nyelven dicsérik az Urat. Ez az új osztrák pap meg akarta szüntetni a magyar nyelvű istentisztelet és egy vasárnap bezáratta a pincét az oda érkező magyar hívek és papjuk orra előtt és tovább nem fizette az orgonistájukat.

Elindult valami béka-egér harc, amiben komolyan a pappal szemben, csak egy-két német nyelvű és nevű ősi burgenlandi magyar állt ki a magyar nyelvűek mellett. Győztes, az időközben kinevezett új püspök lett, aki elrendelte, hogy a magyar mise maradjon a pincében, de legyen. Az orgonista fizetését a püspök folyósítja, mert a helyi pap nem vállalja. Az idei éjféli misén huszonöten voltunk – orgonista nélkül. Szomorú ünnep volt.

Kezdetben, mind a német nyelvű (fent), mind a magyar nyelvű (a pincében) mise vasárnap tíz órakor volt. Ez az „úri idő”, mert reggel addig el lehet készülni, mise után meg még marad egy kis idő a kvaterkálásra. Az új osztrák papnak, egyszer csak eszébe jutott – „Krisztusban kedves keresztény testvéreim!” - hogy a két mise nem lehet egy időben: a magyaroké legyen előbb, vagy utóbb. Nehéz ebben logikát találni – hacsak azt nem, hogy tíz órakor harangoznak, méghozzá két haranggal, kilenckor nem. Időközben ezt a papot előléptették, újabban reverendáján lila színű gombot visel.

Említsük meg, hogy hajdanán, nincs ötven éve, egy gazdag magyar jelentős adományt tett egy kismartoni kolostornak azzal a feladattal, hogy gondoskodjanak mindég Felsőőrön magyar nyelvű istentiszteletről.

Deák Ferenc „a nemzet prókátor” mondta a magyar képviselőházban 1867. február 17-én, az Alkotmány visszaállításakor: „... s itt nemcsak a magyar ajkúakról szólok, hanem általában a Magyarországot alkotó nemzetről...” Előzőleg pedig a képviselőház 1866. december 15-i ülésén, a november 1-én kelt királyi leiratra készült fölirati javaslattal kapcsolatban: „... önálló, szabad nemzet, Magyarország akármi ajkú lakosainak összessége, complexuma értendő, nem pedig külön az egyes nemzetiségek” „... adja vissza tehát felséged alkotmányos szabadságát a magyar nemzetnek – amit természetesen nem egy nemzetiségre értünk, hanem az összes nemzetiségnek, mint politikai nemzetnek egységére...” „Kérdelem a t. képviselőket, a magyar alkotmány Magyarország területén a föderációra van-e alapítva, vagy alkotmányos egységre? Hol van az alkotmányban nyoma föderációnak?” (Kónyi Manó: „Deák Ferencz 1866-1867”. Budapest 1897. 132 és 133. old.)

A felsőőri polgármesteri hivatal épülete a 19. század végén épült, az akkori szokásos stílusban. Két emeltes és úgy néz ki, mint minden ilyen, akkoriban épült épület az egész Kárpát-medencében. Itt ülésezik a helyi választott testület és itt vannak az irodái. A testületnek semmi hatalma nincs, az irodákban intézni lehet a be- és kijelentkezést és hasonló ügyeket. Ettől az épülettől ötven méterre áll a „Bezierkshauptmannschaft” (körzeti parancsnokság) épülete. Háromemeletes, legalább háromszor akkora, mint a polgármesteri hivatal épülete és itt összpontosul a körzetben (Bezirk) minden hatalom. Innen irányítják a rendőrséget is.

Főnökét, a „Bezirkshauptmann”-t a kormány kinevezi. Így működik ez ország-szerte. Nem gondolom, hogy ez bővebb méltatást igényel.

Nem felesleges megemlíteni, hogy noha Felsőőrre (talán egyszer?) még magyar miniszter is ellátogatott, de, ha néha mégis valami harcba bonyolódik az itteni magyar, egyedül marad. Amikor az itteni kábel televízió egyetlen magyarországi műsorát, egyik napról a másikra, szó nélkül megszüntették, azt is csak egy kis helyi szervezkedés szerezte vissza. Magyarországtól hiába kértünk segítséget.

A településnek mintegy hatezer lakója van, az állami támogatással épülő új lakásokba szinte csak horvátokat vesznek. Az utóbbi két polgármester egy szót sem tud magyarul, noha az egyiknek apja anyja magyar (nemes). A magyar nyelv államnyelv a városban, de a hivatalokban az sem hajlandó magyarul beszélni, aki a református kultúrházban a magyar nyelvű színdarabban szerepel.

Hosszú harc után, az utolsó magyarul is beszélő polgármester Felsőőrre meghozta az úgynevezett kétnyelvű gimnáziumot (megnyitása 1992. szeptember 9. Az akkori Landeshauptmann mindenáron, valami más településre akarta tenni). Ez úgy sikeredett, hogy a két oktatási nyelv német/magyar, illetve német/horvát. Az igazgató egy fiatal horvát lett – aki nem tud magyarul. Az iskolában ritka a magyar nyelvű kiírás. A magyarul tanítók Szombathelyről ingáznak – a magyarul tanulók többsége is. Az érettségi bálon egész este egy horvát zenekar muzsikál és énekel, horvátul. A rendezvényen annyi a magyar esemény, hogy az egyik magyar tanár vezetésével a diákok pár percig előadnak egy gyenge táncot, magyar énekkel. A magyar vonatkozású tananyag valamivel gyengébb, mint a magyar iskolákban – amint az iskolák is Ausztriában általában gyengébbek a mai magyar átlagnál. (Viszont meg kell jegyezni, hogy Bécs új városnegyedében napjainkban elkészült egy teljesen új egyetem.) Amikor az a bizonyos magyarul is tudó polgármester közvetítésével egyesületem felajánlotta, hogy tartanánk a kétnyelvű gimnáziumban magyar történelmi tárgyú előadásokat önkéntes részvétellel, akár német nyelven, az igazgató elutasította.

Felsőőrött székel a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület, elnöke, ha magyarul beszél, gyakran németre fordítja a szót mondván, hogy úgy jobban megy. Az egyesület nemigen hallatja hangját, befolyása semmire sincs. Néhány évtizede még élt néhány befolyásos személy, akik az egyesületnek is adtak valamelyes súlyt, de ez már a múlté. Akkoriban még kiadtak néhány értékes kiadványt, ami szolgálta a térség múltjának tárgyilagos őrzését. Talán a legértékesebb néhai Barsi Ernő győri néprajzkutató munkája: „Daloló Örvidék” – két kötetben, igen szerény kivitelben, de óriási belső értékkel. Valóban az utolsó percben, 1987-ben adták ki. Nagy értéke, hogy nemcsak a – talán teljes? – zenei emléket megőrzi, de a szövegekben, útmutatásban és magyarázatban a tájnyelvet is. Az alsőőri volt egyházi iskola felújítása alkalmával rendezett ünnepségre elhoztuk a Nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium leánykarát. Vezetőjüknek elküldtem Barsi két kötetét. A felsőőri református istentisztelten egyházi énekeket énekeltek,

majd utána a kultúrházban műsort adtak. Az egész közönség velük énekelte a dalokat, hiszen a székelyek ugyanezeket éneklik. Csak náluk úgy szól, a dal, hogy „Kolozsvári híres utca, cimbalommal van ki rakva” – itt pedig: „Felsőöri híres utca...” Nem sok szem maradt szárazon.

A két kötetet elküldtem egyesületünk egy tagjának, Kárpátalján Tiszapéterfalvára az ottani zenei iskola igazgatójának is. Egyik nagy rendezvényünkön kis csapatával a dalok ottani zenekari változatával lett – a közönség kedvence.

Megemlítek még néhány kiadványt, ami annak a bizonyos régi itteni Kultúr-egyesületnek az eredménye, akkor is, ha az a kiadványból nem mindig derül ki. Terjedelemre a legnagyobb: „Die Obere Wart”. Oberwart 1977. A kötet a Landesregierung támogatásával készült, képes melléklettel 550 A/4-nél nagyobb oldal. Sok érdekessége mellett megőrzi néhány helyi kisnemes színes címerét: Bertha, Cseresnyés, Csernánszky, Fülöp, Pálffy, Pongrácz (az előző polgármester neve), Rába, Tallián. Mindegyik címerben van fegyver. A Berta és a Fülöp címerpajzsa most Felsőőr városával majdnem teljesen azonos. A Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága adta ki 1988-ban Szombathelyen Gaál Károly: „Aranymadár. A burgenlandi magyar falvak elbeszélőkultúrája” című 496 oldalas igen értékes, jól rendezett kiadványát. És végül a lakiteleki Antológia Kiadónál jelent meg szép új „ruhában” 1999-ben Juhász László: „Burgenland Várvidék. Történelmi útikalauz.” Harmadik, javított kiadás, 271 oldal, tartalmazza a települések magyar, német és régi magyar nevét. Ide is tartozik egy gondolatsor.

A települések magyar neve, csak a nagyon öreg emberek fejében és néhány régi írásban van még. Az újabban kijövők, már csak a német neveket tanulják meg, hiszen Burgenlandban is, miként a világ többi részén is az a tapasztalat, hogy valaki minél később jön Magyarországról, annál zavartabb a nemzettudata. Ezek az emberek aztán zavarják a helyiek nemzettudatát is, amit Kádárék tudatosan is szerveztek azáltal, hogy a saját embereiket is küldték mindenhová, ezzel a feladattal. Sokan tudják ezt a Hazában is, de ma már nemigen zavar senkit. Már Horn Gyula is összehívott Nyugatról egy sereg embert, állampénzen, az Országházban üléseztek – nemigen akadt köztük olyan, aki az elmúlt évtizedekben bármi hasznosat tett volna a magyarságért: akár külföldön, akár a hazában. Azóta ismétlődnek ezek a rendezvények, gyakran ott vannak azok, akik a helyi rendőrség besúgóí, ki is tüntetik őket, de ott vannak a magyarországi bolsevista párt utolsó vezetői közül is néhányan. Természetesen mind, mint a nyugati magyarság képviselői. Az Antall kormány idején próbálkoztak valamivel, aminek „országimázs” nevet adtak, amit hamarosan sokan „országblamázs”-nak neveztek és azóta se híre, se hamva. Annak a kormánynak az utolsó perceiben Katona Tamást kinevezték ezzel a feladattal államtitkárnak, de semmi mást nem kapott hozzá. Más kérdés, hogy ugyan tudta-e, hogy mi lett volna a dolga? Itt kell megemlíteni a magyar papok és lelkészek ügyét is. Magyarországról küldik őket, minden irányba, főleg az egész Kárpát-medencéből Nyugatra. Ezek a papok és

lelkészek semminemű különös képzésben nem részesülnek és sejtelmük sincs új helyzetükben feladatuk lényegéről. Azok a papok, akik valaha tényleg menekültek, még igen sokat tettek értünk, de az újabbak csak gyorsan vásárolnak egy új autót, összebarátkoznak azokkal, akikkel teniszezni lehet, miséznek, keresztelnek, temetnek – ha a helyi pap engedi! – és ezzel kimerülnek. Nem írom itt le, hogy mi lenne a feladatuk. Illetve: hogy évtizedeken át, sehol a világban nem volt más ember, akinek lett volna valami hivatali ereje a védelmünkre. Csak a lelkipásztorainknak. Többségük megtette a magáét – mára ők is elmúltak.

A Kultúregyesület Burgenlandban szinte kizárólag abból a pénzből él, amit az osztrák kormánytól kap. A Kultúregyesület mint bejegyzett egyesület működik. Nehéz tudni, hogy kit és mit képvisel, hiszen önminősítése szerint a burgenlandi magyarokat képviseli – tehát nemcsak saját tagjait. Ezek a magyarok – kivéve a néhánytucat menekültet – önmagukat osztráknak minősítik. Mit képviseljen akkor ez az egyesület? A kérdést föl sem teszik.

Az 1976-os Népcsoporttörvény értelmében 1979-ben létrejöttek a népcsoporttanácsok, tanácsadói joggal: cigány, magyar, horvát és szlovén. A zsidóknak kulusztgemendéjük van – az teljesen más (Gemeinde = közösség, hitközség). A magyar tanács tagjait a bécsi kormány mellett működő Kancellári Hivatal (Bundeskanzleramt) kiválasztja és kinevezi. Jelenleg négy tanács tag képviseli a burgenlandi, négy a bécsi magyar egyesületeket, négy jelöltet az egyház, négyet pedig a politikai pártok küldenek a tanácsba. Felesleges elemezni ezt a tanácsot, összetétele megmond róla mindent. Annyit azért kiemelek, hogy, ugyebár, a nyugat-magyarországiak össze vannak keverve a bécsiekkel. Természetesen a burgenlandi képviselők is „a burgenlandi magyar kisebbség” ügyében szorgoskodnak – ezzel mindent meg is mondtunk, de fent le is írtuk: népcsoporttanács – a kisebbségért, politikai pártokkal. Ez a fából vaskariká is mutatja az „anyaország” hatását – ahol minden tiltakozás ellenére, pont a magyar diplomácia nevezi kizárólag kisebbségnek a magyar őshonos közösségeket Kárpát-medence szerte az elszakított területeinken. Micsoda szörnyű dolog ez is: mi az, hogy „anyaország”? Gyarmatokkal összefüggő kifejezés – de milyen anya az, akinek levágták a kezét és a lábát? Szegény édes magyar anyanyelvünk – bocsásd meg nekik – noha tudják, mit vétkeznek. Álljunk meg egy szóra. Alakult ugyanis cseh és szlovák népcsoporttanács is – noha ezek a „népcsoportok” – szinte kizárólag - csak Bécsben léteznek. Tehát Bécsben őshonos a cseh és a szlovák? Ez adhatta az ötletet a bécsi magyaroknak, hogy akkor ők is lehessenek „őshonos nemzeti közösség”.

Teljes terjedelmében adom azt a beszámolót, amit a Népcsoportügyek Bécsi Munkaközössége ülésén, 2006. október 11-én mondott Kulmann Ernest, akinek nevét a telefonkönyvben nem nézném magyarnak. Kulmann közel két évtizeden át volt Felsőpulya (Oberpullendorf) polgármestere és majdnem ugyanennyi ideig a magyar népcsoporttanács elnöke. Sajnos nem találtam újabb, de semmi esetre

sem ennél jobb ilyen beszámolót. Ám nyugodtak lehetünk: Isten malmai Ausztriában sem örölnék valami gyorsan...

„Ha az alábbiakban az ausztriai magyar népcsoporttanács elnökeként beszámolok az 1976. évi népcsoporttörvénnyel kapcsolatos tapasztalataimról, akkor csak az utolsó nyolc évre vonatkozóan és csak a magyar népcsoport szempontjából teszem.

A népcsoporttörvény minden hiányossága és gyengesége ellenére a népcsoportok túlélésének alapját képezi Ausztriában – legalábbis ez érvényesül a magyar népcsoport esetében, mert valamelyest fékezi a teljes beolvadást.

Amikor megkezdtem tevékenységemet a népcsoporttanácsban, az volt a meggyőződésem, hogy sokban hozzá tudok járulni népcsoportom helyzetének javulásához. Hamarosan fel kellett azonban ismernem, hogy ez tévedés volt, mert a népcsoporttanácsok feladatai – bár a törvényt olvasva szépnek tűnnek – a gyakorlatban mind állami, mind szövetségi szinten kizárólag tanácsadói hatáskörre korlátozódnak. Nem emlékezem olyan esetre, amikor a népcsoporttanácsot a 3 par. anyagi támogatási ügyeinek kivételével tanácskozássra összehívták volna. A népcsoportok helyzetének javítására a tanácsok által kidolgozott javaslatokat is, ha egyáltalán, akkor legfeljebb tudomásul vették, de messzemenően semmibe vették. Mint a tanács tagjának az a benyomásom, hogy a tanács által kifejtett hatékony népcsoportmunka a törvényhozó – értsd Szövetségi Kancellária – számára nem kívánatos. Jószerével inkább ’fölülről’ döntenek el, mi jó, vagy rossz a népcsoportnak. A népcsoportok támogatására való tekintettel, amelyre mindegyik népcsoport rászorul, az érintettek inkább beletörődnek a helyzetbe, mintsem hogy védekeznének.

Felteszem tehát a kérdést, hogy a népcsoporttörvény 3. paragrafusa tartalmazza-e az összes népcsoportüggyel összefüggő teendőt? Különös tekintettel arra, hogy a népcsoporttanácsok nem rendelkeznek más törvényesen biztosított érdekképviseléssel, megfontolandó lenne, hogy a tanácsok feladatkörét, illetékességét milyen formában lehetne kiszélesíteni? Biztos vagyok abban, hogy a népcsoporttanácsok szorosabb bevonása a népcsoport politikába nemcsak a népcsoportok egyesületeire lenne pozitív kihatással, de sikeresebb párbeszédet is eredményezhetne a Szövetségi Kancelláriával is, amelynek hatáskörébe tartoznak a népcsoportügyek.

Lássuk a tanácsstagok kijelölését, kinevezését. Ebben az összefüggésben utalok a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló keretmegegyezés Tanácsadó Bizottságának 2002. május 15-i beszámolójára. Ott az áll, hogy a népcsoporttanácsok rendszere annyiban értékes, amennyiben lehetőséget nyújt a népcsoportok tagjainak, bizonyos mértékben beleszólni a népcsoport ügyeibe. Ha a bizottság a továbbiakban megállapítja, hogy a népcsoporttanácsok tagjainak kinevezési eljárása kritikára ad okot, mert a népcsoportok nem kapnak kielégítő módon képviselést, úgy a népcsoportok több tagjának is ez a véleménye. A bizottság azon

nézetten van, hogy a hatóságoknak a tanácsok kinevezési eljárását jobbítás kezdeményezése céljából felül kellene vizsgálnia.

Nos, a Szövetségi Kancellária a korábbtól eltérően a jelenlegi magyar népcsoporttanácsnak összeállításánál (nem tudom, hogy a többi népcsoportnál is ugyanezt az eljárást alkalmazták-e?) úgy járt el, hogy 12 egyesületet 'reprezentatív' nyilvánított, és ezáltal feljogosította őket arra, hogy tagjaik köréből nyolc képviselő betöltésére kijelöljenek 1-1 személyt a népcsoporttanácsba. Alapvetően tisztázásra szorul, jogilag vajon mennyire mérvadó, ha az érintett népcsoport egyesületek maguk között megegyeznek és tagjaik köréből egyes személyeket közösen jelölnek a népcsoporttanácsba? Továbbá, hogy alkalmasint az elismert népcsoportok egyesületeinek nem létező képviselő testülete alkalmas lenne-e a javasolt jelöltek köréből demokratikus úton a szükséges számú tag kiválasztására?

A jelenlegi magyar népcsoporttanács kinevezésének már említett esetéhez:

A képviselő kérdését a Szövetségi Kancellária oly módon kezelte, hogy ezt eleve eldöntötte tizenkét magyar egyesületnek reprezentatívvá nyilvánításával. Aligha hárítható el a gyanú, hogy a tanácsok összeállításánál, ill. a tanácsstagoknak a kancellár általi kinevezésénél a Szövetségi Kancellária előre gondoskodik arról, hogy az egyes tagok vele szemben nem helyezkednek ellenzéki álláspont-ra.

Tisztázni kellene tehát az arányosságot, hogy az összes egyesület, kicsi vagy nagy, egyaránt maguk döntsének, és tetszés szerinti számban eszközölhetnek jelölést. Vagy ehhez csak a 'reprezentatív' egyesületeknek van joga?

A politikai pártok és az egyházak képviselőinek jelölésénél is növekednek a problémák. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy egyes párt-, vagy egyházi képviselők feladatukat tehernek tekintik és egyre kevésbé törődnek a népcsoportok érdekeivel, és még az üléseken sem jelennek meg.

Ami a népcsoporttanácsoknak 7. paragrafusa szerinti közös üléseit illeti, szeretném a következőket megállapítani:

Az 1997. évi közös Kohl-Kostelka-papír a tanácselnökök és helyetteseik konferenciáját állandó intézménynek hirdette meg. Átmeneti megoldásként a Szövetségi Kancellária részéről Martin Ivanovicsot bízták meg a konferencia vezetésével.

Mivel a testület törvényes létrehozása kormányrendelet híján elmaradt és az „Elnöki Konferencia” nem alakulhatott meg, ezért a tanácskozások csak 'nem hivatalos' jellegűek, és a hozott határozatok nem kötelező erejűek, azért, mert – legalábbis a törvénycikk szerint – az ülések összehívására a Szövetségi Kancellária jogosult.

Igaz ugyan, hogy a Népcsoporttörvény 8. paragrafusa szerint a szövetségi állam támogató intézkedésekkel gondoskodik a népcsoportok megtartásáról és fennmaradásuk biztosításáról, de ez még messze nem jelenti azt, hogy ez minden népcsoportra egyaránt vonatkozik. Különösen nem a magyarokra. A magyar

népsoporttanácsnak a támogatások igazságosabb elosztására vonatkozó többéves követelése, azaz a többi népsoporttal egyenlő kezelésben való részesítése csak az Állami Számvevőszék 2004-es jelentésének nyilvánosságra hozatala után talált néminemű meghallgatásra. Érdekes módon egyszerűen lehetővé vált, hogy a magyar népsoport a két utolsó évben nagyobb támogatásban részesüljön, bár ez még mindig távol van a többi népsoporttal való egyenlőségtől.

Ebben az összefüggésben szeretnék utalni a Számvevőszék utolsó jelentésére, amelynek idevágó kivonatában többek között megállapítja, '... hogy a népeség számához viszonyítva a támogatási eszközök elosztása az egyes népsoportok között nem kiegyensúlyozott...'

Mint ismeretes, a magyar népsoport létszámbelileg ugyan a legnagyobb Ausztriában, de a horvát és a szlovén népsoportoz képest csak a támogatási összegnek jelenleg tíz százalékát kapja.

A 3. paragrafus előírásaiban is megmutatkoznak a népsoporttanácsok korlátozott lehetőségei, őket ugyanis a támogatás területén csupán „mértányos határidő kitűzése után” hallgatják meg. Éppen e területen mutatkozik meg a gyakorlatban, hogy a népsoporttanácsoknak alig van mozgásterük. Ugyan meghallgatják őket, javasolhatnak, ajánlhatnak, azonban ezzel azonnal szembeállítják a rendelkezésre álló teljes támogatási keretet, ami viszont nem kielégítő.

A beadott javaslatokat a legmesszebbmenőkig ignorálják, ugyanis az évente benyújtott kérvényeket arra vonatkozóan, hogy magasabb szintre emeljék a magyar népsoport támogatását és ez által a többi népsoporttal arányosan részesüljön támogatásban. Végso soron a Szövetségi Kancellária a támogatási szerződéseket az egyes egyesületekkel külön-külön bonyolítja le, amire a tanácsoknak nincsen befolyása. Emellett feltűnő, hogy a Szövetségi Kancellária az egyes népsoportokon belül is (legalábbis a magyarnál) a támogatási eszközök elosztásánál saját mércéjét alkalmazza.

A 10. paragrafus előírásai a népsoporttanácsok számára ugyancsak teljesíthetetlenek. Bár az egyesületek támogatási kérvényeiket legkésőbb a tárgyév januárjában le kell adják, a támogatási szerződések megkötése a népsoporttanácsok számára jóval a 10. paragrafusban megadott határidő után történik, miszerint a tanácsoknak minden évben legkésőbb május 1-ig be kellene nyújtaniuk a következő évre a támogatási intézkedések tervét, beleértve ezek anyagi vonzatát is. A tanács, érthető módon, ennek az előírásnak nem tud eleget tenni, hiszen ebben az időpontban az egyes egyesületek még a folyamatban lévő tervek elfogadására sem kaptak ígéretet.

Befejezésül meg kell állapítani, hogy a népsoportok problémáit a hivatalos politika eleve nem úgy kezeli, ahogyan ez a népsoportok szempontjából kívánatos lenne. Szövetségi és állam szinten a hivatalos népsoport politika szabja meg, mi lehet a népsoportok érdeke és mi szolgálja javukat.

Kritikus, de mint vélem, építő szavaim ellenére az a véleményem, hogy a népcsoportok helyzetének megjavítása általánosságban törvényes úton, mindkét oldali jóakarattal elérhető.”

A „reprezentatív” „Burgenlandi Magyar Kultúregyesület” (Burgenlandisch-Ungarischer Kulturverein) adja ki a térség egyetlen magyar nyelvű lapját „Őrvidéki Hírek” címmel, havonta egyszer, négy színes A/4 méretű mélynyomású oldal, merített papíron, benne az egyesület önmagát hirdeti. Évente egyszer megjelenik egy A/5 méretű füzet is, nagyobb terjedelemben. Az utolsó szám most nemrég jelent meg: „Őrség” címmel, 2013. 55. szám, 100 oldal, színes képekkel, merített papíron. Tartalom: „A magyar konyha” 35 oldal – főznek hortobágyi húsos palacsintát – is. „Bodzavirág receptek” - 7 oldal. „Mézkostoló” - 8 oldal. „Borkostoló” - 9 oldal. „Rétések” - 6 oldal. „Krémek és kenőcsök” - 4 oldal. „Kenyér, pogácsa” - 4 oldal. „Immunrendszer erősítése” - 5 oldal. Ismét „Ételek, sütemények” - 9 oldal – töltött káposzta, bableves stb. A szereplők életrajza két nyelven - 16 oldal. Nem szerepel egyetlen vas megyei étel sem, mint a bónensterc és a lisztsterc, de van tiramisu. Jegyezzük meg, hogy Burgenland Ausztria egyetlen nagyobb mezőgazdasági vidéke. Tisztességes bort csak itt termelnek.

A térség lapjai csak németnyelvű közleményeket tartalmaznak, kivétel az egyházak lapja Felsőőrött (KONTAKT. Ökumenische Kirchenzeitung für Oberwart), ahol két felekezet (református és evangélikus) magyar papja is ír minden alkalommal egy-egy nyúlfarknyi magyar szöveget – katolikus részről csak az osztrák pap szerepel. De ha például a cigányok rendeznek valamit, akkor arra valamennyi helyi lap többször visszatér, oldalas szövegekkel, nagy színes képekkel. Így történt ez napjainkban is, amikor 2013. június 7-én, 16,30-kor az alsóőri „Ungarischer Hof” vendéglőben volt a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület 45 éves jubileumi ünnepe. Beszámolót egyetlen helyi lapban találtam – öt sor szöveg és egy tenyérnyi kép egy színpadról, ahol három pár táncolt. A Magyar Média- és Információs Központ (Alsóőr) meghívott a „2014. március 15-én, szombaton 18:00-kor az alsóőri öreg iskolába az 1848-as forradalom és szabadságharc 166. évfordulójának tiszteletére rendezendő emlékünnepekre”. A BezirksBlätter Oberwart 26/27. März 2014-i számban a 18. oldalon erről megjelent egy 4,5X6 cm-es, 14 soros szöveg, egy ugyanekkora képpel. A szövegben „... ein *literarischer* Abend zum Gedenken an den 166. Jahrestag der ungarischen Märzrevolution von 1848” szerepel. Tehát a magyar maghívóból hiányzik a „magyar” (mert lehet az a forradalom bécsi is, olasz is), a német beszámolóból meg hiányzik a „szabadságharc” szó – hiszen irodalmi este (*literarischer Abend*) hívnak.

A „BezirksBlätter Oberwart” 2014. március 12/13-i 64 oldalas számában egyetlen magyar vonatkozású hír áll – németül, noha Oberwartban két hivatalos nyelv van: a német és a magyar. Idézem a hírt: „Ungarische Künstler in der Dorfscheune” (Fordításomban: Magyar művészek a falusi csűrben.) „Sesch

Künstler des Kös-zeger Kunstvereins stellen in der Dorfscheune Buchsachen unter dem Titel 'Opus H in A' aus. Die Vernissage am 7.3. eröffnete Gerhard Krutzler. Musikalische Begleitung kam vom Markt Allhauer Jungpianistin Julian Frischherz." Tehát hat művész kiállít Kös-zegről (a nyomtatott szövegben a szót el kellett választani), a kiállítást megnyitja Krutzler és muzsikál hozzá Frischherz. A mellékelt 4,5X3 cm-es, aláírás nélküli képen kivehető öt alak. Kik ezek? – és hol van a hat névtelen művész? Ugyanezen lap 2014. május 21/22-i számában, a harmadik oldalon találtam egy írást, ami más hangulatú, egy némileg csiklandós esemény kapcsán: „Song Contest 2015 in Oberwart?” (Fordításomban: Dalverseny 2015 Felsőőrött?) „Conchita Wurst győzelme után Ausztria a 2015. évi euróvíziós dalverseny színhelye. LH Hans Niessl (LH=Landeshauptmann – magyarul: miniszterelnök) említette Felsőört, mint lehetséges színhelyt: 'Felsőör a sokszínűség városa, miáltal adott, mint kivitelező hely. Évszázadok óta békében élnek itt együtt különféle népcsoportok. Példakép egész Európa számára a megértés és a nyíltság ügyében.'”

A térség, a hajdan volt, hátravont magyar gyepű, ahová munkára rabokat és foglyokat, őrzésre székelyeket és besenyőket telepítettek a magyar királyok. A katonákat utóbb nemesítették. Itt élő utódaik nemesi oklevelét lakásukban kiteszik a falra. Az öregebbek még a ragadványneveket is tudják: Téglás Benkő, Zselátás Horváth, Süsü Fülöp, Kokas Pál, Csűr Szabó, Okulás Szabó, Picskurás Szabó, Sunkás Horváth, Siket Böcskör – és így tovább. A burgenlandi 2014. évi telefonkönyvben az őslakosok neve nagy bokrokban jelenik meg, míg a „gyüttmentek” (így nevezik az itteniek őket még a németnyelvűek is) többnyire egy-két névvel szerepelnek. Álljon itt néhány példa a legutóbbi telefonkönyvből, derék székelyeink jelenlétére is.

Alsóör: Benkő 5, Farkas 16, Gaal 1, Kelemen 5, Liszt 3, Paal 1, Seper 20, Szabo 16, Takacs 4. A fent kiemelt nemesek közül: Bertha 1, Raba 3.

Felsőör: Adorjan 17, Baliko 14, Balla 3, Balogh 3, Benedek 9, Benkő 29, Böcskör 19, Farkas 5, Gaal 12, Gangoly 15, Gulyas 6, Hegedüs 7, Horvath 36, Imre 42, Kajdócsi 5, Karoly 7, Liszt 3, Miklos 7, Molnar 10, Nemeth 9, Pal 13, Racz 4, Seper 20, Szabo 31, Toth 9, Tölly 11, Zambo (biztosan nemes) 11. A fent kiemelt nemesek közül Bertha 1, Csernaczký (lehet, hogy ez a helyes írásmód, de a fenti könyvben elvették?) 1, Fülöp 13, Pongracz 15, Raba 3 – de én ismerek asszonyt, akinek ma német neve van, de otthon a falon ki van téve a „Rába” nemesi oklevele, Tallian 2.

Felsőpulya: Galos 8, Horvath 11, Kovacs 9, Nagy 6, Sulyok 6, Szalai 6, Toth 5, Tucza 10. A fent kiemelt nemesek közül itt egy sem található.

Sziget (Vöröstoronnyal/Rotenturm an der Pinka) együtt van a telefonkönyvben): Horvath 6, Imrek 12, Miklos 9. Pathy 6. A fent kiemelt nemesek közül: Fülöp 1, Tallian 8.

Minden esetre: vannak számomra németesen és vannak számomra szlávosan hangzó nagyobb névbokrok is, ezek közül én nem tudom, hogy melyik lehet-

tek nemzetünk tagjai, vagy az ő leszármazottaik – de valaha ők is mind magyarok voltak, mint mink, többiek. Így akarta ezt, a magyar nemzet, a mi írott történelmi alkotmányunkban – ami mára már több mint ezer éves, tehát régebbi, mint bármely más európai alkotmány.

Ezek a településeken ötven évvel ezelőtt csak magyarul szólt a dal – és az akkor tényleg dal és nem eszeveszett üvöltés volt, mint ma a „dal” Magyarországon. Ahol fiatalok a diszkóban agyontapossák egymást, mert nincs zenei nevelésük – amint azt nemrégiben a Nemzetközi Kodály Társaság nyílt levelében így megállapította. Az emberek esténként tollfosztásba, kukoricafosztásba, meg répát vágni jártak. Az utcákon megbeszélték a nap dolgait, a fiatalok meg cicázni jártak, még a szomszéd faluba is. Ma, ha egy ilyen településen jár az ember, sötétedés után egy teremtetett lelket nem lel sehol. Az ablakok zárva, sötétítve.

Álljon itt egy versike - ilyeneket napjainkban, harsány nevetéssel olvasnak a kocsmában. Mindenki jobban érti, mint az ide menekült magyarok, akik, ha nem Magyarországról menekültek, akkor legszívesebben letagadják, hogy a hazájukban még magyarok voltak – többnyire a szüleik akaratából. Íme a vers – nem nagy mű, ezért csak néhány versszakot idézek a huszonegyből. A helyesírás itt a németben többször hibás, valamint a der, die, das (a, az - nemek szerint) a versben szándékosan el van rontva, mert a magyarok, ugye, nem tudják megtanulni. De Goethe is feleslegesnek tartotta, a frankok megtartották (le, la, les), az angolszászok már nem (the). Mellé írom csak a tartalmat:

Ungarische Schöpfungsgeschichte
remtéstörténet

Magyar te-

Gewackelt hat das ganze Welt,
daß Wind sie nicht davonweht,
hat rechts und links Gott aufgestellt
zwei dicke schöne Honvéd.

Ingott az egész világ.
Hogy a szél el ne fújja,
Isten jobbra és balra állított
két szép kövér honvédet.

Was hat dann Gott zuerst getan?
Den Affen, ohne Frage.
Orangután és Délután,
was hab'n gemacht die Tage.
Die Luft war kék, der Gras war zöld
für alle Tiere Magen.
Doch dan hat auf dem Angyalföld
der Kain...Izé erschlagen.

Mit tett Isten elsőként?
Kétségtelenül a majmot.
Orangutánt és Délutánt,
Ebből lettek a napok.
A levegő kék, a fű zöld volt,
minden állatnak lett gyomra.
Angyalföldön pedig
Kain agyoncsapta...izét.

Da hat das liebe Gott gepfeift,
hat sich gebäumt der Maros,
und mit der Sinflut hat ersäuft

Fütyült rá a Jóisten,
megépítette a Marost,
az özönvízzel elsöpörte

den ganzen Lipitváros.	az egész Lipitvárost.
Wie Erde trocken war, hat angefangen zu reiten Held Attila mit Hunneschar, um Kultur zu verbreiten.	Amint a föld kiszáradt, elkezdett lovagolni hős Atila hunjaival, hogyan terjessze a kultúrát.
Erst hat gegründet Ungarland, Éretlenországot, dann Rom, Athen és Kreta, und alle Menschen, was bekannt, sind nachgekommen späta.	Először megalapította Majd Rómát, Athént és Krétát, és mindazon népeket, amelyek utóbb lettek.
In Papyrusch man lies seit je vasni nur leider ging verloren - daß Kleopatra Kiralyné in Kispest war geboren.	Azóta lehet papíruschon ol- de sajnós elveszett – hogyan Kleopatra kiralyné Kispesten született.
Denn jede große Mann mit „i” „i”-vel ist ein Magyar gewesen. Bei Gorki, Gandhi, Márkonyi tében kann man das selber lesen.	Mert minden nagy ember mit Magyar volt. Gorki, Gandhi, Márkonyi ese- olvashatja az ember.
Und wenn ein Stadt hat „a” und „o”, és „o”, war Ungar Urbewoner: Kalkutta, Praga, Karthago, Tokio es Verona.	Ha egy város nevében van „a” őslakói magyarok: Kalkutta, Prága, Karthágó, Tokió es Verona.
Und was wär Wien? Wien wär für Katz! Szent Istvan hat gegründet, auf Istvan-ter den Stephansplatz, weil Mitleid hat empfendet.	Mi volt Bécs? – semmi! Alapította Szent István, István tér lett Stephanplatz, mert megsajnálta.
So werden wir, baratocskam, das Wiener erbe wahren, denn Kálmán, Léhár, Abraham ham steh’n Wacht wie drei Husaren!	Így lettünk mi, baratocskam, a bécsi örökség őrzői, amit Kálmán, Léhár, Abra- őriz, mint három huszár!

Ungarherz muß vieles leiden,
steht im Hintergrund bescheiden,
zupft sich kleines Lied auf Zither:
EXTRA HUNGARIAM NON ESCHT VITA!

Magyar szív sokat szenved,
álljon szerényen a háttérben,
cibáljuk a dalocskát a citerán:

Talán nem ártana egyszer a sógort emlékeztetni arra, hogy azt a bizonyos Stephansdom-ot „auf Istvan-ter” egy bizonyos Rex Mathias Hungarie hozta abba az állapotába, ahogyan ma látható, és amíg az amerikaiak – mint jelentős hadi célpontot - szét nem bombázták, a teteje piros-fehér-zöld volt, utoljára egy bizonyos Zsolnay gyár jóvoltából. Ugyan, tud-e ilyenfélét az ott székelő magyar fődiplomata?

Néhány zárógondolat, előtte egy „irodalmi kérdés”. Arany János írta: „Ritka vendég Rácországban/ Zsigmond a király, a császár.” Mely szerint luxemburgi Zsigmond (1387-1437), aki a Német Római Birodalom császára is volt, mint magyar király elment Rácországba. Mikor járt magyar államfő Burgenlandban? – mert a horvát államfő nemrégiben itt járt. (Rácország akkor a Balkán közepén volt, utóbb lett Servia, majd Szerbia. Még Budától is messzebb volt, mint Burgenland.)

Árván maradt itt is a magyar, miként a Kárpát-medence többi elszakított területén is, már jóval Trianon előtt – is. (Lásd. Nyíró József: „Néma Küzdelem.” A Hídfő Baráti Körének kiadása, San Francisco)

A „prima! MONATSZEITUNG” 2014. májusi számában találtam az alábbi írást: „Willkommen Kroatien!” (fordításomban): „Üdvözlünk Horvátország!” Az írás fölött tenyérnyi nagyságú képen hét személy tart egy nagy plakátot, amin középen a horvát nemzeti labdarúgó csapat jelvénye van, a két oldalán egy-egy szöveg: Welcome Croatia!” – „Welcome Friends!” A plakátot tartja: Hans Nissel Burgenland miniszterelnöke, Michaela Resetar burgenlandi miniszter (horvát! – ford.), a burgenlandi turizmus igazgató, egy polgármester, az AVITA Resorts igazgatója és Niko Kovac a horvát labdarúgó válogatott vezetője. Alatta a szöveg (fordításomban): „Immáron harmadízben a horvát nemzeti labdarúgó válogatott a Bad Tatsmansdorf (Tarcsafürdő – ford.) labdarúgó pályáján készül egy nagy eseményre. A csapat Niko Kovac vezetésével május 23-tól 30-ig az AVITA Resort telepén készül a braziliai labdarúgó világbajnokságra. Itt barátok között vagyunk az AVITA-nál és a legjobb feltételekkel várnak. Mielőtt kívánságainkat elmondtuk volna, Peter Prisching (horvát! – ford.) és csapata már teljesítette is. Ezért jó érzéssel megyünk a június 12-i brazilok elleni megnyitó mérkőzésre” – mondta lelkesen Niko Kovac.”

Ezt a képet hasonló tartalmú szöveggel megláttam két másik helyi lapban is. Mikor járt magyar labdarúgó válogatott Burgenlandban? A világbajnokságra ugyan nem mennek, de ezek, az „anyaországi” egyáltalán nem „aranylábú gyekekek” – ha jól emlékszem - valami arab országban gyakorlatoztak a télen.

A horvát kerékpáros válogatott csapat – emlékezetem szerint az elmúlt évben - edzett ugyancsak itt, Tarcsafürdön. Akkor városszerte még az úttestre is felfestették Horvátország színes címerét. Máig nem kopott le.

Magyarország sehol sincs jelen Burgenlandban.

12. Jövőről

Sikeres nemzetpolitikánk a Kárpát-medencében Árpád népének honfoglalása táján volt, valamint az azt követő négy-ötszáz évben, noha utóbb már akkor is váltokozó eredménnyel.

Ha akarnánk ismét, hogy legyen, akkor el kellene végezzük mindazt, amit történelmi alkotmányunk megteremtése során megalkottunk. Többek között, tisztáznunk kellene, hogy a mai viszonyaink között, mi az, hogy „magyar”, „nép”, „nemzet”, „magyar nemzet”, „egyetemes magyar nemzet” és mindez mely részekből áll? Ezek után meg kellene fogalmaznunk, az egyetemes magyar nemzet rövid- és hosszú-távú érdekeit és céljai. Sokat hallunk ezekről napjainkban is. Valakik állandóan megvédik, megvalósítják, érvényre juttatják érdekeinket, céljainkat – éppen csak azt nem tudom, hogy ki és hol fogalmazta meg, hogy én is olvashassam, tanulmányozhassam, képviselhessem?

Amikor ezzel készen lennénk, akkor fel kellene mérni teljes erőnket. Ami van, az elegendő-e a cél eléréséhez? Ha igen – bővíthetjük igényünket. Ha pedig nincs elég erőnk, akkor: vagy vissza kell fogjuk magunkat, vagy szövetséges után kell nézzünk. Ki lehet a mi szövetségesünk? – csak az, akinek a nyilvánvaló céljai teljesen megegyeznek a mienkéivel. Ne toljuk mások szekerét, csak akkor, ha legalább ugyanakkora erővel tolja ő is a miénket, mint mink az övét.

Eközben vigyázó szemünket tartsuk mindég a jövőn. *A jövő pedig az, hogy - ennek az évszázadnak a végén Európa összlakossága a világ összlakosságának az öt százaléka lesz.* Fejlett államokban az értelmiség javát ma ez foglalkoztatja a legjobban. Az én látószögemben még nem tűnt fel az a magyar, aki ezek tudatában igazgatná szekerünk rúdját. Pedig, ha lenne ilyen ember, ő talán érdekelné még a burgenlandiakat is. Ugyan miért csodálkozik a Magyar Tudományos Akadémia elnöke napjainkban azon, hogy *a tizenöt éves magyar diákok harmada „funkcionális analfabéta”*? (Magyar Nemzet, 2014. március 19, 4. old.) Ne ki nincs és soha nem is volt ezzel semmi dolga? Miután ezt a „funkcionális analfabéta” mondatot én sem értettem, valaki elmagyarázta: le tudja írni, el tudja olvasni, de nem érti. Mivel ezt a mondatot le tudom írni, el tudom olvasni, de nem értettem, megállapítottam, hogy én is funkcionális analfabéta vagyok. Miáltal az is nyilvánvaló, hogy a mai Magyarországon funkcionális analfabétákat képeznek – funkcionális analfabéták. Azt kérde ez az elnök, hogy kikből lesznek a jövő mérnökei, tudósai, agysebészei? Én tudom: például osztrákokból. Mert, a kárpát-medencei iskolákban akkor majd valahogy így fogják felsorolni az eltűnt népeket és nyelveket: régi egyiptomi, szumér, szkíta, hun, kazár, avar, magyar...

Illyés Gyula írta a múlt század közepén, hogy mi már eleget nyújtogattuk kezünket baráti megbékélést keresve minden szomszédunk felé – ők még soha egyetlen ilyen mozdulatot sem tettek.

Eszembe jutott egy ősi imádságunk:

*„Nagyasszonyunk, Hazánk reménye, bús nemzeted zokogva esd.
Nyújtsd irgalmas jobbod feléje, szent szűz Anyánk, oh el ne hagyj!
Mi lesz belőlünk, ó ha Te elhagysz? Bús árvaságunk sírba hervaszt.
Minden reményünk csak Te vagy! Szent szűz Anyánk, szent szűz Anyánk!
Oh, el ne hagyj!”*

Felsőőr/Oberwart, 2014. pünkösöd

Csihák György

Ajánlott szakirodalom:

Balás Gábor: Székelyek alakultak s alkottak. Acta VIII/ 1. 9-84. old.
ISSN 1217 4629

Balás Gábor: Középkori székely települések a Kárpát- és a Duna-medencében. Acta IV/1. 40-43
old. ISBN 963 9349 10 0

Csihák György: Trianonról – tárgyilagosan. In: A történelem szórt fényei. Nemzeti Közzolgálati
Egyetem, Budapest, 2013. 73-84. old. ISBN 978 615
5305 14 6

Herényi István: „Burgenland”. Acta XIV/1. 93-95. old. ISBN 963 9349
02 X

Herényi István: Magyarország Nyugati végvidéke. 800-1242. Argumen-
tum kiadó, 1996.
ISBN 963 446 026

Herényi István: Helytörténeti lexikon. 800-1400. Nyugat-Magyarország
Árpádok és Anjouk kora.
A szerző magánkiadása. Velem, 2000. ISBN 963 440 427 8

*Acta = Acta Historica Hungarica Turiciensia. A Zürichi Magyar Tör-
ténelmi Egyesület kiadványai*

További szakirodalmi források

Akten und Dokumente des Aussenamtes (State Departement) der USA zur Burgenland- Anschlussfrage 1919-1920 (bearbeitet von Jon D. Berlin), Eisenstadt, 1977. p. 1-484

Burgenland. Lebendige Kultur. (Hers. Hans Rosnak) Eisenstadt, 1977. 47 p.

Burgenland in seiner pannonischen Umwelt. Festgabe für August Ernst. (Red. Harald Prickler) Eisenstadt, 1984. Bgld. Landesregierung 463 p. (Burgenländische Forschungen. Sonderband 7)

Burgenlandi magyarok közt. Új Idő Könyvek. Szerk. Végh Antal. Bp. 1990

Burghardt Andrew: Borderland. A historical and geographical Study of Burgenland, Austria. Madison,

1972. Univ. of Wisconsin, Pr. XII, 365 p. 4 maps

Deme László – Keleti József: Az ellenforradalom Vas megyében és Szombathelyen. Szombathely 1920

Dabas Dezső: „Burgenland” álarc nélkül. Történeti-földrajzi tanulmány az elrabolt nyugati végekről.

Montreal, 1984

Éger György és Szesztay Ádám: Alsóőr. Száz Magyar Falu Könyvesháza Kht. Budapest, talán 2001, 146

old. (Ezt a kötetet kizárólag bibliográfiája okán ajánlom. Csihák György)

Fogarassy László: A soproni népszavazás helye Európa diplomáciai történetében. Soproni Szemle

1991. 4. sz. p. 289-315

Fogarassy László: Prónay Pál emlékezése az 1921. évi nyugat-magyarországi eseményekről. Soproni

Szemle 1986. 1-4 sz. p. 24-46, 118-138, 208-228, 304-323

Fogarassy László: Nyugat-Magyarországi bandaharcok (1929. augusztus 28-november 4) Vasi Szemle

1961. I. kötet p. 39-49

Fogarassy László: Die Memorien des Freikorpskommandanten Viktor von Maderspach.

Burgenländische Heimatblätter, 41. Jg., Heft 1, P. 15-25, 1979

Fogarassy László: Beiträge zur Venediger Protokoll aufgrund ungarischer Quellen. Burgenländische

Heimatblätter, 40. Jg., Heft 4, 1978. P. 145-157

Fogarassy László: Eisenstadt und Umgebung zur Zeit der Bandenkämpfe. Burgenländische

- Heimatblätter, 30. Jg., Heft 4, 1968 P. 159-168
- Fogarassy László: A nyugat-magyarországi kérdés diplomáciai története. Soproni Szemle 1982. p. 1-18, 97-115, 193-211
- Fogarassy László: Háború hadüzenet nélkül (Hadműveletek Magyarország területén a páduai egyezménytől a soproni népszavazásig) I-II. Soproni Szemle 1990. 1-4 sz. p. 193-214, 289-329
- Fogarassy László: Legitimista lett-e Prónay Pál a nyugat-magyarországi felkelés folyamán? (Prónay alezredes vallomása az Etelközi szövetség vizsgálóbizottsága előtt az 1921. évi nyugat-magyarországi cselekményekről és a második restaurációs kísérletről) Soproni szemle 1990. 1-4 sz. p. 11-19
- Fogarassy László: Paul Prónays Erinnerungen an das „Lajta-Banat”. Burgenländische Heimatblätter. 52. Jg., 1990. P. 1-10
- Fogarassy László: Lajtabánság. Legújabbkori Múzeumi Közlemények. Magyar Munkás Mozgalmi Múzeum. Budapest, 1967. p. 66-77
- Fogarassy László: A nyugat-magyarországi kérdés katonai története I. Soproni Szemle 1971. 1-4 sz. p. 291-311
- Bevezetés a burgenlandi kérdés forrásaiba és irodalmába. Uo. p. 138-145
- A soproni népszavazás. Uo. p. 335-347
- Fogarassy László: A „budaörsi csata”. Hadtörténeti Közlemények. 1971. 2. sz.
- Fogarassy László: Határmenti események Burgenland megalakulásától az új határvonal megállapításáig. Soproni Szemle 1975
- Fogarassy László: Die Volksabstimmung in Odenburg (Sopron) und die Festsetzung der österreichisch-ungarischen Grenze im Lichte der ungarischen Quellen und Literatur. Südvorschungen 1976. P. 150-182
- ismerteti: Akten und Dokumente des Aussenamtes der USA zur Burgenland-Anschlussfrage 1919-1920. In: Soproni Szemle, 1980. P. 92-94

Fritsch Gerhard – Zachs Johannes: Das Buch von Burgenland. Fotoalbum.
Wien, 1968. Belvedere 157

P.

50 Jahre Burgenland. Eisenstadt, 1971

Guglia O.: Das Werden des Burgenlandes. Burgenländische
Forschungen. Heft 44. Eisenstadt
1961

Goldinger W.: Die Burgenlandfrage als internationales Problem.
Burgenländische Heimatblätter
1961

Gál Susan: Language Shift. Academic Press, New York, 1979. 201 p.

Gaál Károly: Angaben zu den Abergläubischen Erzählungen aus dem
südlichen Burgenland.
Eisenstadt, 1965. Burgenländisches Landesmuseum. 172
P. (Wissenschaftlichen

Arbeiten aus dem Burgenland. 33)

Gaál Károly: Kire marad a kisködmön? (Adatok a burgenlandi béresek
elbeszélő kulturájához.)
Szombathely, 1985. Vas Megyei Múzeumok Igazgató-
sága. 416 p.

Honvédelem. 1921. szeptember 4

Hadtörténeti Intézet Levéltára (HIL) Polgári demokratikus forradalom iratai.
35. doboz

Tanácsköztársasági iratok 55. doboz

TK 60. doboz

VKF 1919-es anyag II. csoport

VKF Szombathelyi körletparancsnokság 1919-es anya-

ga

VKF 23. doboz

VKF 41. doboz

VKF 13. doboz

VKF 1921. évi iratanyaga

Irmtraut Lindeck-Pozza: Zur Vorgeschichte des Venediger Protokolls. In: 50
Jahre Burgenland,
Eisenstadt

Die Burgenlandfrage in der italienischen Aussenpolitik

Ein Vermittlungsversuch Italiens zu Ende 1920

Römische historische Mitteilungen 1971

Identität und Lebenswelt. Ethnische und kulturelle Vielfalt in Burgenland.
(Hrsg. Gerhard Bamu-

gartner, Eva Müller, Rainer Münz), Eisenstadt, 1989.
Prugg, P. 225.

- Imre Samu: Az ausztriai (burgenlandi) magyar szórványok. Népi kultúra – népi társadalom.
7. 119-135 p.
- Imre Samu: Felsőőr helynevei. Debrecen, 1940. 36 p. 1 térkép. (Dolgozatok a debreceni Tisza István Tudományegyetem magyar nyelvészeti intézetében 8)
- Imre Samu: Felsőőri földművelés. Debrecen, 1941. Ref. Koll. Tanárképző Intézet dolgozatai 22. sz.-ból
- Imre Samu: Felsőőri nyelvjárás. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1971. 101 p. (Nyelvtudományi értekezések 72)
- Jedlicka Ludwig: Die Entstehung des heutigen Burgenlandes.
Die militärische Landnahme des Burgenlandes und deren innerpolitische Bedeutung. Burgenländische Heimatblätter, 23. Jg. Heft 3. Eisenstadt 1961. P. 118
- Jon D. Berlin: Die Rolle der amerikanischen Diplomatie in der Burgenlandfrage 1919-1920.
Österreichische Osthefte 14. P. 290
- Kelemen László-Szoták Szilvia-Göncz Lajos: Tannyelvválasztás a kisebbségi régiókban: Tájékoztató
füzet burgenlandi magyar szülőknek. Magyar Köztársaság Miniszterelnöki Hivatala
2009. p. 8
- Kovács Márton: A felsőőri magyar népsziget. Budapest, 1942. Sylveszter ny. p. 120.
(Település- és népiségtörténeti értekezések 6)
- Kriszt Roman: Kirchliche Organe und Funktionsträger auf Pfarrebene. Eine Darstellung auf Basis
der für das (heutige) Burgenland maßgeblichen ungarischen und österreichischen
Rechtsvorschriften. Burgenländische Heimat Blätter, 2014. Heft 1, P. 34.
- Lautner Angela: Erwartungshaltung und wirtschaftliche Zukunftsperspektiven der ungarischen
Volksgruppe im Burgenland in Hinblick auf den Beitritt Ungarns zur Europäischen
Union. Diplomarbeit. Fachhochschul-Studiengang Internationale Wirtschaftsbeziehungen. Eisenstadt, 2003, P. 106.
- Lehár Anton: Erinnerungen, Gegenrevolution und Restaurationsversuche in Ungarn 1918-1921.

- Wien, 1973
- Mollay Károly: A Szövetségi Katonai Bizottság bizalmas utasítása a hozzá beosztott antant-tisztekhez. Soproni Szemle, 1991. 4. sz. p. 316-320
- Maderspach Viktor felkelőparancsnok emlékiratai. Soproni Szemle 1978
- Missuray-Krúg Lajos: A nyugat-magyarországi felkelés. Sopron 1938
- Magyar Pokol. A magyarországi fehér terror betiltott és üldözött kiadványok tükrében. Budapest 1964
- Nagy Iván: Nyugat-Magyarország Ausztriában. Budapest 1932. Politzer. p. 35. (A Pécsi M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem Nemzetközi Jogi Intézetének kiadványai 17)
- Németh Adél: Burgenland. Panoráma útikönyvek. Budapest 1986. Panoráma. p. 198
- A népmozgalom főbb adatai községenként 1828-1920. Burgenland. (Die grundlegenden Angaben der Bevölkerungsbewegung nach Gemeinden 1828-1920) Kiad.: KSH Budapest, 1981 p. 254
- Ortsnahmenverzeichnis des Burgenlandes. Hrsg. vom Bundesamt für Statistik. Wien, 1924. Österr. Staatsdruck. IV. Pp. 28
- Österreichische Rektorenkonferenz. Bericht der Arbeitsgruppe „Lage und Perspektiven der Volksguppen in Österreich.“ Mit einem statistischen Ergänzungsheft. Wien, 1989. Böhlau, P. 173, 219
- Őrvidéki magyarokról – őrvidéki magyaroknak. Városkapu kiadó/MMIK/Imre Samu Nyelvi Intézet. Kőszeg/Alsóőr, 2008/2009. p. 302
- Polster Gert: Von Soldaten, Prälaten und Magnaten... Die Söhne des Palatins von Ungarn Ludwig Ernst Graf Batthyány. Diplomarbeit an der Universität Wien, 1998. P. 138
- Prónay Pál emlékezései az 1921. évi nyugat-magyarországi eseményekről. Soproni Szemle 1986
- Pilch Jenő: Horthy Miklós. Budapest, 1929
- Rossini Ilaria: La minoranza ungherese nel Burgenland. Storia e tradizione. Alma Mater studiorum – Università di Bologna, 2005-2006. P. 89
- Schmidt-Pauli Edgar, von: Nikolaus von Horthy. Admiral, Volksheld und Reichsverweser. I. P. Toth

- Verlag, Hamburg 1942. P. 344
- Steinböck Erwin: Die Angliederung des Burgenlandes 1921. Truppendienst, 10. Jg., 1971. Nr. 3. P. 241-246, 335-339
- Schlag Gerald: Zur Burgenlandfrage von Saint-Germain bis Venedig (10. Sept.-11. Okt. 1921)
- Burgenländische Heimatblätter, 32. Jg. Heft 3, 1970. P. 97-125
- Schlag Gerlad: Die Sozialdemokratische Partei des Burgenlandes und der Anschluss des Landes an Österreich. Burgenländische Forschungen. Sonderheft II. Eisenstadt 1961 P. 142-169
- Schlag Gerald: Die Kämpfe um das Burgenland 1921. Heeresgeschichtliches Museum Wien, 1983. P. 1-34
- A soproni munkástanács ülése. – Fegyverrel védjük meg Nyugat-Magyarországot! Soproni Vörös Újság. 1919. július 24. Soproni Szemle 1974.3. p. 267-269
- Schwartz Elemér: A nyugat-magyarországi német helységnevek. Budapest, 1932. p. 295
- Seper Karl: Unterwarter Heimatbuch. Unterwart, 1976. Heimathaus P. 148
- Sozan Mihály: A határ két oldalán. Párizs, 1985. Irodalmi Újság 143 p.
- Szépfolusi István: Lássátok, halljátok egymást! Mai magyarok Ausztriában. Bern, 1980. EPMSz 407 p.
- Südliche Dreiländerecke. Südburgenland, Komitat Vas, Slowenien. (Hrsg. Hans Rosnak) Eisenstadt, 1979. Prugg. P. 162
- Szeberényi (Lajos) Ludwig: Die ungarische Volksgruppe im Burgenland und ihr Volksgruppenbeirat. (A burgenlandi magyar népcsoport és Népcsoporttanács) Bundeskanzleramt, Wien 1986. 46 p.
- Tóth Gergely: 20 Jahre später. Eine konstruktive Arbeit zum Sprachgebrauch und Sprachwechsel in Oberwart. ELTE BTK Germanisztikai Intézet, Budapest, 1997. p. 65
- Tschida Josef: Die Stellungnahme der wiener Presse zum Anschluss und zur Einrichtung des Burgenlandes. Wien, 1947. Dissertation an der Universität Wien. Burgenländische Landesbibliothek 6036-B. P. 1-300

Umgangssprache der Burgenländer. Ergebnisse der Volkszählung vom 12. Mai 1981. Burgenländische Statistiken. Neue Folge 4. Eisenstadt, 1985. P. 68

UMIZ for KIDS (UMIZ=Ungarisches Medien- und Informationszentrum/Magyar Média és Információs Központ – MMIK) háromnyelvű (magyar-német-horvát) mesekönyv. Jelenleg a 16. kötetnél tartanak

Veiter Theodor: Das österreichische Volksgruppenrecht von 1976. Rechtsnormen und Rechtswirklichkeit. Wien, 1979. Braumüller. P. 192 (Ethos)

Veiter Theodor: Das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich. Mit einem ethnozoologischen Grundlegung und einem Anhang. Materialien. Wien, 1970. Braumüller XXV, P. 890

Veiter Theodor: Verfassungsrechtslage und Rechtswirklichkeit der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich 1918-1938. Wien, 1980. Braumüller. P. 131 (Ethnos 21)

(Vierzig) 40 Jahre Burgenland. Land und Leute – wirtschaftlich und politisch gesehen. (Hrsg. Österreichisches Pressebüro) Aglas, 1961. P. 303 (Heimat Österreich)

Wulf Schmidt-Wulffen: Das Burgenland und die deutsche Politik 1918-1921. Österreichische Osthefte 11. Jg. 1969. P. 270-287

Wallner Ernő: A felsőőrvidéki magyarság települései. Földrajzi Közlemények, 1926. 1-4. p. 36

TUDOMÁNYUNK. TÁRSADALOMTUDOMÁNY, EMBERISÉGTUDOMÁNY (XII/67, 68.)

Darai Lajos (Kápolnásnyék):

Hiányos, eltorzult társadalomtudományi fogalmak rendbetétele a nemzetkapcsolatban. Egynyelvű fogalomszótár szükségessége és jogossága

Alapvetés:

Tudatosítanunk kell, hogy számunkra a *nemzetközi kapcsolatnak* már két értelme, jelentése van. Egyik az ismert fejlemények között több részre szakadt nemzetünk részei közötti viszony, a másik a többi nemzettel létesített kapcsolat.

A kettő közötti, köztes helyzetben, avagy bizonyos kapcsolatépítő értelemben mindkettőhöz tatózóan még egy harmadik jelentést is megkülönböztetünk most: nagyrégióink, a Kárpát-medence vidékének a régi Magyar Királyság égisze alatt kialakult nemzetei közötti, *társnemzeti* kapcsolatot, viszonyt.

Ezért a nemzetközi kapcsolat olyan fontos dolog, hogy az 'ahogy lehet' címszó alá tartozik, tehát mindent meg kell tenni a fenntartására: ápolására, javítására, bővítésére.

A hagyományos nemzetközi kapcsolatok és társnemzeti viszony kezelésében, az érzelmi szálakat inkább félretéve, a tudományra, a társadalomtudományra kell tenni a hangsúlyt, mert csak a tudomány eszközei és eredményei által lehet a felszínes, vagy akár ellenséges kapcsolatokat és kapcsolat-megítélést javítani, a romboló vitákat kiküszöbölni és a felektől elvárni, a felek által megvalósítani az építő magatartást.

Közép-Európa mai közvetlen örökségét e téren két világháború és annak igazságtalan békediktátuma, a kommunizmus erőszakos terjesztése, hideghábo-

rú, a 'Vasfüggöny', a felemás rendszerváltozás és az Európai Unió számunkra szintén felemás rendszere⁷¹ jelenti.⁷²

A két világháborúban győztes hatalmak majdnem azonosak voltak, azaz túlgyőzelmet arattak, a győztesek közé önkényesen vontak be nemzeteket, országokat, a vesztesek között a mi nemzetünk és országunk méltatlanul nagy áldozatot hozott a jóvátétel érdekében.

A győztes hatalmak kevéssé tartották fontosnak, még a kisebbek és a győztesek közé ajándékként felvettek is, hogy a nemzetközi jog követelményeit és az emberiség vállalt kötelezettségeit érvényesítsék és betartsák.⁷³

A nemzetközi szervezetek az egyes nemzeteket ért sérelmeket nem orvosolják, kétoldalú és belső ügynek nyilvánítják, még az EU is, még saját elveit meghazudtolva is.

Elsősorban talán azért, mert a régi nemzetközi kapcsolati fogalomhasználat – kényelmesen – még a diktátumos korszakból örökölt kiforgatott, torz gyakorlatot követi, még mindig kettős mércét alkalmazva, azaz *a győztes mindent visz, és jaj, a legyőzöttek!* (ve victis).⁷⁴

⁷¹ „Az euró válság radikálisan átalakította az Európai Uniót. Az eredeti szándék szerint egyenlő államokról szólt volna, akik önként feladják szuverenitásuk egy részét a közös érdekért. Mostanra viszont az EU hitelezőkre és adósokra oszlott, egyenlőtlen és egyáltalán nem önkéntes rendszerré vált. Ha egy adós ország bajba kerül, akkor a hitelezők erőfölénybe kerülnek vele szemben, és a szabályok – amiket felállítottak – nem szolgálnak mást, mint hogy állandósítsák ezt az állapotot” – mondotta a napokban Soros György. (Soros szerint Merkel megválasztása a válság végét jelentheti. *Világgazdaság Online* (2009. október 02.) <http://www.vg.hu/gazdasag/makrogazdasag/soros-szerint-merkel-megvalasztasa-a-valsag-veget-jelentheti-412954>.)

⁷² HAMBERGER Judit: Csehek és szlovákok a magyarokról és Közép-Európáról. SZILÁGYI Imre: Szlovének a magyarokról és Közép-Európáról. MOLNÁR Imre–SUTAJ, Stefan: A magyar-szlovák szociológiai kutatások érintkezési pontjairól. SEBŐK László: A Kárpát-medence magyarságának mai jellemzői. GEREBEN Ferenc: A kisebbségi magyar társadalmak értékszemlélete. In: *Magyar út és nehézségei a nemzetállamtól az övezetek Európájába a huszadik század fordulóján. Avarok onogurok – magyarok. A Hatodik Magyar Történelmi Iskola és a Tizenkettedik Magyar Őstörténeti találkozó előadásai és iratai. Tapolca, 1997.* Szerk.: CSIHÁK György. Budapest – Zürich, Zürichi Magyar történelmi Egyesület, 2005. (A továbbiakban: *Magyar út...* 2005.) 56-60, 61-64, 65-104, 105-122 és 123-138. <http://mek.oszk.hu/06800/06837/06837.pdf> (2013. október 02.)

⁷³ CSAPÓ I. József: Az 1919. december 9. Párizsi Kisebbségi Egyezmény Románia és a társult főhatalmak között. In: *Az első világháború és történelmi következményei. Szent István és a magyar államalapítás.* Szerk.: CSIHÁK György. Budapest–Zürich, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, 2003. (A továbbiakban: *Az első világháború...* 2003.) 61-74. <http://mek.oszk.hu/06800/06802/06802.pdf> (2013. október 02.)

⁷⁴ Ezzel messzemenően összhangban van, sajnos, azaz igazolja ezt a kegyetlen, civilizálatlan állapotot az a pár mondat, amit Csihák György hozzám írott leveléből veszek: „Egy dologra felhívom szíves figyelmed: nincsenek 'emberi jogok'. Mindegy mennyien emlegetik. Nincs az ENSZ alapokmányában, nincs a Függetlenségi Nyilatkozatban, nincs a Bibliában. Nincs az EU-ban.” – Marad tehát az önként vállalt békés együttműködés.

Összefüggő magyar történeti vonatkozások:

„Mikor a nemzeti eszme diadalmasan járja be a világot, eltemetett kis államokba lelket adva s azokat nagyra növelve: sajnálattal látjuk ugyanakkor, hogy a magyar társadalom és törvényhozás ezt, a világot mozgató nagy erőt, következetesen semmibe sem veszi” – panaszkozik Hollósy István 1913-ban. Ő ezt azal magyarázza, hogy a magyar társadalom és törvényhozás „még mindig nem tud teljesen szakítani azzal a téves elmélettel, mely szerint ’az egynyelvű nemzet gyöngé és törékeny’,”⁷⁵ és e téren ma nekünk még mindig azt kell megállapítanunk, hogy Hollósy panaszának tárgya nem orvosoltatott. Ám nem abban az értelemben gondoljuk ezt, hogy erőtlennek tartjuk a magyar nacionalizmust, hanem abban, hogy az eredeti sajátos, az egyetemes emberiséget szolgáló magyar nemzetfogalomnak nem sikerült áttörni a világba, és ott, s még Európában is, különösen a szomszédos nemzeteknél az önérdek érvényesítési célja mozgatta szinte kizárólag a nemzeti erőt.

Azaz, mint Bencze Lóránt mondja, „Szent Istvánnak a toleranciát, a multikulturális társadalmat és az ökológiai egyensúlyt megalapozó elvével értetlenül és irritálva áll szemben Európa. Értetlenül és irritálva állnak szemben a (a feketétől a csécsényekig terjedő) népiirtásban évszázadok óta bűnös, az etnikai tisztogatásnál ma is asszisztáló nagyhatalmak és a Magyarországot körülvevő, kultúrájukra szintén fölényesen büszke népek, a maguk faji vagy nyelvi alapozású nacionalizmusában.” Pedig „az elv egyértelmű és egyedülálló, és a magyar történelemben, ha éppen független volt az ország, megvalósult ez az elv.”⁷⁶ Az elv maga a Szent Királynál így hangzik: „Mert amikor különb-különb tájakról és tartományokból jönnek a vendégek, úgy különb-különb nyelvet és szokást, különb-különb példát és fegyvert hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli, s a külföldieket a pöffeszkedéstől elrettenti. Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő.”⁷⁷

Újkorunk kezdetei során az osztrák birodalmi keret nem tette lehetővé sem igazi individualizmus, sem nemzeti kollektívizmus kialakulását, amint az Európa töröktől nem sújtott részein történt. A magyarázat egyik eleme Pusztaszeri Lászlónál, hogy „a török elleni háborúk és a másfél százados hódoltság időszakában a korábbi magyar írott kútfők sokasága elpusztult, többnyire a harci cselekmények következtében... Továbbá a Budát és az ország más helységeit elfog-

⁷⁵ HOLLÓSY István dr.: *Magyarország őslakói és az oláhok eredete tekintettel a nemzetiségi kérdésre és a magyarság történelmi hivatására*. Budapest. Kiadja Ráth Mór, 1913. 5. http://mtdportal.extra.hu/books/hollosy_istvan_magyarország_oslakoi.pdf (2013. október 02.)

⁷⁶ (BENCZE Lóránt: A magyar kultúrkör néhány alapvető jellegzetessége (vázlat). In: *Az első világháború...* 2003. [A továbbiakban: BENCZE, 2003.] 273-274.)

⁷⁷ *Árpád-kori legendák és intelmek*. Ford. Kurcz Ágnes. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó. 1983, 59. <http://ehumana.hu/arpad/szoveg/eg03.htm> (2013. október 03.)

láló török seregek nemcsak elpusztították, hanem magukkal is vitték a könyvtárak⁷⁸ és levéltárak kincseit.⁷⁹ Az önálló magyar államiság elvesztésének egyébként is nyomasztó élménye ezáltal tragikusan összekapcsolódott a nemzeti emlékezet lepusztulásával, ami nemzettudatunkat hosszú időre védtelenné tette az idegen tudatformák behatolásával szemben... Az I. Ferdinánddal (1527-1564) trónra kerülő Habsburg dinasztia sok országból és tartományból álló birodalom felett uralkodott, s az uralkodás logikája azt diktálta, hogy a gazdasági, társadalmi, politikai szempontból rendkívül tarka képet mutató alkotórészek egységes elvek és módszerek szerinti kormányzására tegyenek kísérletet. E tekintetben Magyarország jelentette a legnagyobb akadályt, mert a körvonalazódó birodalom az önálló nemzetállami fejlődés útján a német és szláv tartományok előtt járt, továbbá a Ferdinándot trónra segítő magyar rendek azt várták az uralkodótól, hogy a Magyar Királyság ősi jogrendje, alkotmánya társadalmi hagyományai alapján kormányozza, és csupán személye kapcsolja össze hazánkat a Habsburgok Lajtán-túli tartományaival. A magyar rendek az összbirodalmi szemléletet és kormányzati törekvéseket elutasították. A magyar közjogi fejlődés és az ennek alapján kialakult társadalmi gyakorlat a XIII. század közepe óta csak az angol fejlődéssel volt rokonítható. Az Aranybulla, mint a nemesi alkotmány alapdokumentuma, az állam- és alkotmányfejlődés racionális, jogilag szabályozott formáját állította szembe az etelközi szerződés nyomán kialakult szakrális, atyai királyság hatalomképevel. Ugyanakkor a magyar társadalom még évszázadokig elfogadta a személyes alkalmasságon és a karizmatikus akaratátvitel erején alapuló paternális kormányzást.⁸⁰ Felkelések és szabadságharcok sorával tiltakozott az ellen az elidegenedett, személytelen hatalom ellen, amit a Habsburg dinasztia legtöbb uralkodója képviselt.”⁸¹

⁷⁸ V. ö.: TERDZSÜMAN, Mahmud: *Magyarország története. Tarih-i Üngürüş vagyis Üngürüş története. A magyarok története. Tarih-i Üngürüş. Madzsar Tarih-i.* Ford. Blaskovics József. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1982.

<http://terebess.hu/keletkultinfo/lexikon/terdzsuman.html> (2013. október 02.)

⁷⁹ Ami majd osztrák vonatkozásban is megtörténik, közismert például a Corvinák Bécsbe kerülése. Lásd: ANONYMUS: *Napló Buda avagy Ofen erős városának híres ostromáról.* Budapest, Balassi Kiadó, 1988. 84-85,

<http://www.balassikiado.hu/BB/netre/html/Buda/Buda.html> (2013. október 03.), ahol a jegyzet szerint Marsigli császári mérnök talált a leégett romok közt 800 megrongálódott kötetet, s 300-at tartott érdemesnek Bécsbe szállíttatni. Ugyanakkor mai napig tanítják iskoláinkban, hogy a török vitte el az összeset, ill. égette el ezt a híresen értékes könyvtárat.

⁸⁰ Ami egyúttal a vezéri elv érvényesülését jelentette, a rátermettség alapján történő kiválasztódást, szemben az átszármaztatott jogon és a vérvonal ápolásán alapuló főnöki uralkodási rendszerrel.

⁸¹ PUSZTASZERI László: *Az élő Árpádok.* Változó világ 17. Budapest, Útmutató Kiadó, 1985. (A továbbiakban: PUSZTASZERI, 1985.) 107-108. (Új kiadás: PUSZTASZERI László: *Az élő Árpádok. Érvék és ellenérvék az Árpád-ház utóéletéről.* Budapest, Kairosz Kiadó, 2009.)

Pezenhoffer Antal szerint viszont a rendek túlzottan is ellenálltak a Habsburg királynak, amivel az nem szállt szembe olyan erőszakkal, amint megtehetette volna, így megfelelő intézkedés sem történt az ország érdekében. Erdélyben komoly katolikus üldözésről számol be, ami egyenesen a katolikusok eloláhosodásához vezetett.⁸² Pusztaszeri pedig felemlíti, hogy a karizmatikus képességekkel nem rendelkező „Habsburg uralkodók, az általuk képviselt államérdek érvényre juttatása végett, gyakorta a magyar alkotmányosság félretételével az adminisztratív kényszer, a fizikai elnyomás, valamint az agy mosás, a források és hagyományok megsemmisítésének eszközéhez folyamodtak. Ennek következtében az abszolutizmusra törekvő uralkodók és a magyar rendek konfliktushelyzetei kenyértöréshez és fegyveres összetűzésekhez vezettek, amelyekre a bécsi hatalom az esetek többségében nem az alkotmányos állapot helyreállításával, hanem véres megtorlással válaszolt.”⁸³ Pezenhoffer azonban rámutat, hogy a Bocskai-felkeléstől kezdve a felkelések a protestáns érdekből történtek, polgárháborút keltve és a török érdek diadalát elősegítve.⁸⁴

Ugyanakkor a kérdéskör ilyen ellentmondásos mivolta vagy beállítása történészeink részéről mégis magyarázatot kíván. Ezt Dümmert Dezsőnél találtuk meg, aki szerint „a magyar történetírás modern módszerű, forráskritikai iránya már a Habsburgok monarchiájában, a bécsi kormány állandó cenzúrája és nyomása alatt alakult ki. Ez a nyomás pedig mindig a Habsburg-dinasztia eredendő jogosságának elismerését akarta kikényszeríteni nem csak az akkori jelenben, hanem visszamenőleg: a történeti múltban is. Ezt a törekvést maguk a Habsburgok is örökölték német császár-elődeiktől, és a törekevés gyökere I. Ottó korába nyúlik vissza. Ottó, a Nagy Károly-féle birodalom visszaállításának nagy tehetségű szervezője, de egyúttal, ami az ilyen törekvésekkel együtt jár: álmodója is, valóban arról ábrándozott, hogy a szomszédos cseh és lengyel példákra, ahol sikereket ért el, Magyarországra is kiterjessze hűbéri hatalmát. Jogigényt is tudott támasztani arra hivatkozva, hogy az egykori római Pannónia – a mai Dunántúl – az avarok leverésével Nagy Károly birodalmának részévé lett. A későbbi német császárok a XI. századi sikertelen, sőt, minden szépítés nélkül kimondható: csúfos vereségek után is fel-felvették, minden jogi és minden reális alap nélkül a magyar királyi címet. A Habsburgok hosszú uralma azután egyenesen szuggerálni akarta a magyarságot, hogy saját történetét ne önmaga belső valósá-

⁸² Lásd: PEZENHOFFER Antal: *A magyar nemzet történelme. A katolikus Egyház és a Habsburg-ház történelmi szerepe. Történelmi apologetika. I-XIII. kötet.* Pilisszentlélek, „Béke és Igazság Pilisszentléleki Modell” Alapítvány Út, Igazság, Élet Kiadója, 2006. (A továbbiakban: PEZENHOFFER, 2006.) I. kötet, 205. <http://mek.oszk.hu/04200/04245/pdf/> (2013. október 02.)

⁸³ PUSZTASZERI, 198., 108-109.

⁸⁴ PEZENHOFFER, 2006. I. kötet, 496.

gának szemléletéből,⁸⁵ hanem a német igények képzelt, külső teóriáinak szem-
szögéből ítélje meg, azt sugalmazva, hogy ez a nemzeti elfogultság nélküli 'tár-
gyilagosság'. S valóban, egyes történétíróink, akik még a Habsburg-monarchia
időszakában éltek ifjúságukat, a két világháború között sem tudtak egészen
megszabadulni – bár többnyire tudat alatt – ettől az évszázadokon át erőltetett
befolyástól.”⁸⁶

A Martinovics-féle összeesküvés felfedése után üldözni kezdtek hazánkban
minden új eszmét – és annak hirdetőjét – a hatalom részéről, miközben az oszt-
rák politika nagyban törekedett a tudományos igényű kormányzás képének és
gyakorlatának a kialakítására. Adamus Kollar udvari könyvtáros munkássága a
magyar nemzetre nézve hátrányos eredményt hozott, az osztrák uralkodói törek-
véseket igazolta, mert a magyar történelem olyan szükségszerű folyamatként
állítódott be, mint amely rendeltetészerűen haladt a nyugati kultúra és kor-
mányzás befogadása felé, s amely ezt a kultúrát német és osztrák közvetítéssel
fogadta volna be.⁸⁷ Ennek az átfogó, birodalmi politikának az igénye tehát a
nemzetek fölötti érdekek érvényesítésével gyengíteni a nemzetalkotó erők sze-
repét. Aholis a katolikusok ehhez az előbbi, a protestánsok ehhez az utóbbi erő-
höz lettek sorolva, vagy csapódtak oda. A birodalmi politika a nemesi nemzet
korlátozásával egyidőben új szerepköröket támasztott saját maga támogatására,
melyekbe kiszolgálóit emelte, magasra értékelve őket. Erdy János akkori helyze-
tünket jellemezve mondja, hogy „az összbirodalmi politikából fakadó agymosás
deformálja a nemzet jellemét, és a belső viszálykodás öli a nemzet erejét. Az
átpolitizált, s kurzusszempontoknak alárendelődött magyar történettudomány
pedig koronként helyezte olykor merőben ellentétes megvilágításba múltunk
eseményeit.”⁸⁸

Ezek után már jobban megértjük a Habsburgok, illetve a Habsburg-pártiak
érdekében megvalósított történelemhamisításnak az ő számukra való nagy jelen-
tőségét, sőt az Árpád-ház kisebbsítésének, fényes uralkodása nyomainak emléke-
zetből való kitörlésének kényszerét, aminek során és részeként nemcsak Árpád
vezér emlékét, hanem a régi ország életét is eltűntették előlünk, elfelejtették
velünk. És nemcsak középkori okleveleinket, írott dokumentumainkat semmisí-

⁸⁵ Bencze Lóránt szerint „a magyar kultúra megőrzött olyan ázsiai vonásokat, amelyek az európai (görög-rómaiaval ötvözött zsidó-keresztény) kultúra *örökös fejlődés* gondolatával el-
lentétesek. A magyar gondolkodás nem akarja a világot mindenáron átalakítani, jobbá tenni,
még a természet és önmaga elpusztítása árán is, mint az európai. Nem akarja mindenáron
egy cél felé kényszeríteni a világot (legyen az mennyország vagy jóléti társadalom vagy
utópista szocializmus vagy a kommunizmus földi mennyországa, vagy akár gyarmatosító el-
nyomás civilizáció címén stb.).” (BENCZE, 2003. 273.)

⁸⁶ DÜMMERT Dezső: *Az Árpádok nyomában*. Budapest, Panoráma, 1977. 139-140.

⁸⁷ KOLLAR, Adamus F.: *Documenta in historiam Hungariae. Scriptorum Rerum Ungaricum
Istem Historemata, Bulla Pontificia Liteqs et Acta Publica ex MSS. Codicibus Cesareis
collecta*. Vind. Bibl. Pal. Cod. 8799.

⁸⁸ Idézi: PUSZTASZERI, 1985. 115.

tette meg szinte teljesen a ránk támadó ellenség az évszázadok alatt, hanem ahogy Divald Kornél írja, „Magyarország túlnyomó s hajdan legvirágzóbb részének a műemlékeiből követ sem hagyott követ”. Aztán „Magyarországon a puszkapor feltalálása óta még rombolóbb történelmi katasztrófák nyomában évszázadok folyamán ismételten új települések keletkeztek, amelyek az előző korszak épületeinek romjain épülve s e romok anyagát fölhasználva, még teljesebbé tették a pusztulást. Ha ily módon évszázadokra szánt monumentális építészeti emlékeink is elenyésztek, semmi sem természetesebb, mint hogy a szobrok és festmények, amelyek ezeket hajdan díszítették, szintén elpusztultak. A ránk maradt emlékek száma az elpusztultakéhoz képest végtelenül csekély. Nem csoda tehát, ha azok, akik dicső múltunkat voltaképen nem ismerték, rideg módon, pusztán a meglevő dolgok alapján ítélték s ráfogták Magyarországra, hogy jelentősebb kulturális és művészeti életnek a színhelye sohasem volt, és ami jelentősebb műemléke napjainkig fennmaradt, ez valamennyi külföldi mesterek alkotása.”⁸⁹ Mikor azonban Ipolyi Arnold, Henszlmann Imre és Rómer Flóris korszakalkotó fellépésével a régiségek kutatása új lendületet vett nálunk, és sok műkincs került nyilvánosságra, megdőlt a minket lejárató vélemény, hogy jelentős művészi élet nálunk sose volt vagy azt harmadrangú idegen mesterek jelentették, ami miatt századokkal elmaradtunk a nyugattól.

Aztán „a Párizs környéki békeszerződés gyökeresen megváltoztatta Közép-Európa térképét. Az első világháborúig egységet képező Duna-medencében 1919-ben hét, gazdasági és politikai önállóságát féltékenyen őrző kis állam keletkezett. Az elnyert önállóság valójában már ekkor is csak illúzió lehetett, hiszen a világháborúban kimerült országok gazdaságát – Csehszlovákia kivételével – csak külföldi kölcsönök felvételével lehetett feléleszteni és az is várható volt, hogy a térségben hagyományosan befolyással rendelkező nagyhatalmak ismét aktivizálódni fognak. A térség országainak szanálása négy-öt esztendő gazdasági fellendülést eredményezett. Ez azonban csupán a háborús káosz éveihöz képest jelentett előrelépést. A háborút megelőző évek gazdasági fellendülését egyik ország sem tudta elérni, a nyugat-európai konjunktúrára épülő újjáépítés tiszavirág-életűnek bizonyult. Ingatag tartópilléreit leomlasztotta az 1929-ben kirobbant világgazdasági válság.”⁹⁰

Ezért is számít a harmincas évek ugyanúgy a kiemelkedő magyar szellemi teljesítményekkel teltnek, különösen a kultúrában, mint az 1790-es, az 1840-es, az 1870-es, vagy az 1900-as évek. A viszonylagos gazdasági fellendüléssel párhuzamban a kultúra minden területén történt jelentős előrelépés. A tudományos

⁸⁹ DIVALD Kornél: *Budapest művészete a török hódoltság előtt*. Művészeti Könyvtár sorozat (Szerk. Dr. K. Lippich Elek). Csányi Károly 10 eredeti építészeti rajzával és 49 képpel illusztrálva. Budapest, Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) Cs. és Kir. Udv. Könyvkereskedés kiadása, Budapest. 5-6.

⁹⁰ DIÓSZEGI László: A nagyhatalmak és a Duna-medence az 1930-as években. In: *Magyar út...* 2005. 30.

kutatás és a technikai alkalmazás Ausztria elé tette ipari teljesítményünket, legalábbis a világszabadalmak terén. A gazdaságelmélettől a történetfilozófián, jogfilozófián keresztül a filozófia különböző ágáig voltak jelentős teljesítmények. A közoktatás és az egyetemi oktatás kiváló volt, a külhon tudományos teljesítményeiről pedig majdnem egyazon időben értesült a magyar nagyközönség. És amit csak mi tudunk igazán értékelni: az irodalom és a képzőművészet hihetetlenül sok óriást adott. A folyóiratok színvonala vetekedett bármely nyugati társáéval. A könyvkiadás hatalmas vállalkozásokat teremtett: lexikonok, enciklopédiák, tudományos tára. A tudós ember megbecsültsége kiemelkedett. A gimnáziumi tanárok évkönyvekben ismertették címüket és telefonszámukat a nagyközönséggel. A kávéházi élet hatalmas lendülettel folyt. A kabarék a párizsiakat megelőzték zenei műveltségben (operett). A színházi élet kiváló volt, és folytathatnánk. Amúgy már a húszas évek közepén elkezdődött a harmincas évek, amikor sikerült az országot a Trianon-traumából talpra állítani, s rekordidő alatt máig példakép lelkesedéssel a negatív materiális helyzet szellemi feloldásához eljutni. Ezt a lendületet, nemzeti lelkesedést a nehéz helyzetben, azóta is példaként állíthatjuk magunk elé. Azok a tudományos, művészi és egyéb emberi teljesítmények, amelyek a magyar harmincas éveket jellemzik nálunk, nyugodt szívvel kikiálthatók világszínvonalnak. Különösen belátható mindez, ha a következő évtizedet is figyelembe vesszük, amikor lengyel és francia katonákat, menekülteket bújtatott a nemzet a náci német vicsorgások közepette. A nácik által üldözendőnek kikiáltott zsidóságot igyekezett megmenteni, s ez viszonylagosan sikerült is a végső pillanatig. A harmincas években összetartott a magyar. Akkor a sok trianoni menekült is kapott végül munkát. Az ország egésze szellemi pályára állott. Még ha mindezt a nagyhatalmak nem is nézték jó szemmel.

És utóbb sokáig, igen sokáig tartott nálunk a nemzetközi szocializmus rémuralma, ahol a testvéreinek nevezett, valójában nacionalista szocialista államok jól kihasználták a mi kárunkra, hogy nálunk állami szinten komolyan vették a proletár internacionalizmust, míg ott, pl. a KGST-ben aránytalanságokat, szerződésszegéseket látunk nemzetünk kárára, más nemzetek javára. A legnagyobb veszteséget a környező országok alá rendelt magyarság szenvedte el, ahol még – mint Illyés Gyula rámutatott – szakmát se tanulhatott anyanyelvén a magyar, a kollektív jogokból kihagyták őket, az egyéni jogok pedig nem érvényesültek. És ha vannak a 21. század elején húsbavágó társadalomtudományi kérdéseink a nemzetközi kapcsolatokban, azt a legnagyobbbrészt ennek a kollektív örületnek köszönhetjük. Amely a szabadságot korlátozva az emberi spontán képződmények felszámolásával akarta a sikert önmagáért intézményesíteni. Ezért kell foglalkoznunk most e kérdésekkel itteni felvetésünkben. Miközben a filozófiai általánosítás oldaláról a nemzeti ébredést, magát a nemzeti lét kérdéskörét az embe-

riséggé válás megelőző fokaként azonosítottuk, teljes mértékben mentesítve az elmarasztaló megítélés alól.⁹¹

Fogalmilag nehezen kezelhető velünk kapcsolatos tények

Az első⁹² és második világháború után, illetve a trianoni diktátum megvalósítása során a Magyar Királyság területéből fél tucat ország részesedett, melyek mai utódállamai még sokkal több országra bomlottak azóta, és ezeknek a működtetéséhez szükséges vagyont, különösen az ingatlan, illetve termőföldi, erdő, stb vagyont az újonnan keletkezett államok többnyire a magyaroktól (magánemberektől és szervezetektől) vették el, sajátították ki, azaz államosították.⁹³ Ezeknek visszaadása tulajdonosaiknak, ill. azok örököseinek csak akadozva, elégtelenül és igazságtalanul történik.

A művelődési területen, a kulturális és szellemi javak esetében megvalósított intézkedések már-már a szellemi népiirtás fogalmkörébe esnek, még olyan országokban is, mint Osztrákország,⁹⁴ ahol az elemi iskolai magyar nyelvű állami oktatás 1920 óta szünetel. Egyetemeket, színházakat, stb. vettek el a magyarságtól, egyesületeket tiltottak be,⁹⁵ még az egyházi életet is korlátozták, magát a magyar nyelvhasználatot a mai napig büntetik a legtöbb környező országban, néhol megverik az utcán az embereket, ha magyarul beszélnek.

Takács József igen őszintén velős megfogalmazással élve a türelmességben jelölte meg magyar sorsfordító jellegzetességünket,⁹⁶ még ha e fogalom lejáratódott is a 20. században.⁹⁷ Sok más fogalommal együtt, hiszen a politika a fo-

⁹¹ CSER Ferenc és DARAI Lajos: Hét mondat Ember – Társadalom – Emberiség összefüggő kapcsolatáról — némi magyarázattal. *INCO. Első magyar internetes folyóirat az információs korról*. 12. szám. (2007).

<http://www.inco.hu/inco12/filo/cikk2h.htm> (2013. október 02.)

⁹² ZACHAR József: A nagy háború és ami utána következett. In: *Az első világháború...* 2003. 17-30.

<http://mek.oszk.hu/06800/06802/06802.pdf> (2013. október 02.)

⁹³ HORVÁTH Lajos: Trianon utáni földreformok a Kárpát-medencében. CSAPÓ I. József: Az 1921. évi földreform Romániában. Jogtiprás, birtokfosztás, diszkrimináció. In: *Magyar történelem. Tízezer év – ezer oldalról. Oktatási segédkönyv*. Szerk.: CSIHÁK György. Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII. évfolyam 1. szám. Zürich – Budapest, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tudományos Tanácsa, 2002. (A továbbiakban: *Magyar történelem...* 2002.) 485-496 és 497-504. <http://mek.oszk.hu/05900/05939/05939.pdf> (2013. október 02.)

⁹⁴ Hollósy kifejezése. HOLLÓSY, 1913, 5.

⁹⁵ CSAPÓ I. József: Az önkormányzás múltja és jelene a történelmi Erdélyben. In: *Az első világháború...* 2003. 51-60.

⁹⁶ V. ö.: „A régi magyar kultúra alapvonása a határozott tolerancia, emberrel, állattal, növényvel, egyáltalán az egész természettel, az egész világgal szemben.” (BENCZE, 2003. 273.)

⁹⁷ TAKÁCS József: Türelmesség. Türelmesség? Türelmesség! In: *Az első világháború...* 2003. (A továbbiakban: TAKÁCS, 2003.) 141-150.

galmak mögötti értelmezést és cselekvést azok eredeti értelmével összeegyeztethetetlen, sőt összeférhetetlen módon is képes volt végezni. Türelmességünket a mellérendelő gondolkodással és a kiválóan együttműködő tevékenységgel lehet magyarázni. Nálunk a vallási és nemzeti türelmesség törvény volt az Erdélyi Fejedelemségben, a legtovább Európában, míg akkor máshol ártatlan emberek tízezreit gyilkolták le az igaz eszme nevében. A Habsburgokkal megszűnt a türelmesség a nyugati és középső országrészünkben, és irtózatok indultak a türelmesség földjén: inkvizíció, keresztény testvérharc, idegen és magyar katonák harca, zsoldosok egymás közti rivalizálása. A Szent Liga felszabadítónak nevezett háborúja magyar népirtásnak is beillett, még Erdélyben is elkezdtek a jezsuiták a türelmességet felszámolni. A magyar katonákat, mivel nem fordultak népük ellen, elbocsátották, akik vezért kerestek, s találtak is Tököly és Rákóczi személyében. „A kuruc harcok leverése után újra népirtás kezdődött. A protestáló magyart csak a mocsárvilág védte meg. Az egész Országban bekövetkezett az, ami a Habsburgok által uralt részen Ferdinánd óta folyt. Megkezdődött az összeuszításra való nevelés, a magyarság szétforgácsolása. Magyart magyarra, katolikust protestánsra, szomszédot szomszédra, testvért testvérré uszíták. Az utolsó életben maradottakat az idegeneknek kellett eltenniük... Egyes vidékeken teljesen kiirtották egymással a lakosságot, majd ezt követte a békésnek hazudott betelepítés. Aztán az idegenek javára telekkönyveztek... A madéfalvi események után a katolikus hit érdekében más síkra kellett terelni a magyarirtást és népirtást. Erre jó példát szolgáltatott a francia nacionalizmus. A kalapos király ezt ki is használta. Magyarirtásra felbérlette az oláh Horeát és társait, amit a történetírás hűbéri ellentétnek állít be.”⁹⁸

Takács keserűen állapítja meg, hogy mialatt itt „az Árpádok előtt és alatt a lovas népeket a türelmesség jellemezte, a Habsburgok alatt a türelmetlenségre való nevelés volt a cél. Horea segítségével kieszközölt népirtás után ez megváltozott. Következett a kényszerszülte türelem korszaka.”⁹⁹ A magyarság látta, hogy ellenségeket, Habsburgokat szolgáló idegeneket telepítettek a nyakára, katonai stratégia szerint elhelyezve az országban. Egy hirtelen jött forradalom teljes kiirtással fenyegetett. Nem volt egy színmagyar lakosságú vármegye, és a szabad királyi városok is részben idegenekből álltak, de még a szász városok is kaptak ilyeneket, mivel a rebelleket támogatták. A Székelyföld a legnagyobb idegenek nélküli országrész, aminek szélén már voltak oláhok, és oláh ezred „vigyázott” a székelyekre. A reformkorban a magyarság kényszerszületéséből volt óvatos, a forradalom vértelen volt, de Jellasics hamar beindította a Habsburgok ördögi tervét. Ezen terv értelmében magyartalanítani kellett volna az országot. Isteni szerencse volt a jobbágyfelszabadításról szóló törvénycikk. Ha ez nem lett volna, akkor az idegen ajkú jobbágyságot urai ráveszik a magyarok le-

⁹⁸ TAKÁCS, 2003. 144-145.

⁹⁹ TAKÁCS, 2003. 145.

mészárlására. Így azonban a jobbágyság megoszlott, csak kevesen hallgattak uraikra, sokan tanácstalanul vártak, s sokan a magyar forradalom pártjára álltak. Ha az idegenajkú jobbágyság kiáll urai mellett, akkor vége a magyar nemzetnek. Nem ok nélkül gondolkodtak a nemzet nagyjai nemzethalálban. Nagyon közel volt hozzá a nemzet.”¹⁰⁰

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc leverése után ezért már nem lehetett visszaállítani a jobbágyságot, mert a jobbágyok a császár ellen fordultak volna. De amit nem tudtak megtenni a forradalom alatt, meg akarták valósítani a minden türelmességtől mentes Bach-korszakban, miközben az idegenajkúak követelték a forradalom leverésért a jussukat. Sok-sok hazudozás után az uralkodó látszatkiegyezést kötött az összes követelődője ellenségével, a magyarsággal. A politika a birodalom érdekeit a katolikus egyház berkein belül akarta érvényesíteni, az egyházon keresztül irányított uszítás és türelmetlenség tartotta össze a birodalmat. Mivel a császár kénytelen volt kiegyezni a halálraítélt nemzettel, a vezérvonal az ország gazdasági tönkretétele lett. „A császáriak számítását a zsidók akadályozták meg. A zsidók egy része már magyarérzelmű volt, s magyar érzelemből is cselekedett, de a legtöbben a saját zsebük hasznára hozták helyre a halálraítélt nemzet nemzetgazdaságát. Ezért a bécsi udvar valósággal sugallta a zsidók iránti ellenszenvet. Ez is a katolikus papságon keresztül működött. A magyarokkal akarták kiirtatni a zsidókat, s az idegenajkúakkal a magyarságot. Ezért ment a zsidóellenes uszítás, s ugyanakkor a nyelvi-nemzeti uszítás is. A birodalom felbomlása után a Kisantant államai elsőszámú ellenségei nem a zsidók, hanem a magyarok lettek. Ezen államok mohósága miatt a sorrend megfordult, s a zsidóirtás még néhány évre eltolódott. Későbbben a zsidóirtást a magyarokkal akarták megcsináltatni. *Bár a Kisantant több zsidót gyilkoltatott le, mint a magyarság, mégsem beszélnek róla. Sőt a Kisantant fővédnöke – Franciaország – sincs messze az első számtól a zsidóirtás listáján.*”¹⁰¹

Takács a türelmetlenséget a továbbiakban is főszereplőnek látja, mert a szét-esett birodalmon türelmetlen, mohó népek osztozkodtak, akik magukat nemzetnek tartották, nemzetállamnak, holott a többségük mondvacsínált volt, és sosem volt történelmi tényekre hivatkoztak. „Egy soknemzetiségű birodalomból, amelyet a rossz irányított, több soknemzetiségű államocskát hoztak létre, amelyeket szintén a rossz szándék vezérelt. Tették mindezt az akkora nagyon használatos „Népek, nemzetek önrendelkezési joga” jelszavának teljes megtagadásával. A béke Franciaországban kötöttetett, s minden „győztes” állam francia módra szeretett volna egynyelvű államot alakítani. Tehát ki kell irtani először az összes másként beszélőt, majd a másként gondolkodót. Úgy cselekedtek, mint a franciák. Fennkölt jelszavakat hangoztatva, demokráciáról, jogegyenlőségről beszélve irtották a népet. Történelmi kegyhelyek, falvak, temetők tűntek el, új falvak szü-

¹⁰⁰ TAKÁCS, 2003. 145.

¹⁰¹ TAKÁCS, 2003. 146.

lettek egy hasból húzott határvonal mentén. A Kárpátok medencéjében megszűnt mindenforma türelmesség a más iránt.”¹⁰²

Tehát a magyarságnál „ennek a türelmes és multikulturális beállítottságnak hátrányai is voltak a magyar történelemben. A türelem ugyanis a társadalmi-politikai életben oda vezetett, hogy a türelmesen elfogadott, a magyarság közé bevándorló népek egyrészt nem voltak hasonlóan türelmesek. Másrészt a magyar társadalmi-politikai ellenállás mindig passzív rezisztenciaként jelentkezett, akár a Habsburg elnyomással szemben, akár később a nemzeti szocializmussal, majd a szovjet nemzetközi szocializmussal szemben. Természetesen ez a passzív rezisztencia – főként az utóbbiakkal szemben – nem bizonyult sikeresnek, jobban mondva nem volt sikeresen dokumentálható. A hosszan tartó türelem néha gyors, váratlan fölkelésekben, eleve kudarcra ítélt szabadságharcokban robbant ki (például 1848-ban, 1956-ban).”¹⁰³

Takács nem hallgatja el, hogy a trianoni trauma hatására a csonkaországban is akadozott, szünetelt a türelmesség, ahol először a menekültek áradata szülte a türelmetlenséget: a pesti munkanélküliek rovására előnyt élveztek az elszakított országrészek menekültjei. A rövid idejű kommunizmus is fokozta a türelmetlenséget, s annak folytatása a láthatatlan kommunisták részéről Horthy alatt. Valamint a hirtelen felduzzadt létszámú úr, katonatiszt, vasutas stb., akik nem tudtak szakmájukban elhelyezkedni, és sok lett az olcsó munkaerő is. „A visszacsatolásoknál némelyik katonai egységek úgy jöttek, mint a gyarmatba, pedig a nép felszabadítókat várt. A belbiztonság emberei a rendes emberek között keresték az árulót... Családegysítésekről beszéltek a rádióban, de valójában hallgattak azon családokról, amelyeket az új határ vágott el. Türelmetlenség volt minden új határ mindkét oldalán, kivéve azt a részt, ahol visszaállt az Istenszabta határ... A két világháború közötti és a második alatti korszak mégis a türelmesség korszaka volt. De ez a türelmesség teljesen más, mint az Árpád-kori. Már Európában mindenütt nagyban folyt a zsidóirtás, de a kissé kibővített csonkahan még a zsidók menedékéül szolgált. Itt pattant el a húr a legkésőbbben, s azért látszik iszonyatosnak, mert eléggé gyorsan folyt. Akármit is beszélnek, itt maradt életben a legtöbb zsidó. A második párizsi feldarabolás után legalább három évig népiirtások, áttelepítések, kitelepítések következtek. Most már Bukarest is követte a prágai nyájas politikát (soha be nem tartott szép törvények leírata, s hangoztatása) és látszólagos jogokat ad. Többek között kintről látszó önkormányzatot a székelyeknek. Aztán jön a világmegváltó kommunizmus türelemparancsa. Légy türelmes, bántsad a vallást! Légy türelmes, irtsd ki a mást! Mindenki egyforma lesz! Mit jelent ez az utolsó, talán azt, hogy nem létezhet két ember a földön. A világmegváltó kommunizmus alól a látszatforradalmak meghozták a felszabadulást. Ez nem szabadulás, hanem szabad dűlás. Sajnos csak a türelmetlenség lett

¹⁰² TAKÁCS, 2003. 146.

¹⁰³ BENCZE, 2003. 275.

felszabadítva, kiszabadítva. Nagyon nehéz lesz a türelmetlenség rossz szellemét visszazárni a palackba.”¹⁰⁴

Jogos követelmények: ha alább adjuk, semmi se változik:

Minden nap minden órájában minden jogtipró, kollektív bűnösséget ítélő és megtorló szerződést, törvényt, intézkedést és tettet bírálunk kell és követelni megszüntetését és örök időkre a hasonlóktól való elhatárolódást, intézkedést, hogy ne ismétlődhessen meg ilyen.

Felül kell vizsgálni minden egyéni sérelmet és orvosolni, igazságot szolgáltatni és méltányos bánásmódot végre.

Semmiféle elavulásra hivatkozást elfogadni nem szabad ezekben az ügyekben, és ha például a kulturális javak, bécsi levéltári anyagok, egyéb odakerült nemzeti kincsek, valamint a magyarságunk számára jelentős dolgokat már korábbi szerződéssel rendeztek, azokat újra kell tárgyalni, mert a Vörös Hadsereg árnyékában, vagy egyéb nyomás alatt lettek, sokszor a magyar érdekekről a nemzetköziség nevében lemondva, aláírva, elfogadva korábban.

Követelnünk kell az 1920 előtti állapot visszaállítását azokon a területeken, ahol erre mód van, tulajdonviszonyok, nyelvhasználat, vallási hovatartozás, stb. esetében.

A visszaállítást visszamenőleg is követelnünk kell, azaz olyan állapot elérését például az anyanyelv érvényesülése terén, amely akkor jött volna létre, ha nem történik meg az 1920 óta a közelmúltig vagy napjainkig tartó jogtiprás.

A magyarországi nemzetiségekkel való foglalkozás jó gyakorlatát példának lehet állítani, de azokat az irányváltozásokat is figyelembe kell vennünk a magyar esetben is, amit itt, mint szükségszerűséget, tapasztalunk.

A magyar nemzeti és a társnemzeti közösségek létének kezelése új fogalmakkal:

Szükségesnek látszik kétféle belső és kétféle külső nemzetközi kapcsolat megkülönböztetése, mégpedig a társnemzet fogalma által:

Az *első belső nemzetközi kapcsolat* a történelmi közös ország utódnemzetei, mint társnemzetek közötti. Mert hiszen a közös történelmi múlt, a politika- és gazdaságtörténeti események, erkölcsi és szociálpszichológiai jelenségek, nyelvi és kulturális azonosságok sokkal bensőségesebb, lényegében önmagunkhoz való viszonyként kellene, hogy jelentkezzenek. Azaz minden e régió belüli kétoldalú kapcsolat mindenoldalú szempontoknak is meg kell feleljen, mindenoldalúan is egyeztetett legyen a megfelelő intézvényekkel.

Példaként képzeljünk el egy Carpatian Tour-t, azaz Kárpáti Kerékpáros Körversenyt. Ez eléggé nagy területre, a Tour de France-nál is nagyobbra kiterjedhetne, ha minden olyan országot beveszünk, ahová a Magyar Királyság égisze

¹⁰⁴ TAKÁCS, 2003. 147.

valaha kiterjedt, azaz a Szent Korona országairól van szó. A Nápoly körüli szakaszra egyenesen tengeren kellene átszállítani a versenyzőket. Másik példa a török birodalom terjeszkedése, ami elől a Balkánról előbb hozzánk menekültek a szerbek, majd az országuk is áttevődött közvetlenül a szomszédunkba és kaptak tőlünk védelmi segítséget, aztán már török adóbehajtókként jöttek, majd a mi területünkre települtek, s a Délvidékről el se mentek, és a Vajdaságba még a közelmúlt délszláv háborúban is telepítettek szerb tömegeket Koszovóból és Boszniából. A horvátok a politikai függetlenségüket a Magyar Királyságban találták meg. Ausztria az avar korban mai magyar nyelvűekkel volt lakott, ahonnan őket a nagynak mondott Károly üzte el és telepített oda bajorokat. A mai szlovákok, ruszinok és románok pedig csak a Magyar Állam megszervezése után 300 évvel kezdtek beszivárogni az északi és keleti hegyvidékre.

Azaz sokkal szorosabb és szerteágazó a kapcsolatunk a szomszédokkal, mint ezt más mai európai nemzeteknél látjuk, ahol vagy erőteljesebb volt az elkülönülés a szomszédságtól, vagy nem tartják számon a közös múltat. Nekünk érdemes ebben is különbözni tőlük, hogy számon tartjuk. Hiszen együtt sokkal gazdagabb múltat birtoklunk, a mai Közép-Európára úgy tekinthetünk, mint múltunk terepére, amelyet bejárva egészen más viszonyba kerülhetünk az ottani látnivalókkal, ha saját történelmünknek is eseményei színhelyére tekintünk rájuk, nemcsak a mai ott lakó nemzetére.

Az e területen éltek műveltsége a Kárpát-medence és szűkebb-tágabb környezeteként már a történelemelőtti időkben, a régészeti műveltségek mentén történt, az emberiség számára is igen jelentős teljesítményekkel, a földművelés és a fémművesség térségünket igen jellemző alakulásával, valamint az itteni ókor fontos eseményeivel. A középkor első felének több hatalmi átrendeződése a térségben éppúgy érdekel bennünket, mint a középkor második felének hungarus tudatú alakulása, kereszténységet megújító élete. Az újkori sajátosságok és a legújabb kori törekvések, helyzetek és állapotok gyökereinek, alapvető mozgatóinak elfogulatlan feltárásától, a múlt közös emlékeinek ápolásától pedig azt várjuk, hogy hozzájárul az itteni történelmi sorsközösség általi testvérnépek boldogulásához.

Az *első külső nemzetközi kapcsolat* a történelmi közös ország utódnemzetei, mint társnemzetek és a többi európai és világrégió nemzetként fellépő egységei, valamint tömörülései, szövetségei és szervezetei között. Amihez külön folyamatban fel kell számolnunk a közös fellépést eddig lehetetlenné tevő történelmi mélységű manipulációkat a két világháborúban győztes nyugati és keleti hatalmak részéről, azaz minden saját ilyen kapcsolatot csak a közös érdek és értékek mentén lehet kialakítani, nem is a külön előnyök egymástól való irigylése miatt, hanem a hosszútávú és átfogó közös érdeksérelem megelőzésére.

Fentebb láttuk, hogy egymás megítélésére, a mai itteni térségi társnemzetek viszonyára, vagy akár saját magunk értékelésére is az osztrák birodalmi érdek mennyire erősen hatott, befolyásolva még az érzésvilágot is. Annál inkább hatni

tudott a távolabb élők nézeteire, ezért alakultak ki a nyugati világban olyan fel-
színes, lealacsonyító megítélések, amivel egész térségünket lejáratták, gondol-
junk csak a balkánias jelzőre vagy a magyar pusztáról való képzelgésre. S miu-
tán a különböző nemzetközi szervezetekbe történt belépésünk, betagozódásunk
után se tapasztalunk túl sok változást, azaz egyenrangú megítélésünkért még
mindig harcolnunk kell, a közös ügyekben való megegyezésünk, egyetértésünk
és fellépésünk minden bizonnyal hatással lesz a távolabbi kapcsolatainkra is,
megemelve az azokban való részvételünk eredményességét.

A *második belső nemzetközi kapcsolat* nemzetünk és a társnemzetek kapcsola-
ta saját népe és külön állama részéről a történelmileg területén kialakult más
belső nemzetrészhez, nemzetiséghez.¹⁰⁵ Vagy ha annak olyan nagy súlya van,
vallási csoportosuláshoz, annak sajátosságaival egyetemben. Ezt a történelmi
Magyarország vagy Magyar Királyság akár az emberi jövő számára is példamu-
tató módon, igazságosan és magas fokú beleérzéssel művelte korábban. Láttuk,
hogy ezt meg sem értették, sem a hungarus tudatot, sem a Szent Korona tagságot
nem tudták felfogni a modern világot befolyásoló eszmék és eszmegyártók, ha-
nem lenéztek minket és a természetes emberi kötelékeket mesterséges politikai
eszközökkel tették tönkre, fordították egymás ellen az itteni népeket, nemzetisé-
geket. Amit egyelőre csak mi, mai magyarok örököltünk meg és még mindig
gyakorlunk, sokszor hiába várva hasonló elbánást a környező országokban élő
magyarsággal szemben az ottani államvezető társnemzeteinktől. Pedig sok pél-
dát tudunk hozni a fejlett világból, ahol a más nemzetiség szabad, saját nyelvén-
ek és műveltségének érvényesítésével, használatával folytatott tevékenysége
sokkal nagyobb eredmények elérését teszi lehetővé az össznemzet, az ország
számára, mint ahol elnyomják ezeket a saját emberi megnyilvánulásokat és tel-
jesítményeket. Gondoljuk csak el, mit érne Spanyolország Katalónia ipari és ke-
reskedelmi teljesítményei nélkül, mennyit veszítene Finnország svédjei teljesít-
ménye nélkül, vagy mennyire nem működne Svájc, ha valamely nemzetiség el-
nyomná ott a többit.

Nem véletlenek és nem önzésből fakadnak tehát a székelyek és az erdélyi, a
délvidéki és felvidéki magyarok nemzeti önrendelkezési törekvései, legyen szó
területi, kulturális vagy személyi autonómiáról. És nem feleslegesen kidobott
pénz a mi mai országunkon belül a nemzetiségeink segítésére fordított összeg.
Ha a szabadság érvényesülhet e területen, akkor idővel kialakul az együttélés
olyan jó gyakorlata, amelyben a legtöbbet kihozhatnak magukból e nemzetisé-
gek, alkalmazkodva a környezet nyújtotta lehetőségekhez. Nálunk megmaradva
a nemzetiségi szinten, de a környező országokban akár a nemzeti önrendelkezést
gyakorolva nyújthatják a legtöbbet az adott állam egésze számára.

A *második külső nemzetközi kapcsolat* ezeknek a régi közös országból kü-
lönböző államokba szakadt nemzetrészeknek vagy ott később létrejött nemzeti,

¹⁰⁵ Az etnikum fogalmát is rendbe kell tenni.

nemzetiségi és vallási csoportoknak a kapcsolata a velük azonos jellegű társadalmi csoportokhoz a környező államok fennhatósága, vagy Európa és a világ más országaiban. Amit éppen a magyar állam hanyagolt el a szocializmus alatt, de még a közelmúltban is néha. A mai eredményeink ugyanakkor még bírálókat is maguk után vontak, sőt törvényi üldözést is szenvedtetnek Szlovákiában és Ukrajnában, pedig ezt a kapcsolati kedvezménynyújtást a szerb, a horvát és a román állam régóta gyakorolja a más országban élő nemzettagjai felé. Ezért a nemzetközi közvéleményt állandóan tájékoztatva a fejleményekről és tiltakozva a hátrányos megkülönböztetés ellen, kell segítenünk nemzetünk tagjait a szomszédos országokban, illetve a világ többi országában. Kimondva és hirdetve, érvelve mellette, tudományos eszközökkel is bizonyítva, hogy ez az önálló nemzeti, nemzetiségi út jó a más nemzeti állam számára is. A tudományos eszköztárat pedig ki kell terjeszteni a történelmi mélységű feltárássra, az olyan emberiségellenes törvények, mint a Benes dekrétumok tarthatatlanságának bizonyítására. Ám ez még nem minden, sokkal inkább építenünk kell ezekre a távoli nemzetszeinkre, mint eddig. Nagyon helyes, hogy iskolásaink például hozzájuk járnak már osztálykirándulásokra, de még nem teszünk meg mindent a csángó testvéreinkért, akiknek a nyelve ősi magyar alakzatokat is őriz, ugyancsak a másik végleten, az osztrákká vált véreinkben felébreszteni magyarságukat.

Ez a javasolt társnemzeti állapot a világfolyamatok tükrében egyáltalán nem elmaradott helyzetet mutat, sőt kiküszöböli az emberiséggel azonos nemzetfogalom megvalósításához képest visszalépésként is jelentkező – kívülről ránk erőltetett – nemzeti ébredés sovíniszta befelé forduló erőszakos, egymást romboló hatásait. Fontos feladatunk lehet a nagy területi régió (negyednyi, harmadnyi Európa) benépesítésének szerves folyamatait megőrző természeti, kulturális és szervezeti keretek túlélése, példaadás a világ más régióinak. Ugyanakkor a nagyrégióink egymástól távoli határain jelentkező szomszédokkal való azonosulás és kapcsolatteremtés közös előnye, a kapcsolati lánc minőségi és teljes mi volta lehet. Ugyanennek a történelmi mélységek (pl. a magyarság őskulturális azonossága a kelettel)¹⁰⁶ felől való jelentkezése és haszna, a hosszú távlati jövőbe mutató mintájául szolgálhat.¹⁰⁷

A mai világban jelentkező globális méretet ölteni szándékozó gazdasági magánérdek társnemzetekkel közös kezelésének lehetősége azt jelentené, hogy le-

¹⁰⁶ BARABÁSI László: Az eurázsiai birodalmak autonómiája és együvé tartozása. CSER Ferenc: Életszimbólumok. In: *Magyar haditechnika és magyar hadjáratok a kora középkorban. A második világháború és történelmi következményei Magyarország szempontjából (1939-1949). A Tizenhatodik Magyar Őstörténeti Találkozó és a Tizedik Magyar Történelmi Iskola előadásai és iratai. Szentendre, 2001.* Szerk. CSIHÁK György. Budapest–Zürich, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, 2002. (A továbbiakban: *Magyar haditechnika...* 2002. 83-88 és 33-39. <http://mek.oszk.hu/06700/06790/06790.pdf> (2013. október 03.).

¹⁰⁷ DARAI Lajos: A magyar és az egyetemes őstörténeti időrend összehasonlító módszertana. In: *Magyar haditechnika...* 2002. 19-28.

hetővé válik a régiókban folyó gazdasági tevékenységek kölcsönös és üzleti előnyeinek érvényesítése a nagyméretű piac, a technológiai, nyersanyag és energia hatékonyság és a fogyasztási szintemelés által. Az itteni régió közös állami fellépése saját társadalmi szintű érdekei mentén, felhasználva az Európai Unió adta lehetőségeket is, a globális banki és termelési magánérdekkel szemben, komoly eredményeket hozhat számunkra. Az itteni régióban működő hasonló szintű érdekvédelmi szervezetek lépéseinek összehangolása megsokszorozná ezek hatékony érdekvédelmét. A helyi szintű állami és társadalmi kezdeményezések társnemzeti támogatása, ha az nekik is kedvező, új távlatokat nyithat.¹⁰⁸

A kulturális egyedülállóság előnyeinek érvényesítése az ilyen társnemzete-
ket összekapcsoló étlánc által lehetővé tenné, hogy nagyrégiókban egymás
múltjának és jelenének, műveltségének, gazdasági, társadalmi és kulturális éle-
tének történelmi mélységű és napi szintű tömeges megismerése elcsitítsa az el-
lentéteket. Egymás tájékoztatása a saját tájékoztatás kimunkált egyedi eszközei-
vel, az ismeretek összehangolása, kölcsönös ellenőrzése, a több forrás használata
előnyeinek a hasznosítása, mind-mind előrelépés lehet. A képzési feladatok és
kihívások kölcsönösen előnyös és gazdaságos rendszerének működtetése vitat-
hatatlan előnyökkel járna. A nemzeti, nemzetiségi hagyományok, kulturális szo-
kások, társadalmi és közösségi élet őrzése és egymás számára való közvetlenebb
bemutatása a kölcsönös bizalmat építené. Amint az egész kulturális élet végtelen
lehetőségeinek a kulturális szint közös emelése érdekében való szervezése meg-
erősítené az összetartozás, a közös eredményes jövő érzetét.

De itt a fogalmak egyértelműsítésére is gondolunk.¹⁰⁹ Ha elérjük, hogy min-
den szomszéd ország államvezető nemzetével azonosan gondolkodhassunk,
ugyanolyan fogalmakat használjunk a viszonylataink, a történelmi események
leírásában, akkor a tartós és békés együttműködés hasznai várnak ránk. Ilyen
közös fogalmakkal kell először is leírni azt a történelmi folyamatot, amelyben
szomszédos társnemzeteinkkel, illetve elődnépeikkel közös hazában élve, törté-
nelmi léptékkal is kiemelkedőt alkottunk itt, ebben a Kárpát-medencei és kör-
nyéki nagyrégióban. A Magyar Királyságnak igazán vállalható vívmányai van-
nak mindenki részéről vagy részére. Itt jött létre „az első olyan egységes keresz-
tény királyság, amely alapítása helyén mindmáig fennáll”. Továbbá
„lovasműveltségünkől mi hoztuk Európába a küldöttek rendszerére épülő or-
szággyűlés intézményét és miénk a Corpus Juris Hungariciban összefoglalt, Eu-
rópa legrégebb alkotmánya, ami a Vérszerződéssel kezdődik. Gerincét alkotják
Szent István Intelmei (1030), az Arany Bulla (1222) és a Szent Korona-eszme,

¹⁰⁸ V. ö.: *Magyar út...* 2005.

¹⁰⁹ CSÁMPAI Ottó: Barangolás az alapfogalmak bűvkörében. Adalékok a nemzet és más et-
nikai közösségek szociológiai jellemzéséhez. In: *Magyar út...* 2005. 151-163.

vagy -tan, amit már szabatos jogi formába öntve megtalálhatunk az ú.n. sarkalatos törvényekben (1351).¹¹⁰

Ha használjuk a kettős műveltség fogalmát, amely a középkor elején megkülönbözteti a letelepedett lakosságot az államalkotó hatalmi rétegtől, mely utóbbi többnyire katonaságként települ rá az alapnépességre, akkor még a régi ország elnevezésben – Hungária – is azt láthatjuk, hogy a több nép fölött hatalmat gyakorló hunok katonai rétegének országáról van szó. Ugyanígy az avarok és a magyarok esetében is az államalkotó hatalomról történt az ország elnevezése, míg az alapnépesség megelőzte itt ezeket az államszervező hatalmakat: az elődmagyar őshonos,¹¹¹ míg a földművesekből kivándorolt s szlávva lett népesség is már a 7. század elején megjelent a déli térségben, a Duna s a Száva vonala alatt bolgár, szerb és horvátként,¹¹² míg északon kicsit később a morvák mai területükön, majd a 12. században a szlovákok a Tátra hegyeiben¹¹³ és a románok Erdélyben.¹¹⁴

A magyar Szent Korona nem uralkodói, hanem ország korona, és a Szent Korona Eszme szerint minden javak és jogok gyökere, forrása. Az országgyűlésben, vagy a nemzetgyűlésben választott magyar király a Szent Korona Feje, a magyar nemzet a Szent Korona Tagja. A kettő együtt a Szent Korona Teste. Ezért a magyar nemzet fogalma egyedülálló, nem azonos az Európa más vidékein jóval később létrejött nemzetfogalommal. A nemzetnek vallási szempontú csoportosítása szerint vannak római katolikusok, reformátusok, stb. Nemzetiség alapján csoportosítva vannak a nemzetben magyarok, szlávok, németek, oláhok stb, és ezen belül még pl. a németek között vannak szászok, cipszerek, svábok stb. Ha a szlávokat csoportosítjuk, vannak ruszinok, tótok, szerbek, stb. A magyar állam területe a Szent Korona területe, az állam lakói a Szent Korona polgárai, alkotmánya a Magyar Történelmi Alkotmány – és mindezek megtestesítője a Szent Korona. A Szent Korona tehát „nem vallási fogalom, hanem a hagyomány által megszentelt évezredes jelképe a magyar államiságnak (és nem a

¹¹⁰ CSIHÁK György: Magyar – nép – nemzet – kisebbség – autonómia, magyarul önigazgatás, önkormányzat, önrendelkezés. In: *Magyar történelem...* 2002. (A továbbiakban: CSIHÁK, 2002.) 444-445.

¹¹¹ CSER Ferenc, DARAI Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás*. Pilisszántó, Fríg Kiadó, 2005. <http://www.eltevedtidoszamitas.hu/pics/folytonos.pdf> (2013. október 03.)

¹¹² SZEGFÜ László: A Kárpát-medencei „szlávok”, különös tekintettel Megalé Moráviára. In: *Magyar történelem...* 2002. 333-344.

¹¹³ V. ö.: PÜSPÖKI NAGY Péter: A tények erejével. Válasz Dr. Peter Ratkos DSc vitairatára a germánok, szlávok, avarok és nagymorvák Csehszlovákia területét érintő több fontos kérdése ügyében. *Chicagói Szivárvány* 14, 15, 16. szám. Első rész: <http://www.magtudin.org/Puspoki%201.htm> (2013. október 03.) Második rész: <http://www.magtudin.org/Puspoki%202.htm> (2013. október 03.)

¹¹⁴ HERÉNYI István: A Kárpát-medence népei Álmos–Árpád honfoglalásáig. In: *Magyar történelem...* 2002. 349-358.

királyságnak, pláne nem valami Habsburg-királyságnak). Sacra és nem sancta, mint az Isten, a Szent Szék, a Szent Atya, a szentek stb. Nem az uralkodó (rex), hanem az ország (regnum), a magyar állam folyamatos fönnállásának jelképe. A magyar nemzet tehát nem etnikai, nem nyelvi, hanem szellemi közösség és fogalom.”¹¹⁵

Ha e felfogás gyökereit keressük, vissza kell mennünk a fentebb említett türelmesség felfogáshoz első királyunk részéről. Mert ennek megfogalmazásával Bencze Lóránt szerint „Szent István király itt egy nem európai, nem teleologikus, nem egy emberfajtát, nem egy nyelvet, nem egy népet stb., vagyis nem egyetlen tényezőt mindenek fölé emelő törvényt fogalmaz meg, hanem valami-féle olyan holisztikus, egyes ázsiai természeti népekre jellemző magatartást kodifikál, amelyben mintegy a genetikai sokféleség szolgálja az egész fönnmaradását biológiai alapelv csapódik le társadalmi-politikai szinten. Innen van, hogy értetlenül és indignálódva támadják az úgynevezett magyar nacionalizmust, mondván, hogy Magyarországon akárkit megvakarnak, kiderül, hogy alig van ősei családnevében magyar, csak magyarosított német, szláv stb. nevű. Egyszerűen képtelenek felfogni, hogyan lehettek ősmagyar öntudatúak azok az alföldi települések, amelyeknek eredeti lakosságából a török hódoltság után csak tíz százalék vagy még annyi sem maradt meg, a többi belső telepítés eredménye. Hogyan lehet patrióta magyar költő a szlovák szolgáló és a szerb mészáros fia, Petőfi Sándor! Hogyan lehetett az, hogy a felvidéki német városokban, amelyeknek lakosságát 1945-ben az akkori Csehszlovák kormány – nyugat-európai jóváhagyással – teljesen kitelepítette, évszázadokon át az volt a mentalitás, hogy nyelvük egy szót sem tudott magyarul, szívük egy szót sem tudott németül! Tehát még a nyelv sem zárta ki a magyarsághoz való tartozásukat, nemhogy a faj, mint ma is egynémely európai és nem európai államban. Ezért írhatta le Stúr Lajos magáról, hogy szlovák anyanyelvű magyar vagyok. Ezért róhatta meg a múlt században a Hümpfner nevű pékmester, a híres Lechner építészcsalád egyik őse, a felvidéki városka utcáján vonuló osztrák katonazenekar zenészenek leesett kottáját felvevő unokáját azzal, hogy „egy magyar nem segít a németnek”, s mindezt német nyelven, miután a nagypapa és az unoka egyaránt csak németül tudott beszélni (Kismarty-Lechner Kamilltól szóbeli értesülés alapján). Ezt a mentalitást vette át nagy valószínűséggel az 1849 után Magyarországon letelepedett Haynau tábornok, aki több száz magyar hazafit kivégeztetett, őt csak Kádár málta felül a vérengzésben. Ez a Haynau tábornok vérengzése után néhány évvel mindenki megrökönyödésére úgy kezdte egyik nyilvános beszédét, ahogy ma Habsburg Ottó, meg szomszédom, a Kolompár Jani roma szokta: „*Mi magyarok...*” Ennek a gondolkodásmódnak hallatlan szívó hatása ihleti Petőfi kifakadását: „*Ha nem születtem volna is magyarnak, / E néphez állanék ezennel én...*” (Élet vagy halál). Ez folytatódott tovább a 20. században. Amikor Radnóti

¹¹⁵ CSIHÁK, 2002. 445-446.

Miklóst a német megszállás alatt zsidó származására hivatkozva a nemzeti szocialisták elhurcolják, azt írta, hogy Arany János – a legnagyobb magyar költő – leszármazottja vagyok. Majd pedig – barátai megrökönyödésére – azt, hogy „nékem otthonom e táj”. Ezért ebben a kultúrában a magyarsághoz való tartozás hasonlított a kereszténységhez való tartozáshoz. A magyarsághoz való tartozás sohasem volt származás kérdése, hanem gondolkodásmód, érzület és sorsvállalás kérdése.”¹¹⁶

Csihák György további fogalompontositást téve hangsúlyozza, hogy helytelen a Kárpát-medencei magyarságra a kisebbség fogalmát használni, mert az, csak kb. ötven éve az ENSZ keretében olyan népek számára használatos, akiknek nincsen, vagy nem is volt országa. „Saját hazában élő őstelepes lakosságra a kisebbség fogalmát sehol se alkalmazzák.” De „a mi fogalmaink szerint a magyar a Kárpát-medencében kisebbségben nem lehet, legfeljebb nemzetiségi sorban.”¹¹⁷ Bár persze használhatjuk a kisebbség fogalmát, pl. a nemzetközi szervezetekben, de saját ügyünkben nem helyes, amire a nemzetiségi sorban élők fel is hívják a figyelmünket.¹¹⁸ Nehogy magunk is elhiggyük a sok ismétlés által, fedelve valóságos múltunkat, mely cáfolja a kisebbség fogalmát magunkra nézve. Ugyancsak nem szeretnék, hogy nekik csak kisebbségi jogaik legyenek, mint a menekülteknek, a bevándorlóknak, hanem az őslakosok joga jár nekik.¹¹⁹ Így „az Európában *őstelepes lakosok* mindenütt tiltakoztak az ellen, amikor őket saját hazájukban kezdték kisebbségnek nevezni. Kiharcolták, hogy minden jelentős, idevágó, nemzetközi jogi iratban mára, az őstelepes nemzeti közösség nem ’kisebbség’, hanem főleg ’népcsoport’, ’nemzeti közösség’. Az őstelepes népcsoportok számára öngazgatást, önkormányzatot (autonomiát) ajánlanak, biztosítanak stb. Alapelv, hogy *a ’kisebbség’ van nehezebb helyzetben, ezért nekik több jog jár, mint a többségnek*. Önkormányzati, öngazgatási ügy esetén nem területi szavazást kell tartani, hanem belső szavazást: például egy földrajzi egységben, mint város, megye stb., vagy egy felekezeti közösség dolgában, az adott csoport szavazzon és nem pl. az adott földrajzi, vagy közigazgatási egység lakói. A nemzetközi dokumentumokban feltüntetett rendelkezések és politikai kötelezettségek egyaránt vonatkoznak mindhárom – *a személyi, a közösségi és a területi – öngazgatásra* (autonómiára).”¹²⁰

¹¹⁶ BENCZE, 2003. 274.

¹¹⁷ CSIHÁK, 2002. 448.

¹¹⁸ CSAPÓ I. József: Autonóm nemzeti közösség, vagy önfeladó nemzeti kisebbség. In: *Magyar történelem. Tízezer év – ezer oldalról. Oktatási segédkönyv*. Szerk.: Csihák György. Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII. évfolyam 1. szám. Zürich – Budapest, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tudományos Tanácsa, 2002. 105-108. <http://mek.oszk.hu/05900/05939/05939.pdf> (2013. október 03.)

¹¹⁹ SÁNTHA Pál Vilmos: A Székelyföld öngazgatási törekvéseinek történelmi háttere. In: *Magyar út...* 2005. 47-55.

¹²⁰ Csihák, 2002. 448. V. ö.: CSAPÓ I. József: Az önkormányzás múltja és jelene a történelmi Erdélyben. In: *Magyar történelem...* 2002. 473-484.

Végül érdemes a Csihák által idézett nemzetközi jogi fogalmakat, határozatok, ajánlásokat megtekintenünk a nemzeti közösség önrendelkezésével kapcsolatban:

„Az Európai Együttműködési és Biztonsági Értekezlet koppenhágai dokumentumának (1990) 35. pontja értelmében az aláíró államok erőfeszítéseket tesznek a történelmi és a területi körülményeknek megfelelő közigazgatási – vagy helyi – autonómia alkalmazására a nemzetiségek etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásának kifejezéséért. Genfi dokumentumában (1991) a résztvevő államok elismerik azon intézkedések fontosságát, amelyeket a nemzetiségek történelmi és területi feltételeinek megfelelően azon országoknak ajánlatos meghozniuk, ahol a problémák megoldása különleges figyelmet igényel. Az aláíró államok érdeklődéssel vették tudomásul a demokratikus megoldásokkal elért pozitív eredményeket, amely megoldások közé tartozik: a közigazgatási vagy helyi autonómia, valamint a területi autonómia, amely a szabad és az időszaki választások révén létrehozott tanácsadó, törvényhozó és végrehajtó testületeket-intézményeket is magába foglalja.

Az Európa Tanács 1201/1993. számú Ajánlása 11. szakaszában előírja a nemzetiségekhez tartozó személyek azon jogát, hogy azokban a régiókban, ahol ezen személyek a lakosság számához viszonyítva többségben vannak, *autonóm vagy helyi hatóságokkal*, vagy a sajátos történelmi és területi feltételeknek megfelelően *sajátos státussal* rendelkezzenek.

Az Európa Parlament az Unió állampolgárságára vonatkozó, 1991. november 21. Határozata 3. szakaszában kinyilatkozza, hogy az Unió és a tagországok bátorítják a területükön történelmileg jelenlévő etnikai – és nyelvi közösségek identitásának kifejezését és együttélésük elősegítését, garanciát vállalva az állampolgárok tényleges egyenlőségének biztosítására, a sajátos helyi-, regionális-, vagy csoport-önkormányzási formák szavatolására, a régiók közötti együttműködés, a határokat túllépő kooperáció elősegítésére.¹²¹

A területi autonómia működését szavatoló garanciák és jogi keretek megteremtésére több példát találunk az európai gyakorlatban:

1. az olaszországi Bozen (Bolzano) és Dél-Tirol (Südtirol-Trento) régió autonómia- statútuma (1972, 1992) önkormányzást szavatol a német nyelvű közösség által lakott Bolzanónak (Bozen-Bolzano) és a kétnyelvű, tehát német és olasz közösségek által lakott Trentinónak (Südtirol-Trento);

2. a spanyolországi Katalónia autonómia törvénye (1979) önkormányzást szavatol a többségben katalánok által lakott régióknak;

3. a spanyolországi Baszkföld autonómia törvénye (1979. XII. 18.) önkormányzást szavatol Euskal Herria területnek;

¹²¹ CSAPÓ I. József: Közösségi akarattal Székelyföld autonómiájáért. In: *Magyar út...* 2005. 139-146.

4. a spanyolországi Galícia autonómia törvénye (1981. IV. 6.) önkormányzást szavatol a galegok által lakott régióknak;

5. a spanyolországi Asztúria autonómia törvénye (1981. XII. 30.) területi önkormányzást szavatol a bable nyelv védelmére;

6. a spanyolországi Valencia autonómia törvénye (1982. VII. 1.) önkormányzást szavatol a többségben valenciaiak által lakott Alakant, Castello, Valencia területnek;

7. a spanyolországi Aragónia autonómia törvénye (1982. VIII. 10.) önkormányzást szavatol a területnek és népének;

8. a spanyolországi Navarra autonómia törvénye (1982. VIII. 10.) önkormányzást szavatol a kasztíliai és a baszk nyelvű polgárok által lakott területeknek;

9. a spanyolországi Baleári-szigetek autonómia törvénye (1983. III. 1.) önkormányzást szavatol a többségben katalánok lakta területeknek;

10. a portugáliai Azori- és Madeira-szigetek politikai-közigazgatási autonómiája a Por-tugál Alkotmány 227. szakasza 1. bekezdése értelmében a területek földrajzi, gazdasági, társadalmi és kulturális sajátosságaira és a szigetek lakosságának arra a történelmi óhajára épül, hogy autonómiát biztosítsanak számukra;

11. a finnországi Aland sziget svéd autonómiával bír.

Érdemes felfigyelni arra, hogy a Spanyol Alkotmány 3. szakaszának 1. bekezdése előírja: az államhivatalos spanyol nyelve a kasztíliai; a 2. bekezdés pedig kinyilatkozza: a többi spanyolországi nyelv szintén hivatalos a megfelelő autonóm közösségben, a Statútumok előírásaival összhangban. Egyébként ezen Alkotmányban külön fejezet rendelkezik az autonóm közösség jogairól.

A Svéd Alkotmány I. fejezetének 1. szakasza kijelenti: *A svéd nemzet szuverenitása, többek között, a területi közösségek autonóm önigazgatásán keresztül valósul meg.*

A Finn Alkotmány 14. szakasza értelmében a finn és a svéd nyelv a köztársaság nemzeti nyelve.¹²²

¹²² CSlHÁK, 2002. 449-450.

Záhonyi András (Budapest):

A tudományos igazságról – egy régész szemszögéből. „Az igazságot is meg lehet szokni!” – Makkay János gondolatai a tudósok bakijairól

Bevezetés

*Aiszkhiülosz véleményét az isteni puccsal hatalomra került főistenről, Zeuszról (aki zord és kezében tartja a törvényt) Hermész szájába adja a **Leláncolt Prométheusz** című drámájában: „Mert Zeusz nyelvét hazugság nem hagyhatja el, mindent beteljesít, amit kimond.”*

*Tényleg jó-e szót fogadni a teljhatalmú zsarnoknak? A bölcs Prométheusz szerint NEM. **Eredmény:** Prométheusz májából Zeusz büntetéseként sasok lakmároznak.*

Prométheusz „bűnei”: 1. tudja „Zeusz leváltásának titkát”, de nem árulja el; 2, az „egy nap élő” ember számára lehozta a tüzet, az „istenek tulajdonát”, s ezzel sok hasznos mesterségre és a betűvetésre, számolásra is megtanította.

***Tanulság:** Már a görög istenek világában is nem a bölcs és igazságos, hanem az erős és erőszakos egoista irányít. Csoda-e, ha ma is így van?*

Makkay János jelszava: **Rendszerváltást az Akadémián!**¹²³ Ma ugyanis nagyrészt még mindig ugyanazon tudósok (és „hű” tanítványaik) véleménye a mértékadó, akik évtizedekig a ’békepapokkal’ együttműködve (és időnként politikai befolyás hatására) tájékoztatták felfelé a közvéleményt és nevelték felfelé a tanulóifjúságot.

Makkay humorosan tárja elénk példáit, szemléltetve, hogy az emberi elfogultság és butaság mára sem halt ki teljesen.

Megoldási javaslata azonban kivitelezhetetlennek látszik: minden támogatást megvonni az eddigi tudományos és művészeti elitől, és tiszta lappal induló, felkészült és becsületes gárdának átadni a váltóbotot. Ehhez megbízható és alapos, „keleti” és „nyugati” kutatókat felsorakoztató nemzetközi bizottság kellene, aki eldönthetné, kinek a munkája értékes szakmailag, mentes a „szubjektivizmustól”.

A politikában ilyen váltást „nem sikerült” megvalósítani – de ott legalább történtek kezdő-, illetve látszatlépések. A **tudomány** és az **egyházak** területén azonban ez az **„átvilágítás” a mai napig egyáltalán el sem kezdődött!**

¹²³ Makkay János: *Hogyan kell történelmet írni?* A szerző kiadása. Budapest, 1998.

Makkay János példái

a) Az *Annales Regni Francorum*ban így szerepel egy mondat: „Sed et hostes antea illis populis inexperti, qui Ungri vocantur, regnum eiusdem populantur.” Pontatlan fordítása (*Mátyás Flórián* szerint): „De még azon népek által előbb nem tapasztalt ellenségek is, kik ungrinak neveztetnek, pusztítják (Német Lajos) országát.” Györffy ezt vette át... (és ezt a fordítást Harmatta János is elfogadta).

Tóth S. László (HKÍF)¹²⁴ precízebb fordítása (ezt Ungváry is megerősíti): „de azon népek előtt korábban ismeretlen ellenségek is, akiket magyaroknak (Ungri) neveznek, ugyanannak királyságát pusztítják.”

TANULSÁG: NEM MINDEGY, hogy mi pusztítunk – vagy egy általunk nem ismert nép. Mert „morva szövetségről csak Bóna meg Kristó álmaiban van szó, a forrásban nem.”¹²⁵

b) Györffy György szerint az **Eunedubelianus** név összefügg a régi oguz eredetmondával. Máshol meg azt írja, hogy Eunedubelianus = Ene(ch) + Du(la) + Bel(ar). Balogh László rövid cikkében¹²⁶ elmagyarázta, hogy Györffy mindössze két filológiai hibát követett el egyetlen szóban. A helyes olvasat: yunedubeliani = *jenődbeli*, azaz Jenő törzsbeli.

c) A Kárpátoktól keletre előforduló 'ungri' akár 862 előtt is lehet árpádi magyar. Nyugaton (a Kárpát-medencében vagy attól nyugatra) semmi szín alatt nem. 896 után viszont a keleten előforduló ungri már csak alkalmanként lehet árpádi magyar... Györffynek és Kristónak ezért logikából egyes jár!

Megj.: Makkay ezen megállapításával arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy Kristó a „Kisantant” tudósainak erősen nacionalista történelemszemléletét igyekszik alátámasztani, azaz a magyarok minél későbbi Kárpát-medencei felbukkanását hirdeti. Egy román történész pl. a rendelkezésre nem álló adatokból az ellenkező következtetésre jutna – vagyis László Gyula többszörös honfoglalásról szóló elméletét vállalná.

Makkay megjegyzései

Kristó pongyolán használt „szakszavaihoz”:

A szótó: nem gyök! A gyök: nem radical (csak a vegytanban az), hanem (a nyelvészetben) stem vagy root.

Erdős steppe = forest steppe (nem „wooded steppe”).

Lovas temetkezés = Equestrian burial (nem „horse burial”).

Körte: a „paleobotanical science” foglalkozik vele, nem a „zoogeographical science” (magyarán a körte inkább növény, mint állat).

Györffy és társa írásához:

¹²⁴ *A honfoglalás korának írott forrásai*. Szerk.: Kristó Gy. Szeged, 1995.

¹²⁵ Makkay i. m. 16. o.

¹²⁶ Balogh László: „A titokzatos Eunedbelia titka.” *Névtani Értesítő* 15, 1993, 29-31.

„... a Várhegy egyik barlangjában olyan kőbalta került elő, amelyet a közel fél százezer évvel ezelőtt itt élt ősember használt.”¹²⁷ **Makkay szerint** az előbbi mondatban **három épületes számárság** van: a) A (csiszolással készített) kőbalta nem azonos a 200000–50000 éve használt kődarabokkal (pattintott szakócákkal, hasogatókkal, szilánkeszközökkel stb). b) Ősember 50 000 éve már nem élt. (Őskőkori ember viszont igen.) c) A budai Várhegyen élő ember kb. 400000–200000 éve élt ott.

Makkay a FORRÁSOK megbízhatóságáról¹²⁸

Ibn Hordádzbeh (földrajzíró) *Az utak és országok* könyvében Góg és Magóg falának leírása egy tolmács előadásában): „Góg és Magóg oly nép, akik mind-egyikének a hossza akkora, mint egy magunkfajta zömök ember fele; köröm helyett kezeiken karmok vannak, zápfogaik és agyaraik vannak, mint a vadállatoknak; füleik nagyok, ha az egyiket ágy gyanánt használják, a másikkal takaróznak, ...úgy közösülnek, mint a barmok.” (*Al-Hamadzáni* írja le *Wahb ibn Munabbih* nyomán.) **Makkay szerint** ez csak egy költött mese, és nem embertani vagy néprajzi ismertetés, hiszen Góg és Magóg utódai, a mai magyarok, a Mendel-törvény szerint ugyanis örökölhették volna őseiktől a karmokat, az agyarakat, a lepedőnyi füleket, ám azokat valamiért egyik ma élő magyarnál se látjuk. Ennyit „érnek” az arab és perzsa történetírók „hiteles és értékes” adatai, és ennyire megbízható azoknak a magyar őstörténet kutatásban való felhasználása.

Az árpádi honfoglalás fő és megbízható forrásának számító **Ibn Ruszta** tízezer bizánci aggastyánról, tízezer ifjúról, tízezer apródról stb. és 5000 aranykezesről „beszél”. Konstantinápoly szűk belvárosában a bizánci császár kivonulása (templomba menetele) során nem is volt hely ennyi embernek és keresztnek. A kerek sereglétszámok ugyancsak megkérdőjelezhetők. *Ibn Ruszta* és *Gardizi* Dzsajhani elveszett művéből kivonatolta leírásait. Ezek többszörös szövegrontást szenvedtek.

Dzsdajhání szerint viszont a magyarok tűzimádók és volt köztük egy iráni kultúrájú néprész. Ezért érthetetlen, hogy *Kovács Előd* balladakutató miért fél kimondani, hogy a finnugor nyelvű ősmagyarok már a 896-os honfoglalás előtt találkozhattak iráni népekkel? (A közép-iráni hagyományelemek így kerülhettek balladáinkba.)

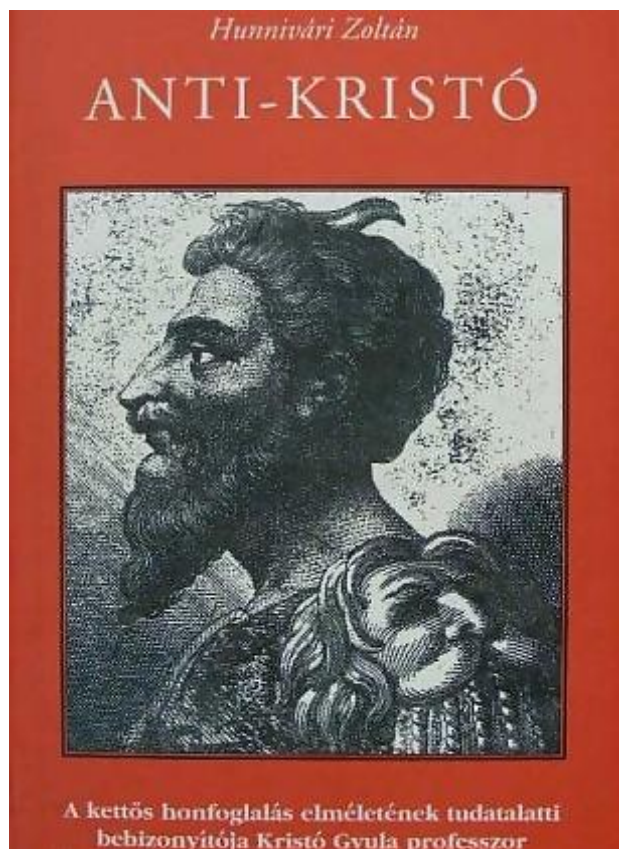
Ugyanakkor **Kmoskó Mihály kételyei** a mohamedán források korlátairól nem kap helyet a MAGYAR ŐSTÖRTÉNET KUTATÁSÁNAK FORRÁSAIT tárgyaló egyetemi tankönyvben!¹²⁹

¹²⁷ Az életföldrajz-kutató *Györffy György és Zólyomi Bálint*: „A Kárpát-medence és Etelköz képe egy évezred előtt.” In: *A honfoglalásról sok szemmel*. Szerk. Kovács L., Budapest, 1994. 27-30. Megjegyzés: A cím ’magyarabbul’ így hangzik: „... egy évezreddel ezelőtt”.

¹²⁸ Makay i. m. 31-32.

¹²⁹ *Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba*. Budapest, 1988, 211-227.

Makkay epés megjegyzése ezért helytálló lehet: „Hála a szegedi iskolának, 1988 óta tudjuk, Nagy Sándor hódító útra kelt Tibetbe is (forrása: Qudáma közlése). Ez bizonyára a Curtius-életrajz azon részében szerepelt, amely nem maradt ránk, de megbízható (?) moszlim földrajztudósok még olvasták...”¹³⁰

1. ábra. Hunnivári Zoltán Kristó elleni könyve.¹³¹

Továbbá **Kristó** az ómagyar etnikum szláv eredete mellett kardoskodik (Makkay szerint elképesztően unalmas stílusban), s adatait (a megbízhatatlan) *Dzsajhánira* építi.¹³² Kristó (időnként a pánszlávizmusra emlékeztető) téziseinek értékelését Hunnivári Zoltán (alias Škoda) is elvégezte **Anti-Kristó** c. könyvében (Magánkiadás, 2001).

Pontosítást kíván az is, amit **Szabó A. Ferenc** írt pár évtizede,¹³³ hogy az „ugor-török háborúban” a leverett török párt képviselői hangoskodtak „halszagú finnugor rokonságot” emlegetve. Valójában, mint a *Századok* egyik száma (131: 3, 1897, 782) mutatja, a „halszíros atyafiság” kifejezést **a finnugor rokonságot**

¹³⁰ Makkay i. m. 14.

¹³¹ Hunnivári Zoltán: *Anti-Kristó. A kettős honfoglalás elméletének tudatalatti bebizonyítója Kristó Gyula professzor*. Szerzői kiadás, 2001. Hasonmás kiadás a Buenos Airesi kiadás alapján.

¹³² Megjegyzés: Györffy ugyanerre a forrásra építkezve már alaposan eltérő véleményen van.

¹³³ *Új Magyarország*, 1977. okt. 29. 9.

valló tudósok találták ki és „adták” a török-pártiak szájába, mint ami nem tetszik nekik, azért tagadják. Egyébként nem is a finnekről–észtekről volt szó, merthogy inkább keletre élő nyelvrokonainkról folytak a viták.¹³⁴

Történelem előtti idők

Ilyenek csak a nyelvtudósok (pl. Rédei Károly) számára voltak (és vannak) – már a legtöbb történész nem használja ezt a fogalmat. Makkay szerint nyelvtörténészeinknek általában fogalmuk sincs arról, mi is lehet az a „történettudomány”. Mert Rédei (Radanovics) Károly¹³⁵ és társai összekeverik nyelvünk finnugor eredetét a magyar nép etnogenezisével. A nyilvánvalóan török etnikumú nép (Árpád népe) ajkán hozatják be a Kárpát-medencébe a „finnugor magyar nyelvet”.

Nyelvészeink és történészeink mindmáig nem magyarázták meg tisztességesen népünknek, miért beszélünk mi itt finnugor–magyarul, ha elődeink évszázadokig nem finnugor módon éltek, dolgoztak, harcoltak, ruházkodtak, temetkeztek, gazdálkodtak, ettek-ittak, gondolkodtak, szaporodtak? A „rettenthetetlen nyelvtudós” Rédei többször is agglitunatív láncot ír (agglitunatív helyett), amikor az uráli nyelvektől idegen inkorporációs szerkezeteket (és igeragozást) tárgyalja.

S bár a Makkay által idézett Lakó György szerint „egészében vagy részben új etimológia került ki Rédei tolla alól (pl. a tokhár *was)”, de az **a rideg valóság** Makkay szerint, hogy Rédei UEW-je (Uráli etimológiai szótára) 75%-ban megegyezik a Lakó által szerkesztett MszFE¹³⁶ adataival. Ez utóbbi elkészítésében ugyan Rédei **12 évig részt vett mint munkatárs**, de erről azonban egy szó se esik az UEW-ben.

¹³⁴ Részletesebben lásd Bereczki G.: *A Névától az Urálig*. Szombathely, 1994 és Békés Vera írásai.

¹³⁵ Rédei Károly: *Őstörténetünk kérdései. (A dilettáns nyelvhasználatról)*. Budapest, 1998. Budapesti Finnugor Füzetek 10.

¹³⁶ MszFE: *A magyar szókészlet finnugor elemei I.* (Lakó Gy., 1972.)

MŰVÉSZETÜNK. IRODALOM (XIII/72.)

Kósa Géza Attila (Melbourne):

Domahidi András

Egy rövid halotti jelentés írja a "West Australian" 2012. aug. 10-edikei számában: „De Domahidy (Andrew Coloman): Passed away 8th August. Dearly loved husband of Marianne, father and father in law of George and Catherine, Henriette and Michel...”

Ha egy átlag magyar Kelet Ausztráliában el is olvasta ezt a szomorú tudósítást, valószínűleg elsiklott a szeme felette, vagy talán csak magában mormogta: na, eggyel megint kevesebben vagyunk. Pedig érdemes itt egy kicsit elidőzni: kit is takar ez a név, s milyen veszteség érte Dr. Domahidy András eltávozásával nem csak az Ausztráliai magyarokat, hanem az egész magyar szépirodalmat?

Domahidy Andrásról több életrajzi könyvet fognak még írni az arra hivatottak, irodalmi munkásságának az értékelése már évek óta tart Magyarországon, s most hogy végleg kiesett kezéből a toll, még élénkülni fog. Nem az a szándékom tehát hogy irodalmi műveit értékeljem, ezt hagyom másokra. Inkább egy kicsit érzékeltetni szeretném, hogy ki is volt ez a szerénységbe burkolózó kiváló ember, aki a magyarság szeretetéről nem gomblyukba tűzött kokárdával, hangoskodással, hanem kiemelkedő írói tehetségével, s szűkebb környezetében, a

perthi magyar református gyülekezetben végzett hosszú évtizedes önzetlen munkájával, tett bizonyosságot.

Megnyerő személyisége miatt Andrisról, mert Domahidyt csak Andrisnak hívták barátai és jó ismerői, nem lehet pártatlanul beszélni. Több mint negyven évi barátság, s sok más kötődés miatt, nem lehet elvárni tőlem sem, hogy ez a beszámoló elfogulatlan legyen. A 4000 kilométeres távolság Melbourne és Perth között ugyan csökkentette a személyes találkozásaink lehetőségeit, de nem gyengítette azokat a szálakat, amelyek mindkettőnket közös hivatásunkhoz, egyházunkhoz, s főleg magyarországi szűkebb származási helyünkhöz, a Szamos, Túr, s Kraszna vidékéhez, s ezen keresztül is, egymáshoz kötött. Szamos-angyalost, a Domahidy András családi székhelyét, és nem messze tőle Szamos-szeget, az én családom származási helyét összekötő vén Szamos is egy elvághatatlan összekötő kapocs. Röviden, földik is voltunk.

Domahidy első regényében a *Vénasszonyok nyarában* a Szatmár megyei földbirtokos osztály (arisztokraták, dzsentrik) széthullását ábrázolja, még hozzá hitelesen, hiszen maga is ebbe a társadalmi osztályba született bele, ebben nőtt fel; belülről, családján, rokonain, barátain keresztül látta és élte át a második világháborút közvetlen követő nagy társadalmi felfordulást.

A magyarországi kommunista uralom alatt csak torzított, hamis képet lehetett írni, olvasni a magyar földbirtokos osztályról; annak országépítő, országmentő cselekedeteit mély hallgatás fedte. Domahidy, báró Radvánszky János unszolására, elhatározta, hogy erről a rétegről egy igaz, valós képet fog megmenteni a feledéstől. Bemutatja őket, úgy ahogy voltak, hitelesen; jót, rosszat, torzítás nélkül. Ennek az elhatározásnak az egyik eredménye lett a *Vénasszonyok nyara*. Tíz évig lapult a regény kézírata a fiókban, míg a két évvel fiatalabb, Svájcban élő öccse, Miklós biztatására elküldte Rómába a Máltai Lovagrend Lehel–Pályázat Bizottságának, s megnyerte vele a nagydíjat. Ezzel a regénnyel mutatkozott be a magyar regényirodalomba 1969-ben, habár elbeszélései már rendszeresen megjelentek 1959 óta az *Új Látóhatár* című lapban.

Domahidy régi törzsökös magyar családból származik. Ősei meghatározó szerepet játszottak nem csak Szatmár megye, hanem az egész ország történelmében is. Nagyanyja, Teleki Blanka grófnő, gróf Teleki Sándor lánya. Ez volt az egyetlen gróf, akit Petőfi Sándor barátjává fogadott, s mézesketét is Teleki-nek a Szatmár megyei koltói kastélyában töltötte. Többek között itt írta a *Szeptember végén* című versét is.

A gróf Teleki elődök az ország legjelentősebb főúri családjai közé tartoztak. A Domahidy ősök pedig Szatmár megye legnagyobb földbirtokosai között voltak, emellett országos, s magas megyei tisztségeket viseltek. Egy normális világban Domahidy András, az agglegény nagybátyjának, egyben keresztapjának, ezer holdját örökölte volna. De az első és második világháború következményei nem voltak normálisak. Domahidy András nagyapját 1875-ben Szatmár megye főispánjává nevezték ki.

Domahidy András Szatmárnémetiben született 1920-ban s gyerekkorát a család székhelyén a szintén Szatmár megyei Szamosangyaloson töltötte. Budapesten jogi doktorátust szerzett 1943-ban, de hamarosan be kellett vonulnia, s mint huszár tiszt került Németországban amerikai fogságba. 1945-ben visszatért Szamosangyalosra, de a birtokukat már elvették, a kastélyuk körüli parkot, almást is felosztották. Majdnem három évig próbálkozott egy kis, a helybeliek jóindulatából visszaadott, területen gazdálkodni, aztán rövid ideig Pesten volt ügyvédjelölt.

Apja, Domahidy György, már nehezen birkózott a birtok adósságaival: bérbe adta, és Pesten, később Mátészalkán lett orvos. Mikor Domahidy András apósát, báró Albert Kaast letartóztatták, Domahidy András is jónak látta elhagyni az országot 1948 szeptemberében. A sors iróniája, hogy éppen száz évvel azelőtt dédapja, gróf Teleki Sándor is, mint Bem tábornok ezredese, a világosi fegyverletétel után száműzetésbe kellett hogy menjen.

Két éves ausztriai és németországi tartózkodás után a Domahidy András hajója 1950-ben kötött ki Nyugat Ausztrália fővárosában, Perthben, s Domahidy ott is maradt élete végéig. Neki is alá kellett írnia a kétévi kötelező fizikai munkáról szóló szerződést. Dolgozott, a munka mellett hozzákezdett a tanuláshoz is, hivatásos könyvtárosi képesítést majd újabb egyetemi diplomát szerzett, s végül az West Australiai Egyetem jogi tanszék könyvtárának lett a vezetője.

Ausztráliába jövet, a hajón a véletlen összehozta egynehány hasonló osztálybeli és háttérű magyar menekülttel, akikkel tartotta a barátságot éveken keresztül. Említésre méltó, hogy a volt földbirtokos dzsentrí, arisztokrata réteg egy része nem bírt megbirkózni az új haza kihívásaival, kihullottak, de fiatal és középkorú tagjainak nagy része Ausztráliában is jól megállta a helyét. Dolgoztak, tanultak, jó néhányan magas beosztású munkákat vívtak ki maguknak, többen az egyetemeken, főiskolákon tanári állásokat szereztek, s az ausztrálok is felfigyeltek rájuk.

Egy kis epizódot megemlítek. Az új Tasmániai Főiskola (később a Tasmániai Egyetem része) felavatására 1973-ban meg volt híva Gough Whitlam, munkáspárti miniszterelnök is a feleségével. Radvánszky Jánosnak, mint a neveléstan tanszék vezetőjének, s nekem, mint a könyvtáros tanszék vezetőjének, az volt az egyik feladatunk, hogy írassuk alá a nagyobb méltóságokkal a vendégkönyvet. Radvánszky soha nem használta a bárói címét sem a munkahelyén, sem másutt. Mégis, mikor elénk állt a nagytermetű Mrs. Whitlam, ránk mosolygott, aláírta a könyvet, és Radvánszkyhoz fordulva gúnyosan mondta: "Thank you baron", s jól megnyomta a baron szót. Tehát pontosan tudta, hogy ki, mi. A munkáspártiaknak még abban az időben is, a báró majdnem olyan volt, mint birkának a vörös posztó.

Az új társadalomba való beilleszkedés kihívásaival kapcsolatos baráti beszélgetések, a múlt felidézése, a jövő tervezgetései s az új személyes tapasztalatok, egy újabb regénnyé érlelődtek Domahidyban. Az új könyve, *Árnyak és asz-*

szonyok címmel, 1979-ben lett kiadva Bernben, majd a 2. kiadás Budapesten 1985-ben, s az angol fordítása *Shades and women* címen, Perthben 1989-ben.

A Domahidy családban az irodalom szeretetének hosszú hagyománya van. A Teleki–Petőfi barátságot már említettem. Telekinek a saját újságcikkei, emlékiratai is nagy népszerűségnek örvendtek annak idején. Jókai Mór is többször járt Szatmár megyében s egyszer felkereste Szamosangyaloson barátját, képviselőtársát, Domahidy Sándort, András nagyapját is. A Domahidyaknál hallott történeteket, s a szatmári élményeit, főleg az Ecsedi-lápét, beleszötte regényeibe. A kastélyok, kúriák könyvtáraiban nagyszámú, kitűnő irodalmi értékű könyvek álltak a tulajdonosok, rokonok, vendégek rendelkezésére. Talán nem véletlen, hogy Domahidy András öccse, a már említett Miklós, is irodalmi kitüntetésekkel díjazott író lett Svájcban. Két regényét is megfilmesítették.

Domahidy András huszártiszti élményei tükröződnek egy kicsit *Páva a tányéron* című regényében, amelynek a központjában egy fiatal huszár tiszt szerelmi története áll, amikor a második világháborúban egy rövid ideig a német lengyel határ közelében, egy kastélyban van elszállásolva. Ez a könyv 1989-ben jelent meg Budapesten.

Az *Új látóhatár* című, magyar emigráns irodalmi és politikai folyóiratban rendszeresen jelennek meg Domahidy elbeszélései, írásai 1959-től kezdve. 1989-ben azonban *Szitakötők* címmel egy elbeszélés gyűjteménye jelenik meg könyv alakban. A sokoldalú elfoglaltsága mellett, a Szabad Európa rádiónak tíz évig volt ausztráliai tudósítója.

Domahidynak már az első két könyve nagy feltűnést keltett Magyarországon is. Könyvein keresztül Ausztrália rákerült a magyar irodalom térképére. Most már Ausztrália irodalmilag is számon van tartva, azért mert Domahidynak van valami új mondanivalója, s azt új formában adja elő. Domahidy nem csak azzal tűnt fel, hogy pl. egy elsüllyedt korszakról mutat be hiteles társadalmi képet, hanem azzal is, hogy azt hogyan találja fel.

Amikor már tele vagyunk a rádió és tv bemondóinak s az újságírók pesti tájszólását követő eltorzult, angol kifejezőmódot majmoló, kicsavart magyarságával, akkor valóságos felfrissülést jelent Domahidy gyönyörű szép tiszta magyar mondatait olvasni. Ő a magyar nyelv igazi művelője: úgy gyúrja, formálja a szavakat, mondatokat, mint a fazekas vagy a szobrász az agyagot, hogy minél szebb legyen. A magyar nyelv hangtani eltorzítása nem érezhető írásban, de a beszédben annál inkább. Domahidy háromszor is hazalátogatott szeretett falujába, s maga is finoman megjegyezte az 1980-as évek utolsó látogatása után a neki kedves, szép szatmári kiejtéssel kapcsolatban: „Csak hanglejtésük nekem olyan kedves szatmári bája kopik el, válik mindinkább pestivé, ahogy az a rádió, a televízió beszédéből ragad rájuk.”

Domahidy *Szülőföldem szép határa* című kis írását nem lehet másnak nevezni mint az író szorosán vett szülőföldje, a Szamos, Túr, Kraszna vidéke iránt érzett szerelmi vallomásának. Már az első mondata így kezdődik: „Mindig úgy

éreztem: Pesten csak lakom. Mikor hazamentem a megyémbe, Szatmárba, ott éltem igazán.”

2000. márc. 15-ödikén Magyarország nemzeti kulturális örökség minisztere, a kuratórium javaslata alapján, nagybecsű Márai-Sándor irodalmi díjat adományozott Domahidy Andrásnak.

Önzetlenségére, kis közössége iránti felelősségérzésére jellemző, hogy a perthi magyar református gyülekezet alapító gondnoka volt több mint ötven éven keresztül. A lelkészek jöttek, mentek, de Domahidy maradt: viselte, intézte a gyülekezet minden gondját, baját. Minden két héten tartott prédikációin keresztül bátorította hitbéli testvéreit hitük s magyarságuk megtartására. Szatmár megye másik nagy szülöttjének, Károli Gáspárnak, a bibliafordítását naponta olvasta.

Az utolsó több mint tíz évben ízületi betegség folytán sokat szenvedett. Franciaországban élő orvos veje mindent megtett, hogy segítsen. Mégis, végül 92 éves korában egy tüdőgyulladás szabadította meg örökre a szenvedéstől.

Dr. De Domahidy András Kálmán Viktort, dr. juris, BA, ALIA, minden fenntartás nélkül állíthatjuk Szatmár megye többi irodalmi nagyjai sorába. Biztos vagyok benne, hogy Móricz Zsigmond, Kölcsey Ferenc, Károli Gáspár, Dsida Jenő, Végh Antal, Kaffka Margit is szívesen maguk közé fogadnák, ha még élnének. Lehet, hogy már köztük is van.

JÖVÖNK. EMBERSÉ- GÜNK MEGŐRZÉSE (X/65.)

Csihák György (Zürich):

Rabok legyünk, vagy szabadok?

*„Hányszor támadt tennfiad
szép Hazám kebledre,
s lettél magzatod miatt
magzatod hamvedre!”
Kölcsy*

Mi magyarok, évszázadok óta furcsa bújócskát játszunk lelkiismeretünkkel: egyszer Bolond Istók módján verjük saját természetünket, másszor viszont komolyan hisszük, hogy már tényleg megbűnhődtük nemcsak a múltat, de a jövőt is.

„A magyarnak rút szokása mindent és mindenkit gyanúsítani, amit nem ért és aki kedvébe nem jár; e tulajdonsága édes testvére azon vak bizalomnak, amellyel ragaszkodik azokhoz, akik ábrándjainak eszményképeit csillogtatják előtte és hiúságának hízelegnek. Gyermeteg felfogás.” (Ivánka Imre honvéd ezredes: „Négyhavi szolgálatom a magyar hadseregben 1848. június végétől október végéig.” Budapest, 1881. 53. oldal.)

Hol veszítettük el az utat? Mert ahol utat veszítettünk, ott veszítettük el önmagunkat, Hazánkat és ott fogjuk elveszíteni azt is, a mi még megmaradt: becsületünket. Ha törik, vagy szakad is, meg kell találjuk ezt a pontot, vagy földrajzi, történelmi, ideológiai, filozófiai pontokat. Ezekről a pontokról kiindulva kell mindent újra felépíteni. Újraépíteni a sokfelé szaggatott Hazában, az öt világrészbe szétszórt lelkekben, az anyaméhben, az agyredőkben, a mindennap apró tetteiben.

Erre, a pusztán emberi erővel meg nem oldható, szellemi, pillanatnyi erkölcsi, fizikai és anyagi erőnket minden bizonnyal messze meghaladó küzdelemre kell hívjunk minden embert, aki magát magyarnak tartja.

Lehet (miért is ne hinnénk?), hogy mi is annak a népnek a leszármazottai vagyunk, amely valaha, talán éppen a két Folyamközben, az emberiség történe-

tében először tanult meg földi, természeti és talán a természetfölötti lehetőségekkel is gazdagon, boldogan és vidáman élni. Egyet azonban feltétlenül örököltünk ezektől az ősektől: nem tudjuk megvédeni, megtartani azt a földet, amelyet meglakunk.

Legutóbbi honfoglalásunk idején, a legnagyobb valószínűség szerint, még egyes népcsoportjaink különböző nyelveket beszéltek, s a Kárpát-medencében hódoltatott népek nyelve is sokféle lehetett. Mégis századokon át képes volt az itt megalapított új állam olyan ország építő, katonai és gazdasági teljesítményre, amely hihetetlenül rövid idő alatt, Európa leghatalmasabb erejévé emelte. A nyelvi egység közben létrejött, de ma már ahányan vagyunk, annyi nyelvet beszélünk. Árpád-kori történelemmel foglalkozó szakemberek leírásából kiderül, hogy hadaink példátlan fegyelműek voltak. A parancsnokok egyszerű fény-, füst- és hangjelekkel vezényeltek, s a parancsokat még a lovaik is azonnal végrehajtották. Ki tud ma közülnk ilyen jeleket adni? Ki ad ma ilyen jeleket? Ki hajlandó ma ilyen jeleket észlelni és a jelzett utasítást azonnal és okoskodás nélkül végrehajtani?

Lehet, hogy a mi fajtánk újabban inkább alkalmas egyéni, mint csapat teljesítményre. Lehet, hogy nekünk is addig kell a pusztában vándorolnunk, amíg ki nem halnak közülünk azok, akik önmagukban hordozzák sorozatos vesztesünk okait, s még Istenünk választott emberei is legfeljebb csak megláthatják majd az ígért földjét. Lehet. De felelőssége alól nem térhet ki egyikünk sem. Bárhol élünk is a világon, van felelősségünk ezért. Nyilvánvalóan kinek-kinek a saját lelkiismeretére van bízva, hogy milyen felelősséget vállal. Ez önkéntes dolog. Felelőssége azonban biztosan van minden embernek, mert felelősséggel tartozik az iránt a nép és Haza iránt, amelyből vétetett.

Hazánk egész területe, a több mint ezeregyszáz éves magyar állam, történetében először, tartósan idegen katonai megszállás alatt állott és teljesen, biztosan, nem szabadult fel máig sem („elementek a tankok – megjöttek a bankok!). Ma ez a tény a kiinduló helyzet. Vajon kell-e, lehet-e ebben a helyzetben hasznosat tennünk? Akinek lelkében él ez az egy szó, hogy „magyar” – annak a számára csak egy válasza lehet erre, hogy: igen!

De mit tegyünk? Ki tudja még a jelt közülnk, amelyet valaha még a lovaink is értettek és végrehajtották a parancsot?

Először is, vizsgáljuk meg önmagunkat. Bizonyára követtünk el hibákat, sőt vétkesek is vagyunk. Hibáinkat és vétkeinket lássuk be, s vonjuk le belőlük a tanulságot. Legyünk velük szemben kegyetlenebbek, mint ellenségeink velünk szemben.

Bizonyára vannak valóságos értékeink, erényeink. Ismerjük fel őket. Menjünk le értük, s hozzuk fel őket, bármily mélyről is, bármely veszedelem árán. Tisztítsuk meg őket, tegyük további tevékenységünk alapjává. Higgyük töretlenül, hogy kis országban is élhet nagy nép, hogy szerényen, egyszerű tettekkel is lehet nagyszerű dolgokat művelni.

Legyünk reálisak. Mérjük fel, hogy a mi fájdalmunk rajtunk kívül még kinek fáj, mert önzetlen segítséget csakis onnan remélhetünk. Segítség nélkül pedig végképp elvesztünk, hiszen mi magunk szám szerint kevesen vagyunk, s akiket ma ellenségeinknek tekintünk, azok száma tengernyi és egyre nő. Keressünk becsületes alapon valódi szövetségeseket. Vizsgáljuk meg vélt és valódi ellenségeink táborát is, keressük velük a megbékélés útjait, sőt a szövetség lehetőségét.

Halljuk meg az idők szavát. A második világháború után kialakult politikai, katonai és gazdasági világrend felborult. Egy bankár maffia kézbe kaparintotta a világ pénzügyeit, s ma már ott tartunk, hogy egy valami nagy üzlet reményében, bármely pillanatban összeomolhat a világ pénzügyi rendszere: tönkre mennek bankok, biztosítók, kiürülhetnek a nyugdíj pénztárak, részben vagy egészen elveszhetnek a részvények és a bankbetétek.

Végső összeomlás fenyegeti a Föld ökológiai egyensúlyát – miközben „a klímaválság” üzletemberei milliomosból milliárdossá válnak.

Megjelentek és óriási területen pusztítanak a génkezelt, öngyilkos növények és állatok – óriási haszonnal kecsegtetvén a tulajdonosokat, akik megvesznek kormányokat, intézeteket, csak hogy ránk kényszerítsék azokat a szaporító anyagokat, amelyekkel ha már csak ők rendelkeznek, akkor áraikat is ránk kényszerítik.

A racionalista filozófiára épült világrend elérte teljesítőképessége határát és szemünk láttára, de velünk omlik össze. Az emberiség nagy gondolkodói megkezdtek a falak ledöntését, s az új alapok lerakását. A jövő úgy tűnik – ismét az erkölcsre alapuló világrendé. Az újrarendezés a küszöbön áll. Rajtunk is múlik, hogy mivé leszünk. Vegyük észbe: ennek az évszázadnak a végére, Európa összlakóssága a világ összlakóosságának ÖT százaléka lesz.

Quo usque tandem abutere Catilina patientia nostra?

Zürich, 2014. július hó.

JELENÜNK. SORSUNK, HIVATÁSUNK (X/57.)

Darai Lajos (Kápolnásnyék):

A magyar tudatot építő tények történelmi sorsa és igazsága

A magyar tudat alkotja a nemzeti versenyképességünkhöz vezető út köveit, s azok keménységét, kopásállóságát történelmünk tényei, igazságai biztosítják. Bár az emberi tudatról sokat tudunk már, nem árt figyelembe vennünk, hogy itt ön-élveboncolásról van szó, mert ugyanazzal vizsgáljuk ugyanazt: tudattal a tudatot. E korláton a történelmi tapasztalat segíthet át, hogy az ismeretlen jövő ugyanúgy valósággá váljon, mint a megismert múlt.

Azt harsogják nekünk, hogy külön magyar tudatra nincs szükség, hisz az ember már meghódította a Földet, részecske szintű kezes hullámokkal elérünk mindenkit a földön. A tudományos technika minden nehézséget legyőz, minden problémát megold. De ennek ellentmond a valóság, mikor legerősebb nemzettudata épp az Amerikai Egyesült Államok polgárának van, s a tudományelmélet bizonyítja, hogy a tudományos megoldások során újabb problémák születnek, nagy bajokat hoz ránk eszközeink megnövekedett hatékonysága. S ahogy nincs egyetemes nyelv, úgy tudat se lehet egyetemes – csak valamely nyelvhez kötött.

A magyar tudatot azonban – bár még valamennyire megvagyunk – megropantotta az utóbbi félezer év történelme. Mert ekkor nem a sok vérveszteség volt a döntő veszély megmaradásunkra, hanem végig a kísérlet, hogy nemzeti műveltségi tudatunktól megfosztva, idegen hatalom érdekében kiagyalt múltat lássunk magunk mögött és ennek megfelelő jövőt magunk előtt. Ezt a hatalmat pedig itt az országon belül is képviselték azóta a vele együttműködők, külön magánérdeket érvényesítve, kivéve egy-egy tiszta időszakot, mozgalmat. Ezért nemzet- és a magyar tudatunk alapozását csak a legelfogulatlanabb és legkorszerűbb tudományra bízhatjuk.

De ha a magyar tudat építéséből nem maradhatnak ki a tudományos tények, felmerül a jogos kérdés, mit tekinthetünk ilyen ténynek, mikor volt nálunk független a tudomány? Hiszen hányatott történelmi sorsunk átalakította a rólunk írott történetet. Ez azt jelenti, hogy nem magyar érdekek szerint írták meg történelmünket. Ezért igaz tények rólunk sokkal jobban építhetik a magyar tudatot, ebben bízhatunk, s hogy történelmi igazságunk egyetemes tudomány lesz. Odáig

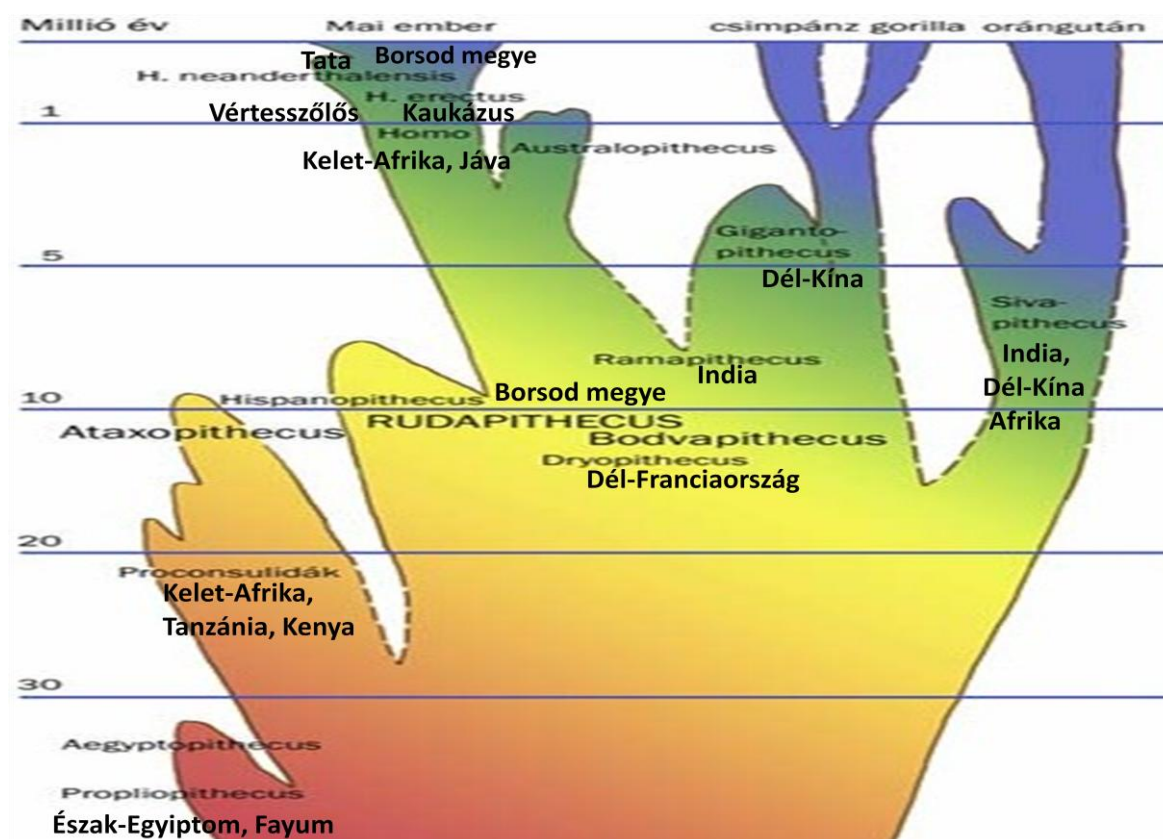
jutnunk az idegen tudat erősen akadályoz, viszont a tudományos vizsgálat lehetővé teszi, hiszen a tudományos hatékonyság igen jelentős eszközökkel bővült, amelyeket végre használatba kell vennünk a magyar nemzettudat építése érdekében. Az így feltárt igaz tényekre szeretném most felhívni a figyelmet: hogy a Kárpát-medence teljes múltjának mi vagyunk a gazdái; itt született tudás alapozta meg Európa előnyeit; földműves elődeink tömege a harci támadásokat kiiktatta, a katonákat békés célra rendelte; valamint hogy nemzeti értékeink egyetemes példaként szolgálhatnak.

Manapság igen pontos időrendet ismerünk az emberi korai műveltségekkel kapcsolatban (1-6. ábra). Az ember múltjába beletartozik minden Homo elnevezésű korszak embere, legalább a homo erectus kora óta. Ez minket, közép-európaiakat és magyarokat érint erősen, a Vértesszőlősi ember miatt, s ekkor Európából nincs más lelet (2. ábra). A műveltségi nyomok értelmes lényre valának, amit a genetika is alátámaszt a férfi sejti tulajdonságörökítő helyre nem álló szakaszán a mutációs eltérések számát, sorrendjét tekintve. Az itt legelterjedtebb haplocsoport az M168-M130-M89-M9-M45-M173-M17, ebből 60 %-kal részesedünk. Közeli testi rokonaink is magas arányt mutatnak az európai környezethez képest: lengyel 56,4 %, ukrán 54, udmurt 37,2, macedón 35, horvát 29,3, szlovák 26,7, míg mari 13, görög 11,8, szír 10, albán 9,8, libanoni 9,7, lapp 8,3, grúz 7,9, török 6,6, német 6,2, holland 3,7, közép-észak-olasz 4, valamint kalábriai, szardíniai, francia, katalán, baszk és andalúz mind 0 %.¹³⁷

¹³⁷ Lásd erről Cser Ferenc–Darái Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván, 2005; Cser–Darái: *Az újkőkori forradalom népe*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván, 2006; Cser–Darái: *Európa mi vagyunk I-II*. Fríg, 2007-2008; Cser–Darái: *Kárpát-medence vagy Szkítia*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván, 2008; Cser–Darái: *Kárpát-medencei magyar ősiség*. HUN-idea Kiadó, Budapest, 2000.

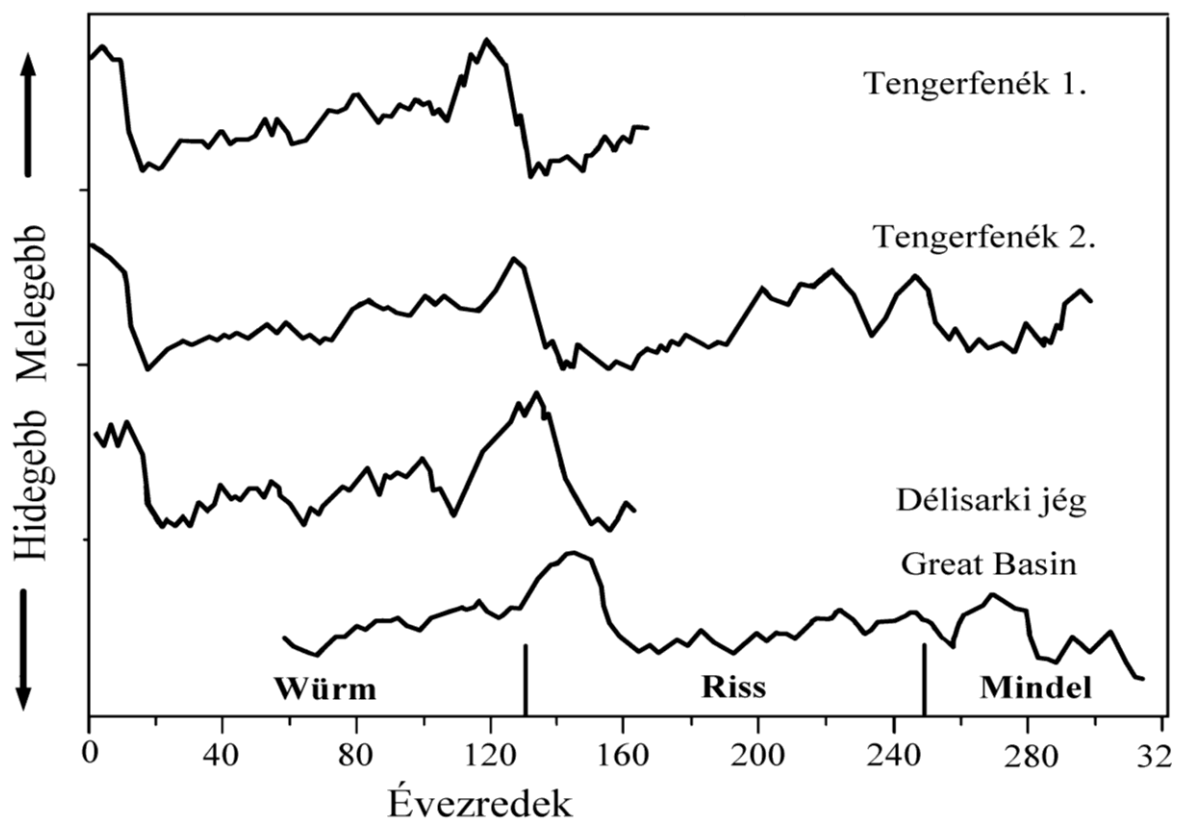
Idő (év)	Korszak	
700.000-90.000 éve	alsó	őskőkor (paleolitikum)
90.000-40.000 éve	középső	
40.000-12.000 éve	felső	
12.000-7000 éve	átmeneti kőkor (mezolitikum)	
7000-5000 éve	újkor (neolitikum)	
5000-3800 éve	kora	rézkor
	közép	
	késő	
	korabronzkor	
3800-3500 éve	középső bronzkor	
3500-3000 éve	késő bronzkor	
2900-2700 éve	kora vaskor	
2700-2000 éve	vaskor – ókor	

1. ábra. Időrend az alsó őskőkortól az ókorig.

2. ábra. „Isten tenyerén.” Kretzói Miklós törzsfája alapján.¹³⁸

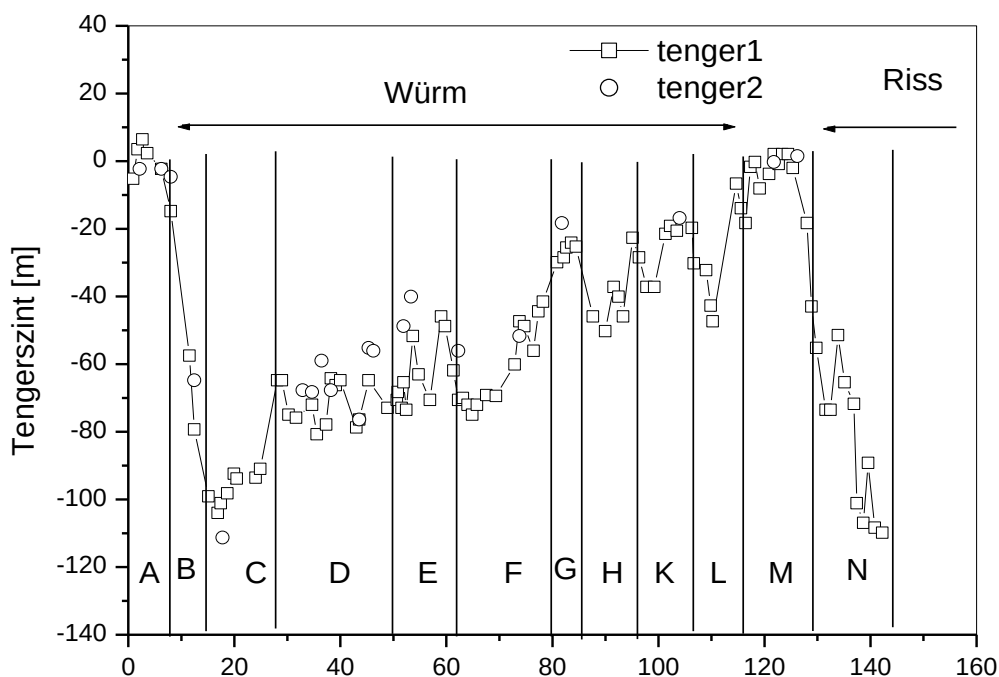
¹³⁸ Kretzói Miklós: *Gondolatok az emberréválás korai szakaszáról.*
<http://www.ace.hu/rudi/torzsfaja.jpg> [2014. 06. 20.]

3. ábra. A Föld globális hőmérséklete és a jégkorszakok időrendje.

Idő (év)	Jégkorszak
2.000.000 1.600-660.000	dunai I-II. bieber
660.000-500.000	günz
550.000	hidegcsúcs
500.000-440.000	meleg szakasz (interglaciális)
330.000-250.000	mindel (korábbi 750.000-450.000)
270.000	hidegcsúcs
250.000-130.000	riss (korábbi 375.000-275.000)
230.000 és 187.000	hidegcsúcs
128.000-118.000	nagyon meleg szakasz (int.gl.)
115.000-18.000	würm
79.000, 65000	hidegcsúcs
75.000-65.000 22.000; 14000 és 11500	meleg szakasz (interstadiális) hidegcsúcs, id. és ifj. dryas

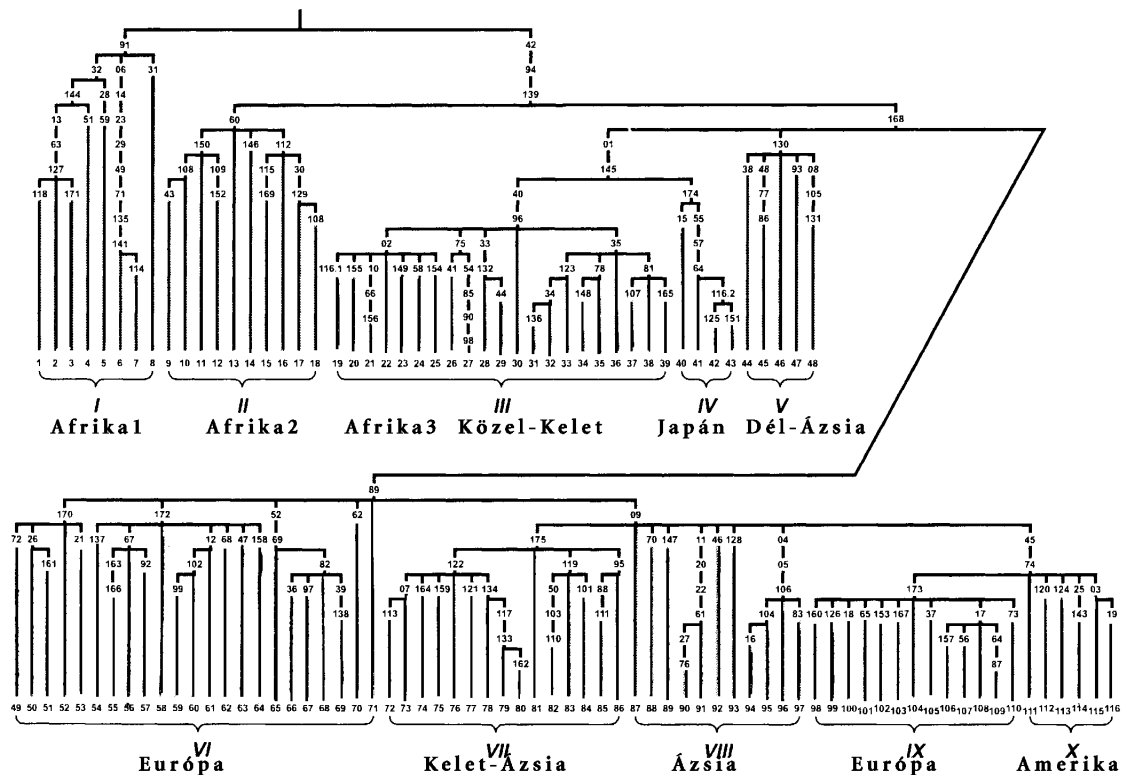
4. ábra. Jégkorszakok időrendje a műveltséget befolyásoló hidegcsúcsokkal.

5. ábra. A würm jégkorszak időrendje (ausztráliai) tengerszintek elemzése alapján. A: jelenkor, B: fölmelegedés, C: hideg csúcs, D: 3. lehűlő szakasz, E: interstadiális, F: közbenső hideg mélypont, G-L: 2. lehűlő szakasz, L: 1. hideg mélypont, M: interglaciális, N: riss felmelegedő szakasza. Egy-egy lehűléshez köthető a túlélő műveltségek teljesítménye!

Idő: év	Ember	Hely	Gén-mutáció
1,5 millió év	Homo ergatras (?)	Kaukázus (afrikai)	M168
1,5 millió évtől több százezerig	Homo erectus	Dél-Ázsia	M130
	<i>Modern ember:</i> Homo erectus, acheuli, moustieri műveltség	Kaukázus	M89
		Kaukázus, Ázsia	M9
		Kaukázus, Európa	M45, M173
150.000–kb. 40-20 ezer	<i>Modern ember:</i> Homo sapiens neanderthalis, moustieri, aurignaci.	Európa	M173
Kb. 50.000-tól	<i>Modern ember:</i> gravetti műv.	Európa, Ázsia	M17
20.000-től	Későbbi pásztor műveltségek	Európa	M170, M172
4000 éve	Halász–vadász–pásztor	Északkelet	TAT

6. ábra. Műveltségek megfeleltetése a genetikai jelzőknek.

7. ábra. Az emberiség Y kromoszóma szerinti származási fája.¹³⁹

Afrika: M91-M32(M06, M31)

M74-M94-M139-M60

M74-M94-M139-M168-M01-M145-M40-M96-M02

Közel-Kelet:

M74-M94-M139-M168-M01-M145-M40-M35

Japán: M74-M94-M139-M168-M01-M145-M174

Ázsia: M74-M94-M139-M168-M89-M09-M175

Dél-Ázsia:

M74-M94-M139-M168-M89-M09-M04

M74-M94-M139-M168-M130

Európa: M74-M94-M139-M168-M89-M09-M45-M74-M173-M17

M74-M94-M139-M168-M89-M170 (M172, M52, M62)

Amerika:

M74-M94-M139-M168-M89-M09-M45-M74-M03

8. ábra. Az emberi mutációs leágazási egyezések.

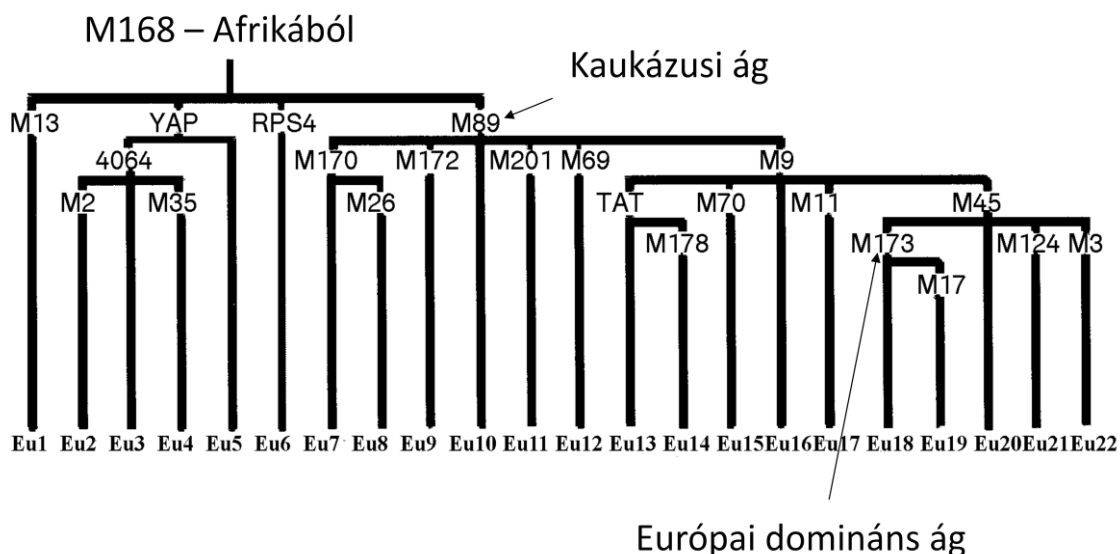
¹³⁹ Peter A. Underhill, Peidong Shen, Alice A. Lin, Li Jin, Giuseppe Passarino, Wei. H. Yang, Erin Kaufman, Batseva Bonn -Tamir, Jaime Bertranpetit, Paolo Francalacci, Muntaser Ibrahim, Trefor Jenkins, Judith R. Kidd, S. Quasim Mehdi, Mark T. Seielstad, R. Spencer Wells, Alberto Piazza, Ronald W. Davis, Marcus W. Feldman, L. Luca Cavalli-Sforza, Peter J. Oefner: Y Chromosome Sequence Variation and the History of Human Population. *Nature Genetics*, 2000/ 26. sz. 358-361.

Mindez arra utal, hogy ez a legalább ötvenezer éves mutáció, a Kaukázus térségéből északra kerülve, műveltségváltás miatt terjedt el, még Ázsia felé is, egészen Indiáig (7-9. ábra). Ez a gravetti folyómenti műveltség, amely ugyan a Don mellett érte el csúcspontját, de születése a megelőző Kárpát-medencei műveltségekből származtatható. Csak ott volt pattintott kavics szerszámos műveltségi folytonosság, majd Szeleta lándzsahegyekkel, tatai csontcsiszolással, kézművességgel, stb., amiből tulajdonságai alapján egyáltalán eredeztetni lehet (10. ábra). A vércsoport adatok mindezt alátámasztják, hiszen saját Kárpát-medencei mutáció látszik, amely az őseurópai 0-s vércsoport rovására nálunk nagyobb arányú minden más európai népnél, de a közvetlen szomszédaink szintén többet birtokolnak belőle (11. ábra).

E haplocsoporthoz képest eggyel kevesebb elemet tartalmaz – vagyis az M17-et nem – egy régibb európai haplocsoport, amely a nyugat-európaiaknál magasabb arányú, mint itt. E két genetikai csoporthoz tartozó ember itt egyesült, amit embertani jegyek alátámasztanak. Azaz a gravetti meleg éghajlathoz idomult testű embere és az aurignaci, moustieri hidegövi ember keveredésének nyomait mutatják az utódok. Ez a beáramló gravetti embere mellett a bükki műveltség, azaz Szeleta és Istállóskő emberét jelenti. Utóbbiak hatását érzékeljük a nagy fej, vastag csontozat, hosszú törzs és rövid láb erőteljesebb előfordulásában, míg előbbieket a vékonyabb csontozat, kisebb fej és a földtől távolabbi, azaz hosszabb lábon hordott rövidebb törzs esetében. Az új műveltség e kevert embere belakta a folyók menti sík területeket, és később földművelést folytatva igen megszorodott, mivel a földművelő-állattenyésztő ember 400-szorosan termékenyebb a korábbi gyűjtögető-halász-vadász néphez képest. Ezekkel a folyamatokkal összefüggésben az M173 mutációval végződő haplocsoport – amint a 0-s vércsoport is – őseurópai alapként bennünk várhatóan kisebb arányú, 13,3 %, míg a nyugat-európaiakban, ahová a gravetti kevésbé terjedt el, magasabb: spanyol-baszk 88,9 %, francia-baszk 86,4, katalán 79,2, holland 70,4, közép-észak-olasz 62, andalúz 65,5, francia 52,2, német 50 % (9. ábra).

A Kárpát-medencei emberi és néptörténeti egység és folytonosság azt jelenti, hogy ez a térség a kora kőkortól kezdve folyamatosan lakott. Túlnyomó többségében mindig ugyanazok által, a beáramlók beolvadtak vagy továbbálltak. A kultúrák egymást váltva, folyamatosan fejlődtek tovább. A Szeleta műveltség kulturális elemei mindvégig jelen vannak és a Subalyuk műveltség embertani jegyei is végig követhetők. A neandervölgyi embertípus itt ötvöződik a kaukázusival és az így kialakult crô-magnon B embertípus még az Árpád kori sírokban is nagymértékben jelen van. A jelenkor embertani képében a crô-magnon B típus a pamírral keveredve komoly tényező. Ezt a helyre nem álló sejtí férfi tulajdonság-örökítőink, azaz Y kromoszómánk vizsgálati eredményei megerősítik: a medence lakói tulajdonság-örökítő állománya 73%-ban ősi európai, amit közel 9%-nyi még ősibb észak-afrikai állomány egészít ki, mely csak később, a földműveléssel érkezett ide. A magyarság jelenkori férfi tulajdonság átörökítő álló-

mányában a legkésőbbben idejött ázsiai, közép-ázsiai állomány részesedése 18%-nál kevesebb (9. és 11. ábra).

9. ábra. Az Y-kromoszóma mutációk európai-rendszere.¹⁴⁰ M173 - az ősi aurignaciak utódai. M17 – az ősi gravettiek utódai: magyarok (60%), lengyelek (56,4%), ukránok (54%), macedónok (35%), horvátok (29,3%), szlovákok (26,7%), udmurtok (37,2%). YAP-M35 – déli földművelők utódai. M170 – a kurgán hódítók utódai. M172 – pásztorok. TAT – északi, késői, a 'finnugor' nyelvi kapcsolat után.

Acheuli	Moustieri	Aurignaci	Gravetti
Vértesszőlős I.	Subalyuk	Istállóskő I.	Bodrogkeresztúr
Vértesszőlős II.	Érd	Szeleta	Árka, Szegvár
Vértesszőlős III. és id. Buda	Bánhida	Istállóskő II.	Zalaegerszeg
	Tata	Dolni Vestonice	Szekszárd, Palánk
Vértesszőlős IV. és ifj. Buda	Észak-Alpok,		Ságvár
	Dél-német Síkság		Pilis-hegység
	Szeleta		Bükk Balla barlang

10. ábra. Régészeti műveltségek a Kárpát-medence térségében.

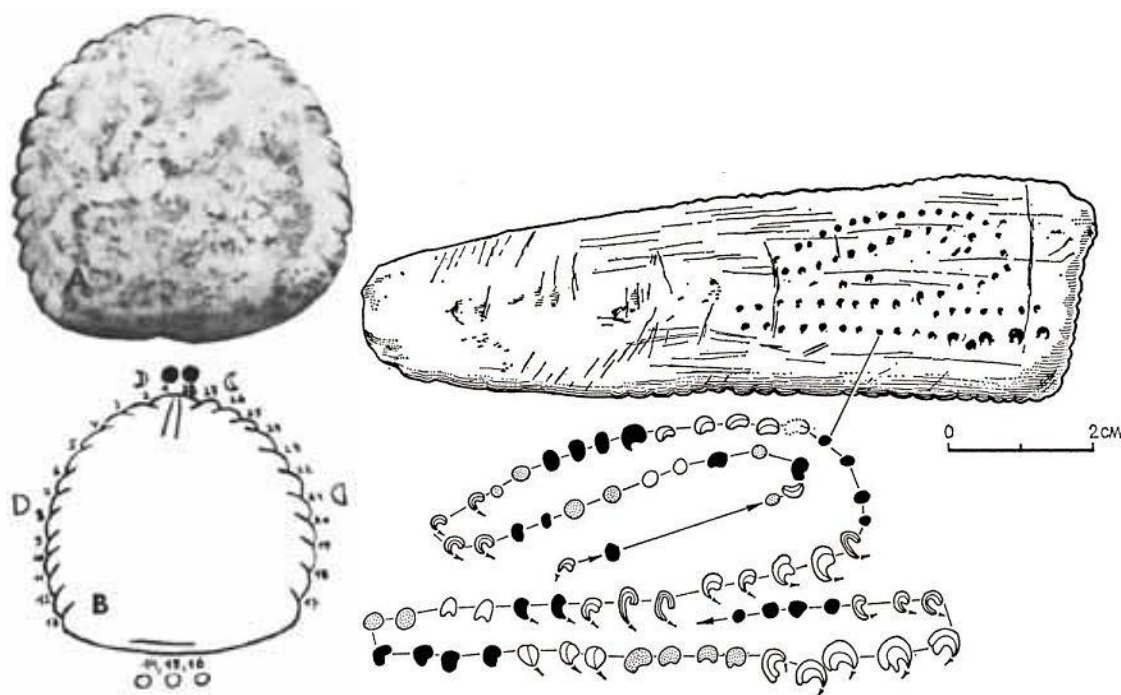
¹⁴⁰140 O. Semino, G. Passarino, P. J. Oefner, A. A. Lin, S. Arbuzova, L. E. Becknam, G. De Benedictis, P. Francalacci, A. Kouvatsi, S. Limborska, M. Marcikiae, A. Mika, B. Mika, D. Primorac, A. S. Santachiara-Benerecetti, L. L. Cavalli-Sforza, P. A. Underhill: The Genetic legacy of paleolithic Homo sapiens sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective. *Science*, 2000/290. sz. 1155-1159.

Vércsoport	Vércsoportok aránya	
	nálunk	európai átlag
O	27,23%	34-38%
A	43,65%	42-50%
B	19,12%	12 % (De: ruthének: 21,6%, szlovákok: 17,7%, horvátok: 17,72%, szerbek: 15,6 %, szlovének: 15,26 %, Óegyiptom: 15-17% %, mai Egyiptom: 20%)
AB	10% (a O rovására nagyobb az AB)	4% (De: szlovákok: 9,1%, ruthének: 9,9%, horvát és erdélyi román 6%, míg óegyiptomi: 12-17%)

11. ábra. Magyar és európai vércsoport arányok összehasonlítása.¹⁴¹

Első európai emberi megtelepülés a 450000 éves vértesszőlősi vadász, kinek telephelye hévforrás mellett volt. 150000 éve megjelent Európában, Nyugat-Ázsiában és majd egész Afrikában, az európai Homo erectusból kifejlődött robusztus, hideghez alkalmazkodott testű Homo sapiens neanderthalis, a modern ember egyik elődje. Fejlett társadalmi életet élt, etikával rendelkezett. A moustieri műveltséget tulajdonítják neki, amelyet hosszú idő alatt továbbfejlesztett. Ez az ősember sokáig együtt élt az Európába a Kaukázusból érkező – ott a mindel–riss átmenet óta szubtrópusi éghajlaton hosszú idő óta kifejlődött – meleg égövi testalkatú, hosszúlábú és vékony testű ősemberrel, a modern ember közvetlen elődjével. Aztán keveredett vele, ezért harmincezer éve eltűnt, azaz kikopott, feloldódott az új, crô-magnon embertípusban. A keveredés egyik helyszíne a Kárpát-medence volt.

¹⁴¹ Nagy Ákos: *A kor halad, a vér marad. A vércsoport jelentősége a magyar őstörténet kutatásában.* Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó, Budapest, 2000.

12. ábra. Bodrogkeresztúri holdnaptár (balra) és a megfejtett Abri Blanchard-i csontlap.¹⁴²

35 ezer éve Európában megjelent a képzőművészet, részben a barlangok falán lévő festmények, részben kőből faragott vagy agyagból kiégetett, elhízott formájú asszonyszobrok, az ún. Vénusz-szobrocskák alakjában. Utóbbi a gravetti műveltséggel a Kárpát-medence közvetlen környezetében is megjelent. Ugyanakkor a Kárpát-medencén belül a délnyugat-európai barlangfestészet az antropomorf istenszobrokkal együtt, hiányzik – a bükki aurignaci műveltségű Hildebrand barlangi, a barlangrajzok kezdetét jelentő, kecskére emlékeztető fal-kaparások kivételével. Az emberszobrokat ugyan a bükki műveltségű Morva-medencében Dolni Vestonice telepén agyagból kiégették s majd összetörték, mintegy jelképesen feláldozták a termékenység jelképeként, de nem tekintették azokat istenségnek, hiszen arcuk sem volt.¹⁴³ Dolni Vestonice emberét a felső perigordi műveltséghez sorolják, kora kb. 5 évezreddel fiatalabb Bodrogkeresztúrénál.¹⁴⁴

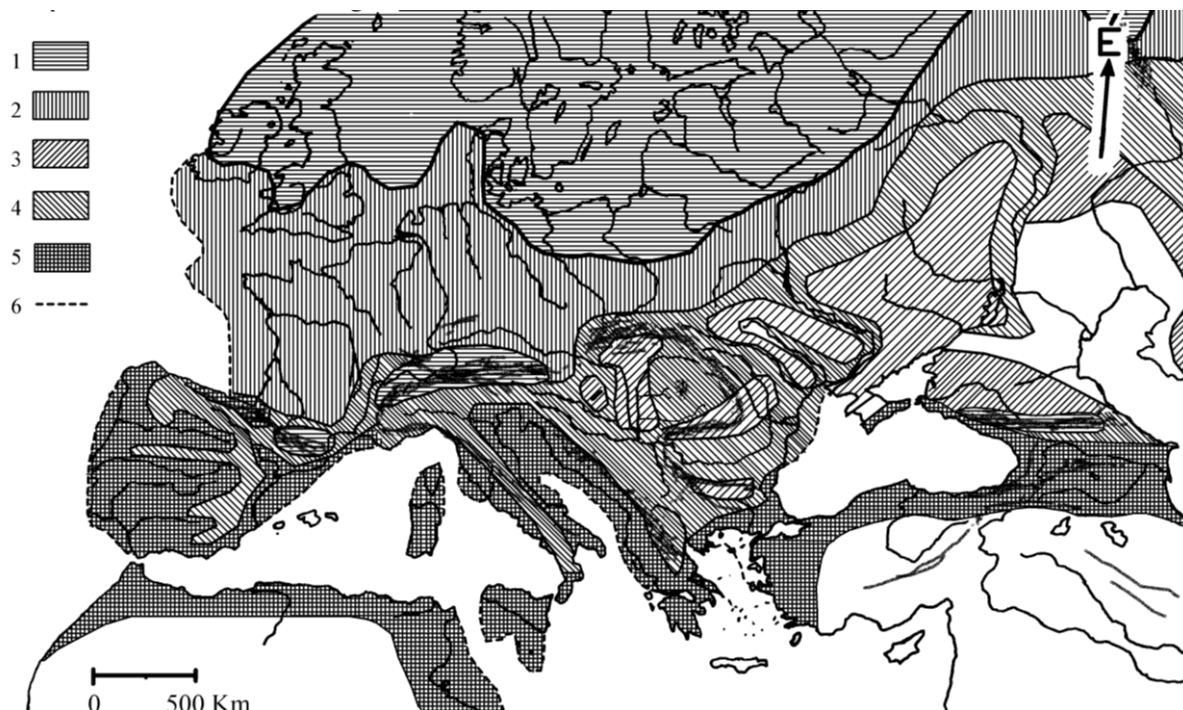
¹⁴² Pásztor Emília–Priskin Annamária: Történelem előtti csillagászok? Modern mítosz alkotta ősi tudás. *Természet Világa* 141. évfolyam, 12. szám, 2010. december.

<http://www.termeszetvilaga.hu/szamok/tv2010/tv1012/pasztor.html>. Módosítva: 2012. január 13. 17:42:34. René Noorbergen: *Az elveszett fajok titkai*. J. R. Jochmans kutatásai alapján. JÓSIÁS Könyv- és Lapkiadó Egyesület, Budapest, 1998.

<http://www.scribd.com/doc/58921706/24/Peldak-a-tortenelem-el%C5%91tti-szamtantudomanyra-es-csillagaszatra> Módosítva: 2012. április 1. 20:02:56.

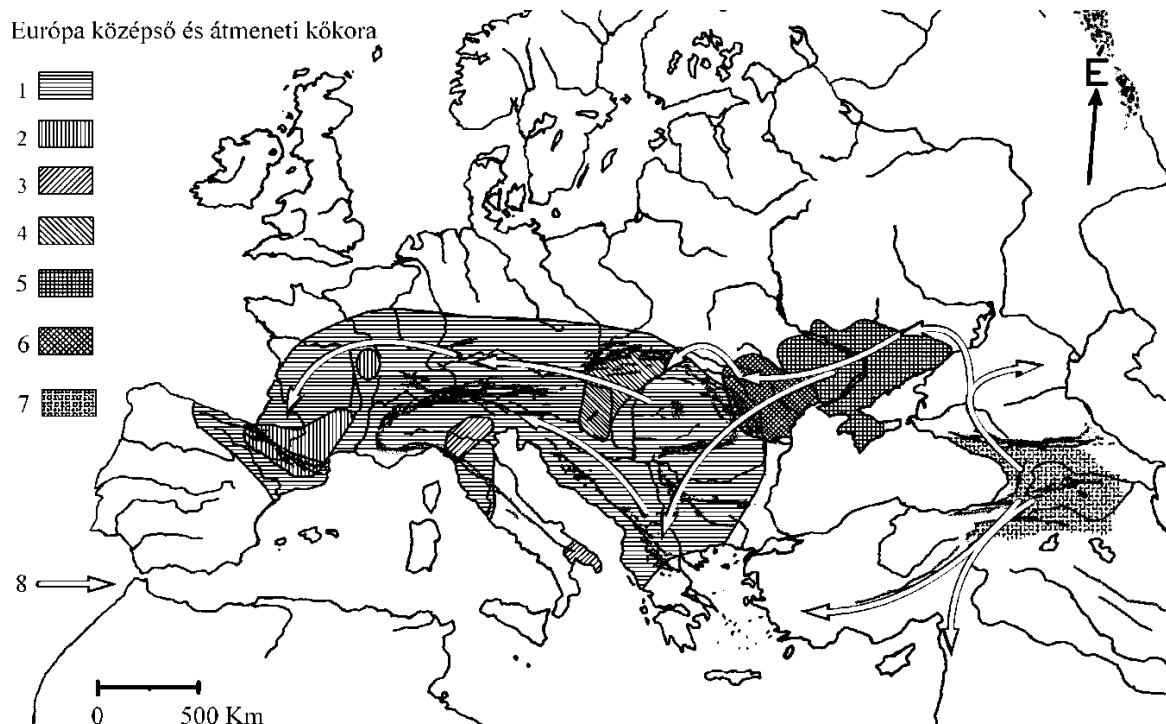
¹⁴³ Richard Rudgley: *The Lost Civilizations of the Stone Age*. The Free Press, New York, 1999. 153. William Ryan–Walter Pitman: *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries about the Event that Changed History*. Simon & Schuster, New York, 1998. 151.

¹⁴⁴ Francois Bordes: *The Old Stone Age*. World University Library, London, 1968. 176.

**13. ábra. Európa klímaövezetei a würm leghidegebb időszakában. 1: állandó jégta-
karó, 2: tundra, 3: sztyeppe, 4: parktundra, 5: erdőövezet, 6: tengerpart vonala.**

A bodrogkeresztúri gravetti műveltségben talált, kalcit lemezre karcolt Hold-naptár viszont reális kozmikus szemléletet tükröz (12. ábra). A Duna vonalától északra és keletre élt szögletes fejű, zömök, crô-magnon B típusú embernek és elődeiknek a hideg éghajlat kemény körülményeinek kellett ésszerűen megfelelniük, különben elpusztultak volna. Az a másik, a Dunától délre és nyugatra élt mediterrán embertípus pedig már ekkor hordozta magában az antropomorf istenségek elképzelésének hagyományát. Ennek a népességnek meleg éghajlati, mintegy édenkerti környezetből származtak az ősei, akiknek ezért hibás döntés ott kevésbé veszélyeztette a fennmaradását. Így a problémák átszellemített, anyagi jellegétől elvont megoldása, például az elemeket megtestesítő istenségekhez való imádsággal, az utódok számára is elfogadható szokás volt. Ez lehet a magyarázat a két műveltség eltérő reakciójára: nem volt azonos a gondolkozási módjuk! A hidegövi eredetűek folytatták a mellérendelő szemléletből fakadó szellemi életüket, míg a meleg övből származók hajlottak annak elvetésére és az alárendelő szemléleti módot alakították ki. Határozott szétválásuk a Fekete-tó feltöltődését követő időtől a temetkezési helyek tárgyi mellékleteiből egyértelműen látható (13 és 14. ábra).

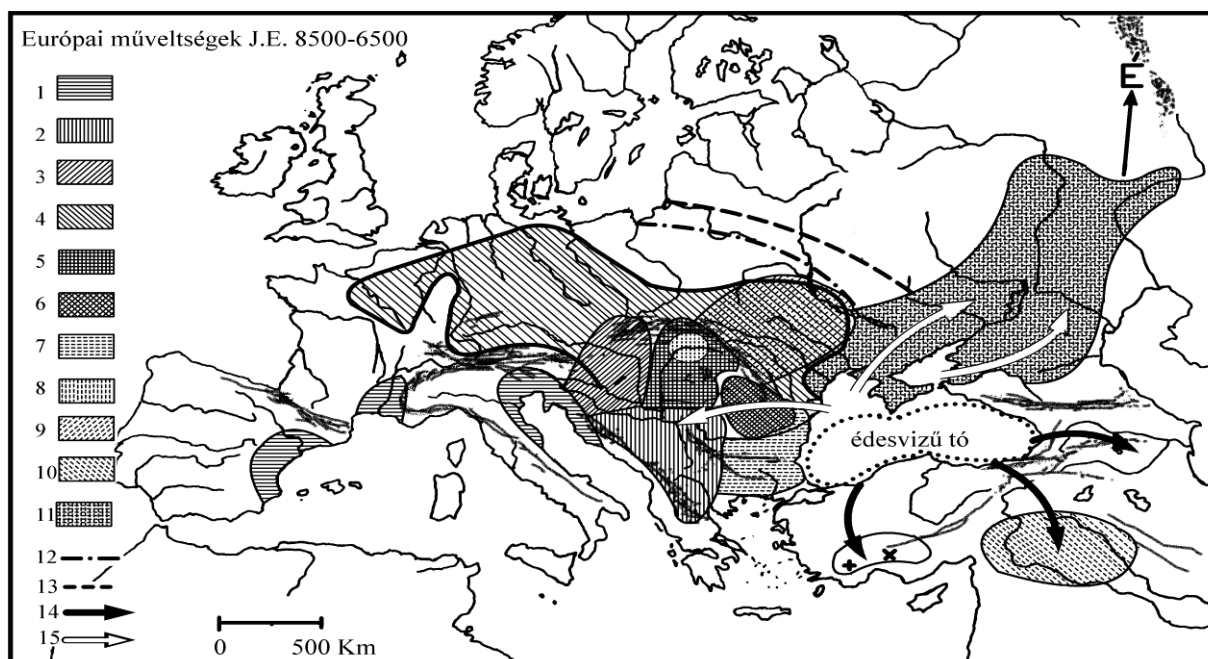
14. ábra. A würm utolsó hideg és felmelegedő szakaszának emberi települései, műveltségei Európában. 1: aurignaci, 2: chatelperoni, 3: uluzzi, 4: szeletai, 5: krími Muzra-Kobe, 6: Dnyeszter-Bug átmeneti kőkorszaki, 7: kaukázusi, 8: gravetti vándorlása.

2. Földműveseink európai (és ázsiai) elterjedése.

Korábban azt tartották, hogy a Kárpát-medence a würm utolsó fölmelegedésekor kiürült, műveltségei észak felé költöztek el.¹⁴⁵ Most úgy látjuk, maradtak bőven 'túlélők', akik néhány emberöltőn belül átvették és továbbfejlesztették a délről érkezett mezőgazdasági technikát. Sokan voltak, akik nem költöztek északra, mint a rénszarvas vadászok (a későbbi lappok, finnek elődei). Éles határvonal látszik ekkor a Kárpát-medencén belüli három műveltség között: a Körös-Tisza-i délről települt a Tisza mellé, ettől északra és keletre az újkőkori bükki műveltség, majd nyugatra az alföldi kerámia műveltsége,¹⁴⁶ azaz a dunántúli, később a lengyeli műveltség. Utóbbiak nem érkeztek sehonnan, ezek itt maradtak a jégkorszak fölmelegedésekor, s az élelmiszertermelés föl vételével párhuzamosan határozottan elváló műveltségeket mutattak. A háromból kettő meg is felel a középső és a felső kőkorszak egymással nem érintkező műveltségeinek. A Duna völgye és a Duna-Tisza-köze ősműveltséget tekintve lakatlan volt. A folyók mellé a gravetti műveltség érkezett, így a Tisza mellett Szegednél ismerünk gravetti telepet. Az újabb és újabb kerámia típusok ellenállás nélkül kerülnek – módosultan – az egyik műveltségből a másikba.

¹⁴⁵ Gáboriné Csánk Vera: *Az ősember Magyarországon*. Gondolat, Budapest, 1980. 248.

¹⁴⁶ Makkay János: *A magyarországi neolitikum kutatásának új eredményei*. Akadémiai Könyvkiadó, Budapest, 1982. 42-67.

15. ábra. Európai műveltségek a würm fölmelegedését követő időben. 1: legkorábbi európai földművelés, 2: Vincsa, 3: lengyeli, 4: vonaldíszes kerámia legnagyobb kiterjedése, 5: Tisza, 6: bojan, 7: Karanovo, 8: bükki, 9: kukutyini (cucuteny-i), 10: folyamközi öntöző, 11: sztyeppei pásztor műveltségek, 12: Dnyeszter-Bug műv. északi határa, 13: Nemuna műv. határa, 14, 15: Fekete-tó feltöltődésekor szétszóródott műv.-ek, +: Hacilar, X: Çatal Hüyük. Az édesvízi tó feltöltődését Fekete-tengerré korábbi expedíciók bizonyították. A hatalmas ár 155 méterre emelte a vízszintet, 155.400 km²-t öntött el. Tengergeológusok szerint az özönvíz hirtelen jött Kr. e. 5550 körül.

Az ifjabb dryast jelentő rövid eljegesedést hirtelen olvadás váltotta fel, majd még egy öt évszázados lehűlést követően a fölmelegedés állandósult. Ennek során a kanadai, mintegy 150 ezer köbkilométernyi olvadék vizet felduzzasztó ún. Laurentid-jégtömb megrepedt,¹⁴⁷ annyi vizet engedett a világóceánokba, aminek hatására azok vízszintje hirtelen mintegy öt métert emelkedett, s víz alá kerültek a part menti területek Euráziában kiváltva az ott élőkben az özönvíz emlékképét.¹⁴⁸ E hirtelen vízszintemelkedést megelőzően a Fekete-tenger medencéje a mai vízszintje alatt 150 méterrel a jelenlegi területének mintegy a felére zsugorodott. A partvidéknek a korábbi mini-jégkorszakok alatti klímája azonban alkalmas volt emberi településre, ugyanakkor a Fekete-tót övező környező területeké nem. A Fekete-tenger sós vizet feltöltődése ezt követő időszakra esett.

¹⁴⁷ Stephen Oppenheimer: *Eden is the East. The Drowned Continent of Southeast Asia*. Phoenix, London, 1999. 35.

¹⁴⁸ Oppenheimer (1999). 62-66.

Geológiai, rétegtani vizsgálatok szerint ez végzetes hirtelenséggel történt a Boszporusz hirtelen átszakadása miatt (15. ábra).¹⁴⁹

A felmelegedéssel felolvadt, s a csapadékos időjárásból fakadó sok víz a Kárpát-medencében kimosta a továbbélő műveltségek nyomait, korábbi leleteket rétegzett föléjük. A Kárpátok környékén és a Dunántúlon a népesség lecsökkent, különösen a síkvidéki területek ürültek ki. A barlangi kutatásokat sem követte a jóval költségesebb intenzív feltárás a nyílt színtereken. Ezért a fölmelegedés alatt helyben maradt műveltségeknek alig ismerjük a nyomait, bár későbbi időszakok egyértelművé teszik, hogy a dombvidéki műveltségek embere nem tűnt el.¹⁵⁰ A mostanában felfutó műholdas régészet azonban rengeteg eredményt hozott.

Az első újkőkori műveltséget folyó melléki megművelhető területekre érkezett új népesség alakítja, s az egyedülálló és magányos bükki műveltség északi és délkeleti irányban átnyúlt a Kárpátokon, hamarosan meglehetősen nagyszámú újkőkori telepet hozva létre.¹⁵¹ Ez arra utal, hogy a korábbi lakosság megmaradt, csak a régészeti leletei tűntek el a fölmelegedés csapadékhozama miatt. Ezért is van a genetikai kutatásoknak nagy jelentőségük, mert részben pótolhatják az innét hiányzó adatokat. A Dunántúl továbbra is a mediterrán térségből töltődött fel emberrel. A Kárpát-medencének a Duna által elválasztott két részén élők eltérő mentalitást mutattak, eszközeik, kerámiájuk ez évszázadokban nem mutatja egymásra hatásukat.

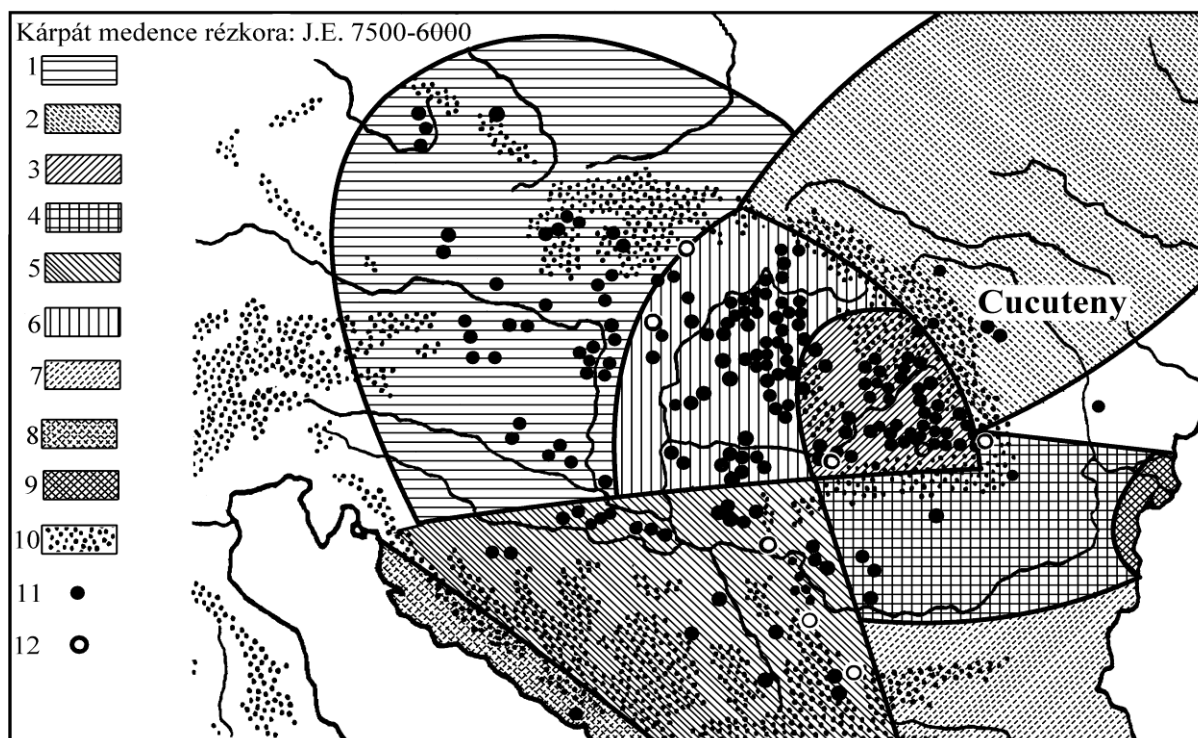
A földművelés kialakulásának itt két hulláma volt. Az első, amely déli hatásként terjedt, a még ma is 8,9%-ot kitevő déli embert hozta. Akik ugyan sokkal későbbiek itt a többséget képező helybeli eredetűekhez képest, de igen régi, még afrikai génmutációs jelzővel (M35) bírtak a natufi műveltségből. Velük az addigi 73,3 %-os őskori származású emberarány (13,3 % M173 + 60 % M17) még tovább növekedett itt 82,2 %-ra (9. ábra). A második beköltözési hullám az említett világtörténelmi jelentőségű eseményhez kötődött: a vízözönt jelentő Kr. e. 5550 körüli Fekete-tavi tengerré áradás katasztrófája következtében, amikor az ott a megelőző pár évezredben kialakult magas szintű tudományos eredményeket adó műveltség, amely már társadalmi hierarchiát teremtett, ide menekülve fejlesztő hatással volt mezőgazdaságunkra. Ez ekkortól a dombvidéket is meghódította, áttért az esőztető és majd az erdőégetéses földművelésre, ami szinte végtelen termelési növekedést tett lehetővé. A katasztrófa alatt a Fekete-tótól déli irányba indult és kétezer év múlva Mezopotámiába jutott műveltség miatt

¹⁴⁹ Ryan (1998). 128-134. V. ö.: Richard Stone: Black Sea Flood Theory to Be Tested. *Science* 1999/283. sz. és Richard A. Kerr: Black Sea Deluge May Have Helped Spread Farming 7500 BP. *Science*, 19982/79. sz. 1132.

¹⁵⁰ Lásd Marija Gimbutas: *The Goddesses and Gods of Old Europe 6500-3500 BC. Myths and Cult Images*. Thames and Hudson, London, 1982. 27. és Marija Gimbutas: *The Civilization of the Goddess*. Harper, San Francisco, 1991. 43.

¹⁵¹ Gimbutas (1991). 103.

látszódhat sok hasonlóság az ottani műveltség és nyelv és a miénk közt. Ezen túl azonban hangsúlyozandó, hogy az egész kelettel való további műveltségi hasonlóságunknak még régibb az eredete, az ősi emberi műveltség jellegzetességei, amit Ázsiában elég nagy arányban őriztek meg, míg Európában egyedül nálunk maradhatott meg.

16. ábra Az Öreg-Európa műveltségei és a Kárpát-medence rézkora. 1: lengyeli műveltség, 2: Cucuteny műveltség, 3: Petresti műveltség, 4: boian műveltség, 5: Vinča műveltség, 6: Tisza műveltség, 7: Karanovó műveltség, 8: Danilo-Hvar műveltség, 9: Hanangia műveltség, 10: Hegyvidék, 11: rézfeldolgozó hely, 12: rézbánya.

A földművelés elszaporította a Kárpát-medence szalagdíszes kerámiájú népét, aki a felmelegedés nyomában északkelet és északnyugat felé kitelepülve kereste a földművelésre alkalmas földet. A kenyértörés intézménye az eltávozottaknak jogokat hagyott a szülőföld (anyaország) természeti kincseire (ékkövek, fémhányák, só, fűszerek, stb.) s a visszalátogatás a szent helyek felkeresését is jelentette (a búcsújárás előzménye). Később délre is történt terjeszkedés. Keletre a Kárpátokon túl a Dnyeperig volt földművelésre alkalmas löszös talaj: fekete-föld (16. ábra). Az oda kitelepült nép, a kukutyini (zabhegyező) műveltség egy része, a sorozatos sztyeppei harciasok támadásai idején több hullámban visszatelepült a Kárpát-medencébe. Először a szarmatákkal a jazigok, majd az avarok idején a griffes-indások és Árpád magyarjaiként legutoljára. És mivel ugyanazokkal a genetikai, vércsoporti és embertani jegyekkel rendelkeztek, mint a bentiek, viszonylag nagy számuk nem változtatott jellegzetes arányainkon. Ugyanakkor, mint a következő részben látjuk, az indoeurópai műveltségek és

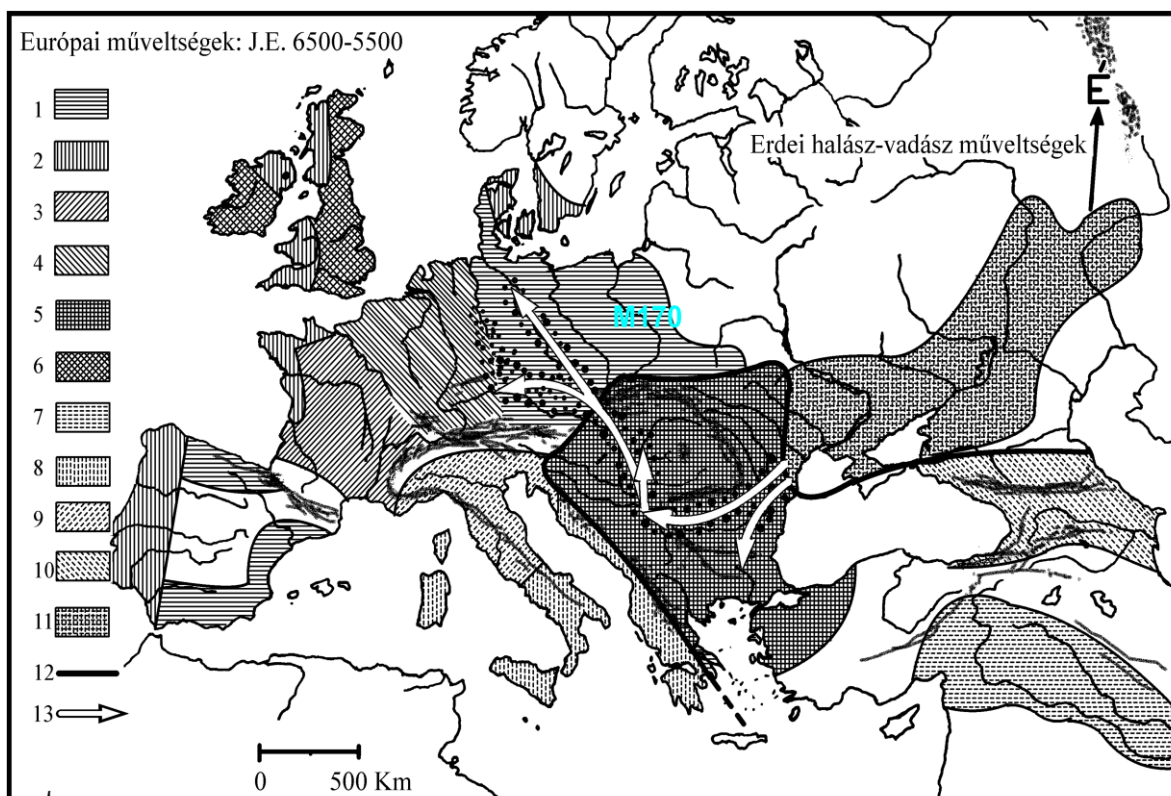
nyelvek egymáshoz való hasonlóságának egyik összetevő elemét is ezek az innen elterjedt földművelők adták (*18. ábra*). Az esőztető földművelést folytató, összefoglaló nevén Duna menti műveltség – mely időnként odébb települve egyedülálló erdőégetéses technikával újította meg a föld termőképességét – második szakaszában a Duna mentén nyugatra terjeszkedik, s 6500 után a német síkságra érve megteremti Nyugat-Európa újkőkorszakát. Vitte magával az Eu19 (M17) jelzőt is, de minél távolabbra kerül, annál kisebb az aránya, részesedése az ott uralkodó Eu18 (M173) jelzővel szemben. Itt is hiányzik az ember embernek való alárendelése, semmiféle főnökség nem mutatható ki a dunai kultúra ma germánnak jegyzett falvaiban.

3. Az erőszakot terjesztő kurgán inváziók következményei

Első hullámukban felégetik, kiirtják, későbbi hullámaikban csak felőrlik, leigázzák a tőlük nyugatabbra települt védtelen, földműves közösségeket, valamint mind délen a Balkánon, mind északon a szvidéri műveltség területén, majd behatolva a Kárpát-medencébe annak a sztyeppei területein (*17. ábra*). Magukkal hozzák a háborút, az emberölést és velük párhuzamosan terjedt az uraságnak kijáró halomsíros, azaz a kurgán típusú temetkezés is, és alakul át a kőbalta emberölő eszközzé, harci baltává.

Ezer évvel később, a második hullámtól látható a rátelepülés. Ennek során nyomul a műveltség nyugatra és szorítja maga előtt ki a vonalkerámiás műveltséget, és váltja fel pásztorműveltséggel, ahogy ezt az *18. ábra* szemlélteti. A Kárpát-medencében ez elsősorban a Duna–Tisza-közét, majd a Dunántúlt érintette, aztán a harmadik hullámban történő mozgásnál települ be a Maros-völgye is, és válik a Tisza-völgye teljesen a kurgán pásztorok területévé. A kurgán emberei a Fekete-tenger északi pereméről eredtek, és ők vihették magukkal az M170 jelzőt. A bükki műveltség területe és az Északi-Kárpátok területe azonban sokáig érintetlen, ott később a két műveltség ötvöződése mutatható ki, kiirtódásuk nem látszik, s az M170 jelző sem dúsul fel. Nem jelent meg gazdag és szegény ember különbsége a temetkezésben. Erdély északi részében még a Kr. e. V. században is egalitárius a temetkezés. Mivel nem jelent meg az antropomorf kerámia, ez jelzi, hogy nem voltak a területnek néven nevezett istenei. Nincs nyoma templomgazdaságnak se. A nép kis közösségekben élt. Hérodotosz róluk mondhatta a szkítákkal kapcsolatban, hogy nem gyűjtenek vagyont, nincs semmijük, de meghódítani se érdemes őket, mert nem tűrik a rabszolgaságot, fellázadnak, s inkább meghalnak, pedig aranyuk annyi van, amennyit akarnak. Ez szintén illik a későbbi magyarnak nevezett kultúrára. A Duna–Tisza völgyében Baden–Vucedol műveltségként a II. kurgán invázió a tízezres települések lakosságát megritkította: megölték őket, vagy írástudásukkal együtt délre, a görög szigetekig, akár Egyiptomig menekültek. De a kisebb települések, különösen a kukutyini kultúra területén érintetlenek maradtak, kevésbé kurganizálódtak, mint a Duna–Tisza-mentén élők. Utóbbiak hódítóknak alárendelten éltek, rézeszkö-

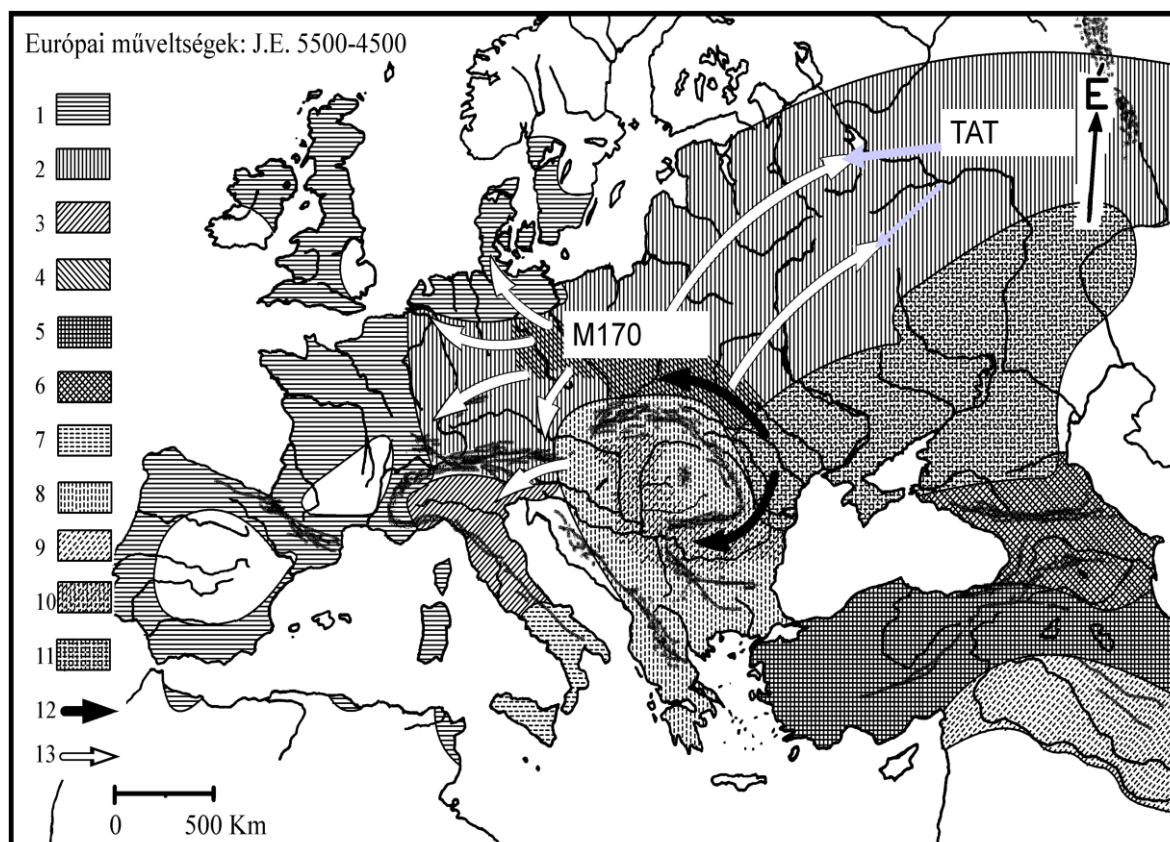
zökkel megváltva életüket. A dombokon fémöntő és fegyvergyártó műhelyekkel ellátott erődök jelentek meg, s eltűntek a közösségi helyiségek, szentélyek.

17. ábra. Európa rézkora, az első kurgán invázió. 1: északi földművelő műveltség, 2: megalitok, 3: nyugat-francia földművelők, 4: Rajna-Szajna földművelők, 5: közép-kelet-európai réz műveltség, 6: brit földművel, 7: ubaidi városiaszt megelőző műveltség, 8: dél-olasz földművelők, 9: észak-olasz és tirrén földművelők, 10: kaukázusi réz műveltség, 11: sztyeppei pásztor, kurgán síros műveltség, 12: rézművesség északi határa Kr.e. 3500 körül. 13. Vastag pontok, nyilak: kurgán temetkezés terj., helyi műv.-kel ötvöződése két hulláma.

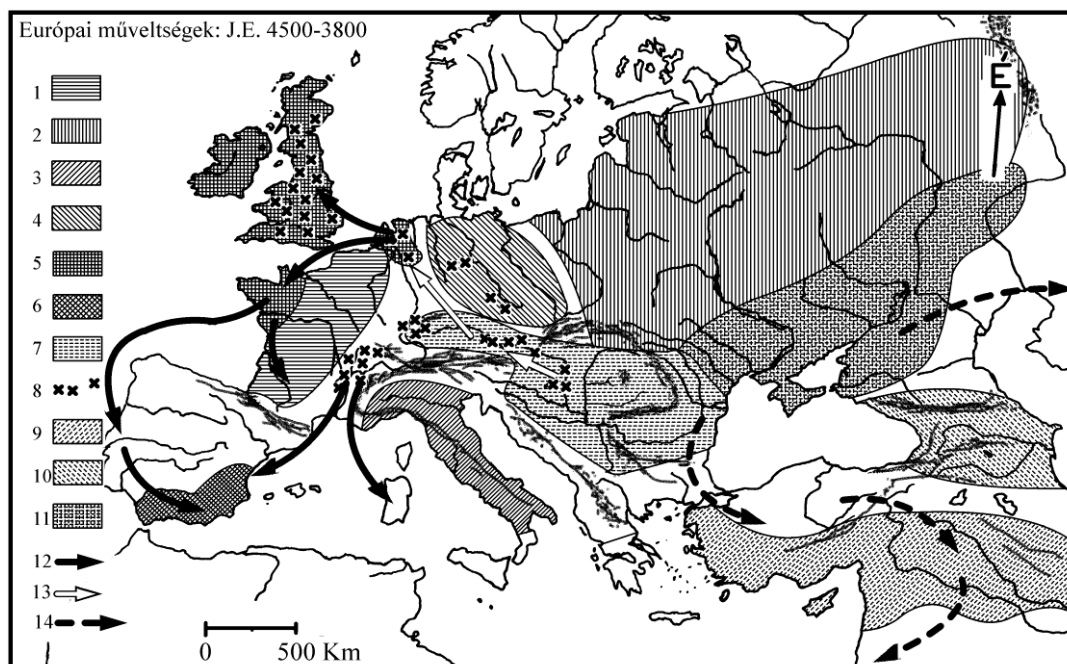
4800 éve a kurgán műveltség a Kaukázus északi felén átalakult juhok és marhát tartó késő-jamna műveltséggé és ötszáz év múlva már a Balkánon volt. Feltűnő jellemzője a kerek kocsi, aminek Budakalászon 5 ezer éves kerámia modelljét ásták ki. E műveltség indította el a tiszai kultúrát is felégető III. kurgán inváziót, aminek a végén a hódítók beolvadtak a helyben maradt leigázottakba. Ekkor távozott a Dnyepertől keletre települt szalagdíszes kerámia népének egy része az Urál környékére, és vitte magával addigi génjelzőit, amihez ottani elzárkózottságukban a TAT, azaz az Eu13 és az Eu14 jelzőt vették fel (19. ábra), amely egyébként a magyarságból hiányzik. De az Észak-keleti-Kárpátok műveltsége és népessége még ekkor is viszonylag érintetlen maradt. Válaszlépésként mind az állattenyésztés, mind a rézművesség felértékelődött, a lakosság megtanulta megvédeni magát. A proto-indoeurópai hódító elit Kárpát-

medencei beolvasztásával a sztyeppei hódítók felbukkanása itt ezer évre megszűnt. Ugyanakkor ez a hódító nép és nyelv más irányokban a későbbi indoeurópai népek és nyelvek kezdeményeit eredményezte.

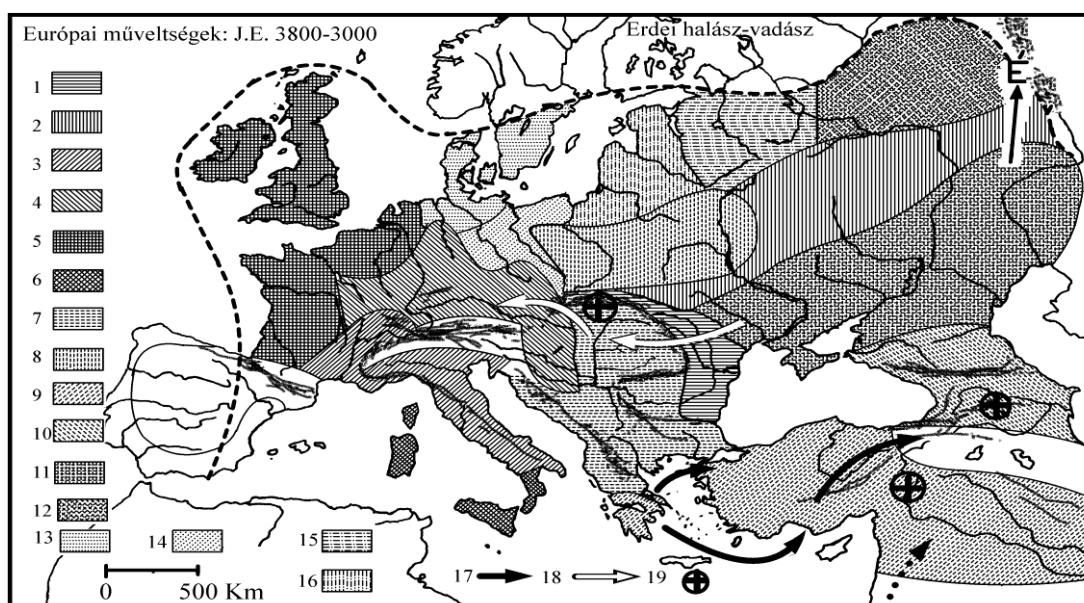

18. ábra. További kurgán inváziók. A vonaldíszes kerámia műveltségének 'menekülése' a kurgán betörés előtt. 1: nyugat-európai megalit műveltségek, 2: szalagdíszes kerámia terjedése, 3: észak-olasz csoport, 4: a szalagdíszes, azaz a kottafejes kerámia műveltsége forrása, 5: anatóliai kora-bronzkori műveltség, 6: kaukázusi kora-bronzkor műveltsége, 7: dél-olasz műveltségek, 8: kárpát-medencei fémutánzó kerámia, bronz kori műveltség, 9: folyamközi városi műveltség, 10: kurgán műveltség terjedése a Kárpát-medencében, 11: sztyeppei kurgán műveltség, 12: második kurgán mozgás, 13: szalagdíszes m. menekülése.

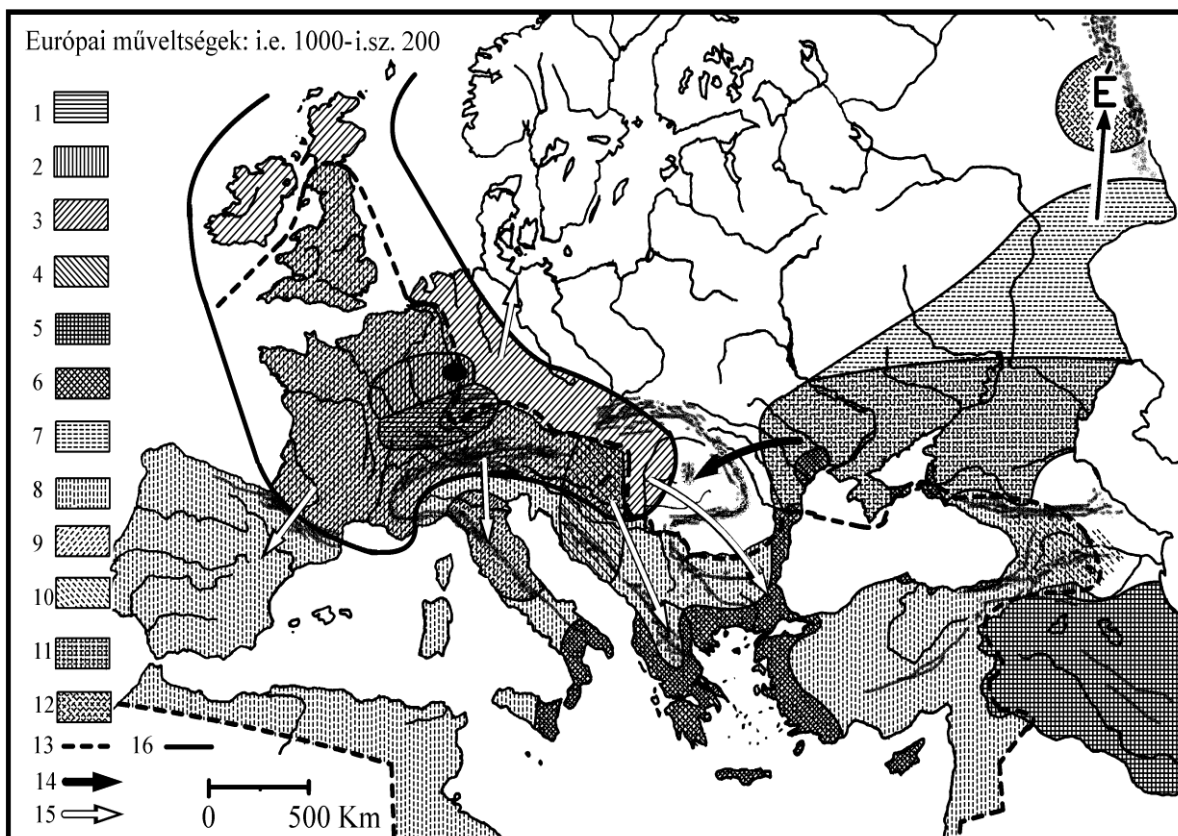
Az európai népek műveltsége, nyelve átfedéses kereszteződéssel, ismertebb szóval: nyelvkiegyenlítődéssel alakult ki. Ennek során nyomon követhető a nyugatra vándorló-menekülő vonalkerámia népe és az őt üldöző-követő kurgán népe ötvöződése. Ez azonban a bükki-kukutyini műveltségben nem látszik, ott a magyar alapnyelv megmaradt. A nyelvkiegyenlítődés oka, ami a Kárpátoktól északra és nyugatra föllépett, hogy a hódítók lényegében megváltoztatták a társadalmi rendet.

19. ábra. Ötvözdő kultúrák JE 4500-3800. Haragedény műveltsége. 1: Megalitik. 2: Késő szalagdíszes műveltség. 3: É-olasz műv. 4: Unetice m. 5: Wessex m. 6: El argar m. 7: Dunamenti bronz m. 8: Haragedény m. 9: Városlás m. 10: Kaukázusi bronz m. 11: Sztyeppei katakomba m. 12. Somogyvár-Vinkovci műv. terjedése. 13. Haragedény műveltség terjeszkedése.

20. ábra. Európa a bronzkor végén. 1: Cucuteny műveltség. 2: Abasevó m. 3: Rhoni-Appennin m. 4: tumulus temetkezés m. 5: késői Wessex m. 6: dél-olasz m. 7: kárpáti és balkáni bronzműv., 8: Trzciniec m. 9: városlás m.-ek, 10. Kaukázusi m., 11: sztyeppei pásztor, gerendasíros (kurgán) m. 12: uráli bronzműv., 13: északi bronzműv. 14. késői Unetice m. 15. észak-keleti bronzműv. 16. késői szalagdíszes m. 17. a harci szekér terj. népmozgás, 18. harci szekér európai terj. 19. korai vasgyártás. Szaggatott vonal: bronzműv. határa. Pontozott nyíl: az egyiptomi XIX. din. hódító útja.

21. ábra. Ötvöződött kultúrák: Európa vaskora Kr. e. 100–Kr. u. 200. 1: Hallstadti műv. 2: Le Tène m. 3: kelták. 4: illírek, 5: Pártus birodalom. 6: görögök. 7: lovas-nomád m. 8: Római birodalom. 9: etruszkok. 10: örmény-grúz m. 11: szkíták. 12: ananyínói m. 13: a Római bir. határa. 14: lovas-pásztor m. terj. 15: kelták terj. iránya. 16: kelta műveltség határa.

Ezért nem csak egyszerűen hódítókként léptek fel, akik aztán nyelvileg beolvadtak az alattuk lévőkhöz, mint később az 1% elit, hanem itt a létszám arány is nagyobb volt. Fokozatosan haladtak nyugatra, s alakították át a társadalmat, és akik így a legtávolabbra 'menekültek,' ők őrizték meg legtöbbet az alapnyelvből, műveltségből: az írek. A kor megfelel az indoeurópai nyelvek kiszakadásának, de nem elágazó önálló csoportokkal, hanem rátelepülő, az őslakosokkal ötvöződő, nyelvkiegyenlítő megoldással tehát.

Figyelemre méltó, hogy a II. és a III. kurgán-mozgásnál a Balkán ősi kultúrája dél felé 'menekült.' Ekkor töltötte fel ez a műveltség a Kükládokat, majd kerülhetett át Egyiptom földjére is, már alárendelő műveltségként. A balkáni részen a társadalom kasztosodása már a II. kurgánvándorlás alatt megtörtént. Ugyan a Vinča műveltség is antropomorf szemléletű volt, de a templomgazdaság kialakulását korábban itt még nem lehet kimutatni. Tőlük joggal származtatható az egyiptomi uralkodó elit, akik nem a viszonylag közeli Folyamközben elterjedt hatvanas, hanem az Európában szokásos és elterjedt tízes számrendszert vihették magukkal, és hozták létre a történelem során az első területi államot,

vihették magukkal a későbbi székely/magyar rovásírás ekkori jeleit. A kukutyini (Kárpátok-menti) műveltség azonban még ekkor is tovább őrzi eredeti jellegét, érintetlen maradt.

A Kárpát-medencei réz és antimon bronz ötvözete Európa számára elsődleges forrás volt. A bronzkor elején a harcias, férfi istenséget tisztelő, a társadalmi egyenlőtlenségben érdekelt műveltség fokozatosan nyugatra vonult. Helyére, a Dunántúlra és a Tisza mellé visszatért a délre költözöttek egy része, s átmenetileg visszaállította az egyhelyben lakó falvas települést és az egyenlőség társadalmát. 4600 éve a Dunántúlról, a mai Somogy területéről indult meg a harangedényes műveltség ('nép'), mint hatalmi elit inváziója nyugati, dél-nyugati irányba, hogy teljessé tegye Európa indo-európaizálását (20. ábra).

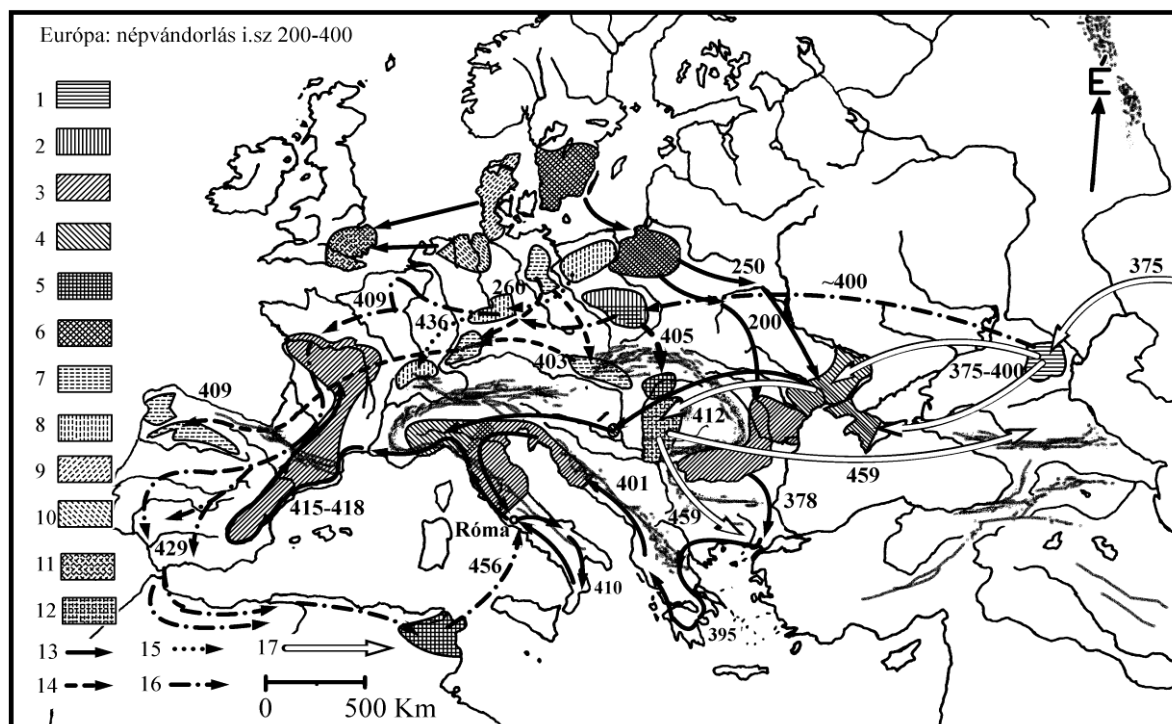
A Kárpát-medence hármass műveltségi tagozódása ekkor: a Dunántúl inkább Nyugat-Európához sorolható, a Tisza-mente a sztyeppéhez, a Felvidék és Erdély önálló. Az erdélyi sírok még mindig nem ismerik gazdag és szegény elkülönülését. A köréptmények eddig inkább csak a fellelt vagy sejtett kunhalmok miatt voltak érdekesek a nagyközönség előtt, s maga a kurgán embertelen emlékek bizonyult. De mostantól nem kell szemétkunynunk e felett, hiszen csak múltó epizódnak tekinthetjük, s a hosszú évezredekben sorra előbukkannak sajátos felhasználású helyek, köralakú települések, házak, várak, városok (21. ábra).

4. A hun-avar-magyar folytonosság és a nép: a türk honvédő harcmódor Európa építője és a római hatalom Európa rombolója

A hódításokra a letelepedett társadalmak egyik válasza, hogy elmenekültek a hódítók elől, másik, hogy népességük lecsökkent és az új társadalom harmadik, alantas rétegévé váltak. A Kárpát-medence s környéke nem esett a hódítások áldozatául, sokáig megőrizték mellérendelő műveltségüket, mert fémeket tudtak előállítani, megmunkálni: a kurgán embere isteni tiszteletben részesítette a kardkovácsot. A hunok még különálltak, de az avarok megvédték Kárpátia lakosságát, majd magyar hatalom egyesítette annak egyes részeit (22, 23. ábra).

Árpád katonanépének érkezésekor a Kárpát-medencének másfél millió letelepedett földművelő lakossága lehetett. A hosszú ideig zártan, sűrűn lakott területű társadalomnak jól kifejlett nyelvvel kellett rendelkeznie, s ugyanezen a területen találunk magas szinten fejlett nyelvet. A logikus megoldás az, hogy a kettő összetartozik. Ez pedig a Kárpát-medencében ekkortól igazolhatóan jelen lévő magyar nyelv és magyar nyelvű népesség. A magyar nyelv hihetetlen mértékű fejlettségét az elérhető magyar nyelvű korai irodalom mutatja. A társadalom kettség egy ideig még látszik az Árpád-vezette bejövételt követően. A beköltözők területi megoszlása azt mutatja, hogy a löszös területeken, a dombvidéken a Kárpát-medence eredeti lakossága élt, a bejövő katonanépek pedig az állattenyésztéshez előnyös folyóvölgyekben, sztyepei jellegű területeken, folytatva hagyományos életformájukat. Itt lehet találni a sztyepei nagyállattenyésztőket

jellemző jelképeket, mialatt az ország hatalmas más részein a növényi jelképek maradtak továbbra is uralkodók.

22. ábra. Európa, népvándorlások első szakasza. 1: alán. 376. 2: vandál (400). 3: vizi-gót (270-376, 401, 407 után). 4: ostrogót (200-375, 400, 452 u.) 5: alán-vandál szövetség. 6: gót szétválás előtt. 7: suevi (170, 200-403, 411 u.) 8: burgundi (160-250, 250-43, 443 u.) 9: herules. 10: szaxon. 11: angol. 12: hun (412-454), 13: gót vándorlás. 14: suevi vándorlás. 15: burgundi vándorlás. 16: alán-vandál szövetség vándorlása. 17: hunok mozgása.

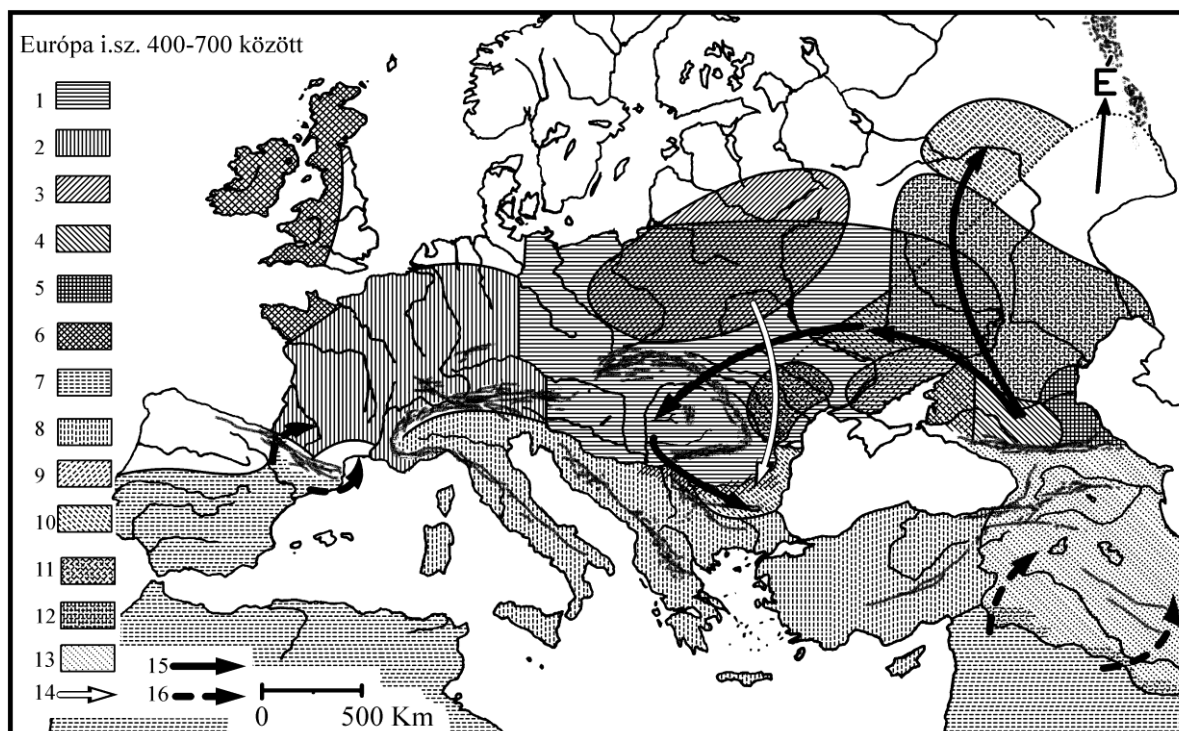
Ezzel szemben Róma hatalma kifejlődésekor arisztokratikus köztársasági formában uralkodó elit volt és városállamként indult, kezdetben nem voltak királyai.¹⁵² Hatalma a Földközi-tenger teljes medencéjére való kiterjedésekor (Kr.e. 27.) váltott formát¹⁵³ és választott császárokat. Hatalma a birodalom szervezési technikájában gyökeredzett: óriási zsoldos hadserege a különböző meghódított területek lakosságából is szervezett légiókkal hódított. A hadsereg szabta az állami politikát és a római polgárokkal együtt jelölte a császárt. Európa belseje felé akkor fordult, biztosítani a Fekete-tengerhez vezető útjait, amikor a teljes tengerpartot gyarmatosította (Kr.e. 190).¹⁵⁴ Szárazföldi gyors katonai akcióit a harci szekerekkel gyorsan bejárható útrendszer segítette. A meghódított területeken katonai állomásokat, támaszpontokat épített civilizációs elemekkel,

¹⁵² Michael Grant: Myths of the Greeks and Romans. Meridian, New York, 1995. 249.

¹⁵³ Barry Cunliffe: Iron Age Societies in Western Europe and Beyond, 800-140 BC. In Prehistoric Europe, Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford, 1988. 427.

¹⁵⁴ Grant (1988), 267.

így a lakosságnak kedvező városi életfeltételeket teremtett. A békés lakosságot nem bántotta, de a lázadást könyörtelenül eltiporta.

23. ábra. Európa, a népvándorlás második szakasza. 1: avar birodalom a legnagyobb kiterjedésekor. 2: frank birodalom. 3: szlávok, 4: alánok (szabirok?). 5: szabirok (?). 6: ír-kelta, 7: arab kalifátus. 8: bizánci római birodalom. 9: Dentu-Magyar (Padányi).¹⁵⁵ 10: bolgár töredékek. 11. Etelköz. 12. kazár birodalom. 13. perzsa birodalom. 14. szláv mozgás. 15. bolgár törzsek telepítése. 16. muzulmán terjeszkedés.

A római köztársaság azonban hamar megbukott és isteni rangú császárok következtek. Johann Gottfried Herder véleménye róluk igen lesújtó: Róma „csak úgy sajátíthatta el fokozatosan a szárazföldi és tengeri hadművészetet, hogy a világnyi térségben élő összes népet megtámadja, leigazza és eltapossa, végül, csak így válhatott ő maga saját dicsőségének határává és elmúlásának okává.” Szerinte „a véres római történelem mögött” nincs a Gondviselés titkos terve, miszerint mintha Róma „azért emelkedett volna oly magasra, hogy szónokokat és költőket neveljen, hogy birodalma határáig terjessze ki a római jogot és a latin nyelvterületet, és képes legyen minden utat elegyengetni a keresztény vallás meghonosítása érdekében. ... Méltatlan volna Istenhez, ha azt képzelnénk, hogy

¹⁵⁵ Padányi Viktor: Dentu-Magyar. Turul Kiadó, Veszprém. 1989.

a Gondviselés, legszebb munkájához, az igazság és az erény terjesztéséhez, nem ismert más eszközt, mint a rómaiak véres, zsarnoki kezét.”¹⁵⁶

5. A magyar műveltség nélkülözhetetlen értékei az emberi jövő számára

Mivel az alárendelés természetföldrajzi okok következtében legkorábban a Fekete-tenger medencéjének katasztrofális feltöltődését követő időszakban akkor és ott jelent meg, ahol az évi csapadék 200 mm alá süllyedt, s e sztyeppei területeken folytatott állattenyésztés során élelmiszerhiány alakult ki, ami miatt megjelent a területvédelem: erő, fegyver alkalmazása, az elnyomó gyakorlat valójában eltorzult műveltségből eredt és nem az emberi természetből fakadt. Emiatt az ennek ellenálló műveltség mintaként felértékelődik.

Magyar népi hagyomány az elvakult szabadságszeretet. Magyarországon a tripartitumot, a katonai-nemesi és papi osztály jobbágyokat rabszolgaként való birtoklását nem tudták bevezetni egészen a török kiűzése utáni időkig. De nagy volt az ellenállás vele szemben, s kivándorlással kitértek előle, különösen a székelyek. Addig a magyarok faluközösségekben közösen birtokolták a földet, egymást egyenértékűnek tartva. Az őket ért sérelmet bármi áron megtorolták. Szent Korona-tagság erősítette az egyenrangúság mellérendelő tudatát. Társadalmi egyenértékűsége utal a kiemelkedő elsőszülött jog hiánya, ezt tükrözik a művészi elemek is.

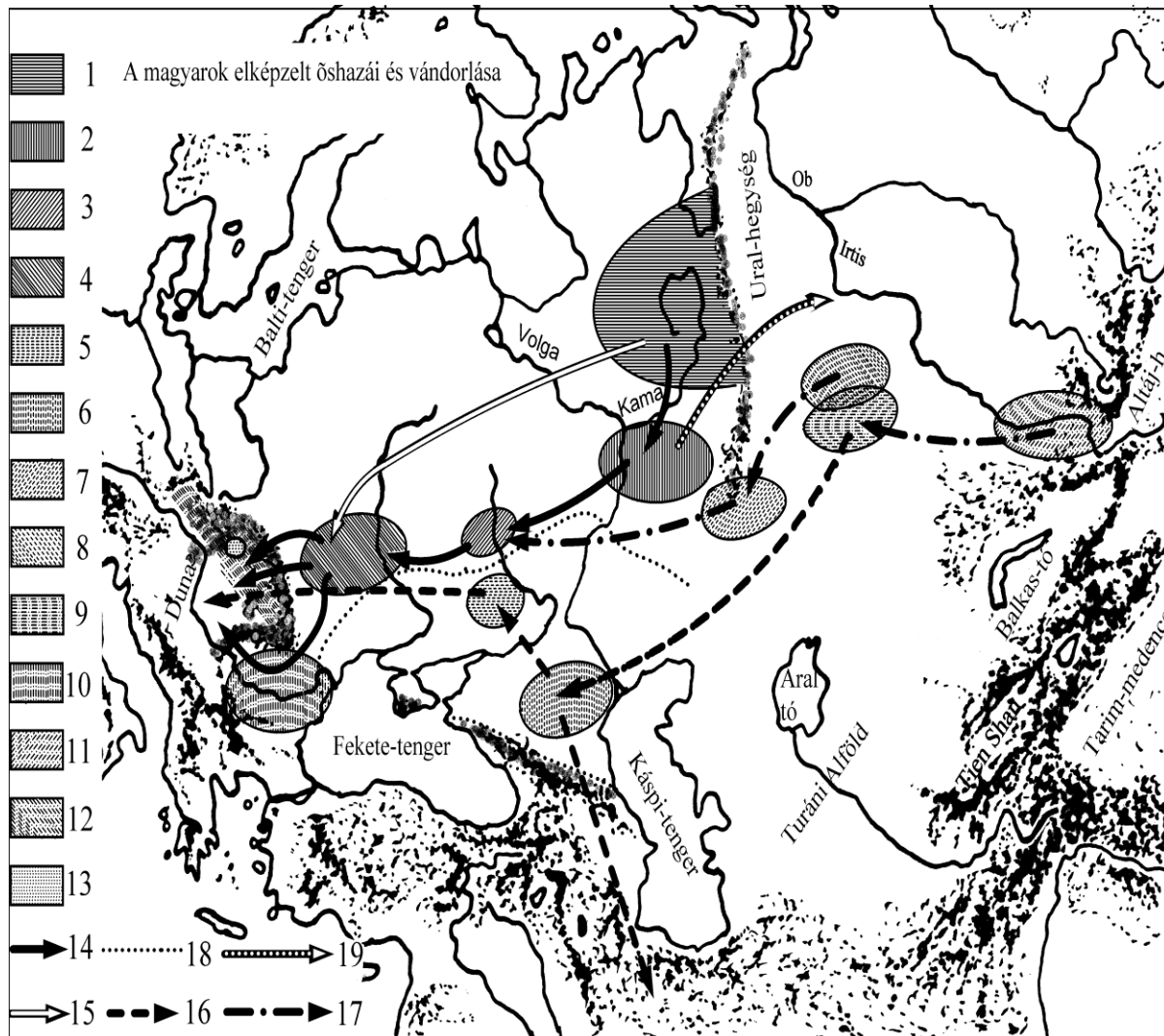
Ma globális emberi hatékonyság közben etikai megosztottság jellemzi az emberiséget. Az alárendelő, hierarchikus hatalmi örökség főként a nyugati hatalmi elit és annak érdekköre öröksége, működtetve az intrikák, háborúk, hódítások, sőt a gyarmatosítás gyakorlatát. Létezik azonban a mellérendelő, egyenrangú testvériség eszméje és együttműködési gyakorlatának történelmi emlékezete. Létezik még az egyenrangú mellérendelő felfogást és nyelvet őrző magyarság, a Szent Korona Tana, Szent királyok emléke, a Mária Országá hit, és trianoni végzetünk megállításának szándéka. Ez az alkotó jellegű emberi társadalmi gyakorlat jövői mintául szolgálhat, tovább ütközve a támadó, romboló jellegű és eredményű vezériséggel, harcias műveltség és hódító civilizáció világegésznyi érvényesülésével. Egymásra hatva alakul tovább Európa és a világ sorsa, – ha megmaradunk.

6. Középkori történelmünk egyedülállósága, töröknek ellenállásunk és a modern kori (Habsburg) történelemhamisítás

Utóbbi 'eredménye' őstörténetünk állapota, középkori krónikáinkat hiteltelennek mondva, alaptalan finnugor, hamis uráli eredetelméletet erőltetve ránk (24. ábra). Mire turáni elmélet válaszolt más túlzással: kizárólag a türk katonaréteget vizsgálva, mongol és sumér rokonságot álmódva. Végül az általunk is

¹⁵⁶ Herder (1978), pp.: 399-401. Herder (1978), Johann Gottfried: *Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról*. Ford.: Rathmann János. Gondolat Kiadó, Budapest.

képviselt Kárpát-medencei magyar folytonosság elmélete legrégebb emberi műveltségektől vezeti le a helyben lakást, a mellérendeléses földműves, kézműves, féműves letelepedett népesség mellé a lovas honvédők kíséretét megjelenítve, kettős kultúra egységét bemutatva. Az uralkodó nemesség lehet keleti eredetű, aránya 5%, ez a genetikában alig játszik szerepet. A magyar 85% ősi európai génállomány nem keleti.

24. ábra. Elképzelt őshazáink és vándorlások. 1: Volosozovó. 2: Ananyinó. 3: Levédia. 4: Etelköz. 5: avarok (Dentu-Magyarica). 6: Ingusföld. 7: Magna Hungaria (Baskíria), 8: Ob, Kr. e. I. évezred. 9: Ob az Altájból. 10: dunai bolgárok. 11: altái őshaza. 12: Kárpát-medencébe érkezés. 13: Bükk-műveltség. 14: út Nyugat-Urálból a Kárpát-medencébe. 15: út a Volosozovó műv. Etelközbe. 16: az avarok útja. 17: altái őshazából vezető út. 18: kazár uralom határa. 19: ugorok vándorlása az Ob-folyóhoz.¹⁵⁷

¹⁵⁷ Az 3, 5, 11. és 13-24. ábra első megjelenése Cser Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról* (Szerzői kiadás, Melbourne, 2000.) című könyvében.

A magyar tudatunkat sújtó történelemhamisítás ősi műveltségünket tagadva, idegen, főleg német hatásban látta felemelkedésünket. Középkori történelmünk lekicsinylése a helyrajzot is átírta, Árpád-kori nagyságunkat titkolta, a szent királyokat adó uralkodó ház egyedülállóságát s az ország török-kori teljesítményét hatalmi és gazdasági okokból meghazudtolta. Majd a világ XX. századi gazdag régészeti eredményei közben nálunk a középkor kutatást tiltották, s ma sincs támogatva őstörténetünk, ókorunk kutatása. Máshol a 19. századi hamis feltételezéseket megsemmisítették, nálunk azok két szélsőségét kívánja még mindig alátámasztani az állami és a magántámogatás egyaránt. Valós történetünkre emlékeztető leleteink és ismereteink megtagadása ma is folytatódik, történelmi és nemzettudatunkat megfosztva e tudománytól. Bár az igazság közlése megindult, Kárpát-medencei magyar eredetünk és folytonosságunk elméletét mellőzi az oktatás, nem juthat el ifjúságunkhoz.

Összefoglaló

Kárpát-medencei emberi-műveltségi folytonosság örökösei, földműves népe leszármazottai vagyunk. Megbecsüljük hazánk védelmének szervezőit, akik államot alkottak itt a hunok óta. Árpád Magyarországa a mai napig él, reményeink szerint hamarosan újra virul.

A Medence őskorát mellérendelő gondolkodás, földműves–kézműves–féműves gazdagság jellemzi. A földművelés két hullámban lett általános, eredményessége az itteni műveltség európai elterjedését eredményezte.

A terméktöbbletük megszerzését célzó harci támadásokat a Kárpát-medenceiek kivédték, támadóikat beolvasztották a kurgán invázióktól a türk honvédelemig. Míg kivándorlóik alávetett sorsra jutva Európában, hozzájárulásuk az európai egység alapjaihoz nincs elismerve, mert az uralkodó csoportok írták a történelmet.

Műveltségünk egyetemes értékeit a szervezett önérték tiporja. Nyelvünk lenézett hamis nyelvi családfák felől. Elveink eszmei rokonságban vannak ősi keleti hagyományokkal. Középkorunk eredetiségét, krónikáink igazságát saját tudósaink tagadják. Az Árpád-ház történelmi nagyságát az utóbbi 300 év eltemette.

A nemzeti tudat táplálékait megvonták tőlünk, idegen hatások kedvezőségét hirdették itt a török kor vége óta. Mai nehézségeink innen erednek, de reményteli kibontakozásra vezethet bennünket mellérendelő műveltségünk, történelmi alkotmányunk és nemzettársi, társnemzeti viszonylataink érvényesítése.

JELENÜNK (X.)

Záhonyi András (Budapest):

Könyvbemutató a 2014-es Könyvhéten

A 2014-es Könyvhétre jelent meg a székely-magyar rovásírásról Sándor Klára: *A székely írás nyomában*. (Typotex, Budapest, 2004.) című könyve. Ismertetője szerint „a székely írás megosztja a közvéleményt: vannak, akik rajongással szeretik, mások viszolyognak tőle, és tévhitek sokasága kavargatja körülötte, miközben egy gazdag művelődéstörténeti háttérbe illeszkedik.”

Sándor Klára könyvbemutatója – a Könyvhéten túl – a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában zajlott 2014. június 19-ediként 16:00 órától.

A szegedi kutató kétségét fejezte ki az alsóbüi fűvóka feliratával és eddigi olvasataival kapcsolatban, mert lehet például körömlenyomat is. A hangsúlyt arra helyezte, hogy bemutassa: Rovásírásunk miért nem magyar írás?

Beszélgetőtársa *Vásáry István* turkológus volt, aki nemrég így nyilatkozott a *Mandiner* c. internetes lapnak: „A székely-magyar rovásírás nem része a magyar identitásnak. Nem leszek magyarabb tőle, ha kiírom a nevemet rovásírással.” (http://mandiner.hu/cikk/20140602_rovasiras_nem_leszek_magyarabb_tole)

Most a Sándor Klára és Vásáry István beszélgetésének kiszűrhető téziseiből – vitaindítás végett – bemutatunk néhányat, *megjegyzésünkkel* ellátva, ha kell:

- Lehet, hogy a xiung-nu-knak (a hunoknak) nem is volt írásuk;
- a Bodrog-Alsóbűn előkerült X. századi fűvóka felirata még megfejtetlen;
- a „rovás” üres szó és jelentéssel megtöltése félrevezető;
- mindenki joga, hogy azt tegyen a rovásírással, amit akar, állíthat például településjelző táblát sváb falu elé is;
- a magyar királyságnak csak kis töredéke volt írástudó (*egyetértünk: a latin ábécés írást valóban kevesen ismerték*);
- Magyarországon Mátyás király udvarában, aki „Atilla Secundusnak” nevezte magát, virágzott fel a székely-magyar rovásírás;
- a magánhangzók közül a későbbiekben az E és az A kivételével mindet kiírták, végül mindet külön jelölték. (*A szóvégi magánhangzó jelentésmegkülönböztető szereppel rendelkezik, ezért azt mindig és minden esetben kiírták*).

Úgy gondoljuk, e tézisek többségét cáfoltuk az itt, jelen folyóiratban fentebb megjelent tanulmányainkban. Egyébként valamiért e két szakember az ELTÉ-n 2014 tavaszán megrendezett **rováskurzus** előadói közül (Róna-Tas Andrással együtt) nem járult hozzá, hogy előadásait a YouTube-on közzétegyék.

Csihák György (Zürich):

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története XXVIII.

Az évet úgy terveztük, hogy átállunk az elektronikus életre. Nem szervezünk nagy rendezvényeket, már azért sem, mert az emberek szegényednek, a tanárok élete bizonytalanodik, a rendezők – mint iskolák, települések, intézmények szegényednek. Világjelenség. Az egész világ tele van háborúkkal, zavargásokkal. A nyugati világ képtelen kiheverni a pénzügyi válságot. A hírek rendre arról szólnak, hogy mi minden vált jobbá – az emberek meg egyre szegényednek.

Életünk elektronikus változatát úgy képzeljük, hogy kutatási eredményeinket szűk körű szakmai megbeszéléseken igazítjuk, a dolgozatokat elküldjük egymásnak és ebben a formában is vitatjuk, majd egy-egy zártkörű megbeszélésen véglegesítjük. Az így születő eredményeinket a világhálón tudjuk közzétenni. Részint saját honlapunkon, részint pedig azáltal, hogy valamennyi eddigi kiadványunk már egy idő óta megjelenik a magyar és az európai digitális könyvtárban is.

Nyári Gábor doktorandusz előadása június 20-án. Elnök dr. Csihák György.

Honlapunkat az év során számos támadás érte. Először két dolgozat eltűnt egy kötetünkől: megvalósult a technikailag lehetetlen! Ezt követően észrevet-

tük, hogy valami 'aknákat' is odahelyeztek: ha valaki rákattintott egy meghatározott dologra, akkor eltűnt az egész honlap. A dolgot oly rafináltan csinálták, hogy csak rá kellett jönni a dolog nyitjára és akkor technikailag aránylag egyszerűen vissza lehetett állítani a honlapot. Az év utolsó harmadában aztán – se szó, se beszéd: helyreállíthatatlanul eltűnt az egész. Érdeklődésünkre a szerver tulajdonosa közölte, hogy egy amerikai nagybank letiltotta, mert olyan valami 'csapdát' találtak rajta, ami segítségével ki lehetett volna rabolni a bankot. Talán felesleges leírnom – mindehhez nekünk semmi közünk nem volt. Viszont hónapokig nem működött a honlap.

Minden esetre idei egyetlen ilyen kötetünk így jelent meg Darai Lajos szerkesztésében: „Az altöttingi országgyűlés történelmi vizsgálata” c. zártkörű tudományos tanácskozásán elhangzott előadások írott változata (Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVIII/1, 176 oldal). A tanácskozás az előző év szept.-ében volt. Ez az egyesület 66. kiadványa. Ezzel a kötetünkkel egyedül állunk az egész magyar tudományos világban. Amint azzal is, hogy az úgynevezett „Horthy-korszak” történelemtudományos vizsgálatával eddig – ezzel együtt – kilenc kötetünk foglalkozik. A „Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2013/A száma is megjelent (Acta XXIX/1, 193 oldal), szintén Darai Lajos szerkesztésében, miáltal kiadott kiadványaink száma 67-re emelkedett.

Budapesti előadássorozatunk ismét az Aranytíz Kultúrházban volt, a szokásos rendben. A sorozat gerincét azok az előadások adták, amelyek az előző évben az altöttingi országgyűlésünk tudományos vizsgálatával foglalkoztak.

2013

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti
Találkozók Titkársága

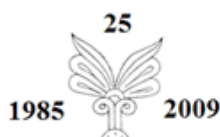
Sekretariat der „Treffen zur
Frühgeschichte der Ungarn“

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes” tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize” der Europäischen Union

Közérdeklű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

Budapest

Meghívó

CH-8047 ZÜRICH

Postfach 502 zmt@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern ClearingNumber: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Rihmer Aurél
H-1027 Budapest, Bajvívó utca 4
Tel: +36/1/325 6643 granasztói@yahoo.com

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó előtti
csütörtökjén.
Kezdet: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan.
Az előadást vita követi.
Hely: H-1051 Budapest V., Arany János utca 10.
Telefon: 0036/1/354-3400. Fax: 0036/1/354-3404
Aranytíz Kultúrház www.aranytiz.hu

Előadás		Elnök
Január 24.	Dr. Ráday-Pesthy Pál frigyestörténész, Budapest <i>II. Rákóczi Ferenc bizalmasa, kancelláriájának és diplomáciájának vezetője: Ráday Pál</i>	dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK, ZMTE, Budapest
Február 21.	Mesterházy Zsolt magyar ókortudató, aki a magyar ókort kutatja negyvenézer évben, ZMTE, Budapest <i>A honfoglalások kora a Kárpát-medencében (-2300-1242)</i>	Szekeres István írástörténet kutató, ZMTE, Budakalász
Március 21.	dr. Költő László régész, ny. megyei múzeumigazgató, ZMTE, Kaposvár <i>Kaposvár legkorábbi Árpád-kori temetője</i>	Sancz Klára Lujza ny. muzeológus, ZMTE, Budapest
Április 18.	Marton Veronika nyelvész, Győr <i>Pártusok és magyarok.</i>	Záhonyi András régi íráskutatója, ZMTE, Budapest
Május 23.	dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK, ZMTE, Budapest <i>Vérzivataros út Altöttingig</i>	Prof.Dr. Váralljai Csocsán Jenő , Oxford, ZMTE, Piliscsaba
Június 20.	Nyári Gábor utolsó éves történelemhallgató, PPKE BTK: <i>Az altöttingi országgyűlés és zárandoklat</i>	dr. Miklauric István közgazdász, ZMTE, Budapest
Szeptember 19.	Rihmer Aurél történész, ZMTE, Budapest <i>A Szálasi kormány legitimitása és cselekvési lehetőségei</i>	dr. Csihák J. György a ZMTE elnöke, Zürich
Október 31.	Jávör Miklós utolsó éves egyetemi hallgató PPKE BTK <i>Hogyan tovább előzött magyarok? Elemi különbségek a Magyar Szabadság Mozgalom és a Magyar Harcosok Bajtársi Szövetsége politikai elképzelése között</i>	dr. Halabuk József történész, kandidátus, ZMTE, Budapest
November 21.	dr. Csihák J. György a ZMTE elnöke, Zürich <i>A magyar nemzet utolsó szabadon tett nyilatkozata. Országgyűlésünk, Altötting, 1947. augusztus 20.</i>	dr. Gedai István a Magyar Nemzeti Múzeum ny. főigazgatója, ZMTE, Veresegyház

Asztaltársaság: A ZMTE budapesti asztaltársasága találkozik minden előadás után a Váci Utca Kávéház és B.; H-1056 Budapest, Váci utca 78-80. T: 0036 (1) 267-6222, 267-6223

Könyvvásárlás: az egyesület rendezvényein

Megjegyzés. Házmagy: Lányi Ernő ZMTE, Molnár Zsuzsanna ZMTE, v. Rihmer Aurél ZMTE. ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; PPKE=Pázmány Péter Katolikus Egyetem; BTK = Bölcsészettudományi Kar

Secretariate for the conferences on the Early and Medieval History of the Hungarians
Secrétariat pour les réunions traitant l'histoire ancienne et médiévale hongroise 01_023_A_W-2013

Segreteria delle riunioni per la storia antica ed alto-medievale degli Ungheresi
Secretaria para reuniones de historia antigua y medieval de los Hungaros

Tudományos Tanácsunk vezetését idén dr. Gedai István, a Magyar Nemzeti Múzeum nyugalmazott főigazgatója vette át. Gedai többek között a Magyar Numizmatikai Társaság tiszteletbeli elnöke és a Nemzetközi Numizmatikai Társaság tagja, a Magyar Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság alelnöke. Tudományos tanácsunk némileg átrendeződött: bővült néhány taggal és mások lettek a titkárai.

ZÜRICH MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET Wissenschaftlicher Beirat – Tudományos Tanácsa

Elnök:

Gedai István – C. Sc., numizmatikus, a történelemtudomány kandidátusa, a Magyar Nemzeti Múzeum ny. főigazgatója. Otthon: H-2112 Veresegyház, Galagonya utca 23, távbeszélő: +36/28/388593.

Titkár:

Brenner László – ügyvezető gazdasági vezető, Szentgáli Polgári Szövetség, H-8444 Szentgál, Óvoda utca 18, távbeszélő: +36/88/248 011, mobil: +36/70/3357 352. E-levele: ha2rilaci@citromail.hu skype: **ha2rilaci**

Darai Lajos - C. Sc., filozófia tudomány, főiskolai tanár - Kodolányi János Főiskola, H-8000 Székesfehérvár, Fürdő utca 1, távbeszélő: +36/22/543-300, otthon: H-2475 Kápolnásnyék, Dózsa Gy. utca 27/B, távbeszélő: +36/30/9892320. E-levele: **darailajos@gmail.com**

Pandula Attila - D. Sc. történész, ELTE, BTK docens. Otthon: H-1072 Budapest, Akácfa utca 6, távbeszélő: +36/1/342-4281. E-levele: **attila.pandula@gmail.com**

Szekeres István – írástörténet kutató. H-2011 Budakalász, Árvácska utca 10, távbeszélő: +36/26/340 623. E-levele: **szekeres_istvan@t-online.hu**

J. Újváry Zsuzsanna – Ph. D. történész, egyetemi docens – PPKE BTK Történelemtudományi Intézet, H-2087 Piliscsaba, Egyetem utca 1, távbeszélő: +36/26/375-375/2956. Otthon: H-1202 Budapest, Csoma utca 5, távbeszélő: +36/1/2962-846, mobil: +36/30/278-8365. E-levele: zsujvary@freemail.hu és **zsujvary@gmail.com**

Vétőjogú tag:

Csihák György - dr. u., közgazdász, történész, ZMTE elnök. A-7400 Oberwart/Felsőőr, Panoramaweg 14, távbeszélő: +43/3352/31872

Tag:

Csámpai Ottó - C. Sc., etnopszichológus, habilitált egyetemi docens - Nagyszombati Egyetem. Otthon: SK-951 07

Cechynce/Nyitraacsehi, távbeszélő: +421/903/453-514. E-levele: csottoster@gmail.com

Bérczi Szaniszló - C. Sc., csillagász, fizikus, a földtudomány kandidátusa - ELTE, TTK, Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék (Kozmikus Anyagokat Vizsgáló Űrkutató Csoport), Budapest, H-

- 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/a, távbeszélő: +36/1/372-2986, otthon: H-1072 Budapest, Király utca 53, távbeszélő: +36/1/268-1765. E-lel: bercziszani@caesar.elte.hu
- Frisnyák Sándor** - D. Sc., ny. tanszékvezető egyetemi tanár, professor emeritus - Nyíregyházi Főiskola, Turizmus és Földrajztudományi Intézet, H- 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31/B, távbeszélő: +36/42/599-447/2142. Otthon: H-2117 Isaszeg, Ady Endre utca 2. Mobil: +36/20/800-8234. E-lel: drfrisnyaksandor@gmail.com
- Harai Dénes** – C. Sc. katona-pedagógus, egyetemi tanár, Nemzeti Közszerolgalati Egyetem, H-1101 Budapest, Hungária körút 9-11. Távbesező: +36/1/432-9005, fax: +36/1/432-9085. Otthon: H-1193 Budapest, Bem J. utca 21, II/5, távbesező: +36/1/377-9732, mobil: +36/30/919-0230. E-lel: harai.denes@uni-nke.hu
- Jávor Miklós** – történeasz. Otthon: H-9200 Mosonmagyaróvár, Bartók Béla út 6. Távbesező (mobil): +36/20/290-0710. E-lel: javormiklos1@gmail.com
- Költő László** - dr. u., régész, vegyészmeérnök, ny. megyei múzeumigazgató. Otthon: H-7400 Kaposvár, Könyves Kálmán út 20, távbesező: +36/82/414-222, mobil: +36/20/505-0742. E-lel: laszlo.kolto@freemail.hu
- Nyári Gábor** – történeasz, doktorandusz. Otthon: H-8445 Városlőd, Hunyadi utca 25. Távbesező (mobil): +36/70/582-8684. E-lel: nyari.gabor1986@gmail.com
- Rihmer Aurél** - könyvtáros, történeasz. Otthon: H-1027 Budapest, Bajvívó utca 4, távbesező: +36/1/325-6643, mobil: +36/20/565-4419. E-lel: granasztói@yahoo.com
- Szabó István Mihály** – D. Sc., mikro-, illetve környezet biológus, az MTA rendes tagja, ny. tanszékvezető egyetemi tanár, H-1111 Budapest, Bertalan Lajos utca 11. Távbesező: +36/1/4665266. E-lel: szabo.istvan18@chello.hu
- Szabó A. Ferenc** - C. Sc., politológus, ny. egyetemi tanár. Otthon: H-1125 Budapest, Álom utca 21, távbesező: +36/1/355-8004. E-lel: szabo.a.ferenc@uni-nke.hu
- Szederkényi Tibor** – D. Sc., a földtudomány doktora, egyetemi tanár - Pécsi Egyetem. Otthon: H-6725 Szeged, Veresács utca 16/a, távbesező: +36/62/443-580, mobil: +36/30/358-8661. E-lel: szedertib@vnet.hu
- Vizi László Tamás** – Ph. D. történeasz, főiskolai tanár, oktatási rektor helyettes, főtitkár - Kodolányi János Főiskola, H-8000 Székesfehérvár, Fürdő utca 1, távbesező: +36/22/543-394/402, mobil: +36/30/2985-922. Otthon: H-8000 Székesfehérvár, Privigyei út 2/A, távbesező: +36/22/300-739. E-lel: lvizi@kodolanyi.hu

A Tanács üléseit ettől kezdve a Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi termében tartottuk. A Tanács titkára lett a három új munkacsoport vezetője: Pandula Attila, Szekeres István és J. Újváry Zsuzsanna.

Pandula Attila, Csihák György, Gedai István, Csámpai Ottó, Harai Dénes, Nyári Gábor, Jávor Miklós, Költő László, Brenner László.

Harai Dénes, Nyári Gábor, Jávor Miklós, Költő László, Brenner László, Pandula Attila, Szekeres István, Csihák György, Gedai István.

A múzeumalapító gr. Széchenyi Ferenc képe alatt Brenner László, Pandula Attila, Szekeres István, háttal Költő László, Jávor Miklós

Itt volt idei taggyűlésünk is. Álljon itt jegyzőkönyve két nyelven. Vezetőségünk a régi összetételben változatlan maradt.

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

Ein gemeinnütziger Verein im Kanton Zürich

ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET

Magyar Östörténeti Találkozók Titkársága

Sekreteriat der Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn

JEGYZŐKÖNV

a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 29. taggyűléséről
2013. június 22-én, Budapesten

Kezdet: 13,00 óra

A taggyűlésen részt vesz 25 szavazattal rendelkező egyesületi tag és 1 vendég (1. sz. melléklet). A résztvevők megegyeznek abban, hogy a szavazások nyilvánosak. Ezt követően a Taggyűlés 25 igen szavazattal:

- megválasztja a jegyzőkönyv vezetőjévé Pandula Attilát, a jegyzőkönyv hitelesítőjévé Csámpai Ottót;
- jóváhagyja az elnökség által előzetesen kiküldött meghívóban szereplő napirendet (2. sz. melléklet).

A taggyűlés:

- legmélyebb tisztelettel elbúcsúztatja az egyesület elhunyt tagját, Herényi Istvánt (Budapest), és az egyesületben kifejtett munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet mond;
- jóváhagyja a 2012. évi taggyűlés jegyzőkönyvét változtatás nélkül (3. sz. melléklet).

Az elnökség beszámolója az alábbi részekből áll:

1. Az elnök beszámol az egyesület egész évi tevékenységéről és a különböző országokban megtartott havonkénti rendezvényekről. Folytatjuk a két világháború közötti időszak elemzését. Ebben a tárgyban, zártkörű rendezvényen előadásokkal foglalkoztunk az utolsó szabadon választott Magyar Országgyűlés utolsó ülésével (Altötting, 1947. augusztus 20.) (4. sz. melléklet). Az előadások megjelentek a szokásos formában, mint egyesületünk 65. számú kiadványa (5. sz. melléklet). Tudományos Tanácsunk öt ülést tartott. Továbbra is folytatjuk honlapunk megújítását. Egyesületünk jelvényét (insignia) a Magyar Nemzeti Múzeum éremtárába vette a „C” jelű leltárkönyvben 2011.1.1 leltári számon.

Zürich Kanton adóhivatala 13/10 062 szám alatt, 2013. február 8-án a következő határozatot hozta (ez a magyar nyelvű fordítása, eredeti szövege a német nyelvű jegyzőkönyvben): „Zürich Kanton Pénzügyi Igazgatósága 1986. október 16-án úgy határozott, hogy a zürichi székhelyű Zürichi Magyar Történelmi Egyesület adómentes (AFD 86/10 506), mert a d aStG 16 § szerint közhasznú célt követ. A 2012. december 19-én benyújtott iratok szerint megállapítható, hogy az Egyesület

továbbra is közhasznú célt követ a g StG 61 § és a DBG 56. pontja szerint. Ennek megfelelően, az annak idején adott adómentesítést megerősítjük.” (6. sz. melléklet)

2. Az elnökség jelenlévő tagjai beszámolnak saját végzett munkájukról.
3. A pénztáros beszámol a pénzügyekről (7. sz. melléklet) és bejelenti, hogy az egyesület pénzforgalma a folyó üzleti évben negatív egyenleggel zárult. Az egyesületnek vagyona nincs.
4. A számviteli ellenőrök beterjesztik jelentésüket és javaslatukat (8. sz. melléklet).
5. A beszámolók több javaslatot tartalmaznak.

A beszámolót követően:

- A. a taggyűlés felkéri az egyesület minden tagját, hogy tevékenységével segítse egyesületét és anyagilag is, hiszen tagdíj nincs. Az egyesület zürichi közhasznú intézmény, az adományok az adóban elszámolhatók.
- B. A taggyűlés az alábbi határozatokat hozza mindig 25 igen szavazattal:
 - elfogadja az elnök beszámolóját és a felmentést megadja (9. sz. melléklet);
 - elfogadja az elnökség beszámolóját és a felmentést megadja;
 - elfogadja a pénztáros jelentését és a felmentést megadja;
 - elfogadja a számviteli ellenőrök jelentését és javaslatukat határozatra emeli;
 - megbízta az elnökséget a 2014. évi teljes egyesületi műsor szervezésével és lebonyolításával.
- C. A taggyűlés köszönetét fejezi ki: Bogyó Barnának, Csámpai Ottónak és egész családjának, Darai Lajosnak, Farkas L. Rozáliának, Gáspár Róbertnek, Haraszi Zsuzsannának, Jávor Miklósnak, Lányi Ernőnek, Molnár Zsuzsannának és Nyári Gábornak az egyesület érdekében kifejtett áldásos tevékenységükért.
- D. A taggyűlés 25 igen szavazattal megválasztja egy évre az elnököt és 25 igen szavazattal egy évre az elnökség tagjait (10. sz. melléklet).

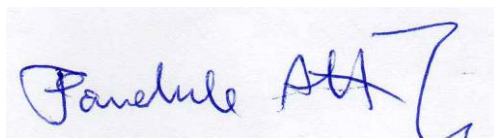
A mellékletek a jegyzőkönyv lényeges részét képezik, ami azt jelenti, hogy tartalmuk csakis az egyesület tagjai tudomására hozható. A nyilvánosság körének bővítéséről az elnök dönt.

Vége: 17.10 óra.

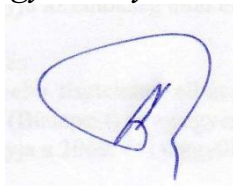
Ezen jegyzőkönyv készült németül és magyarul két-két eredeti példányban papíron, mind a négy példány hiteles.

Budapest, 2013. június 26.

Jegyzőkönyvvezető

A jegyzőkönyv hiteles:

Melléklet: 10 db.

Kapcsolati címünk Magyarországon:
Haraszi Zsuzsanna,
H-1046 Budapest, Szent Imre utca 10
Telefon: +36/1/389 4087
e-mail: haraszi.zsuzsanna1@chello.hu

Közlemény:

Az egyesület e-mail címe: zmte@freemail.hu

Erre a címre mindenki küldje el e-mail címét – akár gondolja, hogy tudjuk, akár nem.
Egyesületi közleményt csak e-mail címre küldünk

Honlapunk: www.zmte.org

Segítség: aki tud, biztosítson ide kapcsolatot (link).

Eszme-csere rovatunkban három nyelven lehet vitatkozni.

Digitális folyóiratunkba várjuk az írásokat: zmteszerk@gmail.com

Honlapunk fennmaradásának biztosítója: gyakori látogatása!

01_018_A_W

PROTOKOLL

der 29. Mitgliederversammlung des Ungarisch Historischen
Vereins Zürich vom 22. Juni 2013 in Budapest gemäss Art. 4. der
Statuten

Beginn: 13.00 Uhr.

An der Mitgliederversammlung nehmen 25 stimmberechtigte Vereinsmitglieder und 1 Gast (Anlagen 1) teil. Die Teilnehmer einigen sich darauf, jede Abstimmung öffentlich durchzuführen. Folgende Beschlüsse werden mit je 25 Stimmen angenommen:

- die Wahl von Attila Pandula als Protokollführer, sowie Ottó Csámpai als Beglaubiger;
- die Tagesordnung (Anlagen 2), welche vom Vorstand im voraus versandt wurde.

Die Mitgliederversammlung

- nimmt würdevoll Abschied von den verstorbenen Mitglieder: István Herényi (Budapest) und spricht den Verstorbenen ihren

Dank für die Verdienste um den Verein aus;

- nimmt das Protokoll der Mitgliederversammlung des Jahres 2012 ohne Änderung an (Anlagen 3).

Es folgt die Berichterstattung des Vorstandes:

1. Der Präsident erstattet Bericht über die gesamten Aktivitäten des Vereins und über die monatlichen Zusammenkünfte in den verschiedenen Ländern. Wir setzen auch vort die Analyse der Zeit zwischen den beiden Weltkriegen. Dabei hielten wir eine Vortragsreihe im geschlossenen Kreise über die letzten Session des zuletzt freigewähltes Ungarischen Parlaments in Altötting am 20 August 1947 (Anlagen 4). Die Vorträge erschienen in der gewohnten Form als unsere Publikation Nr. 65 (Anlagen 5). Dabei wird unsere Homepage laufend erneuert. Der Wissenschaftliche Beirat hat drei Sitzungen. Unser Vereins-insignia inventarisiert wurde von dem Ungarischen Nationalmuseum unter der Nr. 1.1.2011 gem. Buch „C”.
Das Kantonale Steueramt Zürich am 08. Feb. 2013 Verfügt unter der Nr. 13/10 062 (Zitat): „Mit Verfügung der Finanzdirektion des Kantons Zürich vom 06. Oktober 1986 wurde der Ungarisch Historischer Verein Zürich, mit Sitz in Zürich, gestützt auf § 16 lit. d aStG wegen

Verfolgung von gemeinnützigen Zwecken steuerfrei erklärt (AFD 86/10 506). Nach Einsicht in die am 19. Dezember 2012 eingerichteten Unterlagen kann festgestellt werden, dass die Voraussetzungen für eine Steuerbefreiung wegen Verfolgung von gemeinnützigen Zwecken im Sinne von § 61 lit. g StG sowie von Art. 56 lit. g DBG weiterhin gegeben sind. Die seinerzeit gewährte Steuerbefreiung ist entsprechend zu bestätigen.” (Anlagen 6)

2. Die anwesenden Mitglieder des Vorstandes erstatten Bericht über die von ihnen persönlich verrichteten Arbeiten.
3. Der Kassierer referiert über die Finanzen des Vereins (Anlagen 7) und teilt mit, dass die Bilanz am Ende des Berichtsjahres mit einem negativen Saldo abgeschlossen wurde. Der Verein besitzt kein Vermögen.
4. Die Rechnungsrevisoren stellen ihre Berichte und Vorschläge vor (Anlagen 8).
5. Die Berichte enthalten mehrere Anregungen.

Nach den Berichterstattungen:

- A. **Die Mitglieder des Vereins werden dazu aufgerufen, den Verein auch finanziell zu unterstützen, da der Verein keine Mitgliederbeiträge erhebt. Infolge Gemeinnützigkeit sind die Spenden steuerwirksam.**
- B. Durch die Mitgliederversammlung werden mit jeweils 25 Ja-Stimmen beschlossen:
 - der Bericht des Präsidenten wird angenommen und Décharge erteilt (Anlagen 9);
 - der Bericht des Vorstandes wird angenommen und Décharge erteilt;
 - der Rechnungsbericht wird angenommen und Décharge erteilt;
 - der Bericht und Vorschläge der Rechnungsrevisoren werden angenommen und ihre Vorschläge zu Beschlüssen erhoben;
 - der Vorstand wird beauftragt, alle Veranstaltungen des Jahres 2014 vorzubereiten und durchzuführen.
- C. Die Mitgliederversammlung drückt ihren Dank für die im Sinne des Vereins erbrachten Tätigkeiten an die Mitglieder bzw. Freunde Bogyó Barna, Ottó Csámpai und seiner Familie, Lajos Darai, Farkas L. Rozália, Róbert Gáspár, Zsuzsanna Haraszty, Miklós Jávör, Ernő Lányi, Zsuzsanna Molnár und Gábor Nyári.
- D. Die Mitgliederversammlung wählt mit 25 Ja-Stimmen den Präsidenten und mit 25 Ja-Stimmen die Mitglieder des Vorstandes für je ein Jahr (Anlagen 10).

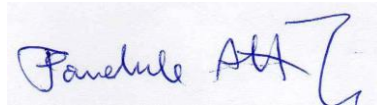
Die Anlagen sind wesentliche Bestandteile des Protokolls und sind als vertraulich zu behandeln. Das bedeutet, dass die Kenntnisnahme ihrer Inhalte den Vereinsmitgliedern vorbehalten ist. Über etwaige Veröffentlichung entscheidet der Präsident.

Ende der Mitgliederversammlung: 17.10 Uhr.

Dieses Protokoll ist in deutscher und ungarischer Sprache auf Papier in je zwei Originalen verfasst worden; alle vier Exemplare sind beglaubigt.

Budapest, 26. Juni 2013.

Protokollführer

Das Protokoll hat beglaubigt

Anlagen 10 St.

Unsere Verbindungsadresse in Ungarn

Zsuzsanna Haraszi

H-1046 Budapest, Szent Imre utca 10

Telefon: +36/1/389 4037

e-mail: haraszi.zsuzsanna1@chello.hu

Mitteilungen:

Die elektronische Adresse des Vereins lautet: zmte@freemail.hu Wir bitten um
Zustellung Ihrer e-mail Adresse.

Vereinsmitteilungen werden nur auf e-mail Adresse geschickt

Unsere Homepage www.zmte.org

Bitte: besorgen Sie Kontakte dazu (link).

Die Spalte „Meinungs-Austausch“ steht Ihnen zur Diskussion zur Verfügung in drei Sprachen.

A Tudományos Tanácsunk keretében létrehoztuk a következő három munkabizottságot, vezetői lettek a Tanács új titkárai. 1. GÁL. Vezetője J. Újváry Zsuzsanna, tagja Brenner László Szentgál község részéről, Medgyesy-Schmikli Norbert és Szuly Rita a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről, továbbá egyesületünk tagja Csihák György, Darai Lajos, Sántha Pál Vilmos és Timár Sándor, tanácsadó Érszegi Géza levéltáros. A csoport alakult a svájci St. Gallen levéltára kérésére, mivel kérték, hogy támogassuk világszerte folyó kutatásukat. Eddig találtak világszerte 1400 Gallus-t – templomot, települést – és a keresést folytatni szeretnék. Ebben kérjük segítségünket. Nekünk a GAL név többet is jelent: csak a Budapesti telefonkönyvben több mint száz GAL név van – ezt nem tartjuk egyetlen, hazánkba küldött barát teljesítményének. 2. A Horthy-korszak történelemtudományos vizsgálata. Vezetője Pandula Attila, tagja egyesületünk részéről még Csámpai Ottó, Csihák György, Darai Lajos, Halabuk József, Harai Dénes, Miklauzic István, J. Újváry Zsuzsanna, Váralljai Csocsán Jenő, Vizi László Tamás, valamint két doktorandusz a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről Jávorka Miklós és Nyári Gábor, továbbá Szabó A. Ferenc a Nemzeti Községi Egyetem emeritus professzora, tanácsadó Szakály Sándor és Zétényi Zsolt. Itt folytatjuk a már évekkal ezelőtt megkezdett munkát. Az év folyamán Münchenből olyan nagy értékű történelmi új emlékek kerültek hozzánk, hogy szükségessé vált, a következő évben, ebben a tárgyban egy nagyobb rendezvény kezdeményezése. 3. Régi magyar nyelvű rovásírások. Vezetője Szekeres István, tagja egyesületünk részéről még Bérczi Szaniszló, Csámpai Ottó, Csihák György, Darai Lajos, Költő László, Záhonyi András, valamint Farkas László és Mandics György. A csoport célul tűzte ki, nemzetünk ezen egyik legjelentősebb művelődésbeli kincsének, rovásírásunknak a megmentését. Egyrészt a feledés veszélye, másrészt az egyre inkább terjedő üzletiesedéssel szemben.

Az év végén ért bennünket a megtiszteltetés, hogy a Csemadok Komáromi (Komarno/ Szlovákia) Szervezete felkért bennünket előadássorozat tartására abban a rendben, amint azt már öt helyszínen végeztük, két magyar oktatási miniszter engedélyével, együttműködve a Kodolányi János Főiskolával (Székesfehérvár), aminek címe: „A magyar történelem oktatásának tartalmi és módszertani megújítása.” Ennek keretében azt tudjuk adni, amire ott a legnagyobb szükség van: a tisztességes magyar nemzettudat erősítését. Ennek megalapozója, erősítője a tisztességes magyar nemzeti történelemkutatás, történelemírás, történelemoktatás. Ez a három, így együtt, a mai napig csak a mi egyesületünkben van meg úgy, hogy független is és részt vesz benne a – talán – tizenötmilliónyi magyar. Amint látszik: marad feladatunk a jövőre is.

Az év végén az alábbi üdvözlőt küldtük szerte a világba, a több mint ötszáz nálunk nyilvántartott magyar személy és magyar intézmény (közösség, egyház, magyar ház stb.) címére:

Kedves Barátaim!

„Gondozzuk a Haza szent tüzét
nemzedékről-nemzedékre és
próbáljuk azt gyarapítani. A
múltból így lesz jelen, a jelenből
pedig jövő.” /Teleki Pál/

Egyesületem minden tagjának és barátjának szívből
kívánok áldásos ünnepeket, boldog új esztendőt.

Szeretettel:

Csihák György

Advent, 2013

Liebe Freunde!

Für das kommende Jahr leuchte Ihnen auch in
dunklen Tagen dieser Stern und bringe Ihnen viel
Glück, persönliches Wohlergehen und Gottes Segen.

Herzlichst, György J. Csihák
Advent, 2013

2014

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Östörténeti
Találkozók Titkársága

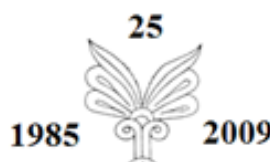
Sekretariat der „Treffen zur
Frühgeschichte der Ungarn“

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes” tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize” der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica tulajdonosa

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

Budapest Meghívó

CH-8047 ZÜRICH

Postfach 502 zmte@freemail.hu www.zmte.org

Postkontonummer: Zürich 80 36214-1

IBAN elektronisch: CH13090000000000362141

IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1

SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX

Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,

CH-3030 Bern Clearing Number: 09000

Kapcsolati cím Magyarországon: Haraszi Zsuzsanna

H-1046 Budapest, Szent Imre utca 10

Telefon: +36/1/389 4087

e-mail: haraszi.zsuzsanna@chello.hu

Nyilvános előadás

általában minden hónap utolsó előtti
csütörtökjén.

Kezdet: pontosan 17 óra.

Belépés díjtalan.

Az előadást vita követi.

Hely: H-1051 Budapest V., Arany János utca 10.

Telefon: 0036/1/354-3400. Fax: 0036/1/354-3404

Aranytíz Kultúrház

www.aranytiz.hu

Előadás

Elnök

Január 23.	dr. Kókai Sándor kandidátus, intézetiigazgató, egyetemi magántanár, Nyíregyházi Főiskola, ZMTE <i>A Bánság történeti földrajza (1718-1918)</i>	dr. Bérczy Szaniszló a földtudomány kandidátusa, ELTE Fizikai Intézet, ZMTE
Február 20.	dr. Csámpai Ottó etnológus, kandidátus, habilitált egyetemi docens, Nagyszombati Egyetem, ZMTE <i>Nemzet és nemzettudat a 21. század küszöbén (a felvidéki magyarság viszonylatában)</i>	prof. dr. Váralljai Csocsán Jenő , Oxford, Piliscsaba, ZMTE
Március 20.	Golarits Miklós könyvtáros, Veszprém <i>Hol van a Fehérvárra vezető hadiút?</i>	Sancz Klára Lujza ny. muzeológus, Budapest, ZMTE
Április 24.	dr. Harai Dénes kandidátus, katona-pedagógus, egyetemi tanár, NKE Budapest, ZMTE <i>Háború és pedagógia. A történelemoktatás hiányosságai és zavarai</i>	dr. Pandula Attila az MTA (történelemtudomány) doktora, ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE
Május 22.	dr. Szabó A. Ferenc , politológus, kandidátus, ny. egyetemi tanár, Budapest <i>A Horthy-korszak demográfiai folyamatai</i>	dr. Harai Dénes , kandidátus, katona-pedagógus, egyetemi tanár, NKE Budapest, ZMTE
Június 19.	dr. Timár Sándor magánkutató, Ingelheim, ZMTE <i>A Fehérlő Fiai. Thargitaosz három fia által vezetett népek, alapított országok</i>	Szekeres István írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE

Április 24.	dr. Harai Dénes kandidátus, katona-pedagógus, egyetemi tanár, NKE Budapest, ZMTE <i>Háború és pedagógia. A történelemoktatás hiányosságai és zavarai</i>	dr. Pandula Attila az MTA (történelemtudomány) doktora, ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE
Május 22.	dr. Szabó A. Ferenc , politológus, kandidátus, ny. egyetemi tanár, Budapest <i>A Horthy-korszak demográfiai folyamatai</i>	dr. Harai Dénes , kandidátus, katona-pedagógus, egyetemi tanár, NKE Budapest, ZMTE
Június 19.	dr. Timár Sándor magánkutató, Ingelheim, ZMTE <i>A Fehérlő Fiai. Thargitaosz három fia által vezetett népek, alapított országok</i>	Szekeres István írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE
Szeptember 18.	dr. Gedai István a Magyar Nemzeti Múzeum ny. főigazgatója, Veresegyház, ZMTE <i>Szent István kultusza</i>	dr. Csihák J. György a ZMTE elnöke, Zürich
Október 30.	dr. Frisnyák Sándor ny. egyetemi tanár, professzor emeritus Nyíregyházi Főiskola, ZMTE <i>Tájhasználat és gazdasági térszervezés a középkori Magyarországon</i>	dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK, Budapest, ZMTE
November 20.	dr. Vizi László Tamás PhD, történész, oktatási rektorhelyettes, főtktár, főiskolai tanár KJF, ZMTE <i>Kik voltak a trianoni békediktátum magyar aláírói?</i>	dr. Darai Lajos Mihály kandidátus (filozófia-tudomány), kutatóprofesszor KJF, Székesfehérvár, ZMTE

Asztaltársaság: A ZMTE budapesti asztaltársasága találkozik minden előadás után a Váci Utca Kávéház és Étterem, „R” Café Parti Szervíz, H-1056 Budapest, Váci utca 78-80. T. 00 36 (1) 267-6222, 267-6223

Könyvvásárlás: az egyesület rendezvényein

Megjegyzés. Háznagy: Lányi Ernő ZMTE, Molnár Zsuzsanna ZMTE, Rihmer Aurél ZMTE. ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; PPKE=Pázmány Péter Katolikus Egyetem; BTK=Bölcsészettudományi Kar; KJF=Kodolányi János Főiskola; NKE=Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Secretariate for the conferences on the Early and Medieval History of the Hungarians

Secrétariat pour les réunions traitant l'histoire ancienne et médiévale hongroise 01_023_A_W-2014

Segreteria delle riunioni per la storia antica ed alto-medievale degli Ungheresi

Secretaria para reuniones de historia antigua y medieval de los Hungaros

Reméljük, hogy Isten segítségével folytathatjuk.

Zürich, 2013. MAGVETŐ (ŐSZHÓ) HAVA

Csihák György

FOLYTATÁS A KÖVETKEZŐ KÖTETBEN

E SZÁMUNK SZERZŐI

Dr. Csihák György közgazdász egyetemi doktor, történész, a ZMTE elnöke, Zürich.

Dr. Darai Lajos a filozófiai tudományok kandidátusa, professor emeritus KJF, Kápolnásnyék.

Huszárik László mérnök, tanár, Székesfehérvár.

Dr. Kósa Géza Attila történész, könyvtártudományi doktor, ny. tanszékvezető főiskolai tanár, ny. egyetemi könyvtári társfőigazgató (Deakin Egyetem),¹⁵⁸ református gondnok,¹⁵⁹ Melbourne.

Dr. Nógrády Mihály nyelvész, Ottawa.

Dr. Zakar András mérnök, lelkes, a teológiatudomány doktora, Serédi Jusztnián, majd Mindszenty József hercegprímás személyi titkára.

Záhonyi András mérnök, írástörténész, Budapest.

¹⁵⁸ Kósa, Géza Attila: *Biographical dictionary of Australian librarians*. Burwood State College, Melbourne, 1979.

¹⁵⁹ Kósa Géza: *Calvinist Hungarians in Australia. The first 60 years of Hungarian speaking congregations: 1950-2010. (Kálvinista magyarok Ausztráliában. A magyar nyelvű gyülekezetek első 60 éve: 1950-2010.)* Academia Press, St. Blackburn, 2013.